

Stockholms stads sjukvårdsstyrelse och i samband därmed stående institutioner.

Sjukvårdsstyrelsen.

Långholmsgatan 34—36 (Pa. Box 9099, Sth 9; postgirokonton nr 50324); t. 68 00 00. Styrelsen sammanträder i regel de fyra första tisdagarna i varje månad kl. 16.

De i äldre tider upprättade sjukvårdsanstalterna voro närmast att anse som allmänna barmhärtighetsinrättningar för omhändertagande av fattiga sjuka. Bland de tidigare sjukhusen av denna art märkas det medeltida helgeandshuset och det år 1551 inrättade Danviks hospital. Den första sjukvårdsinrättningen i Sverige, avsedd uteslutande för botande av sjukdomar, var det år 1752 i Stockholm öppnade Serafimerlasarettet. Speciella sjukvårdsanstalter inrättades av staden för vården av könssjuka och för mottagande av sjuka vid inträffade epidemier, men sjukhusväsendet i allmänhet framträdde som en kommunal uppgift huvudsakligen först efter tillkomsten av 1862 års kommunallagar. Uppgifter angående upprättandet av stadens nuvarande sjukhus lämnas i det följande under resp. sjukhus.

Tidigare utsåg hälsovårdsnämnden särskilda styrelser för förvaltning av vart och ett av huvudstadens sjukhus med undantag av Epidemisjukhuset, som alltid stått under nämndens omedelbara förvaltning. Enligt hälsovårdsnämndens beslut den 7 december 1921 genomfördes emellertid den 1 januari 1922 en centralisering av sjukhusförvaltningen så till vida, att i stället för de lokala sjukhusstyrelserna inrättades en under hälsovårdsnämnden lydande, för de olika sjukhusen gemensam central sjukhusstyrelse. Undantag gjordes dock för Sachsska barnsjukhuset, som på grund av donationsbestämmelser tills vidare fick behålla sin särskilda styrelse. Detsamma gällde barnsanatoriet Tjärnan. Även Epidemisjukhuset ställdes i vissa avseenden utanför den gemensamma sjukhusstyrelsen och sorterade sålunda fortfarande i huvudsak direkt under hälsovårdsnämnden.

Den 22 juni 1928 utfärdades lag om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus (sjukhuslagen), som trädde i kraft den 1 januari 1929 och ägde giltighet till den 1 januari 1942.

I anslutning till nämnda sjukhuslag utfärdade k. m:t den 16 september 1932 reglemente för Stockholms stads sjukhus, varigenom förordnades, att de stadens sjukhus eller avdelningar därav, vid vilka meddelades vård, som avsågs i sjukhuslagen, fr. o. m. den 1 januari 1933 skulle förvaltas av en gemensam direktion, *Stockholms stads sjukhusdirektion*, såframt icke beträffande visst sjukhus hinder häremot mötte i donationsbrev eller stadsfullmäktige annorlunda beslöto.

Den 20 december 1940 utfärdades ny lag om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus (sjukhuslag) samt en sjukhusstadga, vilka trädde i kraft den 1 januari 1942 och ägde giltighet till den 1 januari 1960. Samtidigt med den nya sjukhuslagstiftningen trädde ett nytt, av k. m:t utfärdat reglemente för Stockholms stads sjukhus i kraft, vilket likaledes gällde till den 1 januari 1960, varjämte överståthållarämbetet den 31 januari 1942 fastställde instruktion för sjukhusdirektionen. För nämnda författningar redogöres i korthet senast i 1959 års kommunalkalender.

Efter proposition i ämnet till riksdagen antogs år 1959 en ny sjukhuslag, vilken trädde i kraft den 1 januari 1960.

Denna nu gällande sjukhuslag avser all sjukvård på landstingskommunala och kommunala sjukvårdsanstalter — såväl kroppssjukvård, inbegripet epidemivård, som mentalsjukvård — med undantag för den särskilt reglerade vården av psykiskt efterblivna. Lagen fastslår, att landstingen och de städer, som icke deltaga i landsting, äro skyldiga att ombesörja anstaltsvård för sjukdom, skada, kroppsfel och barns börd, i den mån icke annan drager försorg om sådan vård. Vårdskyldigheten gäller gentemot dem som äro bosatta inom sjukvårdsområdet (landstingskommun respektive stad utanför landsting). Den, som under vistelse där bliri behov av omedelbar vård, äger likaledes rätt till vård, dock endast så länge den sjuke ej utan men kan flyttas till bosättningsortens sjukhus.

Enligt sjukhuslagen ha huvudmännen även ansvaret för öppen sjukvård vid sjukvårdsanstalterna.

Den centrala sjukvårdsmyndigheten inom ett

sjukvårdsområde benämnas i sjukhuslagen *sjukvårdsstyrelse*. I överensstämmelse härmed har benämningen Stockholms stads sjukhusdirektion ändrats till *Stockholms stads sjukvårdsstyrelse*.

Sjukhuslagen har kompletterats med en av k. m:t utfärdad, likaså från den 1 januari 1960 gällande sjukhusstadga, innehållande tillämpningsföreskrifter och vissa andra administrativa bestämmelser.

Med anledning av den nya sjukhuslagstiftningen antogs stadsfullmäktige den 25 april 1960 instruktion för stadens sjukvårdsstyrelse. Enligt denna instruktion handhar sjukvårdsstyrelsen de uppgifter, som enligt sjukhuslagen och sjukhusstadgan eller på grund av förordnande, som meddelats med stöd av sjukhuslagen, ankomma på sådan styrelse. Styrelsen utgör därjämte sådan gemensam direktion för stadens sjukhus, varom stadgas i sjukhuslagen, så framt icke beträffande visst sjukhus annat på grund av stadsfullmäktiges beslut, donationsbrev eller liknande förfogande gäller. Där ej stadsfullmäktige för särskilt fall annat besluta, handhar styrelsen tillika ledningen av sådan av staden anordnad allmän sjukvård, som icke avses i sjukhuslagen eller sjukhusstadgan och vars förvaltning författningsenligt ej tillkommer annan. På sätt angives i instruktionen för sjukvårdsstyrelsen äger styrelsen uppdraga åt särskild inom densamma bildad avdelning (delegation), ledamot av styrelsen, sjukvårdsdirektören eller annan styrelsens tjänsteman att å styrelsens vägnar fatta beslut i vissa ärenden.

Det åligger sjukvårdsstyrelsen att inom sitt förvaltningsområde lämna stadsfullmäktige, stadskollegiet, borgarråden, stadskansliet och stadens nämnder det biträde, som av dem äskas.

Efter framställning av stadsfullmäktige medgav k. m:t den 6 februari 1942 att sjukhusdirektionen [sjukvårdsstyrelsen] tills vidare må vara *bar n m o r s k e s t y r e l s e* i Stockholm.

Genom stadsfullmäktiges beslut den 26 juni 1945 överfördes tuberkulosbyrån, numera benämnd *centraldispensären* (se sid. 527), från hälsovårdsnämndens till sjukhusdirektionens [sjukvårdsstyrelsens] stat.

Med avseende å sinnessjukvården har staden i ett år 1925 mellan staten och staden ingånget avtal förbundit sig att för framtiden, med vissa undantag, omhändervärd anstaltsvården för i staden hemortsberättigade sinnessjuka mot viss ersättning härför av statsmedel. Ett tilläggsavtal beträffande det mellan parterna år 1925 ingångna avtalet träffades år 1958. Angående sinnessjukhus, som staden jämlikt berörda avtal upprätthåller, gäller vad i stadgan angående sinnessjukvården i riket den 19 september 1929 är föreskrivet angående kommunala sinnessjukhus. I stället för 104 § i denna stadga gälla emellertid i tillämpliga delar bestämmelserna i sjukhuslagen och sjukhusstadgan.

Förvaltningen av den öppna vården av

psykiskt sjuka (se sid. 509) handhaves av sjukvårdsstyrelsen.

Stadsfullmäktige hava den 18 november 1957 godkänt ett mellan delegerade från Stockholms stad och Stockholms läns landsting den 16 september 1957 träffat huvudavtal angående samplanering och samordning av sjukvård och därmed sammanhängande verksamhet inom staden och länet. Huvudavtalet innebär att staden och länet förbinder sig inbördes att samarbeta vid ombesörjandet av den anstaltsvård, som enligt den vid varje tidpunkt gällande sjukhuslagen på dem ankommer dels genom att gemensamt uppdraga riktlinjer för denna vård (samplanering), dels genom att, i den mån så finnes möjligt och lämpligt, träffa särskilda avtal om genomförandet av gemensamma sjukvårdsåtgärder (samordningsavtal). Med anstaltsvård avses enligt avtalet såväl sluten som öppen sjukvård vid parternas anstalter. Samplaneringen av anstaltsvården inom staden och länet skall ombesörjas av delegerade, som utses av parterna. Samordningsavtal angående en eller flera befintliga eller blivande anstalter komma successivt att träffas enligt de riktlinjer, som närmare angivas i huvudavtalet.

Ett i enlighet med riktlinjerna i huvudavtalet av samplanering och samordning av sjukvården inom stor-stockholmsområdet mellan Stockholms stads och läns sjukvårdsförhandlingsdelegerade den 23 september 1958 träffat avtal angående samordning av stadens och länets barnsjukvård godkändes av stadsfullmäktige den 17 november 1958 (Utl. 1958: nr 310). Avtalet skall tillämpas på i stort sett samtliga av parterna nu disponerade vårdplatser för barnsjukvård vid såväl sjukhus som konvalescenthem. Även framtida tillkommande anstalter och vårdplatser inom specialiteten skola automatiskt inbegripas i avtalet. En förutsättning för avtalets ingående är, att vissa kliniker snarast möjligt uppföras av parterna, nämligen en barnmedicinsk och en barnpsykiatrisk klinik vid centrallasarettet i Stock-sund samt en barnkirurgisk och en barnpsykiatrisk klinik för södra delen av stor-stockholms sjukvårdsområde. Samordningen gäller totalt omkring 600 vårdplatser, fördelade på Sachsska barnsjukhuset, Karolinska sjukhuset, Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt, barnsjukhuset Samaritan, Gebers konvalescenthem och Solsticketgården i Täby.

Sjukvårdsstyrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter väljas av stadsfullmäktige för en tid av två år. Enligt sjukhuslagen och sjukhusstadgan skola till sjukvårdsstyrelsens sammanträden kallas dels sjukvårdsdirektören och förste stads-läkaren samt, då ärende av större vikt angående sjukhusväsendet är avsett att förekomma, en därtill för viss tid utsedd överläkare, dels ock, då styrelsen tjänstgör såsom gemensam direk-tion för stadens sjukhus, förutom sjukvårdsdi-

rektören jämväl sjukhusdirektör, styresman, chefsläkare och sjukhusintendent, alla med rätt att deltaga i överläggningarna samt att få sin mening antecknad till protokollet. Sådan rätt tillkommer enligt sjukhusordningen i vissa fall även annan överläkare än ovan sagts, sjukstuguläkare, sjukhemsläkare samt den, som närmast under sjukhusdirektör eller styresman handlägger frågor angående sjukvårdspersonal. — Sjukvårdsstyrelsen utser årligen inom sig en vice ordförande.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter ägde rum för åren 1960—1961 den 14 december 1959 (fyllnadsval den 21 mars 1960) och för åren 1961—1962 den 8 december 1960.

Under sjukvårdsstyrelsen lyder styrelsens centrala förvaltning, vars chef är sjukvårdsdirektören.

Författningar. Instruktion för Stockholms stads sjukvårdsstyrelse, antagen av SF 25 april 1960 (Kf 1960: nr 34). Sjukhuslag 17 april 1959 (Kf 1959: nr 38). K. J. sjukhusstadga 29 okt. 1959 (Kf 1959: nr 67). Sinnessjuklag 19 sept. 1929, med ändr. K. stadga 19 sept. 1929 ang. sinnessjukvården i riket, med ändr. Avtal mellan k. m:t och Stockholms stad ang. stadens övertagande av hela sin sinnessjukvård, godkänt av k. m:t 18 dec. 1925 och av SF 19 okt. 1925 (Kf 1925: nr 76, 1958: nr 58) jämte tilläggsavtal, godkänt av k. m:t 14 nov. 1958 och av SF 17 juni 1958 (Kf 1958: nr 60). Huvudavtal mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting ang. samplanering och samordning av sjukvården inom stor-stockholmsområdet, godkänt av SF 18 nov. 1957 (Kf 1957: nr 90).

Stat 1961.

	Driftbudgeten	Kapitalbudgeten
Skattemedel		
Utgifter	281 073 910	1 220 000
Inkomster	83 232 310	—
Överskjutande utgifter	197 841 600	—

Lånemedel

Utgifter (inkl. efterbe-	
villningar för 1960)	— 17 414 650

Av överskjutande utgifter på driftbudgeten hänförs sig till

central förvaltning	kr. 3 200 500
sjukhusvård	> 140 151 500
konvalescentvård	> 2 013 700
öppen sjukvård (fristående polikliniker, läkarcentraler, centraldispensar m. m.)	> 9 138 200
S:t Eriks sjuksköterskeskola	> 1 272 200
bakteriologiskt centrallaboratorium, centralvårdrättning, blodförmedlingsverksamhet m. m.	> 6 436 800
bidrag och ersättningar till utomstående inrättningar	

(Karolinska sjukhuset, Serafinerlasarettet, barnsjukhusen Kronprinsessan Lovisa och Samariten m. fl.)	kr. 35 252 400
sjukhusavgiftsdelegerades expedition	> 376 300

Sjukvårdsstyrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsett av stadskollegiet).

Kyling, K. F. F., borgarråd, stadsfullm.; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset vardagar efter överenskommelse.

Vice ordförande.

Karlsson, Hans G. B., direktör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Ander, f. Eriksson, Elsa S., konsulent, stadsfullm.

*Arpstedt, K. H., brandmästare, stadsfullm.

Heckscher, f. Vickhoff, Anna Britta, fru, stadsfullm.

*Lundgren, f. Hallberg, Ann-Margret, tf. byrådirektör, stadsfullm.

*Lönnqvist, F. O.-F., förste byråsekreterare, stadsfullm.

Suppleanter¹⁾.

Ahlsén, R. Å., ingenjör.

*Ellwyn, B. Christina, förste byråsekreterare.

Fridblom, K. E., komminister, stadsfullm.

Gärdstam, R. G. I., prakt. läkare.

*Höglund, R. Gunhild Z., redaktör, stadsfullm.

*Norström, C. G., sekreterare.

Sekreterare (5,940 kr.).

Engström, S. O. L., borgarrådssekreterare, tjl. (se sid. 468), tf. Govenius, A. O., tf. borgarrådssekreterare (se sid. 130).

Sjukvårdsstyrelsens delegerade.

Budgetdelegerade.

Kyling, K. F. F., ordf.; Karlsson, Hans G. B. Lundgren, f. Hallberg, Ann-Margret; Lönnqvist, F. O.-F.

¹⁾ Vid förfall för ledamöterna skola suppleanterna enligt beslut av stadsfullmäktige inträda i följande ordning: för ordföranden och ledamoten Heckscher suppleanterna Gärdstam, Fridblom, Ellwyn, Höglund, Norström och Ahlsén; för ledamöterna Ander, Karlsson, Lundgren och Arpstedt suppleanterna Höglund, Norström, Ahlsén, Ellwyn, Gärdstam och Fridblom; för ledamoten Lönnqvist suppleanterna Ellwyn, Gärdstam, Fridblom, Höglund, Norström och Ahlsén.

Delegerad för Tjärnans sanatorium.
Pehrson, C. G., sjukvårdsdirektör.

Revisorer.

Gemensamma för hälsovårdsnämnden m. fl.
(se sid. 534).

Byggnadskommitté tillhörande sjukvårdsstyrelsens förvaltningsområde.

Byggnadskommittén för Sachsska barnsjukhuset.

Sedan stadsfullmäktige den 19 november 1945 beviljat anslag å 2,270,000 kr. för om- och tillbyggnad av Sachsska barnsjukhuset, beslöt stadsfullmäktige, efter framställning av sjukhusdirektionen, den 28 januari 1946 tillsätta en kommitté av fem personer med uppdrag att verkställa den ifrågavarande om- och tillbyggnaden. Den 16 juni 1947 beviljade stadsfullmäktige ett tilläggsanslag å 153,000 kr. För fortsatt ombyggnad av barnsjukhuset beviljade stadsfullmäktige den 21 november 1949 ett reservationsanslag å 614,000 kr. (Utl. 1949: nr 52).

Vidare anvisade stadsfullmäktige den 18 februari och den 17 november 1952 ytterligare 605,000 kr. för ombyggnad m. m. av sjukhuset (Utl. 1952: nr 414). Denna ombyggnad jämte vissa ändringsarbeten slutfördes i huvudsak under år 1957.

Ledamöter.

Sachs, R., direktör, ordf.; Heyman, f. Thiel, Agda, fru; Nessen, N. S., byggnadsingenjör; Wallgren, A. J., professor emeritus, f. d. överläkare; en vakant.

Sekreterare (1,200 kr.).

Hägglund, B. A. K., sjukhusintendent (se sid. 511).

Sjukvårdsstyrelsens rådgivande organ. 1959 års utredningskommitté för Sabbatsbergs sjukhus.

Sedan stadsfullmäktige den 22 mars 1948 och k. m:t den 28 maj 1948 godkänt ett avtal mellan staten och staden rörande samarbete för ny- och ombyggnad samt drift av Sabbatsbergs sjukhus såsom ett undervisningssjukhus (Kf 1948: nr 31), beslöt sjukhusdirektionen den 30 juni 1948 tillsätta en kommitté med uppdrag att utarbeta och framlägga förslag till de ny- och ombyggnadsarbeten, som härav betingades.

Efter det att en programutredning verkställdes, beslöt hösten 1950 att en arkitektävling om sjukhusets utformning skulle anordnas. Då sagda

utredningskommittés uppdrag därmed ansågs avslutat, upplöstes kommittén genom sjukhusdirektionens beslut den 2 januari 1952. Samtidigt uppdrog direktionen åt sin planeringskommitté att handlägga frågor rörande Sabbatsbergs sjukhus' ombyggnad.

Arkitektävlingen, som föranledde en omtävling mellan två av de tävlande, avgjordes slutgiltigt i mars 1953. Sedan resultatlösa överläggningar ägt rum med industriverksstyrelsen samt dåvarande stadsplanekontoret och fattigvårdsnämnden rörande utvidgning av sjukhusområdet med det s. k. gasklockområdet med angränsande mark, hemställde planeringskommittén i skrivelse till stadskollegiet den 24 mars 1954 om kollegiets beslut att nämnda markområde skulle ställas till förfogande för utbyggnad av sjukhuset. Ny stadsplan för kvarteret Sabbatsberg antogs av stadsfullmäktige den 16 december 1957 (Utl. 1957: nr 348).

Sjukhusdirektionen beslöt den 16 december 1958 tillsätta en särskild kommitté, sedermera benämnd 1959 års utredningskommitté för Sabbatsbergs sjukhus, vilken således ersatte den tidigare planeringskommittén och erhöll uppdrag att fullfölja utredningen och förberedande planera det blivande undervisningssjukhuset. I utredningskommittén ingå fyra av sjukvårdsstyrelsen och två av k. m:t utsedda ledamöter. Vid sitt programmeringsarbete har kommittén beaktat de krav som under utredningens gång framställts beträffande såväl undervisning som forskning samt sjukhusets inordnande i Stor-Stockholmsorådets sjukhusplanering. Kommittén överlämnade sitt programförslag till sjukvårdsstyrelsen den 8 juli 1960. Samtidigt överlämnades förslaget av de statliga representanterna i kommittén till chefen för inrikesdepartementet. Sjukvårdsstyrelsen beslöt den 30 augusti 1960 att överlämna nämnda förslag till stadskollegiet.

Ledamöter.

Kyling, K. F. F., borgarråd, stadsfullm., ordf.; Karlsson, Hans G. B., direktör, stadsfullm., vice ordf.; Lönnqvist, F. O.-F., förste byråsekreterare, stadsfullm.; Pehrson, C. G., sjukvårdsdirektör (utsedda av sjukvårdsstyrelsen); Biörck, K. G. W., professor, Karlén, G. H., överdirektör (utsedda av k. m:t).

Sekreterare.

Thorp, J.-H., byrådirektör.

Tuberkulosrådet.

Med anledning av ett av stadskollegiets tuberkuloskommitté avgivet betänkande angående tuberkulosvårdens organisation och tuberkuloseffervårdens utbyggnad (Bih. 1945: nr 11) beslöt stadsfullmäktige den 26 juni 1945 anmoda sjukhusdirektionen [sjukvårdsstyrelsen] att utse ett

Sjs

tuberkulosråd med uppgift att verkställa de utredningar angående tuberkulosvården, som sjukhusdirektionen[sjukvårdsstyrelsen] uppdrager åt rådet, samt i övrigt på anmodan av direktionen [styrelsen] avgiva yttranden i tuberkulosfrågor. Rådet består av sju ledamöter jämte lika många suppleanter, vilka väljas av styrelsen för en tid av ett år. Sjukvårdsstyrelsen, hälsovårdsnämnden, socialnämnden, barnavårdsnämnden, lärings- och yrkesskolstyrelsen, arbetsnämnden i Stockholm samt centralstyrelsen för lungsjuka i Stockholm skola vara representerade med vardera en ledamot och en suppleant. Ordförande och vice ordförande utses inom rådet. Överläkaren vid centraldispensären är föredragande i rådet.

Författning. Instruktion för tuberkulosrådet, antagen av sjukhusdirektionen 21 maj 1952 (Kf 1952: nr 58).

Ang. Centraldispensären, se sid. 527.

Ledamöter.

Granath, K.-E., barnavårdsdirektör (för barnavårdsnämnden); **Kyling, K. F. F.**, borgarråd, stadsfullm., ordf. (för sjukvårdsstyrelsen); **Bjurström, O. E.**, förste stadsläkare (för hälsovårdsnämnden); **Svensson, G. Valborg E.**, redaktör, stadsfullm. (för socialnämnden); **Lindqvist, Vivan L. M.**, inspektör (för arbetsnämnden); **Carlson, f. Olsson, Elna S. E.**, ombudsman, stadsfullm. (för yrkesskolstyrelsen); **Åkerström, L. J. P.**, tjänsteman (för centralstyrelsen för lungsjuka).

Suppleanter.

Heyman, f. Almstrand, Ingrid, fru (för barnavårdsnämnden); **Anders, f. Eriksson, Elsa S.**, konsulent, stadsfullm. (för sjukvårdsstyrelsen); **tjänste förrättande andre stadsläkaren** (för hälsovårdsnämnden); **Holmblad, Margit E.**, förste kammar skrivare, stadsfullm. (för socialnämnden); **Abrahamsson, A. Britta**, förste assistent (för arbetsnämnden); **Mossberg, f. Karlsson, Elin K. E.**, ombudsman (för yrkesskolstyrelsen); **Johansson, P. O.**, kassör (för centralstyrelsen för lungsjuka).

Sekreterare.

Enström, K. O., sjukhusintendent (se sid. 528).

Central förvaltning.

Långholmsgatan 34—36 (Pa: Box 9099, Sth 9); t. 68 00 00; expeditionstid: 9—16, lördagar och dag före helgdag 9—13 (april—september fredagar 9—15,30, lördagar stängt).

Kassa och patientexpedition 9,30—11,30, 13—15, lördagar och dag före helgdag 9,30—11,30 (april—september lördagar stängt).

Den 16 november 1953 godkände stadsfullmäktige ett av stadskansliets organisationsavdel-

ning framlagt förslag till omorganisation av sjukhusdirektionens centrala förvaltning (Utl. 1953: nr 351). Denna har sedermera varit föremål för översyn, vars resultat redovisades i direktionens förslag till lönestat för år 1958 för den centrala förvaltningen. Den nya organisationen, vilken gäller från och med den 1 januari 1958, innebär i stort, att den centrala förvaltningen är fördelad på följande avdelningar, nämligen — förutom kanslibyrån — planeringsavdelningen, byggnadsavdelningen, kameral- och personalavdelningen samt sjukhusdriftavdelningen.

Sjukvårdsdirektören är sjukvårdsstyrelsens högste förvaltningschef och verkställande tjänsteman med uppgift att biträda styrelsen vid fullgörandet av dess åligganden. Han har i denna egenskap att leda förvaltningen av stadens sjukhus, andra, under styrelsen hörande inrättningar samt stadens sjukvårdsväsende i övrigt ävensom att söka befordra en ändamålsenlig skötsel och utveckling därav. Sjukvårdsdirektören är också chef för sjukvårdsstyrelsens centrala förvaltning.

Sjukvårdsdirektör (B 7)

(tjänstetillägg 3,600 kr.).

Pehrson, C. G. (föro. n. t. o. m. 31/12 1964); t. 68 00 00; mottagningstid: efter överenskom- melse per telefon, tjl. för vissa utredningar rörande sjukvårdsväsendets planläggning m. m., tf. **Wedefelt, G. F. G.**; mottagningstid: efter överenskom- melse per telefon.

Kanslibyrån.

Sekreterare (24).

Bergkvist, N. L., tjl. (se sid. 467). tf. **Hägg- lid, S. G.**

Sekreterare (20).

Hägglid, S. G., tjl. (se ovan).

Förste amanuens.

Waldner, O. G. R.

Kontorsskrivare (9)

(nuv. inneh. 11).

Karlsson, Nelly E. E.

Byråöverläkare (B 4).

Norman, A. V.

Registratorsexpeditionen.

Förste kontorsskrivare (11).

Åhrman, Ingrid S.; **Wikström, Lillemor M. B.**, tjl., tf. **Warlenius, f. Andersson, Elsie S. E.**
Ett kanslibitråde.

Planeringsavdelningen.

Kanslichef (B 4).

Lindström, E. L. A.

Sekreterare (26).

Fredriksson, H. E., tjl. (se sid. 583), *tf.* Bergkvist, N. L.;

Sekreterare (24).

Zetterblad, U. F.

Sekreterare (22).

Vakant.

Sekreterare (23,124 kr.).

Norén, G. O.

Förste amanuenser.

Foyer, O. G.; Åberg, A. H.

Ett kanslibitråde.

*Inredningsbyrån.**Inredningsarkitekt* (24).

Andersson, N. B.

Inredningsarkitekt (20).

Karlberg, N. G. A.

Biträdande inredningsarkitekter

(24,408—23,184 kr.).

Gedda, M. B.; Holm, S. E. G.; Lindblad, B. W. F.

Förste kammarskrivare (17).

Andersson, Å. M. F.

En ritare, en förste vaktmästare, ett kanslibitråde, ett kontorsbiträde.

*Byggnadsavdelningen.**Byggnadsintendent* (B 1)

(nuv. inneh. B 4).

Törn, E. W.

Arbetschef (B 1)

(för nybyggnadsarbeten).

Swenning, R.

Förste avdelningsingenjör (26)

(för byggnadsunderhåll och smärre ombyggnadsarbeten).

Hallnäs, T. J.

Avdelningsingenjör (24).

Lundqvist, N. O.

Ingenjörer.

Ahlin, T. I. (22); Blomster, E. A. (22); Ekwall, H. P. (22); Gustafsson, H. A. (22); Nyström, N. J. A. (19); Gräslund, H.N.-E. (19); en vakant (17).

Kontrollanter.

Kratz, E. G. (17); Nordgren, S. A. (15); Sundbäck, J. Y. (15).

Ritare (13).

Vakant.

Ett ritbiträde.

Kamrer (20).

Odin, E. M. F.

Förste kammarskrivare (17).

Kolm, E. B.

Förste kontorsskrivare (11).

Elwung, f. Petersson, Wasti.

Två kanslibitraden.

Kameral- och personalavdelningen.

Kameral- och personalavdelningen har att bereda och verkställa ärenden hörande till kameral- och personalförvaltningen, ärenden rörande institutioner, som förvaltas av särskilda av sjukvårdsstyrelsen utsedda styrelser samt ärenden angående främmande institutioner och sådana enskilda vårdgivare, som ej lyda under sjukvårdsstyrelsen underställd sjukhusledning.

Chef för avdelningen är kanslidirektören. Honom åligger det att närmast under sjukvårdsdirektören dels fullgöra de förvaltningsuppgifter, som föranledas av utav staden ingångna överenskomelser eller eljest gjorda åtaganden och tillerkända rättigheter i förhållande till främmande sjukhus och inrättningar, enskilda vårdgivare m. fl., i den mån dessa uppgifter falla inom sjukvårdsstyrelsens förvaltningsområde, dels utöva ledningen av sjukvårdsstyrelsens personalvård och sådan utbildningsverksamhet för vilken särskild styrelse ej finnes.

Kanslidirektör (B 4).

Anderson, K. E. H.; mottagningstid: 10—11.

*Kameralbyrån.**Förste kamrer* (26).

Edwall, E. H. A.; mottagningstid: 9—10.

Förste byråassistent (19).

Swedén, B.

Förste kammarskrivare (17).

Löwgren, E. A.

Kontorsassistenter (12).

Börjeson, f. Albertson, Karin; Sundell, Britt T.; Wrisemo, f. Ternstedt, Sargit T.; en vakant, *tf.* Melin, f. Wohlin, Dagny I.

Förste kontorsskrivare (11).

Landing, f. Wetterström, Marianne R.

SJS

En *kontorsskrivare*, fem *kanslibiträden* (därav ett tillfälligt under 6 mån. av året), tre *kontorsbiträden* (därav ett tillfälligt under 6 mån. av året).

Vaktmästarexpeditionen.

Förste vaktmästare (9).

Strömberg, H. H.

Tre *expeditionsvakter*, två *expeditionsbiträden* (därav ett tillfälligt), två *telefonister*.

Personalbyrån.

Sekreterare (24).

Maechel, S. G. D.

Förste kammarskrivare (17).

Vakant, *tf.* Kåhre, Eve.

Kontorsassistent (12).

Kåhre, Eve, *tjl.* (se ovan).

En *kontorsskrivare*, två *kanslibiträden*.

Sjukhusavgiftsdelegerades exp., se sid. 475.

Sjukhuscentralen, se sid. 469.

Sjukhusdriftavdelningen.

Sjukhusdriftavdelningen har att bereda och verkställa ärenden rörande driften av sjukhus och flertalet övriga under sjukvårdsstyrelsen lydande inrättningar med undantag av personal-ärenden.

Chef för avdelningen är ekonomidirektören. Honom åligger det att närmast under sjukvårdsdirektören leda driften av stadens sjukhus och övriga ovannämnda inrättningar.

Ekonomidirektör (B 5).

Wedefelt, G. F. G., *tjl.* (se sid. 466), *tf.* Engström, S. O. L.; mottagningstid: 8,30—9.

Driftbyrå I.

Förste intendent (26).

Furuby, B. V.

Förste byråassistent (19).

Appelqvist, G. V.

Förste kammarskrivare (17).

Norén, G. O., *tjl.* (se sid. 467), *tf.* Karlson, B. S.

Kammarskrivare (15).

Vakant, *tf.* Ört, E. B.

Ett *kanslibitråde*.

Driftbyrå II.

Förste intendent (26).

Thylén, M. A. V.

Förste byråassistent (19).

Fröberg, R. B. V.

Kammarskrivare (15).

Vakant, *tf.* Lindstrand, N. B.

Ett *kanslibitråde*.

Inköpsbyrån.

Intendent (24).

Garpendal, C. H. G.; mottagningstid: 14—15 (ej lördagar).

Näringskonsulent (20).

Sundberg, Iris A.

Förste byråassistent (19).

Henning, S. A.

Förste kammarskrivare (17).

Vakant.

Kontorsassistent (12).

Norén, f. Filhm, Astrid L.

En *kontorsskrivare*, ett *kanslibitråde*, ett *kontorsbiträde*.

Apotekare (27).

Ekstrand, H. G.

Ombudsmannabyrån

(gemensam med socialnämnden, se sid. 273).

Ombudsman.

Rönquist, A., kanslichef, *tjl.* (se sid. 566).

Aktuarie.

Brisenius, O. A. (se sid. 273).

Sjukvårdsanstalter.

(Adresser, telefoner, expeditionstider: se nedan under resp. sjukhus.)

Enligt sjukhuslagen utövas den lokala ledningen av sjukhus antingen av en särskilt tillsatt sjukhusdirektör eller av en läkare vid sjukhuset som styresman. I sistnämnda fall skall dock en sjukhusintendent ha ledningen över den ekonomiska förvaltningen. Sjukhusdirektör som icke är läkare skall i medicinska angelägenheter biträdas av en chefsläkare. Enligt sjukhuslagen kunna flera sjukhus ställas under ledning av en sjukhusdirektör eller av en styresman; sjukhusintendent kan likaså vara gemensam för flera sjukhus. — För sjukvården vid sjukhus eller avdelning därav ansvariga läkare benämnas överläkare.

En utförlig redogörelse för Stockholms stads sjukhusväsen före år 1933 ingår i Bih. 1933: nr 60.

Gemensamma institutioner.

Sjukhuscentralen.

Hornsgatan 174, 3 tr. (Pa: Box 9099, Sth 9); t. 68 00 00: »sjukhuscentralen» (efter expeditionstidens slut 68 00 01 eller 68 00 02); expeditionstid: 9—16, lördagar och dag före helgdag 9—12 (april—september fredagar 9—15,30, lördagar stängt) (telefonvakt hela dygnet).

Den 1 december 1930 beviljade stadsfullmäktige medel till hälsovårdsnämnden för upprättande av en sjukhuscentral för förmedling av patientintagning på stadens sjukhus. Verksamheten började den 1 februari 1931. Vid inrättandet den 1 januari 1933 av stadens sjukhusdirektion överfördes sjukhuscentralen från hälsovårdsnämnden till direktionen.

Sjukhuscentralen har till uppgift att med ledning av från sjukhusen erhållna uppgifter föra tablå över beläggningen å stadens sjukhus (med undantag av epidemisjukhus, sanatorier och sinnessjukhus) samt att lämna anvisning å lediga platser å dylika sjukhus till personer, som innehåva läkarremiss för sjukhusvård. Dessutom åligger det sjukhuscentralen att lämna allmänheten upplysning om formerna och villkoren för intagning å stadens sjukhus och konvalescenthem, sjukhusens tider för intagning och besök, sjukhusavgifter, distriktsläkare och i staden vakt-havande (jourhavande) läkare, stadssjukskötorskor och villkoren för deras anlitande, hemsamarithjälp (jfr sid. 525), annan sköterskevård för mindre bemedlade, stadens polikliniker, socialnämndens socialbyråer och andra frågor rörande stadens sjukvård. Vidare förmedlar sjukhuscentralen sjuktransporter i samarbete med brandförsvaret (brandkåren) (jfr sid. 204). Sjukhus-

centralen svarar för förmedling av jourhavande läkare inom städerna Stockholm, Solna, Sundbyberg, Lidingö och Nacka, se sid. 515 (tel. 90 000: jourhavande läkare).

Författningar. Instruktioner för sjukhuscentralen samt där tjänstgörande läkare och sköterskor m. m., fastställda av hälsovårdsnämnden 27 jan. 1931 (Kf 1931: nr 125). Bestämmelser rör. sjukhuscentralens verksamhet, fastställda av hälsovårdsnämnden 27 jan. 1931 (Kf 1931: nr 31).

Byråöverläkare.

Norman, A. V.; mottagning efter överenskomelse per tel. måndagar—fredagar 9—9,30.

Kammarskrivare (15).

Andersson, E. L.

Kurator.

von Porat, f. Walman, M. D. Marianne (se sid. 511); mottagning: tisdagar och torsdagar 10—12, t. 68 00 00. Dessutom mottagning vid Gebers och Hejkenskilds konvalescenthem för inneliggande patienter.

Åtta översköterskor.

Bidrag vid hemsjukvård.

Den 13 maj 1958 besöt sjukhusdirektionen att såsom en försöksverksamhet under tiden 1 september 1958—31 december 1959 utgiva vårdbidrag med ett belopp av 1,000 kr. per år till envar långvarigt sjuk, som efter prövning av sjukhuscentralens läkare befinnes vara i behov av sjukhusmässig vård men som genom lämpliga stödåtgärder kan erhålla erforderlig personlig skötsel i hemmet, företrädesvis av anhörig, och på följande villkor:

1) vårdbidrag må i speciellt fall, där tillräckliga skäl kunna åberopas, kunna ökas intill ett belopp av 3,600 kr. per år,

2) vårdbidrag må utgivas till person bosatt i Stockholm, dock att den som utflyttat från staden må kunna behålla vårdbidrag under långt ett års tid samt att till Stockholm inflyttad person icke utan särskilda skäl må beviljas vårdbidrag förrän tidigast efter ett års vistelse i staden,

3) vårdbidrag må icke utgå samtidigt med hemsamarithjälp, hjälp genom hemtjänst för gamla eller hemhjälpnämnden,

4) vårdbidrag upphör att utgå, därest av staden erbjuden vårdplats icke utnyttjas.

Vårdbidrag upp till 1,000 kr. beviljas av kameral- och personalavdelningen (sjukhuscentralen), som har att till socialregistret göra anmälan om beviljade bidrag. Vårdbidrag överstigande 1,000 kr. beviljas av sjukhusavgiftsdelegerade, vilka även skola meddela socialregistret av delegerade beviljade vårdbidrag. Prövning av de under 2) nämnda särskilda skälen

för avsteg från däri angiven princip prövas av sjukhusavgiftsdelegerade.

Vid sjukhuscentralen handhaves prövningen m. m. av byråöverläkaren med biträde av två översköterskor.

Utbetalning av beviljade vårdbidrag handhaves av kamerabyrån.

Två översköterskor.

Blodförmedlingsverksamhet.

År 1934 organiserades vid S:t Görans sjukhus en blodgivarcenral för undersökning och blodgruppering av personer, vilka ställt sig till föfogande för blodgivning. År 1939 överflyttades centralen till S:t Eriks sjukhus' medicinska poliklinik. Från nämnda tidpunkt började även depåblod tillhandahållas. Förmedling av blodgivare till såväl kommunala som övriga sjukvårdsinrättningar skedde till år 1945 genom sjukhuscentralen, där även register över blodgivarna fördes. Vid denna tidpunkt hade efterfrågan på transfusionsblod ökat i sådan utsträckning, att en utökning av personalen måste ske. Samtidigt överflyttades förmedlings- och registreringsverksamheten från sjukhuscentralen till en särskild expedition inom sjukhusdirektionens centrala förvaltningslokaler. Efter expeditionstidens slut sker dock förmedling fortfarande genom sjukhuscentralen. På grund av ökad efterfrågan på depåblod har ordnats ytterligare två blodgivarcentraler, nämligen vid Sabbatsbergs sjukhus år 1952 och Södersjukhuset år 1953.

Till blodförmedlingsverksamheten anknöts den 1 januari 1957 ett serologiskt laboratorium för blodgrupperingar och förprov vid blodtransfusioner. Dessutom avses att till blodförmedlingsverksamheten överflytta de för de fristående mödravårdscentralerna erforderliga undersökningarna av Rh-proven. Sjukhusdirektionen fastställde den 15 december 1958 de ersättningar, som skola uttagas för ifrågavarande undersökningar.

Den 1 juni 1960 påbörjades verksamheten med en särskilt anskaffad blodtappningsbuss. Denna fungerar som en mobil blodgivarcentral och uppsöker stora industrier och andra större arbetsplatser, stadens ytterområden och Stockholms läns befolkningscentra. Sedan den 1 oktober 1959 sker transporterna av blodflaskor från blodgivarcentralerna till de olika sjukhusen och hämtning av prover till det blodgruppsserologiska laboratoriet genom en för ändamålet särskilt anskaffad blodistributionsbil utrustad med erforderliga kylförvaringsmöjligheter. Bilen distribuerar även blod mellan den mobila tappningsenheten och blodgivarcentralerna.

Ersättning till blodgivare utgår med 28 kr. per gång, inklusive reseersättning. Därest väntetiden överstiger 15 min. utgår därjämte ersättning med 2 kr. för varje påbörjad halvtimme.

För rekrytering av blodgivare för Stockholms stad och län fungerar en särskild samarbetskom-

mitté, bestående av tvenne representanter för vardera Svenska röda korsets stockholmsdistrikt, staden och landstinget. Sjukhusdirektionen har den 17 oktober 1956 utsett direktionens förste kamrer och blodförmedlingsverksamhetens läkare till stadens representanter. Kommitténs rekryteringskansli är förlagt till S:t Eriks sjukhus tel. 54 26 05 och skötes av en deltidсанställd föreståndarinna och ett deltidсанställd kontorsbiträde.

Blodgivarregistret, Långholmsgatan 34—36, 3 tr. (Pa: Box 9099, Sth 9); t. 68 00 00. Expeditionstid: 9—15, lördagar och dag före helgdag 9—14 (april—september lördagar stängt). Förmedling av blodgivare efter tjänstgöringstidens slut genom sjukhuscentralens försorg.

Blodgivarcentralen, S:t Eriks sjukhus, Fleminggatan 22, Sth K; t. 22 15 40. Mottagning för inregistrering och kontrollprovtagning av blodgivare: torsdagar 17—18.

Blodgivarcentralen, Sabbatsbergs sjukhus, Dalagatan 9 och 11, Sth VA, ing. från Tegnergatan; t. 22 05 40. Mottagning för inregistrering och kontrollprovtagning av blodgivare: måndagar 16—18.

Blodgivarcentralen, Södersjukhuset, Ringvägen 52, ing. B. B.-infarten, Sth SÖ; t. 23 70 00. Mottagning för inregistrering och kontrollprovtagning av blodgivare: tisdagar 16—18.

Överläkare.

Vakant.

Läkare.

Ramgren, O. G. (23); Tengberg, J.-E. T.¹⁾

Fyra översköterskor, en laboratorieöversköterska eller första laboratris, tre sjuksköterskor, två laboratoriesköterskor eller laboratriser, en kontorsskrivare, sex kanslibiträden, fyra kontorsbiträden (dävar en halvtidstjänst), ett första sjukvårdsbiträde, åtta laboratoriebiträden (dävar en halvtidstjänst), en expeditor, en bilförare, tre städerskor. Dessutom viss personal gemensam med medicinska polikliniken vid S:t Eriks sjukhus

Personalvård.

Personalläkarvård.

Stadsfullmäktige godkände den 15 oktober 1955 vissa riktlinjer för en förtroendeläkarinstitution inom stadens förvaltning. För sjukvårdsroteln inrättades i samband därmed en arvodesbefattning som central förtroendeläkare. Denne har i huvudsak rådgivande och kontrollerande uppgifter i fråga om nyanställnings-

¹⁾ Tillika förste underläkare å medicinska klin. vid S:t Eriks sjukhus.

undersökningar, arbetsplatsens hygien och arbetsriskundersökningar, sjuk- och hälsokontroll, undersökningar om arbetstagares arbetsförmåga samt förande av hälsoregister.

Inom sjukvårdsstyrelsens förvaltningsområde finnas dessutom nio personalläkardistrikt med en förtroendeläkare i varje. Dessa läkare ha till huvudsaklig uppgift att personligen undersöka nyanställda och utfärda läkarintyg enligt för staden fastställt formulär, ävensom — i förekommande fall — granska av annan läkare utfärdat intyg, samt att i övrigt biträda den centrale förtroendeläkaren med hälsokontrollen jämte utredningar och undersökningar i övriga sjuk- och hälsofrågor m. m. Distriktsförtroendeläkare är skyldig att tjänstgöra i den omfattning, varom överenskommelse träffats och äger rätt att mot arvide enligt den av kungl. maj:t fastställda läkarvårdstaxan inom de lokaler, med den personal och på de tider, som anvisats, lämna konsultation och vård åt den sjukvårdsstyrelsens personal, som är anställd inom distriktet (överenskommelse mellan Sveriges läkarförbund och staden den 26 mars 1956).

Central förtroendeläkare (13,950 kr.). (Gemensam för sjukvårdsroteln.)

Friberg, L. T.; mottagningstid: torsdagar 8—10 å Eastmaninstitutet; t. 34 91 40; fredagar 8,30—10 å sjukvårdsstyrelsens centrala förvaltning; t. 68 00 00.

En deltidсанställd *mottagningssköterska*.

Distriktsförtroendeläkare (8,525—3,100 kr.).

Nordenberg, R. (Södermalms distrikt); t. 23 70 00;
Mattson, S. L. (Norrmalms distrikt); t. 22 05 40;
Ekberg, K. E. E. (Epidemijukhusets distrikt); t. 22 53 40; **Ågren, N. O.** (Beckomberga sjukhus' distrikt) (se sid. 503); **Hansson, A. F.** (Långbro sjukhus' distrikt) (se sid. 516); **Berlin, M. H. Hj.** (S:t Görans sjukhus' distrikt); t. 22 20 40; **Jansson, K. T.** (S:t Eriks sjukhus' distrikt); t. 22 15 40; **Dalén, A. G.** (Centraldispensärens distrikt) (se sid. 528); **Sandelius, A. G.** (Söderby sjukhus' distrikt) (se sid. 499).

För hembesök hos sjuknämld personal, i första hand vid Beckomberga och Långbro sjukhus, finnes fr. o. m. den 1 januari 1951 en särskild översköterska anställd.

Översköterska (9).

Lundquist, Margit C. M.

Personalkonsulentverksamhet.

Den 17 december 1953 godkände stadsfullmäktige ett av lönekommittén framlagt förslag angående personalvård inom stadens förvaltning

(Utl. 1953: nr 406). Ändamålet med denna verksamhet är att främja personalens fysiska och psykiska välbefinnande och därigenom också den kommunala verksamhetens effektivitet. I sådant syfte skall personalvården tillsvidare främst inriktas på följande arbetsuppgifter, nämligen arbetsberedning för anställda med nedsatt arbetsförmåga, biträde åt arbetsledningen vid personalrekrytering och anställningskontroll, personlig rådgivning samt vissa hälsovårdande åtgärder.

För personalvårdsverksamheten har sjukvårdsstyrelsen erhållit två personalkonsulenttjänster och en förste personalassistenttjänst, vilka i administrativt hänseende närmast sortera under kanslidirektören.

Personalkonsulenter (17).

Lundén, f. Wixell, Signe; Johansson, Majbritt M.; tel.tid.: 9—10.

Personalassistent (15).

Wallin, C. Marianne; tel.tid.: 9—10.

Sjukvårdsbiträdesskola.

Björngårdsgatan 23, Sth SÖ; t. 41 21 11.

Sjukhusdirektionen startade år 1948 utbildningskurser för nyanställd sjukvårdsbiträdespersonal. Dessa kurser omfatta tre veckor, varav två veckor arve teori och en vecka praktisk utbildning å vårdavdelning. Antalet sådana kurser har under senare år uppgått till elva per år. Eleverna åtnjuta under utbildningstiden oavkortad lön enligt gällande sjukhus- och anstaltsavtal; dock innehålles under kurstiden en tredjedel av löneförmånerna, vilken del utbetalas först sedan sex månaders tjänstgöring fullgjorts vid något av stadens sjukhus. Vid skolan anordnas även utbildningskurser, omfattande åtta veckor, för undersköterskor. Kursdeltagarna utväljas därvid bland sådana sjukvårdsbiträden, som under minst två år varit anställda inom sjukvårdsförvaltningen. Jämväl under dessa kurser utgå oavkortade löneförmåner. I samarbete med skoldirektionen i Stockholm meddelas vid skolan sedan år 1952 även undervisning i sjukvård åt ett antal elever tillhörande folkskolans nionde årsklass. Den närmaste ledningen av skolans verksamhet handhas av kanslidirektören.

Instruktionssköterska (16)

(nuv. inneh. 14).

Camp, J. Hellevi; t. 41 21 11.

Som lärare fungera utöver instruktionssköterskan läkare och andra sakkunniga inom olika ämnesområden.

En *stüderska* (halvtidssyssla).

Angående utbildning, se även **S:t Eriks sjuksköterskeskola och Utbildningsverksamhet för mentalsjukvårdspersonal**, sid. 530 och 531.

Förmyndare för sinnessjuka stockholmsbor omhändertagna i sinnessjukvård.

Mottagning: Hornsgatan 174 (Pa: Box 9099, Sth 9); t. 68 00 00; vardagar utom lördagar 9,30—11,30.

Biträdande kuratorer (11).

Palm, K. Elisabeth; Röd, f. Harvell, J. A. Magdalena.

Rekreations- och bildningsterapi.

För sysselsättningsterapi i form av rekreations- och bildningsterapi vid Långbro sjukhus, konvalescenthem och tuberkulosavdelningar m. fl. erhöill sjukhusdirektionen år 1956 en särskild studieledare. Denne sorterar i administrativt hänseende närmast under kanslidirektören. Från och med år 1959 har för berörda verksamhet vid Beckomberga sjukhus inrättats en särskild studieledartjänst.

Studieledare (13).

Vakant.

Civildörsvarsverksamhet.

Verksamheten omfattar bl. a. utarbetande och revidering av verkskyddsplaner, planläggning av verkskyddspersonalens utbildning samt medverkan vid upprättandet av organisationsplaner för beredskapsjukhusen och planläggning av fredssjukhusens utrymning.

Från och med år 1959 har för detta ändamål inrättats en tjänst såsom civilförsvarsassistent, vilken i administrativt avseende närmast sorterar under ekonomidirektören.

Civildörsvarsassistent (19).

Nejerstedt, K. A. A.

Centralförrådet.

Norr tullsgatan 14, Sth VA; t. 34 94 50.

Centralförrådet, som inrättades år 1939, förvarar och distribuerar lagringsbara förbrukningsartiklar för sjukhusens behov.

Från och med år 1959 ombesörjas förvaltningsgöromålen vid centralförrådet av sjukhusintendenten vid Norrtulls sjukhus.

Sjukhusintendent.

Alström, N. A., tjl., tf. Brinkler, Å. E. (se sid. 505).

Förrådsmästare (12).

Ringqvist, P. I. V., tjl., tf. Sjöholm, E. J. R.

En kontorsskrivare, två förrådsarbetare.

Centraltvättinrättningen.

Tantogatan 15—17, Sth SÖ; t. 44 13 88 (driftschefen), 44 13 71 (kontoret), 44 13 72 (tvättmästaren), 44 13 74 (föreståndarinnan för sysalen).

I samband med tillkomsten av Södersjukhuset och därefter planerad ytterligare utvidgning av stadens sjukhusväsen aktualiserades frågan om byggandet av en ny centraltvätt, emedan den dåvarande centraltvätten i de s. k. Nürnbergsfastigheterna av flera orsaker var otillfredsställande. I enlighet med därom framlagt förslag beviljade stadsfullmäktige den 26 april 1937 medel till en nybyggd centraltvätt med en kapacitet av 2,800,000 kg per år. Detta projekt kom emellertid icke till utförande. För tillgodo-seende av Södersjukhusets tvättbehov anvisade stadsfullmäktige sedermera den 17 maj 1943 medel för uppförande av en mindre tvättinrättning.

I samband med behandlingen av ett av sjukhusdirektionen framlagt förslag om färdigställande av Södersjukhusets återstående delar m. m. beviljade stadsfullmäktige den 20 mars 1944 medel för uppförande av en Centraltvättinrättning med en kapacitet av 3,000,000 kg per år. Enligt senare utredningar uppskattades den tvättgodsmängd, som centraltvätten borde avverka, till c:a 5,000,000 kg per år. Stadsfullmäktige ha av denna anledning vid olika tillfällen anvisat medel till utbyggnad av centraltvättinrättningen till en kapacitet av f. n. 16 ton tvättgodis per dag.

År 1948 lades tvätten från Södersjukhuset över på centraltvättinrättningen, varpå de för en sammanslagning av Södersjukhusets tvättinrättning och centraltvättinrättningen erforderliga byggnadsarbetena påbörjades. Under oktober 1948 nedlades den gamla centraltvättinrättningen i Nürnbergsfastigheterna och verksamheten överflyttades till den nybyggda centraltvättinrättningen. I oktober 1949 kunde tvättinrättningen vid Sabbatsbergs sjukhus på samma sätt nedläggas och tvätten därifrån övertogs av centraltvättinrättningen. Under slutet av år 1950 var centraltvättinrättningen i huvudsak fullt utbyggd. Sedermera har centraltvättinrättningen även övertagit den tvätt, som tidigare ombesörjdes vid Söderby sjukhus, Långbro sjukhus, Epidemisjukhuset och Allmänna barnbördshuset.

Avdelningsingenjör (24).

Rydberg, E. O. W.

Kontorsassistent (12).

Lövgren, O. T., tjl., tf. Kallenberg, f. Ahlberg, Lillemor I.

Tvättmästare (12).

Axelsson, O. C.

Förrådsföreståndare (11).

Gustin, Anna K.

En hantverkare, tre tvättföreståndare, två kanslibiträden, ett första laboratoriebiträde, ett kontorsbiträde. — Analet kollektivt anställda uppgår till 118, varav 93 vid tvätt-, transport- och verkstadsavdelningarna samt 25 vid förråd och sysal.

Avgifter å sjukhusen.

För att å sjukhus intagas bör den sjuke själv eller genom ombud på den för varje sjukhus bestämda mottagningstiden anmäla sig å sjukhusets inskrivningsexpedition och därvid:

1:o) förete läkares intyg om sjukdomens beskaffenhet och flyttings- eller åldersbetyg;

2:o) förete försäkringsbesked eller, om sjuk-kassa icke svarar för vården, lämna försöks-betalning, avlämna ansvarsförbindelse eller annan av sjukhusintendenten godkänd säkerhet. Är den sjuke medellös eller mindre bemedlad och sjuk-kassa icke svarar för vården, skall den sjuke eller hans ombud på särskild blankett, som erhålles å sjukhuskontoret, skriva en ansökan om befrielse från, resp. nedsättning i sjukhusavgiften (jfr nedan).

Personer, träffade av olyckshändelse, eller sjukdomsfall, som fordrar hastig hjälp, intagas alla tider på dygnet; i sådant fall böra ovan angivna handlingar ofördröjligen därefter anskaffas.

Där ej på grund av allmän författning sjukhusvård skall kostnadsfritt åtnjutas¹⁾ eller nedsättning beviljats av sjukhusavgiftsdelegerade (se sid. 475), utgå avgifterna för vård å stadens sjukhus enligt följande av stadsfullmäktige fastställda taxa.

Avgift för betalande sjuka per dag: för stockholmsbor²⁾:

¹⁾ Vård å allmänt rum vid Epidemisjukhuset för epidemisk sjukdom samt vid avdelningar för könssjuka är enligt gällande författningar kostnadsfri, i vad avser epidemisk sjukdom och köns-sjukdom å smittsam skede.

²⁾ Avgift såsom för stockholmsbor erlägges vid kroppssjukhus jämväl av utomlands bosatta svenska medborgare, som under vistelse i Stock-holm drabbats av sjukdom eller skada och på grund härav blivit i omedelbart behov av vård, ävensom av utländska medborgare, som på grund av överenskommelse med främmande makt äro berättigade till ersättning för sjukhusvård av sjuk-kassa och som under enahanda förhållanden blivit i omedelbart behov av vård.

Samma avgift erlägges dessutom av utom-lands bosatta svenska medborgare, vilka i bo-sättningslandet icke kunnat erhålla tillfreds-ställande vård å kroppssjukhus, vilken ersättes av socialförsäkring, och därför intagits på sjuk-hus i Stockholm för erhållande av sådan vård, varvid avgift såsom för stockholmsbo dock en-dast skall medgivas den, som vid utflyttningen

vid lasarett³⁾, barnsjukhus och förloss-ningsanstalter:

å allmänt rum	5	kr.
» halvenskilt »	20	»
» helenskilt »	35	»

vid tuberkulossjukvårdsanstalter och tuberkulossjukvårdsavdelningar:

å allmänt rum	5	kr.
» halvenskilt »	15	»
» helenskilt »	25	»

vid sinnessjukhus och sinnessjukavdel-ningar:

å allmänt rum	5	kr.
» halvenskilt »	15	»
» helenskilt »	25	»

vid sjukhem för lättskötta sinnessjuka:

å allmänt rum	5	kr.
-------------------------	---	-----

vid anstalter för kroniskt sjuka:

å allmänt rum	5	kr.
-------------------------	---	-----

vid konvalescenthem:

å allmänt rum	5	kr.
-------------------------	---	-----

vid Orhems barnkoloni . . . 1,25 kr.

för landsortsbor:

vid lasarett, barnsjukhus, förlossnings- och tuberkulossjukvårdsanstalter samt epidemisjuk-hus vårdade landsortsbor⁴⁾, som under vistelse i Stockholm drabbats av sjukdom eller skada och på grund härav blivit i omedelbart behov av vård; dock ej sådan akut insjuknad, som enligt utomlänsavtalet i betalningshänseende lik-ställts med remisspatienten⁵⁾, eller som intagits å klinik för medicinska njursjukdomar utrustad med konstgjord njure:

å allmänt rum	55	kr.
» halvenskilt »	70	»
» helenskilt »	85	»

vid ovannämnda anstalter vårdade akut in-sjuknade, som enligt utomlänsavtalet i betal-

ur riket var kyrkobokförd i Stockholm eller som i undantagsfall efter särskilt medgivande intagits för specialistvård efter remiss från sjuk-hus i annat sjukvårdsområde.

³⁾ Inkl. Epidemisjukhuset beträffande patien-ter med icke epidemisk sjukdom.

⁴⁾ Beträffande avgifter för landsortsbor, som vårdas enligt utomlänsavtal, gäller vad i avtalet stadgas.

⁵⁾ Därmed avses sådan akut insjuknad, som intages på eller överflyttas till neurologisk, neu-rokirurgisk, thoraxkirurgisk eller plastikkirur-gisk klinik eller avdelning för käkortopedi och käkprotektik eller som, utan att lida av polio, vårdas i respirator.

ningshänseende likställt med remisspatient¹⁾, ävensom eljest vårdade landsortsbor²⁾ med nedan angivet undantag:

å allmänt rum	95 kr.
» halvskilt »	110 »
» helskilt »	125 »

vid klinik för medicinska njursjukdomar utrustad med konstgjord njure:

å allmänt rum: 250 kr. för patient, som behandlas med konstgjord njure, samt 95 kr. för annan patient.

vid sinnessjukhus och sinnessjukavdelningar:

å allmänt rum	50 ³⁾ kr.
» halvskilt »	65 »
» helskilt »	80 »

För vårdarinnan, som medföljer patient å hel- eller halvskilt rum, ävensom för anhörig, vilken med vederbörligt tillstånd åtföljer patient skall med nedan angivna undantag erläggas avgift, motsvarande gällande kostersättning för personal jämte 1 kr. per dag.

För digivande moder, som medföljer sjukt dibarn, erlägges:

å allmänt rum	ingen avgift
» halvskilt rum: för stockholmsbo 1 kr. per dag	
» landsortsbo . 2 » » »	
» helskilt » : » stockholmsbo 2 » » »	
» landsortsbo . 4 » » »	

För dibarn, som åtföljer sjuk moder, erlägges ej någon avgift.

Bestämmelserna angående avgift för vård å hel- och halvskilt rum äga icke tillämpning, när den sjuke förlägges i sådant rum till följd av brist på utrymme i allmänt rum eller därför att den sjuke icke kan utan men för sig eller andra vårdas å allmänt rum.

Full vårdavgift utgår för såväl in- som utskrivningsdagen, dock att avgift för inskrivningsdagen icke skall utgå, då patienten överflyttas direkt från annat stadens sjukhus eller då utskrivningen äger rum dagen efter inskrivningen.

Där ersättning för vården erlägges jämlikt lagen om socialhjälp eller lagen om samhällets barnavård m. m., gäller i fråga om ersättningens storlek vad därom finnes stadgat i sagda lagar.

Vid tillämpningen av bestämmelserna anses som stockholmsbo den, som vid intagningen är

bosatt i Stockholm. Enahanda avgift beräknas för vård av utom staden bosatt person, anställd inom Stockholms kommunalstyrelse, därest den anställde på grund av sitt arbete är nödsakad till dylik bosättning.

Som landsortsbo anses envar annan; dock att landsortsbo, som i Stockholm insjuknat i sjukdom, vilken enligt gällande epidemilag medför rätt till fri vård å allmänt rum å epidemisjukhus, och på grund därav intagits å sjukhus, må i hel- och halvskilt rum betala den för stockholmsbo stadgade avgiften.

Mellan landsting och städer utanför landsting träffades år 1955 ett nytt avtal om ersättning för sjukhusvård inom främmande sjukvårdsområden (stadsfullmäktiges beslut den 12 december 1955, 18 november 1957 och 14 december 1959, Utl. 1955: nr 362, 1957: nr 312 och 1959: nr 390), innebärande, att sjukvårdsanstaltarnas huvudmän förpliktas sig att för vård, som åt sjuk från huvudmannens sjukvårdsområde meddelas å vissa sjukvårdsanstalter tillhörande annan huvudman, lämna ersättning efter vissa grunder. Stadsfullmäktige beslöt i samband härmed att fastställa den patientavgift, som enligt avtalet skall erläggas av stockholmsbor vid vård å allmän sal å främmande sjukvårdsanstalt, till det belopp, som gäller för vård å motsvarande avdelning å stadens egna sjukhus.

För behandling å röntgenavdelningarna vid Sabbatsbergs och S:t Eriks sjukhus och Söder-sjukhuset samt å finsen-, röntgen- och ljusavdelningarna vid St Görans sjukhus erläggas avgifter enligt särskilda av hälsovårdsnämnden och sjukhusdirektionen den 11 mars 1930 och den 16 juni 1959 fastställda grunder.

Poliklinikavgifter. För behandling å stadens polikliniker gälla följande bestämmelser.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 16 november 1959 skall avgiften vid stadens polikliniker inklusive ersättning för laboratorieundersökningar fr. o. m. den 1 januari 1960 — där icke behandlingen enligt allmän författning eller eljest är kostnadsfri — utgå med ett belopp av 12 kronor per besök. Jämlikt beslut av k. m:t den 18 december 1959 må — under förutsättning att staden icke uttager högre avgift än 12 kronor per besök för vård å poliklinik inklusive i samband därmed utförd klinisk laboratorieundersökning — sjukkasessättning fr. o. m. den 1 januari 1960 utgå med $\frac{3}{4}$ av ovannämnda avgift (Kf 1959: nr 70). För poliklinikoperation äger underläkare av icke medellös patient uttaga ersättning enligt den av k. m:t den 28 maj 1959 fastställda läkarvårdstaxan (SFS 1959: nr 245). Vid behandling utom polikliniktid av å sjukhuset ej intagna, icke medellösa personer äger underläkare uppbära skäligt arvode efter eget bestämmande.

För behandling av jourfall, som icke inlägges på vårdavdelning, äga jourhavande läkare

¹⁾ Se not 5 å sid. 473.

²⁾ Beträffande avgifter för landsortsbor, som vårdas enligt utomlänsavtal, gäller vad i avtalet stadgas.

³⁾ För svensk medborgare, som under vistelse i staden blivt i behov av omedelbar intagning på sinnessjukhus och med hänsyn härtill icke kunnat hänvisas till statsanstalt, gäller t. o. m. den tidpunkt, då en månad förfutit sedan framställning gjorts om vederbörandes överflyttande till statsanstalt, en lägre vårdavgift om 24 kr. per dag.

av patienter uppbära ersättning enligt §§ 2 och 5 i ovannämnda läkarvårdstaxa.

Författningar. Reglemente ang. avgifterna vid Stockholms stads sjukvårdsanstalter, antaget av SF 20 dec. 1939, med ändr. (Kf 1951: nr 63, 1958: nr 65, 1959: nr 72). Avtal mellan landsting och städer utanför landsting om ersättning för vård av vissa utomlänspatienter (1955 års utomlänsavtal), med ändr. (Kf 1955: nr 63, 1957: nr 91, 1959: nr 71).

Sjukhusavgiftsdelegerade.

Vid sjukhusvård åt mindre bemedlade tillämpades tidigare det förfarandet, att kostnadsfri vård å stadens sjukhus lämnades åt sådana personer, som kunde förete av vederbörande roteman utfärdad intyg om medellöshet. Då emellertid detta system visade sig otillfredsställande, särskilt med hänsyn till prövningen vid medellöshetsintygens utfärdande, beslöt stadsfullmäktige den 20 februari 1922 en ändring härutinnan, varigenom prövningen av de vårdbehövandes betalningsförmåga överflyttades från rotemännen till ett nytt centralt organ, *sjukhusavgiftsdelegerade*.

Sjukhusavgiftsdelegerade, till antalet fem jämte tre suppleanter, utses av stadsfullmäktige för två kalenderår i sänder med uppgift bl. a. att pröva frågor om nedsättning av sjukhusavgift. Delegerade utse vid början av varje tjänstgöringsår inom sig ordförande och vice ordförande. Ansökan om nedsättning i stadgade vårdavgifter inlämnas till sjukhusavgiftsdelegerade, vilka åga att med hänsyn till sökandens ekonomiska förhållanden besluta om nedsättning av sjukhusavgiften, dock ej till mindre än 50 öre per dag. Vid den undersökning, som bör föregå beslut om nedsatt avgift, skall biträde lämnas delegerade av socialnämnden. I fråga om fullständig befrielse från sjukvårdsavgift fattas beslut av vederbörande socialhjälpstyrelse eller beträffande arbetslöshetsfall av socialnämndens delegerade för socialhjälpssärenden.

Detta förfaringssätt tillämpas förutom för stadens egna sjukhus och konvalescenthem samt öppna vård av psykiskt sjuka även, då det gäller vård av stockholmsbor, för Serafimerlasarettet, Allmänna barnbördshuset, Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, Diakonissanstaltens sjukhus (Ersta), Karolinska sjukhuset med Radiumhemmet m. fl. samt vid utfärdande av ansvarsförbindelser för vård å sanatorier.

Sjukhusavgiftsdelegerade ha även att pröva om patient vid vård å stadens sjukhus eller vid vård å sjukvårdsanstalt utom Stockholm enligt det s. k. 1955 års utomlänsavtal är att anse som stockholmsbo.

Delegerade pröva därjämte ärenden rörande bidrag till vårdkostnader för kroniskt sjuka pa-

tienter, som av sjukvårdsstyrelsen remitteras till vård å enskilda sjukhem, till ortopediska bandage o. d. till patienter å stadens sjukhus och å Norrbackainstitutet och till bad och behandling vid kurorter och brunnar samt ärenden rörande befrielse från eller nedsättning av avgifter för sådana patienter, som erhålla behandling och tilläyn av stadssjuksköterskor och hemsamariter.

Genom beslut av stadsfullmäktige den 19 maj 1948 uppdrogs också åt delegerade att i förekommande fall pröva och avgöra frågor om nedsättning av eller befrielse från behandlingsavgifter för folktandvård. Sådana ansökningar prövas av sjukhusavgiftsdelegerade fr. o. m. den 1 januari 1956. Liknande ansökningar prövas även angående sjukhustandvård.

Angående sjukhusavgifterna, se sid. 473.

Stadsfullmäktiges val av delegerade ägde rum för åren 1960—1961 den 14 december 1959 och för åren 1961—1962 den 8 december 1960.

Författningar. Instruktion för sjukhusavgiftsdelegerade, antagen av SF 25 april 1960 (Kf 1960: nr 35). Reglemente ang. avgifterna vid Stockholms stads sjukvårdsanstalter, antaget av SF 20 dec. 1939, med ändr. (Kf 1951: nr 63, 1958: nr 65, 1959: nr 72).

Sjukhusavgiftsdelegerade.

Bergström, Eva M., föreståndarinna; *Björkman, G. B. K., redaktör, vice ordf.; *Hudin, A. Greta, föreståndarinna, stadsfullm.; Johansson, B. E., ombudsman, ordf.; Larsson, Emil W., föreståndare, stadsfullm.

Suppleanter: Fridblom, K. E., komminister, stadsfullm.; Gedin, H. C., ombudsman, stadsfullm.; *Söderberg, K. E. A., direktör.

Sekreterare.

Blom, Å. V. E., sekreterare (se nedan).

Expeditionen.

Långholmsgatan 34—36 (Pa: Box 9099, Sth 9); t. 68 00 00; mottagning för allmänheten: 9—11,30, 13—15, lördagar och dag före helgdag 9—11,30 (april—september lördagar stängt).

Sekreterare (22).

Blom, Å. V. E.

Kammarsskrivare (15).

Broman, Eivor.

Förste socialassistent (15).

Agelin, f. Björkman, Margit I. E.

Socialassistenter (13—11).

Ljungberg, N. H.; Franzén, O. H.; Bruhn, Ulla;
Ungfeldt, J. H. A.; Halling, f. Jansson, Ruth
I. P.

En *kontorsskrivare*, två *kanslibiträden*,
tre *kontorsbiträden*.

Lasarett.**Sabbatsbergs sjukhus.**

*Dalagatan 9 och 11, Sth VA (postgiro-
konto nr 1074); t. 22 05 40.*

Mottagningstider (för intagning av patienter):

medicinska sjukdomar: alla dagar 11—12
kirurgiska " : " 10—11
gynekologiska " : " 9—10
öron-, näs- och halsjsjukdomar: alla dagar 8,30—9,30
ögonsjukdomar: vardagar 11,30—12, sön- och helgdagar 9,30—10.

Polikliniktider:

medicinska polikliniken
män: vardagar 13—13,30
kvinnor: " 10—10,30;
mottagning endast efter anm. per tel.
vardagar utom lördagar 9—9,30
kirurgiska polikliniken
män: vardagar 10—11
kvinnor: " 13—14
återbesök: män: 8—10
kvinnor: 12—13
gynekologiska polikliniken: vardagar 9—10, telefon-
fontid vardagar 8—9
öron-, näs- och halspolikliniken: vardagar 8,30—9,30
barnpolikliniken för öron-, näs- och halsjsjukdomar:
alla dagar 8,30—9,30
ögonpolikliniken: vardagar 10—12¹;
mottagning endast efter anm. per tel. vardagar
10—12
hörsepolikliniken: tisdagar och torsdagar 14—16;
mottagning endast efter anm. per tel. vardagar
11,30—12

foniatriiska avdelningen: måndagar, tisdagar, torsdagar
och fredagar 12,30—15,30; mottagning
endast efter anm. per tel.

Mödravårdscentralen: läkarmottagning tisdagar,
onsdagar och fredagar 13—14, måndagar och
torsdagar 18—19; telefonid och barnmorskemottagning
(rådföring, intyg, urinundersökning)
en timme före varje läkarmottagning.

¹) För olycksfall och brådska akuta fall
av ögonsjukdomar är inrättad jourtjänst å ögon-
kliniken under tiden fredagar kl. 10—söndagar
kl. 10 (övrige dagar å Karolinska sjukhusets
ögonklinik).

Besökstider:

å barnbördsavdelningen:
för patienter å allmän sal: söndagar 14—15, alla
dagar (endast för mannen) 18,30—19;
för patienter å enskild avd.: tisdagar, torsdagar,
lördagar och söndagar 12—13, alla dagar (en-
dast för mannen) 18,30—19;
å öronkliniken:
för vuxna: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar
14—15;
för inneliggande barn: söndagar 14—15;
å övrige kliniker:
för patienter å allmän sal: tisdagar, torsdagar,
lördagar och söndagar 14—15;
för patienter å enskild avd.: alla dagar 11—14,
17—18.

Expeditionstid å sjukhuskontoret: 9—12,
13—15, lördagar och dag före helgdag 9—12.
Löneärenden 9,30—11,30, 13—15, lördagar och
dag före helgdag 9,30—11,30 (april—september
lördagar stängt).

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se
sid. 473.

Nära 15 års utredningsarbeten inom kommunalförvaltningen föreging beslutet om byg-
gande av detta sjukhus. Dessa arbeten inleddes
genom tillsättandet år 1858 av en kommitté och
avslutades genom stadsfullmäktiges godkännande
den 2 december 1872 av de slutligen framlagda
förslagen. Den nya sjukhusanläggningen, vilken
i januari 1879 med 340 sängar kunde öppnas
för sjukas emottagande, har tid efter annan
kompleterats genom åtskilliga nya byggnader
och även genom andra viktiga förbättringar.
År 1907 beslöt stadsfullmäktige låta uppföra
trentre nya paviljonger, entré- och poliklinik-
byggnad med operationsavdelning samt år 1908
en särskild paviljong för öron- och ögonsjukdomar.
Den sistnämnda byggnaden togs i bruk
år 1910 och de övrige år 1911. En röntgenavdelning
öppnades år 1910. Vidare anslog stadsfullmäktige
under åren 1919 och 1920 medel till ombyggnad
av två till sjukhuset hörande s. k. sommarpaviljonger,
varigenom möjlighet vanns att använda dessa
lokaler för sjukhusändamål även under den kallare
årstiden. Därjämte hava enligt beslut av stadsfullmäktige
år 1923 företagits vissa utvidgningar av ögon-, öron-
och röntgenavdelningarna.

Inom sjukhusets område ligger Isidor Dannströms
konvalescenthem, vilket tillkommit på grund av
testamente av direktör Isidor Dannström och hans
hustru. Genom detta testamente erhöill nämligen
Sabbatsbergs sjukhusstyrelse år 1898 en summa
av 140,000 kr. »till upprättande av ett konvalescenthem
för huvudsakligen konvalescenter från Sabbatsbergs
sjukhus», att förvaltas som en särskild fond
och redovisas på samma sätt som andra sjukhuset
tillkommande medel. Hemmet har 45 platser,
varav 23 för män och 22 för kvinnor.

Enligt sjukhusdirektionens beslut den 15 april 1953 användas dessa platser provisoriskt för enbart kirurgiska eftervårdsfall. Läkarkården bestrides av sjukhusets läkare och vid hemmet äro anställda två översköterskor, två sjuksköterskor, tio sjukvårdsbiträden och en gårdskarl. Fr. o. m. år 1957 är konvalescenthemmets personal uppförd å Sabbatsbergs sjukhus' lönestat.

Enligt ett mellan stadsfullmäktige och Svenska röda korset den 12 januari 1924 ingånget avtal angående upprättande och drivande av en sjuksköterskeskola vid Sabbatsbergs sjukhus, vilket avtal trädde i kraft den 1 oktober 1927, har röda korset förbundit sig att ställa för sjukvårdsarbetet inom Sabbatsbergs sjukhus erforderligt antal sjuksköterskeelever (f. n. 149 elever i praktiskt arbete) till förfogande, mot att staden tillhandahåller röda korset för sjuksköterskeskolan och elevhemmet erforderliga lokaler. I enlighet med nämnda avtal har staden bekostat uppförande vid sjukhuset av ett personalhus, huvudsakligen avsett som elevhem. Efter färdigställandet ställdes hemmet av staden till stiftelsen Rödakorshemmets förfogande.

Den 19 mars 1934 beviljade stadsfullmäktige anslag till uppförande av en ny patologisk-anatomisk institution vid Sabbatsbergs sjukhus. Institutionen togs i bruk i april 1936.

Sedan en av sjukhusdirektionen tillsatt kommitté i januari 1939 avgivit ett betänkande inefattande utredning och förslag rörande ombyggnad och utvidgning av Sabbatsbergs sjukhus beviljade stadsfullmäktige den 19 februari 1940 anslag för uppförande av dels en ny panncentral och dels en kvinnoklinik. Förstnämnda byggnad, som påbörjades först, togs i bruk år 1942.

Med anledning av 1940 års beslut beslöto stadsfullmäktige den 20 mars 1944 uppdraga åt sjukhusdirektionen att i överensstämmelse med ett av direktionen framlagt förslag dels uppföra en kvinnoklinik vid Sabbatsbergs sjukhus, dels ombygga gynekologiska avdelningen till en avdelning för förtidigt födda barn med rätt för direktionen att företaga de jämkningar i byggnadsprogrammet, vartill ett eventuellt avtal med staten om kliniken upplåtande för undervisning kunde föranleda. Den 20 november 1944 beslöto stadsfullmäktige, dels godkänna ett av särskilda delegerade ingånget avtal angående samarbete mellan staten och Stockholms stad för uppförande och drift av kvinnokliniken vid Sabbatsbergs sjukhus (Kf 1945: nr 55), dels godkänna en i samband med förhandlingarna om nämnda avtal företagen revision av förslaget till nybyggnad för kvinnokliniken. Nu gällande avtal rörande bl. a. kvinnoklinikens drift godkändes av stadsfullmäktige den 22 mars 1948 och av k. mt den 28 maj 1948 (Kf 1948: nr 31).

Uppförandet av kvinnokliniken påbörjades år 1946 efter rivning av en av de år 1911 tillkomna paviljongerna och kliniken togs i bruk den 1 juli 1949. Byggnadskostnaderna uppgingo till 4,990,000

kr. och inventarietkostnaderna till 1,385,000 kr. Staten har bidragit med 25 procent.

Kvinnokliniken drives av staden med statsbidrag. Lönekostnaderna för läkarna bestrides av staten, men staden bidrager med hälften av dessa kostnader.

År 1948 beslöt sjukhusdirektionen uppdraga åt en särskild kommitté att utarbeta och för direktionen framlägga förslag till en av stadsfullmäktige den 22 mars samma år i princip beslutad ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus till ett undervisningssjukhus i enlighet med ett därom mellan staten och staden träffat avtal. Enligt detta avtal har staden åtagit sig bl. a. att upplåta sjukhusets samtliga avdelningar, med undantag av öronavdelningen, till Karolinska mediko-kirurgiska institutet för undervisningsändamål att tjäna såsom institutets kliniker, respektive institutioner. Vidare har staden förbundit sig att färdigställa de delar av sjukhuset, som äro avsedda att upplåtas för den vid Serafimerlasarettet nu bedrivna undervisningen, så snart ske kan och, såvitt hinder icke möter på grund av omständigheter, över vilka staden icke kan råda, senast före den 1 januari 1961 (Utl. 1948: nr 77).

Efter en programutredning om sjukhusets utformning enligt 1948 års avtal mellan staden och staten upplöstes 1948 års utredningskommitté av sjukhusdirektionen den 2 januari 1952. På grundval av programutredningen anordnades på sjukhusdirektionens uppdrag av dess planeringskommitté en arkitektävling, som avgjordes i mars 1953. Tomtfrågor och stadsplanefrågor hava dock fördrojt den avtalade ombyggnaden av sjukhuset. En ny stadsplan för kvarteret Sabbatsberg antogs av stadsfullmäktige den 16 december 1957. Den 16 december 1958 tillsatte sjukhusdirektionen en ny kommitté, benämnd 1959 års utredningskommitté för Sabbatsbergs sjukhus, som erhöi uppdrag att fullfölja tidigare utredning och förberedande planera det blivande undervisningssjukhuset (jfr sid. 465, 1959 års utredningskommitté för Sabbatsbergs sjukhus).

Jämsides med förenämnda utredningar har en separat utredning verkställts beträffande frågan om panncentralens tillbyggnad m. m. Såsom resultat härav framlades år 1954 ett förslag till utbyggnad av sjukhusets panncentral, vilket förslag den 21 juni 1954 godkändes av stadsfullmäktige, som samtidigt anvisade sjukhusdirektionen ett anslag av 3,286,000 kr. för ändamålet. Utbyggnaden avslutades år 1957.

Den 16 mars 1953 anvisade stadsfullmäktige medel för utvidgning och upprustning av den thoraxkirurgiska verksamheten (Utl. 1953: nr 81). Härtill bidrog staten med halva kostnaden. Den specialavdelning, som därvid tillkom inom den kirurgiska kliniken, förlades till den förutvarande gynekologiska avdelningens lokaler. År 1957 kunde specialavdelningen nedläggas. Platserna tillfördes allmänkirurgien.

SJS

Den 16 april 1956 godkände stadsfullmäktige ett mellan stadens och statens delegerade ingånget avtal om vissa ändringsarbeten inom den patologiska institutionen i syfte att bereda ökade undervisningsmöjligheter för studerande vid Karolinska institutet. Avtalet innehöll bestämmelser om statsbidrag för ändringsarbetena, som utfördes samma år, och om tillämpning av 1948 års avtal i avseende på patologiska institutionen (Kf 1956: nr 64).

Sabbatsbergs sjukhus inrymmer f. n. sammanlagt 717 vårdplatser, fördelade på sju kliniker: två medicinska med 212 platser, två kirurgiska med 233 platser (varav 45 för kirurgiska eftervårdsfall vid Isidor Dannströms konvalescenthem, se sid. 476), en kvinnoklinik med 179 platser (varav 96 för obstetriska och 83 för gynekologiska vårdfall), en ögonklinik med 27 platser och en klinik för öron-, näs- och halssjukdomar med 66 platser.

Vid sjukhuset finnas inrättade polikliniker i anslutning till kirurgiska, medicinska, ögon och öron-, näs- och halsklinikerna samt gynekologiska avdelningen. Därjämte äro anordnade hörselpoliklinik, foniatrisk avdelning samt mödravårdscentral.

Till sjukhuset är sedan år 1952 en av sjukvårdsstyrelsens blodgivarcentraler förlagd; förmedlings- och registreringsverksamheten skötes dock av en särskild expedition belägen inom sjukvårdsstyrelsens förvaltningslokaler, Långholmsgatan 34—36.

Författningar. Stadgar för Isidor Dannströms konvalescenthem, antagna av hälsovårdsnämnden 13 nov. 1903 (Kf 1943: nr 4), med ändr. Avtal ang. upprättande och drivande av en sjuksköterskeskola vid Sabbatsbergs sjukhus, godkänt av SF 19 maj 1924 och av överstyrelsen för Svenska röda korset 16 jan. 1924 (Kf 1924: nr 105). Avtal mellan k. m:t och Stockholms stad om upplåtande av ögonavdelningen vid Sabbatsbergs sjukhus för undervisning, godkänt av SF 14 okt. 1946 och av k. m:t 30 maj 1947 (Kf 1947: nr 49). Avtal rör. samarbete för ny- och ombyggnad samt drift av Sabbatsbergs sjukhus m. m., godkänt av SF 22 mars 1948 och av k. m:t 28 maj 1948 (Kf 1948: nr 31: I, 1958: nr 58). Avtal mellan k. m:t och Stockholms stad rör. fördelning av kostnader för vissa ombyggnadsarbeten m. m. vid Sabbatsbergs sjukhus, godkänt av SF 16 april 1956 och av k. m:t 12 okt. 1956 (Kf 1956: nr 64: I). K. m:ts kung. 25 nov. 1960 om kommunala undervisningssjukhus (Kf 1960: nr 95).

Styresman (6,500 kr.).

Wiklund, T. S. (se nedan).

Sjukhusintendent (26).

Carlbon, B. A.; t. 22 05 40 (växel), 32 47 91 (direkt); mottagningstid: 9,30—11,30.

Husmor (18).

Östling, Barbro L. M.; mottagningstid: måndag —fredag 9,30—11,30.

Överläkare (B 4).

Friberg, O. F. R. (förordn. t. o. m. ³⁰/_e 1963); mottagningstid: 10—11, å anesthesiavd.

Överläkare (B 1).

Lidström, F. O.¹⁾ (förordn. t. o. m. ³¹/_s 1964), å kirurgiska klin. I; Wiklund, T. S.¹⁾ (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1965), å kirurgiska klin. II; Richtné, N. G. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1963), mottagningstid: efter överenskommelse per tel., å öron-, näs- och halsklin.; Hedenius, P. J. (förordn. t. o. m. ³¹/₇ 1965), mottagningstid: efter överenskommelse per tel., å medicinska klin. I; en vakant, *tf.* Malmström, G., å medicinska klin. II; Kugelberg, I. F. R. (förordn. t. o. m. ³⁰/₁₁ 1964), å ögonklin.

Överläkare (26).

Norberg, B. M. F. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1964), mottagningstid: 9—10, å kliniskt-kemiska lab.

Överläkare (23).

Vakant 2), å röntgenavd.

Obducent och patolog (15,048 kr.).

Ringertz, N. O. E.

Förste underläkare (23).

Teger-Nilsson, Ann-Catrin E. (å kliniskt-kemiska lab.); en vakant (bitr. överläkare); en vakant (å anesthesiavd.).

Förste underläkare (Ae 23)

(avlönad av staten).

Törnberg, B. I. (å patologavd.).

¹⁾ Dessutom avlöningsförstärkning med 8,000 kr. per år.

²⁾ Till överläkare, biträdande överläkare och övriga underläkare vid röntgenavdelning utgår viss ersättning enligt överenskommelse mellan lönenämnden och Sveriges läkarförbund den 2 juli 1958.

Förste underläkare (22)¹).

En vakant, *tf.* Edin-Selin, Ulla M. (bitr. överläkare)²), en vakant (bitr. överläkare)²), *tf.* Dunér, N. H. A., Selin, B. G., Sandefeldt, Å. H., Lexner, C. A. G., Revesz, Alice, Willén, S. N. J., fyra vakanta (å medicinska klin.); Johnsson, S. R. (tf. bitr. överläkare)²), Werner, B. O. A. (tf. bitr. överläkare)²), Rietz, K.-Å., Holm, D. R. I., Schager, N. G. N., Sandberg, A. I., Stöpp, K. L., Almgård, L. E., två vakanta (å kirurgiska klin.); Holmberg, Å. S., Esklund, A. D., Sahlström, I. E. M. (å ögonklin.); Hansson, L.-E. (bitr. överläkare)²), Wik, B. L. M. (tf. bitr. överläkare)²), Jonsson, P. O.³), Bergvall, U. E. G.³), Norlin, U. A. T.³), en vakant³) (å röntgenavd.); Lindahl, K. P. G., en vakant, *tf.* Adner, C.-Å., (bitr. överläkare)²), Sellström, L. G. (bitr. överläkare)²), Björlin, S. O., Ewert, G. (å öron-, näs- och halsklin.).

Poliklinikläkare (27).

Hult, H. O. K. (å medicinska poliklin.); en vakant (å ögonpoliklin.).

Övertandläkare (19).

Forsslund, G.

*Hörselpolikliniken.**Överläkare.*

(Se Södersjukhuset, sid. 493.)

Lundborg, T. L.

Patient, som av läkare rekommenderas utprova hörapparat, har att hänvända sig till Stockholms stads hörcentral (se sid. 524), Biblioteksgatan 6, 1 tr.; kurator, mottagning: vardagar utom lördagar 9—11 samt efter överenskommelse per t. 21 68 71; hörselvårdsassistent, t. 21 68 98.

Foniatriska avdelningen

(röst- och talrubbningsar).

Överläkare (B 2).

Bjuggren, G. B. V.

Talfelspedagoger (13).

Westerlund, f. Norman, Ingrid A.; Kallner, Elvira L.

En *audiometris*.

¹) Dessutom utgår till underläkare för tjänstgöring vid poliklinik ersättning med 24 kr. per timme. För poliklinikoperation äger underläkare av icke medellös patient uttaga ersättning enligt läkarvårdstaxan (Utl. 1957: nr 254).

²) Såsom bitr. överläkare dessutom fast arvode med 2,000 kr.

³) Se not. 2 å sid. 478.

*Kvinnokliniken.**Professor-överläkare*

(avlönad av staten).

Ingelman-Sundberg, A. G. I.⁴)

Biträdande överläkare (Ae 24)

(avlönade av staten).

Furuhjelm-Ingelman-Sundberg, Mirjam; Lagergren, C. G.; Nordenstrahl, C. O. G.; Westin, B. E.

Förste underläkare (Ae 23)

(avlönade av staten).

Enhörning, E. G.; Odeblad, E. E.; Englund, S. E.; Viberg, L. T. B.; Nyberg, O. R.; Lindgren, C. L.; Normann, P. E.; Hubel-Puusepp, Ivi; en vakant.

Konsulterande pediatriker (9,300 kr.)

(avlönad av staten).

Broman, K. V. B.

Två bitr. *husmödrar*, en *talfelspedagog*, två *laboratorieassistenter*, en *chefsgymnast*, sex *sjukgymnaster* (därav två halvtidstjänster), en *arbetsterapeut*, en *första förlossningsbarnmorska*, tolv *förlossningsbarnmorskor* (därav en halvtidstjänst), en *överbarnmorska*, åttio två *översköterskor* (därav nio halvtidstjänster), en *första operationsöversköterska*, tjugusex *operationsöversköterskor* (därav två halvtidstjänster), en *första röntgenöversköterska*, tretton *röntgenöversköterskor* (därav två halvtidstjänster), en *första laboratorieöversköterska*, tjuguen *laboratorieöversköterskor* eller *första laboratoriser* (därav två halvtidstjänster), trettiosju *sjuksköterskor* (därav en halvtidstjänst), en *första preparatris*, två *preparatriser*, tre *fotobiträden*, en *fotograf*, en *första tand-sköterska*, två *djurskötare*, fyrtiosju bitr. *sjuksköterskor*. — Elva *sjukbärare*, fjorton *barnsköterskor* (därav två halvtidssysslor), en *undersköterska*, fem *första sjukvårdsbiträden*, sju *laboratoriebiträden*, sex *baderskor*, fyrtio *sjukvårdsbiträden* (därav fyra halvtidssysslor) vid specialavdelningar, tvåhundra-tretton *sjukvårdsbiträden* (därav elva halvtidssysslor).

Predikant (7,920 kr.).

Skylling, B. L., komminister i Kungsholms förs.

En *organist*.

Sjukhuskamrer (20).

Andersson, E. E.

Kammarsskrivare (15).

Widstrand, Linnéa K.

⁴) Dessutom avlöningsförstärkning med 25,000 kr. per år.

SJS

Kontorsassistenter (12).

Kjellgren, N. H. K.; Jenerot, Inez O.; Johansson, Sonja R.

Förste kontorsskrivare (11).

Lindström, Britta Ch.

Sex *kontorsskrivare*, tjugufem *kanslibiträden* (därav fem halvtidstjänster och en $\frac{3}{4}$ -tjänst), tretton *kontorsbiträden* (därav två halvtidstjänster), tre *kontrollbiträden* (därav två halvtidstjänster), fem *expeditionsbiträden*.

Kuratorer (12).

Samuelson, f. Hellbo, Inger B.; mottagningstid: 10—11 (vardagar utom torsdagar), 14—16 (tisdagar och torsdagar).

Kullman, Barbro B.; mottagningstid: 11—12 (alla vardagar), 13—14 (tisdagar, onsdagar och fredagar) (se sid. 521).

Wickström, f. Sachse, Barbro M.; mottagningstid: å Sabbatsbergs sjukhus tisdagar 10—11, 15—16, torsdagar 14—16, lördagar 10—11; å Norrtulls sjukhus, t. 34 94 50 måndagar, onsdagar och fredagar 10—11 (se sid. 505).

Ekonomiföreståndare (grupp I) (16).

Norberg, Kristina E.

Maskinchef (17).

Holm, E. Hj. M.

Uppsyningsman (10).

Almgren, E. H.

Förste vaktmästare (9).

Almgren, E. E.

En *bitr. maskinchef*, två *maskinister*, en *instrumentmakare*, sex *hantverkare*, tre *bitr. ekonomiföreståndare*, sju *vaktmästare* (därav en halvtidstjänst), en *överstaderska*, sju *telefonister*. — Tre *reparatörer*, en *tapetserare*, en *snickare*, sex *eldare*, åtta *gårdskarlar*, fem *diversearbetare* i kök, fem *kokerskor*, ett *första matsalsbiträde*, två *kalkskänkor*, sex *första köksbiträden*, aderton *köksbiträden*, sex *matsalsbiträden*, fyra *portvakter*, trettiosex *städerskor*, fyra *garderobiärer*, sex *förrädsbiträden*.

S:t Görans sjukhus—Garnisonssjukhuset.**A. S:t Görans sjukhus.**

Mariebergsgatan 7, Sth K (postgirokontonr 1083); t. 22 20 40.

Mottagningstider (för intagning av patienter):

olycksfall och andra akuta fall: hela dygnet.

Polikliniktider:

invärtes sjukdomar: förannmälan per tel. 10—11
allergiska sjukdomar: förannmälan per tel. 10—11
kirurgiska sjukdomar: vardagar

män: första besök 9—9,30, återbesök 10—10,30
kvinnor: första besök 12—12,30, återbesök 13—13,30, telefonförfrågningar 8—9

ortopedi och kirurgisk tuberkulos: förannmälan per tel. 9—12

plastikkirurgi: måndagar och torsdagar, första besök 10—10,30, återbesök 8—9,30

sockersjuka: vardagar utom lördagar och helgdagsaftnar 11—11,30

hudsjukdomar: nybesök vardagar 11—12 efter förannmälan per tel. 8,15—9,15, 13,30—14,30, lördagar o. helgdagsaftn. endast 8,15—9,15

könssjukdomar (förannmälan erfordras ej): nybesök vardagar 10—12, måndagar och torsdagar även 17,30—19, kvällsmottagningen dag före helgdag inställd.

Finseninstitutet: förannmälan per tel. vardagar 9—11.

Röntgenavdelningen: öppen mottagning, förannmälan per tel.

Kliniskt-kemiska laboratoriet: bestämmningar av basalomättning och undersökningar av magsaft beställas per tel. 9—16; blodprov tagas utan föregående anmälan 8,30—11.

Besökstider:

för patienter å allmän sal:

å medicinska klin. (I och II), kirurgiska klin., lungklin., ortopediska klin., plastikkirurgiska klin., klin. för långvarigt kroppssjuka samt hudklin.:

tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15;

för patienter å enskild avd.: alla dagar 11,30—14, 17—18,30.

Barn å hudklin. torsdagar och söndagar 14—15.

Expeditionstid å sjukhuskontoret: 10—12, 13—15, lördagar och dag före helgdag 8—12 (april—september lördagar stängt).

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 473 samt beträffande viss poliklinisk behandling sid. 518.

Det första sjukhuset i Stockholm med namnet S:t Göran — eller såsom det enligt tidåda språkbruk hette S. Georgii hospital (vanligen kallat S. Örijans gård eller spital) — var beläget invid platsen för nuvarande Jakobs kyrka. Det var färdigställt redan omkring år 1420 och var en efterföljare till det hospital för spetälska, som kan beräknas ha funnits strax utanför staden redan under de allra första åren efter dess tillkomst.

Såsom är allmänt bekant, var S:t Görans sjukhus under dess första tid och ända fram till ett stycke in på 1900-talet mest känt såsom ett sjukhus för venerska fall.

Redan under senare hälften av 1500-talet hade man i staden samlat sådana fall till Dan-

vikens hospital. Sedan början av 1700-talet förlades där de, som ledo av svårartad könssjukdom, i en särskild sjukstuga, som sedermera började kallas kurhus. På 1730-talet började man dit översända könssjuka från staden. Sedan det nya sinnessjukhuset å Danviken blivit färdigt år 1788, utvidgades avdelningen för könssjuka till 50 platser, men på grund av de sinnessjukas växande antal måste efter år 1812 detta utrymme inskränkas. Den 1 april 1814 stängdes Danviken för de könssjuka, sedan ett provisoriskt kurhus på 20 sängar för stadens behov inrättats å Kungsholmen. I enlighet med förslag av särskilda av överståthållarämbetet utsedda kommitterade inrättades därefter år 1816 ett för Stockholms stad och län gemensamt kurhus med 100 sängar å den å Kungsholmen befintliga kronobrännerriegendomen, vilken av statsverket upplätts för ändamålet.

Redan i slutet av 1820-talet började dock svårigheter att uppstå i fråga om utrymmet, varför tid efter annan provisoriska åtgärder måste vidtagas, och år 1844 beslöts en större tillbyggnad av kurhuset. På grund av dels det ytterst bristfälliga skick, varuti kurhusets byggnader råkat, och dels att sjukhuset snart visade sig allt mera otillräckligt, blev emellertid frågan om nya lokaler allt mera trängande. I anledning härav fattades på 1880-talet beslut om uppförandet av ett nytt, sluteslutande för staden avsett sjukhus för könssjuka patienter. Det nya sjukhuset förlades till Stadshagen på Kungsholmen, där byggnadsarbetet påbörjades år 1886 och fullbordades år 1888. Sjukhuset, som fick namnet St Görans, bestod ursprungligen av tre egentliga sjukhusbyggnader och inrymde 279 vårdplatser för köns- och hudsjukdomar. Det skulle visserligen i första rummet användas för vård av könssjuka och av patienter med hudsjukdomar men beräknades framdeles kunna komma till användning även för andra sjukdomar. Vid tider av större sjuklighet i Stockholm anordnades också på sjukhuset avdelningar dels för olika invärtes sjukdomar, dels även för sinnessjukdomar. I början av år 1902 öppnades vid sjukhuset i en nyuppförd paviljong en särskild avdelning med 108 sängar för sjuka lidande av lungtuberkulos i mera framskridet stadium, och år 1907 utökades denna avdelning med en andra sjukpaviljong. På hösten 1910 inrättades å sjukhuset en avdelning med 100 sängar för kirurgisk tuberkulos, varvid antalet sängplatser för lungtuberkulos minskades till 146 (sedermera reglerat till 144). År 1922 tillkom en ny isoleringspaviljong.

Med av stadsfullmäktige anvisade medel (tillsammans 4,818,000 kr.) samt ett mindre bidrag av statsmedel ägde under åren 1925—1930 en omfattande om- och tillbyggnad av sjukhuset rum, varigenom detta, samtidigt som det blev moderniserat och väsentligt utvidgat, helt förlorade sin gamla karaktär av specialsjukhus och blev ett blandat sjukhus, av-

sett för vård av jämväl invärtes och kirurgiska sjukdomar m. m. I samband med om- och tillbyggnaden av de gamla byggnaderna genomfördes en helt ny disposition av desamma. I den med 3 våningar (utöver de förutvarande 3) påbyggda huvudbyggnaden inrymdes en medicinsk och en kirurgisk avdelning ävensom en operationsavdelning samt lokaler för medicinsk och kirurgisk poliklinik m. m. I en nyuppförd byggnad inrättades en röntgen- och ljusavdelning. Dessutom uppfördes en ny entré- och kontorsbyggnad, två nya personalbostadshus, nytt gravkapell m. m.

Stadsfullmäktige anvisade den 2 oktober 1939 ett belopp av 2,047,000 kr. till uppförande av ett efterbehandlingssjukhus och den 20 maj 1940 ett belopp av 775,000 kr. till uppförande av en ny patologisk institution. Dessa stodo färdiga år 1942. Platsantalet inom efterbehandlingsjukhuset utgjorde 216, men har sedermera minskat till 197 genom att avdelningarna ändrat karaktär. Vissa ombyggnader och förbättringar ha under årens lopp företagits inom operationsavdelningen, tuberkulospaviljongerna m. m. Den 20 februari 1950 anvisade stadsfullmäktige ett belopp av 175,000 kr. för ändrings- och förbättringsarbeten inom hud- och könspaviljongerna i och för iordningställande därstädes av vårdplatser för kroniskt sjuka.

I syfte att utvidga St Görans sjukhus till ett modernt centrallasarett framlade sjukhusdirektionen den 4 juli 1951 en programutredning med förslag till generalplan rörande ombyggnad och utvidgning av sjukhuset. Stadsfullmäktige beslöte den 19 november 1951 i princip godkänna generalplanen och uppdrogo åt sjukhusdirektionen att uppgöra ett detaljerat byggnadsförslag för de i en första byggnadsetapp upptagna ekonomianläggningarna.

Som resultat av det fortsatta utredningsarbetet godkände stadsfullmäktige den 8 juni 1954 ett av sjukhusdirektionen framlagt förslag, kostnadsberäknat till 6,650,000 kr., rörande nybyggnader för panncentral, centralkök samt personalrestaurang.

Stadsfullmäktige beslöte den 23 januari 1956 att anslå 4,400,000 kr. för nybyggnad av en psykiatrisk klinik vid sjukhuset. Denna klinik, omfattande 81 vårdplatser, kommer att öppnas successivt under våren 1961. Enligt ett mellan staten och staden år 1958 träffat avtal angående samarbete för uppförande och drift av en psykiatrisk klinik vid sjukhuset skall kliniken upplåtas för undervisning i psykiatri.

Den 18 juni 1956 beslöte stadsfullmäktige att anslå 2,430,000 kr. för uppförande av ny verkstadsbyggnad ävensom vissa andra ekonomianläggningar. Till inventarieutrustning för nämnda verkstad ävensom för panncentral och centralkök anslö stadsfullmäktige den 20 maj 1957 ett belopp av 516,000 kr.

Förutom en röntgen- och ljusavdelning finnes

vid sjukhusets avdelning för hudsjukdomar ett finseninstitut.

Vid sjukhuset finnas upprättade en allergipoliklinik, en medicinsk, en kirurgisk och en plastikkirurgisk poliklinik samt en poliklinik för kirurgisk tuberkulos och ortopedi, vid vilka till lämpas samma avgifter som vid stadens övriga sjukhuspolikliniker. En tidigare befintlig poliklinik för hud- och könssjukdomar uppgick den 1 januari 1940 i S:t Görans sjukhus. Av sjukvårdsstyrelsens tvenne läkarmottagningar för sockersjuka överflyttades den till kliniska centrallaboratoriet förlagda mottagningen den 15 oktober 1957 till sjukhuset.

Enligt beslut av stadsfullmäktige upprättades år 1938 vid S:t Görans sjukhus ett patientbibliotek, som skötes genom biblioteks nämndens försorg.

Vård av könssjuka inom Stockholm förekommer, förutom vid S:t Görans sjukhus, vid Södersjukhuset, ävensom vid vissa av staden anordnade fristående polikliniker.

Vid sjukhuset har inrättats ett daghem för omhändertagande av barn, vilkas mödrar tjänstgöra å sjukhuset.

Antalet vårdplatser vid S:t Görans sjukhus är för närvarande 952, av vilka 96 på hudklinik (därav 17 för barn), 137 på lungklinik, 118 på ortopediska kliniken (inkl. kir.tbce), 229 på medicinska klinikerna (I och II), 168 på kirurgiska kliniken, 26 på plastikkirurgiska kliniken, 97 på kliniken för långvarigt kroppssjuka samt 81 på psykiatriska kliniken.

Härtill komma för närvarande 114 vårdplatser vid Garnissonssjukhuset, vilket från och med den 1 juli 1958 genom ett mellan staten och staden träffat avtal upplåtits till staden och lagts såsom en medicinsk klinik under S:t Görans sjukhus.

Från och med år 1959 utgöra S:t Görans sjukhus och sjukvårdsstyrelsens kliniska centrallaboratorium en ur administrativ synpunkt gemensam förvaltningsenhet. Laboratoriet, som tidigare utgjorde en del av de s. k. hälsovårdsnämndens laboratorier, började sin verksamhet år 1925. Det överfördes den 1 januari 1940 till sjukhusdirektionen/sjukvårdsstyrelsen. Verksamheten, som från början bedrevs i lokaler i huset Vasagatan 13, överflyttades år 1941 till S:t Görans sjukhus.

Vid laboratoriet utföras olika medicinsk-kemiska undersökningar (å blod, urin m. m.), undersökningar med tillhjälp av radioaktiva isotoper samt bestämningar av basalomsättningen, allt enligt av sjukhusdirektionen den 24 november 1959 fastställd taxa (med tillägg den 12 januari 1960). Undersökningarna äro kostnadsfria för medellösa personer.

Författningar. Lag 20 juni 1918 ang. åtgärder mot utbredning av könssjukdomar, med ändr. K. kung. 23 april 1937 ang. statsbidrag till driftkostnaderna m. m. vid anstalter för kirurgisk tuberkulos, med ändr. K. kung. 22 juni

1939 ang. statsbidrag till driftkostnaderna vid anstalter för lungtuberkulos, med ändr. K. kung. 5 juni 1953 om statsbidrag för behandling av lupuspatienter, med ändr. Avtal mellan svenska staten och Stockholms stad ang. obduktionsundervisning vid S:t Görans sjukhus m. fl., godkänt av SF 17 dec. 1956 och av k. m:t 16 nov. 1956 (Kf 1956: nr 81, 1958: nr 58). Avtal mellan svenska staten och Stockholms stad ang. samarbete för uppförande och drift av en psykiatrisk klinik vid S:t Görans sjukhus, godkänt av SF 17 nov. 1958 och av k. m:t 12 dec. 1958 (Kf 1958: nr 77). K. kung. 25 nov. 1960 om kommunala undervisningssjukhus (Kf 1960: nr 95).

Styresman (6,500 kr.).

Strandell, B. H. E. (se nedan); mottagningstid: vardagar 9,15—9,45.

Sjukhusintendent (26).

Rune, P. F.; mottagningstid: vardagar 9—11.

Husmor (18).

Nilsson, S. A. Margit; mottagningstid: vardagar utom lördagar 12,30—15.

Överläkare (B 4)¹⁾

von Dardel, G. O. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1964), å anesthesiavd.

Överläkare (B 1).

Strandell, B. H. E. (förordn. t. o. m. ³⁰/₄ 1962), mottagningstid: 11,30—12, å medicinska klin. I; Colldahl, P. H. B. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1965), mottagningstid: 9,45—10,15, å medicinska klin. II; Schuberth, O. O.²⁾ (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1965), mottagningstid: 11—11,30, å kirurgiska klin.; Brück, N. A. J. C. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1967), mottagningstid: 12,30—13, å hudklin. samt å finseninstitutet; Felländer, M. R. (förordn. t. o. m. ³⁰/₄ 1963), å ortopediska klin. (inkl. kir.tbce); Grenabo, K.-J.²⁾ (förordn. t. o. m. ³¹/₈ 1961), mottagningstid: 10—10,30, å plastikkirurgiska klin.; Löfgren, S. H. (förordn. t. o. m. ³¹/₃ 1963), mottagningstid: 12—12,30, å lungklin.

Överläkare (26).

Agner, K. (förordn. t. o. m. ³¹/₈ 1963), å kliniskt-kemiska lab.; Lindgren, Å. G. H. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1966), å patologavd.

Överläkare (23).

Brodén, B. L. J.³⁾ (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1963), å röntgenavd.

¹⁾ Med skyldighet att svara för utbildning av underställda narkossjuksköterskor och elever.

²⁾ Se not 1 å sid. 478.

³⁾ Se not 2 å sid. 478.

Elektrokardiograf-läkare.

Dunér, N. H. A. (se sid. 479).

Förste underläkare (23).

Williams, G. N., Callans, E. Alice Ch. (tf. bitr. överläkare)¹⁾, Stavenow, S. D. (bitr. överläkare)¹⁾, en vakant (å lungklin.); en vakant (å patologavd.)²⁾; Lothigius, A.-L. Barbro (tf. bitr. överläkare)³⁾, Schiratzki, H. H. (å anesthesiavd.); Heedman, P.-A. (å kliniskt-kemiska lab.).

Förste underläkare (22)³⁾.

Ekenberg, O. L. V., Lindgren, L. A. (bitr. överläkare)¹⁾, Swenning, G. (bitr. överläkare)¹⁾, två vakanta (å medicinska klin. I); Ripe, E. A. E., Svanborg, N. A. (bitr. överläkare)¹⁾, två vakanta (å medicinska klin. II, allergi-avd.); Strandell, G. (bitr. överläkare)¹⁾, Snellman, B. (bitr. överläkare)¹⁾, Thorén, S. A. G., Ramstedt, J. Å. V., Hallberg, D. K., Wetterdal, K.-H., Söderlund, Sigrid C. (å kirurgiska klin.); Sjögren, B. G. (tf. bitr. överläkare)¹⁾, Paul, Ulla M., Wrangé, G. E. A., en vakant (å hudklin.); Kugelberg, L. W. (å klin. för långvarigt kroppssjuka); Walldius, C. O. B. (bitr. överläkare)¹⁾, Lindberg, L. T., Holmström, B. F., en vakant (å ortopediska klin., inkl. kir.tbtc); Lindblom-Tillman, R. Gisela, (bitr. överläkare)¹⁾ ⁴⁾, Ahlbäck, S.-O. E. (bitr. överläkare)¹⁾ ⁴⁾, Idestam-Almquist, B. L.⁴⁾, Kandelhart, E. F. P.⁴⁾, Adiels, H. E. S.⁴⁾, Olsson, S. E.⁴⁾, en vakant (å röntgenavd.); en vakant (å plastikkirurgiska klin.).

Poliklinikläkare (27)⁵⁾ ⁶⁾.

Tenlén-Magnusson, Saga, Larre, C. E. (vid kvinnliga hud- och könspoliklin.); Lindgren, C. G. I. (vid manliga hud- och könspoliklin.); Andrell, B. P. O., Tomenius, J. H. (vid medicinska poliklin.); Sundberg, f. Sundberg, M. Birgitta (vid allergipoliklin.).

¹⁾ Se not 2 å sid. 479.²⁾ Innehavaren av tjänsten äger ej rätt till särskild ersättning för polikliniktjänstgöring vid sjukhuset.³⁾ Se not 1 å sid. 479.⁴⁾ Se not 2 å sid. 478.⁵⁾ Med skyldighet för innehavaren att tjänstgöra i genomsnitt 4 1/2 timmar per dag. Innehavaren äger icke rätt att för enskild praktik ha mottagning inom sjukhuset.⁶⁾ Om verksamheten vid hud- och könspoliklinikens kvinnliga avd. minskar eller helt upphör, skall innehavaren av en av de ordinariebildande tjänsterna vara skyldig tjänstgöra delvis eller helt vid annan poliklinik i sådan omfattning att den effektiva arbetstiden uppgår till sammanlagt 4 1/2 timmar per dag.*Psykiatriska kliniken.**Professor-överläkare*

(avlönad av staten).

Alström, C.-H.¹⁾*Biträdande överläkare (Ae 24)*

(avlönade av staten).

Tre vakanta.

Förste underläkare (Ae 23)

(avlönade av staten).

Nio vakanta.

Övertandläkare (19).

Dahlberg, B. H.

Poliklinikläkare (18,600 kr.).

Linnros, B. G. (se sid. 520 och 535), Blumenthal, B. M. (vid manliga hud- och könspoliklin.).

Bakteriolog (18,600 kr.).

Packalén, K. T. (se sid. 529).

Överläkare (25,000 kr.).

Strandberg, B. (å klin. för långvarigt kroppssjuka).

Läkare för öron-, näs- och hals-sjukdomar (18,600 kr.).

Hagerman, F. R. L.

Läkare för neurologiska sjukdomar (3,875 kr.).

Naumann, B. I.

Läkare för psykiatriska sjukdomar (7,750 kr.).

Ljungberg, N. E.

Läkare vid daghemmet²⁾.

Nordenfelt, P. J.

Läkare för thoraxkirurgiska sjukdomar (5,000 kr.).

Crafoord, C.

Läkare vid sockerpolikliniken (15,500 kr.).

Swenning, G. (se ovan).

Läkare för ögonsjukdomar (6,975 kr.).

Vakant.

¹⁾ Dessutom avlöningsförstärkning med 22,000 kr. per år.²⁾ Ersättning enligt avtal den 12 juli 1957 (Utl. 1957: nr 254, sid. 2159).

SJS

Ingenjörer.

Nilsson, N. G. R. (23); Etzler, f. Eriksson, Elsa S. M. (17).

En *personalföreståndarinna*, tre *kliniskföreståndarinnor*, en *chefsgymnast*, nio *sjukgymnaster*, en *första laboratorieöversköterska*, en *första operationsöversköterska*, en *första röntgenöversköterska*, elva *laboratorieöversköterskor* eller *första laboratriser*, sexton *laboratiesköterskor* eller *laboratriser*, åtta *operationsöversköterskor*, elva *operationssköterskor*, sjuttiosju *översköterskor*, sextiosex *sjuksköterskor*, åtta *röntgenöversköterskor*, åtta *röntgensköterskor*, fyra *översköterskor* (halvtidstjänster), en *översköterska* (5-tim.tjänst), en *operationsöversköterska* (halvtidstjänst), nio *sjuksköterskor* (deltidstjänster), en *första preparatris*, en *preparatris*, fyra *arbetsterapeuter*, en *badmästare*, en *fotograf*, fyra *fotobiträden*, en *tandsköterska*, sex *skötare*, tjugusex *sköterskor*. — Fjorton *sjukbärare*, två *manliga sjukvårdsbiträden*, två *barnsköterskor*, tio *baderskor*, tvåhundraåttiosex *sjukvårdsbiträden*, aderton *sjukvårdsbiträden* (deltidssysslor), sexton *laboratoriebiträden* (därav fyra halvtidssysslor), tjugunio *sjuksköterskeelever*, tretton *mentalvårdslever*.

Predikant (4,932 kr.).

Knutson, K. H. F., kyrkoherde i S:t Görans förs.

En *organist*.

Sjukhuskamrer (20).

Ranskog, H. Å. R.

Kammarskrivare (15).

Sjöberg, Aina S., tjl. (se sid. 493), *tf. Avén*, f. Etzler, Margit A. C.

Kontorsassistenter (12).

Avén, f. Etzler, Margit A. C., tjl. (se ovan), *tf. Bergelius*, f. Palmquist, A. Margareta; Löfgren, f. Johansson, Anna-Lisa.

Förste kontorsskrivare (11).

Bergelius, f. Palmquist, A. Margareta, tjl. (se ovan), *tf. Olofsson*, Ingrid H.

Fem *kontorsskrivare*, trettio *kanslibiträden* (därav tre halvtidstjänster), nitton *kontorsbiträden* (därav fem halvtidstjänster).

Kuratorer (13).

Edholm, Carin; mottagningstid: 10—11 (måndagar, onsdagar, fredagar och lördagar), 14—16 (tisdaggar och torsdaggar).

Groll, f. Zethræus, Nora M.; mottagningstid: 10—11 (måndagar, onsdagar, fredagar och lördagar), 14—16 (tisdaggar och torsdaggar).

Larén, f. Brattström, A. Victoria; mottagningstid: 10—12 (alla vardagar), 18—19 (måndagar och torsdaggar).

Wingård, Kerstin L. (halvtidstjänst) (se sid. 485). Tre vakanta (därav en halvtidstjänst).

Ekonomiföreståndare (grupp I) (17).

Svensson, D. I. H. (Thea).

Maskinchef (17).

Näsman, J. M.

Uppsyningsman (10).

Andersson, R. K.

Förste vaktmästare (9).

Carlsson, J. A. S.

Tre *bitr. ekonomiföreståndare*, en *förste maskinist*, två *maskinister*, sju *hantverkare*, tre *vaktmästare*, en *överstäderska*, sex *telefonister*, en *portvakt*, fem *expeditionsbiträden*. — Två *reparatörer*, tio *eldare* (därav en 8 mån. av året), en *målare*, en *snickare*, en *tapetserare*, nio *gårdskarlar*, tre *diversearbetare* i köket, tre *kokerskor*, fyra *första köksbiträden*, två *hallskänkor*, sjutton *köksbiträden*, sex *förrädsbiträden*, fyrtio *städerskor* (därav sex halvtidssysslor och en 3-tim.syssla), fyra *portvakter*, två *gardeböriärer* (därav en 9 mån. av året).

B. Garnisonssjukhuset.

Agnegatan 19, Sth K; t. 53 35 37.

Genom ett den 29 januari 1958 träffat avtal mellan staten och staden upplåter staten till staden Å Garnisonssjukhuset vissa byggnader m. m. med nyttjanderätt för sjukvårdsändamål. Upplåtelsen gäller under tiden 1 juli 1958—30 juni 1966. Sjukhusdirektionen beslöt den 29 april 1958, att Garnisonssjukhuset — med bibehållet namn — skulle läggas såsom en medicinsk klinik under S:t Görans sjukhus. Garnisonssjukhuset omfattar f. n. 114 vårdplatser.

Författningar. Avtal mellan svenska staten och Stockholms stad ang. upplåtelse till Stockholms stad av Garnisonssjukhuset å Kungsholmen, godkänt av SF 17 juni 1958 och av k. m:t 28 juli 1958 (Kf 1958: nr 56).

Styresman.

Strandell, B. H. E. (se sid. 482).

Sjukhusintendent.

Rune, P. F. (se sid. 482).

Klinikföreståndarinna (14).

Spak, Barbro.

Överläkare (23).

Lundström, C. E.

Överläkare (37,008 kr.).

Wihman, G. M.; t. 52 64 60, tel.-tid: 12—12,30.

Förste underläkare (22).Eriksson, O. F. S.; Löfberg, T.; Önerstad, B.
R. (bitr. överläkare)¹⁾; Hellström, L. H.*Kurator* (13).

Wingård, Kerstin L. (halvtidstjänst) (se sid. 484).

Predikant (900 kr.).Vakant, *tf.* Eby, P.-D., e. o. kyrkoadjunkt i
Engelbrekts förs.En *organist*.

Sju översköterskor, en laboratorieöversköterska eller laboratris, en röntgenöversköterska, två översköterskor, fyra sjuksköterskor, ett fotobitråde, en arbetsterapeut (halvtidstjänst), en sjukgymnast (halvtidstjänst), en maskinist (halvtidstjänst), en vaktmästare, tre kanslibiträden, ett kontorsbitråde. — Fem sjukbärare, tjuguttre sjukvårdsbiträden, ett laboratoriebitråde, ett förrädsbitråde, en kokerska, ett köksbitråde, en baderska, sex städerskor, en reparatör, två eldare, två gårdskarlar, fyra sjuksköterskeelever.

S:t Eriks sjukhus.

Fleminggatan 22, Sth K (postgirokontonr 2034); t. 22 15 40; för rikssamtal t. 22 15 80.

Mottagningstider:

å kirurgiska polikliniken första besök: alla vardagar för män 13,15—13,45, för kvinnor 12,45—13,15; för olycksfall alla dagar hela dygnet; återbesök: alla vardagar för män 9,45—10,30, för kvinnor 10,45—11,30;
å urologiska polikliniken: efter anm. per tel. 11—12;
å medicinska polikliniken (endast för mag- och tarmsjukdomar): måndagar, tisdagar, onsdagar och torsdagar 12,30—13,30; efter anm. per tel. 9—9,30;

¹⁾ Se not 2 å sid. 479.

å polikliniken för njursjukdomar (endast remiss-poliklinik): tidsbeställning per tel. tisdagar och torsdagar 10—10,30;

å gynekologiska polikliniken: vardagar 8,30—9; efter anm. per tel. 7,30—8,30;

å psykiatriska polikliniken (ing. Polhemsgatan): endast efter föranm. per tel. vardagar utom lördagar 13,30—14,30;

å mödravårdscentralen: anmälan per tel. 51 63 84 måndagar, tisdagar, onsdagar, torsdagar 12—13, fredagar 17,30—18,30.

Röntgenavdelningen: öppen mottagning, anmälningstid vardagar 8—9.

(Mottagnings- och besöksstider i övrigt, se sid. 487 ff.)

Expeditionstid å sjukhuskontoret: 10—12, 13—15,30, lördagar och dag före helgdag 8,30—12,30 (april—september lördagar stängt).

S:t Eriks sjukhus leder sitt ursprung från sjukavdelningarna vid den under dåvarande fattigvårdsnämnden lydande Stockholms stads allmänna försörjningsinrättning, vilken daterade sin uppkomst från mitten av förra århundradet. Vid denna tid inrättades i huvudstaden två s. k. arbets- och försörjningsinrättningar, den ena å Norr (»Grubbens gårde» å Kungsholmen), den andra å Söder (den s. k. »Dihlströmska inrättningen»). Redan år 1864 ombildades dessa, den förra till försörjningsinrättning, den senare till arbetsinrättning (numera vårdhemmet Högalid). Till försörjningsinrättningen överflyttades år 1878 de militärhjon, som efter upplösningen av den provisoriska militärförsörjningsinrättningen i Stockholm år 1851 övertagits och ditslits vårdats i en särskild anstalt, Stockholms stads militärförsörjningsinrättning. De överflyttades sedermera till arbetsinrättningen. För de å försörjningsinrättningen intagna sinnessjuka uppfördes år 1895 en särskild byggnad.

Allmänna försörjningsinrättningen, som år 1922 erhöi den ändrade benämningen S:t Eriks sjuk- och vårdhem, bestod av dels en huvudavdelning, dels sju (tidigare åtta) filialer. Huvudavdelningen var fördelad å tre underavdelningar: lasarettavdelningen, sinnessjukavdelningen och försörjningsavdelningen. I enlighet med av stadsfullmäktige den 16 juni 1924 godkända grunder för omläggning av dåvarande fattigvårdens anstaltsvård för vuxna skedde den 1 juli 1926 en omorganisation av S:t Eriks sjuk- och vårdhem, varvid hemmets huvudavdelning — sedan klientelet å dess försörjningsavdelning överförts till vårdhemmet Högalid och andra fattigvårdsanstalter — överflyttades till hälsovårdsnämndens förvaltning. I samband med överflyttningen erhöi anstalten, som därvid helt och hållet fick karaktären av sjukhus, namnet sjukhuset S:t Erik, fr. o. m. år 1933 ändrat till S:t Eriks sjukhus.

Efter överflyttningen till hälsovårdsnämnden ställdes S:t Eriks sjukhus, i likhet med flertalet

av stadens övriga sjukhus, under förvaltning av den under nämnden lydande sjukhusstyrelsen och den 1 januari 1933 under förvaltning av sjukhusdirektionen [sjukvårdsstyrelsen]. Beträffande intagning, vårdavgifter, personalens tillsättning m. m. gälla samma bestämmelser som för stadens övriga sjukhus.

Med godkännande i princip av en av stadskollegiets sjukhuskommitté framlagd plan för ordnande av stadens lasarettssjukvård, vilken bl. a. avsåg ett nedläggande av S:t Eriks sjukhus, beslöt stadsfullmäktige den 27 oktober 1930 bevilja ett anslag av 785,000 kr. till vissa provisoriska ändringsarbeten vid sjukhuset, vilka ansågos erforderliga för att sjukhuset skulle kunna på ett tillfredsställande sätt fungera under den övergångstid, som måste förflyta, innan andra vårdmöjligheter kunde beredas för därstädes intagna patienter. Till följd av bristen på sjukhusplatser hava emellertid de tidigare planerna på ett nedläggande av S:t Eriks sjukhus icke fullföljts utan sjukhuset har i stället fått undergå flera betydande moderniseringar. Sjukhuset har därigenom från en anstalt för kroniskt sjuka omändrats till ett akutsjukhus med moderna anordningar. För de mera omfattande förbättringarna redovisas här nedan.

Stadsfullmäktige beviljade dels den 19 september 1932 ett anslag av 315,000 kr. för förbättrings- och ändringsarbeten inom norra paviljongen, dels den 16 maj 1938 ett anslag av 395,000 kr. för bl. a. om- och tillbyggnad av administrations- och röntgenbyggnaderna samt inrättandet av en medicinsk poliklinik och dels den 2 oktober 1939 ett anslag av 1,175,000 kr. för ombyggnad och modernisering av västra och östra paviljongerna samt anordnandet av samlings- och föreläsningssal jämte bibliotekslokal i norra paviljongen. För inrederade av ett kliniskt laboratorium anvisade stadsfullmäktige den 2 december 1940 sammanlagt 335,000 kr. Sjukhusdirektionen beslöt den 3 december 1941, att 60 platser inom östra paviljongen skulle upplåtas till en provisorisk barnbördsavdelning. S:t Eriks barnbörds- hus, förlagt till en barnavårdsnämnden år 1938 övertagen byggnad, anslöts till S:t Eriks sjukhus den 1 januari 1943 enligt beslut av sjukhusdirektionen den 16 december 1942. Förutom en förlösningssavdelning tillfördes sjukhuset härigenom 29 barnbördsplatser. Den 4 december 1950 ansgo stadsfullmäktige 565,000 kr. till barnbördsavdelningens omdisposition till en gynekologisk-obstetrisk klinik, omfattande 30 obstetriska och 71 gynekologiska platser.

Enligt sjukhusdirektionens beslut den 19 januari 1949 skall sjukhuset icke nedläggas utan tvärtom inordnas i planen för det fortsatta utbyggnad av stadens sjukhus. Stadskollegiet beslöt på direktionens framställning den 10 mars 1949 lämna sitt medgivande till verkställande av de utredningar beträffande bl. a. S:t Eriks sjukhus, som erfordrades för att upprätta en generalplan för den slutna kroppssjukvården. Till

fullföljande härav har en generalplan för sjukhusets om- och tillbyggnad utarbetats.

Stadsfullmäktige godkände den 19 december 1952 ett av sjukhusdirektionen framlagt principförslag till om- och tillbyggnad av sjukhuset och anvisade samtidigt sjukhusdirektionen ett anslag av 3,460,000 kr. för den i förslaget ingående första byggnadsetappen.

Vidare anvisades sjukhusdirektionen i 1954 års stat ett anslag av 533,000 kr. för uppförande av en nybyggnad för psykiatrisk poliklinik vid S:t Eriks sjukhus. Till denna byggnad överflyttades år 1956 poliklinik och expeditionlokaler för stadens öppna vård av psykiskt sjuka. Genom beslut den 4 juni 1956 ställde stadsfullmäktige därjämte medel till förfogande för anordnande av en upptagningsavdelning för alkoholskadade med 18 vårdplatser vid f. d. avd. D inom sjukhuset.

Vid sjukhuset finnas en kirurgisk poliklinik (sedan år 1927), en urologisk poliklinik (sedan år 1957), en medicinsk poliklinik (sedan år 1940), en poliklinik för njursjukdomar (sedan år 1958) samt en gynekologisk-obstetrisk poliklinik (sedan år 1951). Till sjukhuset är en av sjukvårdsstyrelsens blodgivarcentraler förlagd; förmedlings- och registreringsverksamheten skötes dock av en särskild expedition belägen inom sjukvårdsstyrelsens förvaltningslokaler, Långholmsgatan 34—36.

Under våren 1960 öppnades en provisorisk medicinsk njurklinik vid sjukhuset, omfattande sammanlagt 30 vårdplatser, och en behandlingsavdelning (dialyscentral). Till denna klinik hör även den vid sjukhuset år 1958 anordnade polikliniken för njursjukdomar. Kliniken är avsedd att fungera som regionklinik för östra Sverige.

Vid sjukhuset har inrättats ett daghem för omhändertagande av barn, vilkas mödrar tjänstgöra vid sjukhuset.

Enligt beslut av stadsfullmäktige har vid S:t Eriks sjukhus även upprättats ett patientbibliotek, som skötes genom biblioteks-nämndens försorg.

Antalet vårdplatser vid S:t Eriks sjukhus är för närvarande 1,011, varav 362 å medicinska kliniker, 148 å kirurgiska kliniken, 101 å kvinnokliniken, 382 å mentalkliniken och 18 å upptagningsavdelningen för alkoholskadade.

Författningar. Avtal mellan svenska staten och Stockholms stad ang. obduktionsundervisning vid S:t Eriks sjukhus m. fl., godkänt av SF 17 dec. 1956 och av k. m:t 16 nov. 1956 (Kf 1956: nr 81, 1958: nr 58). Avtal mellan svenska staten och Stockholms stad ang. propedeutisk undervisning för medicine kandidater vid S:t Eriks sjukhus, godkänt av SF 25 april 1960 och av k. m:t 3 juni 1960 (Kf 1960: nr 13). K. m:ts kung. om kommunala undervisningssjukhus 25 nov. 1960 (Kf 1960: nr 95).

Styresman (6,500 kr.).

Sandström, C. (se nedan).

Sjukhusintendent (26).

Karlsson, A. V. E.; t. 22 15 40 (växel); mottagningstid: 9—11.

Husmor (18).

Nilsson, Margot E.

*Lasaretsavdelningen.**Mottagningstid* (för intagning av patienter): alla dagar 9—11; för olycksfall hela dygnet.*Besökstider:*för patienter å allmän sal: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15;
för patienter å enskild avd.: alla dagar 11,30—14, 17—18,30.*Sjukvårds- och poliklinikavgifter:* se sid. 473.*Kvinnokliniken.*

Gynekologisk avdelning:

Besökstider: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15.

Obstetrisk avdelning:

Mottagningstider: patienter intagas alla tider på dygnet.*Besökstider:* alla dagar (endast för mannen) 18,30—19; söndagar 14—15.*Sjukvårdsavgifter:* se sid. 473.*Överläkare* (B 6)

(å kvinnokliniken, tillika föreståndare för sjukvårdsstyrelsens rådgivningsverksamhet i sexualfrågor).

Westberg, S. V. (förordn. t. o. m. $31/1$ 1963), mottagningstid: 10—10,30.*Överläkare* (B 4)¹⁾

(å anestesivärd.).

Ahlberg, P. K. J. (förordn. t. o. m. $31/5$ 1964).*Överläkare* (B 1).Sköld, E. G. V. (förordn. t. o. m. $30/9$ 1966), mottagningstid: 8,30—9, Ihre, B. J. E. (förordn. t. o. m. $31/12$ 1967), mottagningstid: 11,30—12, Nyman, E. H. L. (förordn. t. o. m. $31/10$ 1965), mottagningstid: 8,30—9, en vakant, *tf.* Bucht, N. H., mottagningstid: 12,30—13, å medicinska klin.; Wijnblad, A. O. Hj.²⁾, (förordn. fr. o. m. $31/12$ 1965), mottagningstid: 11,30—12, å kirurgiska klin.¹⁾ Med skyldighet att svara för utbildning av underställda narkossjuksköterskor och elever.²⁾ Se not 1 å sid. 478.*Överläkare* (26).Josephson, B. A.¹⁾ (förordn. t. o. m. $31/12$ 1962), mottagningstid: 11,30—12, å kliniskt-kemiska lab.; Ohlsson, S. A. O. (förordn. t. o. m. $31/1$ 1964), å patologavd.*Överläkare* (23).Sandström, C.²⁾ (förordn. t. o. m. $31/12$ 1961), mottagningstid: 11,45—12,15, å röntgenavd.*Elektrokardiografsläkare* (13,950 kr.).

Sjöstrand, O. T.

Förste underläkare (23).

Bergström, L. J., Hultman, E. H. (å kliniskt-kemiska lab.); en vakant (å anestesivärd.); Lennemark, L. O. G. (å patologavd.).

Förste underläkare (22)³⁾.Lövgren, E. O. E. (bitr. överläkare)⁴⁾, Tengberg, J.-E. T.⁵⁾, Hillered, N. Ö., Allander, E., Båråny, F. R. (bitr. överläkare)⁴⁾, Graf, J. W., Castenfors, H., Alm, T. E. W., Bucht, N. H. (bitr. överläkare)⁴⁾, tjf. (se ovan), Haeggström, A. G. Z., Hederström, G. E., Hansson, L. M. N., tre vakanta (därav en bitr. överläkare)⁴⁾ (å medicinska klin.); Lindholmer, B. H. R. (bitr. överläkare)⁴⁾, Palmlov, K. P. A. (bitr. överläkare)⁴⁾, Paulsson, S. B. G., Rubin, S.-O. V., Wetterdal, B., två vakanta (å kirurgiska klin.); Gidlund, Å. S. (bitr. överläkare)⁴⁾, Lagerberg, U. E., Plengier, L. H., Granfeldt, H. U. L., Lundberg, Y. J. T., en vakant (bitr. överläkare)^{2) 4)} (å röntgenavd.); Lodhammar, E. Margit, Cassmer, L. O., Lindeberg, S. G., Arpi, B., en vakant (bitr. överläkare)⁴⁾ (å kvinnoklin.).

Två amanuenser (1,200 kr. jämte fri kost, dessutom avlönade av Karolinska institutet).

Poliklinikläkare (27).

Krantz-Takman, S. H. Margit E., två vakanta (å psykiatriska poliklin.).

Övertandläkare (19).

Hamberg, L.

Läkare i pediatrik, tillika läkare för daghemmet (7,270 kr.).

Gyllenswärd, C. E.

¹⁾ Med skyldighet att utan särskild ersättning utföra specialundersökningar för andra stadens sjukhus i den mån de icke kunna utföras vid sjukhusens egna laboratorier eller sjukvårdsstyrelsens kliniska centrallaboratorium.²⁾ Se not 2 å sid. 478.³⁾ Se not 1 å sid. 479.⁴⁾ Se not 2 å sid. 479.⁵⁾ Med tjänstgöring jämväl å blodgivarecentralen.

Läkare i psykiatri (18,600 kr.).

Sjövall, T. S. T. (se sid. 524).

Läkare för öron-, näs- och hals-sjukdomar (8,525 kr.).

Frändby, G. Å., tj.

Läkare för ögonsjukdomar
(6,975 kr.).

Vakant.

Psykolog (16).

Settergren, B. M. (Gitte), tj.

Två bitr. *husmödrar*, tre *laboratorie-assistent*er (därav en halvtidstjänst), en *första laboratorieöversköterska*, en *första operationsöversköterska*, en *första röntgenöversköterska*, åttiofyra *översköterskor* (därav nio halvtidstjänster), femton *operationsöversköterskor* (därav två halvtidstjänster), tjuguen *laboratorieöversköterskor* eller *första laboratriser* (därav tre halvtidstjänster), en *första preparatris*, fjorton *röntgenöversköterskor*, en *chefsgymnast*, fyra *sjukgymnaster* (därav två halvtidstjänster), åtta *förlossningsbarnmorskor* (därav en halvtidstjänst), två *överbarnmorskor*, en *barnmorska*, nio *barnsköterskor*, en *preparatris*, trettio *sjuksköterskor* (därav en halvtidstjänst), två *arbetsterapeuter*, tre *fotobiträden*, en *första tand-sköterska*. — Sex *sjuksköterskeelever*, tjunguen *mentalsjukvårds*elever, sju *första sjukvårds*biträden, fjorton *undersköterskor*, tvåhundrasexton *sjukvårds*biträden (därav sju halvtidssysslor), två *köks*elever, sex *laboratorie*biträden, två *förråds*biträden, tio *bad*erskor, två *laboratorie*elever.

Mentalkliniken.

Besökstid: torsdagar och söndagar 14—15.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 473.

Överläkare (B 6)¹⁾²⁾.

Olsson, R. G. M. (förordn. t. o. m. ³¹/12 1963),
mottagningstid: vardagar utom måndagar och
torsdagar 11—11,30.

Förste underläkare (24).

Rothström, G. E. A.; Norman, f. Danieli, Mar-
git E.

Föreståndarinna (13).

Ekholm, Tora E.

Nio *översköterskor*, en *förste skötare*,
sex *skötare*, fem *första sköterskor*, sjuttio två

¹⁾ Innehavaren äger rätt till enskild praktik
enligt vissa föreskrifter.

²⁾ Med tjänsten följer skyldighet att vara
överläkare jämväl å kliniken för psykiskt sjuka
å Norrtulls sjukhus.

sköterskor. — Fyra *städerskor* (därav en
halvtidssyssla).

Upptagningsavdelningen för
alkoholskadade.

Inga besök mottagas.

Överläkare (1,200 kr.).

Olsson, R. G. M. (se ovan).

Förste underläkare (24).

Sonnhammer, E. H. V.

Två *översköterskor*, två *skötare*, fem
*sjukvårds*biträden (därav en halvtidssyssla).

Predikanter (11,340—1,980 kr.).

Heldt, T. E. O., pastor; Sjöstrand, R. E., kommi-
nister i Vantörs förs.

En *organist*.

Sjukhuskamrer (20).

Brinkler, Å. E., tj. (se sid. 505), *tf. Arenholt*,
B. H. R.

Kammarskrivare (15).

Rönnow, f. Palmkog, M. Aura Ch., tj., (se sid.
511), *tf. Schröder*, f. Mattsson, Inga E. E.

Kontorsassistenter (12).

Fors, T. K. R.; Jansson, R. M., tj., *tf. Ljung-*
gren, f. von Hausswolff, Marie-Louise M.

Förste kontorsskrivare (11).

Ljunggren, f. von Hausswolff, Marie-Louise M.
tj. (se ovan), *tf. Eklund*, f. Simansky, Eva

Fem *kontorsskrivare*, nitton *kansli-*
biträden, fyre *kansli*biträden (halvtidstjänster),
tio *kontors*biträden, sex *kontors*biträden
(halvtidstjänster).

Kuratorer (13).

Helte, f. Sæmund, Inger B.; Ekbrandt, Anna-
Britta I.; Karlsson, J. E. (Hanna); en vakant,
tf. Bergsten, A. Elisabeth.

*Å lasarett*savdelningen:

Mottagningstid: måndagar, tisdagar och tors-
dagar 13—14, övriga dagar 10—11.

Telefontid: måndagar, tisdagar och torsdagar
14—15, övriga dagar 11—12.

Å psykiatriska polikliniken:

Leufvén, G. E. S. (La); Lindström, f. Hahr,
Anne-Marie.

Ekonomiföreståndare (grupp I) (17).

Wallin, Asta M.

Maskinchef (17).

Esslén, C. S.

Uppsyningsman (10).

Mårtensson, A. H.

Förste vaktmästare (9).

Abrahamsson, N. H.

En *bitr. maskinchef*, en *maskinist*, två *bitr. ekonomiföreståndare*, en *instrumentmakare*, en *tvättföreståndare*, en *bitr. tvättföreståndare*, fem *hantverkare*, en *föreståndarinna*, sju *vaktmästare*, sex *telefonister*, en *överstäderska*, fyra *expeditionsbiträden*.

En *målare*, en *tapetserare*, sex *reparatörer*, fem *eldare*, en *förrådsarbetare*, en *trädgårdarbetare*, en *truckförare*, tretton *sjukbärare* (därav en 8 mån. av året), tolv *gårdskarlar*, fem *diversearbetare* i kök, en *maskintvättare*, två *kokerskor*, en *första sömmerska*, en *kallskänka*, fem *första köksbiträden*, fem *sömmerskor* (därav en halvtidssyssla), fyra *strykerskor*, tre *maskintvätterskor*, sexton *tvättbiträden*, sexton *köksbiträden*, trettio två *städerskor* (därav sex halvtidssysslor), en *garderobiär*.

Södersjukhuset-Sachsska barn-sjukhuset.**A. Södersjukhuset.**

Ringvägen 52, Sth 38 (postgirokonto nr 58064); t. 23 70 00 (växel).

Polikliniktider:

medicinska polikliniken: tidsbeställning per tel. vardagar utom lördagar 12—16, lördagar 11—12;

kirurgiska polikliniken I: manliga nybesök vardagar 9,30—10,30; kvinnliga nybesök vardagar utom lördagar 13—14;

kirurgiska polikliniken II: manliga nybesök vardagar utom lördagar 13—14; manliga återbesök vardagar utom lördagar 13,30—14,30, lördagar 10—11; kvinnliga nybesök vardagar 9,30—10,30; kvinnliga återbesök vardagar 10—11;

gynekologiska polikliniken: förfrågningar och tidsbeställningar endast efter förannm. per tel. vardagar utom lördagar 8—9, 12—13, lördagar 8—9;

mödravårdscentralen: nybesök vardagar utom lördagar 13—14, måndagar även 18—19; återbesök vardagar 9,30—10; torsdagar även 18—19; polikliniken för sockersjuka: vardagar utom lördagar 9—10. Provtagnings vardagar utom lördagar 8—10 (se sid. 520);

allergologiska polikliniken: tidsbeställning per tel. 10—11;

polikliniken för öron-, näs- och halssjukdomar: nybesök vardagar 8,30—9,30;

hörcentralen måndagar och onsdagar 14—16, tidsbeställning per tel. vardagar 11,30—12; ögonpolikliniken: tidsbeställning per tel. vardagar utom lördagar 10,30—12, lördagar 9—10; radioterapi polikliniken (endast remisspoliklinik): vardagar 9,30—10,30;

hud- och könspolikliniken *män*: nybesök med hudsjukdomar endast efter förannmälan per tel. 8,30—9,30, mottagning måndagar, 12—13, 14—15, 17,30—19, tisdagar, onsdagar och torsdagar 10—11, 12—13, fredagar 12—13, 17,30—19, lördagar och dag före helgdag 11—12 (ej nybesök av patienter med hudsjukdomar på kvällsmottagningen); *kvinnor*: nybesök med hudsjukdomar endast efter förannmälan per tel. 9,30—10,30, mottagning vardagar utom lördagar 12—13, måndagar, onsdagar, torsdagar och fredagar även 14—15, lördagar och dag före helgdag 11—12, måndagar och fredagar 17,30—19 (ej nybesök av patienter med hudsjukdomar på kvällsmottagningen);

psykiatriska polikliniken: vardagar utom lördagar endast efter förannm. per tel. 13,30—14,30, lördagar 10,30—11;

hjärtpolikliniken: endast remisspoliklinik tel. tid vardagar utom lördagar 13—14;

ortopediska polikliniken: tidsbeställning per tel. vardagar utom lördagar 13—15, lördagar 9—10;

neurologiska polikliniken: tidsbeställning per tel. vardagar 10—11;

avdelningen för fysikalisk terapi (endast remisspoliklinik): tidsbeställning per tel.;

reumatikerdispensären (endast remisspoliklinik): tidsbeställning per tel.;

yrkesmedicinska avdelningen: tidsbeställning per tel. vardagar 9—10;

alkoholpolikliniken: måndagar och torsdagar 17,30—19,30, tidsbeställning per tel. vardagar utom lördagar 11—12;

centraltandpolikliniken: (endast remisspoliklinik): tidsbeställning per tel. 9—10.

Besökstider:

å vårdavdelningarna med undantag av barnbördsavdelningarna:

för patienter å allmän sal: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15;

för patienter å enskild avd.: alla dagar 11,30—14, 17—18,30;

å barnbördsavdelningen:

för patienter å allmän sal: söndagar 14—15, alla dagar (endast för mannen) 18,30—19;

för patienter å enskild avd.: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 12—13, alla dagar (endast för mannen) 18,30—19.

Förfrågningar ang. patienter på B. B.-avd. endast 9—10, 18—19, på övriga avdelningar endast 13—15.

Expeditionstid å sjukhuskontoret: 8,30—12, 13—15,30, lördagar och dag före helgdag 8,30—12,30 (april—september lördagar stängt).

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 473.

År 1934 förelades stadsfullmäktige en plan för lasarettssjukvårdens ordnande, utarbetad av en av stadskollegiet den 2 september 1926 för ändamålet tillsatt sjukhuskommitté. Enligt kommitténs plan — 1933 års generalplan — skulle lasarettssjukvården koncentreras till tre central-sjukhus, varav ett för de södra stadsdelarna. Förslag till det nya sjukhuset å Södermalm (Södersjukhuset) godkändes av stadsfullmäktige den 26 april 1937 (Bih. 1936: nr 56, Utl. 1937: nr 131). Därvid uppdrogs åt sjukhusdirektionen att dels å det staden tillhöriga området i Årstalunden ombesörja uppförandet av ett central-sjukhus för de södra stadsdelarna, dels uppföra en centraltvättinrättning för vissa stadens anstalter. För ändamålet beviljades sjukhusdirektionen ett anslag av 21,049,000 kr., varav för år 1937 anvisades 1,400,000 kr. Den 28 maj 1937 beslöt sjukhusdirektionen att tillsätta en byggnadskommitté, benämnd Södersjukhusets byggnadskommitté, med uppdrag att ombesörja uppförandet av det sålunda beslutade nya central-sjukhuset. Detta skulle i slutbyggt skick omfatta 1,542 vårdplatser, av vilka 1,206 skulle ingå i en första utbyggnad. Arbetena med uppförande av stommen till sängbyggnaden — inrymmande även vårdavdelningar — påbörjades år 1939.

Med hänsyn till att konjunkturutvecklingen och de inträffade krisförhållandena i så väsentlig grad ökat material- och arbetskostnaderna, att det av stadsfullmäktige anvisade anslaget skulle komma att betydligt överskridas, och det budgetära läget, beslöt stadsfullmäktige den 1 december 1941, att utbyggnaden av sjukhuset tills vidare skulle begränsas till 617 vårdplatser jämte motsvarande utrymmen i behandlingsbyggnaden. Samtliga dessa platser kunde tagas i bruk åren 1943/1944.

Den alltmer framträdande platsbristen inom lasarettssjukvården visade emellertid, att detta platstillskott var otillräckligt för de kommande årens behov. Den 2 juli 1942 gjorde Södersjukhusets byggnadskommitté därför en förnyad framställning om färdigställande av den återstående delen av sjukhuset och sedan sjukhusdirektionen i skrivelse den 7 oktober 1942 ingivit förslag härom till stadsfullmäktige, beslöt fullmäktige den 20 mars 1944 låta färdigställa den återstående delen av sjukhuset, som då totalt avsågs omfatta 1,193 ineliggande patienter. Denna utvidgning av sjukhuset slutfördes i huvudsak under år 1950.

Utöver de ursprungligen beviljade medlen om 21,049,000 kr. för uppförande av Södersjukhuset med centraltvätt, ett bostadshus och personalrestaurang, inklusive anslag för inventarier, hava stadsfullmäktige under åren 1937—1953 för sjukhusanläggningens uppförande och inredning m. m. vid skilda tillfällen beviljat anslag å tillhoppa 35,794,600 kr.

Sjukhuset omfattar för närvarande 1,486 vårdplatser med följande fördelning å de olika disciplinerna.

Invärtesmedicinska sjukdomar	
(3 kliniker)	293 platser
Infektionsavdelning	12 »
Neurologiska sjukdomar	99 »
Kirurgiska sjukdomar (2 kliniker)	273 »
Neurokirurgiska sjukdomar	37 »
Ortopediska	62 »
Öron-, näs- och halssjukdomar	57 »
Ögonsjukdomar	19 »
Radioterapi	28 »
Hud- och könssjukdomar	66 »
Kvinnosjukdomar	41 »
Förlossningsfall	137 »
Psykiska sjukdomar	84 »
Intagningsavdelning	10 »
Klinik för långvarigt kroppssjuka	148 »
Geriatrisk klinik	120 »
Totalsumma	1,486 platser

Förutom vårdavdelningar omfattar sjukhuset polikliniker för samtliga vid sjukhuset företrädda vårdspecialiteter (se sid. 489).

Den 19 maj 1947 beslöt stadsfullmäktige anvisa sjukhusdirektionen medel för uppförande av ett efterbehandlingssjukhus vid Södersjukhuset. Enligt det uppgjorda förslaget avsågs sjukhuset att omfatta 307 vårdplatser för sådana efterbehandlingsfall, som kunde överföras från sjukavdelningarna inom Södersjukhuset. Tillkomsten av ett efterbehandlingssjukhus avsåg att möjliggöra ett mer effektivt utnyttjande av sjukhusets sjukavdelningsplatser för behandling av de krävande akuta sjukdomsfallen. Stadsfullmäktige godkände den 5 december 1952 ett för fullmäktige framlagt förslag rörande sjukhusets uppdelning på dels en klinik för ålderdomssjukdomar med 180 vårdplatser (s. k. geriatrisk klinik), dels en avdelning för kroniskt sjuka med 118 platser. Sjukhuset togs i bruk i början av år 1953. I enlighet med beslut av stadsfullmäktige år 1957 äro vårdplatserna f. n. fördelade med 120 på geriatriska kliniken, 148 på kliniken för långvarigt kroppssjuka och 30 på en nyinrättad ortopedisk klinik.

Inom Södersjukhusets område ligger Sachska barnsjukhuset (se sid. 494), vilket efter ombyggnad och utvidgning är direkt anslutet till Södersjukhuset som dess specialavdelning för barnsjukdomar. Fr. o. m. år 1950 utgöra Södersjukhuset och Sachska barnsjukhuset en gemensam förvaltningsenhet.

Stadsfullmäktige beslöt den 18 mars 1957 anvisa sjukhusdirektionen 1,225,000 kr. till uppförande av en rehabiliteringsklinik, vilken färdigställts i mitten av år 1960. För inventarieutrustning till nämnda klinik anvisade fullmäktige den 15 oktober 1959 ett belopp av 410,000 kr.

Genom ett år 1953 med staten träffat avtal har staden förbundit sig att för barnmör-

skeläroanstalten i Stockholm i S:t Eriks sjuksköterskeskolas byggnad upplåta undervisnings- och expeditiionslokaler samt bostäder mot en årlig ersättning enligt i avtalet närmare angivna grunder. För barnmorskelevernars arbete under praktisk tjänstgöring vid Södersjukhusets kvinnoklinik jämte mödravårdscentral erlagger staden viss årlig ersättning på grundval av nämnda avtal. Anstaltens överlärare och barnmorskelärare äro överläkare respektive biträdande läkare vid barnbördsavdelningen.

Stadsfullmäktige beslöt den 20 mars 1944 att låta uppföra en byggnad för S:t Eriks sjuksköterskeskola (se sid. 530) i lokal anslutning till Södersjukhuset. Denna skola togs i bruk under november månad år 1950.

Enligt beslut av stadsfullmäktige inrättades år 1945 vid Södersjukhuset ett patientbibliotek, som skötes genom biblioteksnämndens försorg.

Till sjukhuset är sedan år 1953 en av sjukvårdsstyrelsens blodgivarcentraler förlagd; förmedlings- och registreringsverksamheten skötes dock av en särskild expedition belägen inom sjukvårdsstyrelsens förvaltningslokaler, Långholmsgatan 34—36.

Författningar. K. stadga 13 maj 1938 för barnmorskeundervisningen, med ändr. Avtal ang. upplåtelse av lokaler m. m. för barnmorskeläroanstalten i Stockholm, godkänt av k. m:t 6 mars 1953 och av SF 16 mars 1953 (Kf 1953: nr 16). Avtal mellan svenska staten och Stockholms stad ang. obduktionsundervisning vid Södersjukhuset m. fl., godkänt av SF 17 dec. 1956 och av k. m:t 16 nov. 1956 (Kf 1956: nr 81, 1958: nr 58). Avtal mellan svenska staten och Stockholms stad ang. provisorisk undervisning i psykiatri vid Södersjukhuset, godkänt av SF 17 juni 1958 och av k. m:t 28 juli 1958 (Kf 1958: nr 53). K. m:ts kung. om kommunala undervisningssjukhus 25 nov. 1960 (Kf 1960: nr 95).

Styresman (9,000 kr.).

Nyström, Å. E. (se nedan); mottagningstid: 12,30—13.

Sjukhusintendent (B 1).

Ohlson, G. A.; t. 23 70 00; mottagningstid: 9—11.

Första husmor (19).

Johansson, Karin M.

Överläkare (B 6).

Nyström, Å. E. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1965), mottagningstid: 10—11, å yrkesmedicinska avd.

Överläkare (B 4).

Halldin, M. A. B. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1964), å anestesiasavd.

Överläkare (B 1).

Silfverskiöld, B. P. (förordn. t. o. m. ³¹/₇ 1963), mottagningstid: 13,30—14, å neurologiska klin.; **Åkesson, S. O. G.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1965), mottagningstid: 13—13,30 tisdagar och fredagar, å medicinska klin. II; **Jonsson, E. W.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1961), mottagningstid: 12,15—12,45, å medicinska klin. III och avd. för fysikalisk terapi; **Kallner, S. B. E.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1965), mottagningstid: 11,30—12, å medicinska klin. IV; **Palmer, I. I.** (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1962), mottagningstid: 14—15 utom lördagar, å kirurgiska klin. I; **Rosengvist, A. H.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₄ 1964), mottagningstid: tisdagar och torsdagar 14—15, å kirurgiska klin. II; **Mossberg, E. G. H.** (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1963), mottagningstid: 13—13,30, å radioterapeutiska klin.; **Frykholm, R.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₉ 1961), mottagningstid: efter överenskommande per tel., å neurokirurgiska klin.; **Bärfverstedt, B. E.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1964), mottagningstid: 12,30—13, å hudklin.; **Frenckner, F. J. P.** (förordn. t. o. m. ³¹/₇ 1961), mottagningstid: 10—10,30, å öron-, näs- och halsklin.; **Granström, K. O.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1965), mottagningstid: 9,30—10, å ögonklin.; **Heilstadius, A.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1961), mottagningstid: 9,30—10, å ortopediska klin.; **Porjé, I.-G.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1966), mottagningstid: 12—13, å geriatriska klin.; **Wohlfahrt, C. S. S.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1961), mottagningstid: 13—13,30, å psykiatriska klin.

Överläkare (27).

Vakant, å kliniskt-bakteriologiska lab; **Kirstein, L.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1961), mottagningstid: 13—13,30, å kliniskt-neurofysiologiska lab.

Överläkare (26).

Hammarsten, Greta (förordn. t. o. m. ³¹/₃ 1962), mottagningstid: 10—12, å kliniskt-kemiska lab.; **Wahlgren, F. F.** (förordn. t. o. m. ³¹/₃ 1961), mottagningstid: 13—13,30, å patolog-avd.

¹⁾ Dessutom avlöningsförstärkning med 8,000 kr. per år.

²⁾ Med skyldighet att utföra undersökningar och behandling av patienter på Långbro sjukhus.

³⁾ Dessutom avlöningsförstärkning med 16,000 kr. per år.

⁴⁾ Med skyldighet att utan ersättning utföra elektroencefalografiska och liknande undersökningar av patienter, som remitterats dit från de stadens övriga sjukhus, som icke äro utrustade med härför erforderlig apparatur.

Sjs

Överläkare (23).

Jönsson, N. G.¹⁾ (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1964), mottagningstid: 10:30—11, å röntgendiagnostiska avd. I; Magnusson, A. H. W.¹⁾ (förordn. t. o. m. ³¹/₆ 1963), mottagningstid: 13:30—14, å röntgendiagnostiska avd. II; Löfstedt, S.²⁾ (förordn. t. o. m. ³¹/₃ 1967), mottagningstid: 10:30—11, å röntgendiagnostiska avd. III; Hafström, T. E. G., å klin. för långvarigt kroppssjuka.

Överläkare

(som överläkare vid gynekologiska avd. 12,000 kr. av staden, som överlärare vid barnmorskeläroanstalten avlönad av staten).

Swanberg, H. M. W., mottagningstid: 9—9,30 (å kvinnoklin.).

Biträdande läkare

(som barnmorskelärare avlönad av staten).

Malmnäs, C. E. A. (se nedan).

Läkare (23)⁴⁾

(vid öronkliniken).

Preber, L. E. T.

Förste underläkare (24).

Ettlinger, Ruth W., Blomquist, C. D. D., Malm, Leila M., von Hofsten, I. N., tjl. (se sid. 524), fem vakanta (å psykiatriska klin.); Flyger, G. E. I. (bitr. överläkare)⁵⁾, Böhmer, G., K., Breig, A. (å neurokirurgiska klin.).

Förste underläkare (23).

Sundblad, L. K. M., en vakant (å kliniskt-ke-miska lab.); Sellerholm, f. Hellström, Å. A. Kerstin (å kliniskt-bakteriologiska lab.); Beckman, M. T., Novak, Ilona, en vakant (å anestesivad.); Moberg, A. L., Orell, S. R. (å pato-logavd.).

¹⁾ Med skyldighet att utföra undersökningar och behandlingar av patienter å Långbro sjukhus.

²⁾ Se not 2 å sid. 478.

³⁾ Med skyldighet att utan särskild ersättning utföra neuroradiologiska undersökningar för stadens övriga sjukvårdsanstalter samt åtaga sig undersökning av patienter från Beckomberga sjukhus ävensom att mot därför särskilt fastställt ersättning ombesörja röntgenläkargöromålen vid samma sjukhus.

⁴⁾ Med skyldighet att utan särskild ersättning utföra otoneurologiska undersökningar å till öronpolikliniken remitterade patienter.

⁵⁾ Se not 2 å sid. 479.

Förste underläkare (22)¹⁾.

von Reis, G. (bitr. överläkare)²⁾, Fahlgren, J. H., Lithander, f. Möllerberg, Brita K., Dyrssen, K. G. P. W., två vakanta (å neurologiska klin.); Grewin, K. E. (bitr. överläkare)²⁾, Hedlund, S. G. L. (bitr. överläkare)²⁾, Karnell, N. C. J. H. (bitr. överläkare)²⁾, Tillgren, C. G., Jäderberg, B. E., Öst, C.-R., två vakanta (å medicinska klin. II); Nettelblad, E. G. (bitr. överläkare)²⁾, Stafsing-Carlsson, O. F. S., Györki, J., Wesslau, T. A. A., en vakant (å medicinska klin. III); Andersson, B. G. (bitr. överläkare)²⁾, Matell, A. G. M., Hed, E. R., en vakant (å medicinska klin. IV); Berggren, f. Bogg, Anna M., Höppner, H. R. (å hudklin.); Aronsson, A. H. V. (bitr. överläkare)²⁾, Johansson, E. O., Gripe, K. F., Gylling, E. B. R., Olsson, Å. J. V., två vakanta (å kirurgiska klin. I); Ekblom, S. T. E. (bitr. överläkare)²⁾, Helmstein, K.-E., Wiechel, K.-L., Ekengren, J. A., Ryding-Berg, O., Rieger, K. Å., Ståhl, E. A. (å kirurgiska klin. II); Arvidsson, P. H. (bitr. överläkare)²⁾, Ilmjärn, H., Sténson, S. Ö., Fix, P. J. L., Aminoff-Calissendorff, Ulla, Kjellman, L. W. (bitr. överläkare)²⁾, Norrell, H.-G., Rigner, R. S., Freidenfeldt, J. H. F. (bitr. överläkare)²⁾, Marions, A. O., Proos, f. Kokamägi, Taimi R., Renck, L. O., en vakant (å röntgendiagnostiska avd.)³⁾; Molin, B. F. (bitr. överläkare)²⁾, Stenberg, B. F., Lundin, E. D. W. (å radioterapeutiska klin.); Ottosson, B.-G. (bitr. överläkare)²⁾, Ivstam, T. H. B. (bitr. överläkare)²⁾, Åhlander, C. I., Palmgren, K. R. V., en vakant (å öron-, näs- och halsklin.); Brodén, J. G. R., Reineck, Å. L. (å ögonklin.); Malmnäs, C. E. A. (bitr. överläkare)²⁾, Lindroth-Åhlander, G. Kerstin, Renck, Ingrid E., Beloneschkin, B. A., Falk-Brandel, Ulla, Borgedahl, S. J. E., en vakant (å kvinnoklin.); Marsk, A. F., Kurdve, N. (å ortopediska klin.); Andersson, Anna E. Ch. (å yrkesmedicinska avd.); Lundberg, S. A., Austern, H. (å geriatriiska klin.); Sannå, Ch. G. E., Lindahl, B. R. (å klin. för långvarigt kroppssjuka).

En extraläkare vid psykiatriska klin. samt en extraläkare vardera å neurokirurgiska och geriatriiska klin.

Poliklinikläkare (27).

Hafström, T. E. G., föreståndare, tjl. (se ovan), Nordenson, N. G., Rohlin, S., Liljestrand, Å. (vid medicinska poliklin.); Hanson, f. Ljungkvist, S. Brita M., Linder, Birgit E. K., Munthe, Gerd (vid psykiatriska poliklin.); Stenbeck, Anna E. T. (vid ögonpoliklin.); Hultén-Gyllensten, Inga-Lisa M. (vid neuro-

¹⁾ Se not 1 å sid. 479.

²⁾ Se not 2 å sid. 479.

³⁾ Se not 2 å sid. 478.

logiska poliklin.); Österman, P.-O. A. (å allergologiska poliklin.).

Polikliniken för hud- och könssjukdomar.

Poliklinikläkare (27).

Falk, C.-A. P.; Nordenskjöld-Berg, K. Anna M.

Poliklinikläkare (25,000 kr.).

Feldreich, H. A. F., *tf.*

Polikliniken för alkoholsjukdomar.

Föreståndare (1,200 kr.).

Lundquist, G. A. R. (se sid. 501).

En läkare, en kurator, en översköterska, ett kanslibiträde.

Audiologiska avdelningen.

Överläkare (B 2)¹).

Lundborg, T. L.

Konsulterande psykiater (1,000 kr.).

Vakant.

Patient, som av läkare rekommenderas utprova hörapparat, har att hänvända sig till Stockholms stads hörcentral (se sid. 524), Biblioteksgatan 6, 1 tr.; kurator, mottagning: vardagar utom lördagar 9—11 samt efter överenskommelse per t. 21 68 71; hörselvårdsassistent, t. 21 68 98.

Läkare för sockersjuka (se sid. 520).

Förste arbetsinstruktör (17).

Vakant.

Psykolog (16).

Lundgren, L. Marianne.

Förste kemist (17).

Sandell, A. Britt-Marie.

Arbetsinstruktörer (14).

TVå vakanta.

Laboratorieassistenter (12).

Nilsson, f. Wallin, Märta E.; Granlund, Ulla.

Angående den inom sjukhuset inrymda tandklinik (se sid. 545).

TVå psykologer (halvtidstjänster), tre bitr. husmödrar, en chefsgymnast, femton sjukgymnaster, en fotograf, en första förlösningsbarnmorska, femton förlös-

¹ Med skyldighet för innehavaren att i erforderlig utsträckning tjänstgöra jämväl vid hörselpolikliniken å Sabbatsbergs sjukhus och stå till förfogande därstädes som konsult.

ningsbarnmorskor, en första laboratorieöversköterska, fyrtiofyra laboratorieöversköterskor eller första laboratriser, tre laboratorieöversköterskor eller första laboratriser (halvtidstjänster), två första operationsöversköterskor, femton operationsöversköterskor, tre operationsöversköterskor (halvtidstjänster), två första röntgenöversköterskor, tretton röntgenöversköterskor, sex överbarnmorskor, en överbarnmorska (halvtidstjänst), en första översköterska, ethundratrettionio översköterskor, en översköterska (halvtidstjänst), tre översköterskor (deltidstjänst), sju översköterskor (överbarnmorskor), nio barnmorskor, sex arbetsterapeuter, en instrumentmakare, en preparatör, en första preparatris, sex laboratriser, nitton operationssköterskor, tjugu röntgenköterskor, en röntgenköterska (deltidstjänst), en röntgenköterska (halvtidstjänst), ethundratio sjuksköterskor, åtta sjuksköterskor (halvtidstjänster), fyra sjukvårdare, trettio två skötare, tre preparatriser, en audiometris, två kortvågsassistenter, tolv fotobiträden, sjutton barnsköterskor, en barnsköterska (under 6 mån. av året), två djurskötare, en badföreståndare. — Åttionio sjuksköterskeelever, trettiofyra barnmorskeelever, femton sjukbärare, trettiosju undersköterskor, sju första sjukvårdsbiträden, femton laboratoriebiträden, ett laboratoriebiträde (halvtidssyssla), ethundraen sjukvårdsbiträden (därav tjugutvå halvtidssysslor), sjutton baderskor.

Predikanter (15,024—4,956 kr.).

Tirén, T. V., e. o. pastoratsadjunkt i Högalids förs.; en vakant, *tf.* Friedner, J. U., e. o. kyrkoadjunkt i Katarina förs.

En organist.

Sjukhuskamrer (21).

Carlberg, K. E. B.

Förste kammarskrivare (17).

Öberg, H.-Å. G., tj. (se sid. 130); Önn, H. L., tj. (se sid. 505), *tf.* Sjöberg, Aina S.

Kammarskrivare (15).

Edvall, f. Janson, H. V. D. (Vivan).

Kontorsassistenter (12).

Larsson, K. A. H., tj. (se sid. 496), *tf.* Sellén-Hanson, A. G. S. I.; Danielson, f. Axberg, E. W. (Lizzie); Koschké, P.; en vakant.

Förste kontorsskrivare (11).

Sköldberg, E. B. Ragna; Kallenberg, f. Ahlberg, Lillemor I., tj. (se sid. 472), *tf.* Jönsson, f.

Thörner, Siri E.; Dahl, B. Marianne; en vakant, *tf.* Morén, f. Ekblom, Laila A. S.

Tio *kontorsskrivare*, fyrtioåtta *kansli-biträden*, sex *kanslibiträden* (halvtidstjänster), tjugnåtta *kontorsbiträden*, fem *kontorsbiträden* (halvtidstjänster).

Kuratorer (13).

Bohlin, I. B. (Inga-Britt); Clason, J. E. (Janny-Lisa); Ekman, Gerd; Eriksson, f. Andersson, N. Margareta; Fennö, f. Hedvall, M. Kristina (halvtidstjänst); Porsheden, f. Lindmark, Märtha E.; Löwing-Olsson, H. Birgitta E.; Strömersten, f. Häggroth, Anna Ch.; sex vakanta (fyra hel- och två halvtidstjänster).

Upplysning om telefon- och mottagningstider erhålles per tel. 23 70 00 (växel).

Driftingenjör (21).

Wigren, E. B.

Biträdande driftingenjör (17).

Tocklin, B. R.

Förste ekonomiföreståndare (18).

Blomgren, Rodny L.

Övervaktmästare (11).

Löfstedt, E. J.

Förste vaktmästare (9).

Wiklund, E. O. A.; Holm, A. H. J. L.

Sex *maskinister*, tio *hantverkare*, sju *bitr. ekonomiföreståndare*, tretton *vaktmästare*, en *första telefonist*, nio *telefonister*, en *överstäderska*, fjorton *expeditionsbiträden*. — En *automobilförare*, elva *reparatörer*, en *målare*, två *murare*, två *tapetserare*, fem *snickare*, sju *eldare*, en *gårdskar* tillika *truckförare*, fem *truckförare*, två *förrädsarbetare*, elva *gårdskarlar*, två *diversearbetare*, femtio sju *köksbiträden*, tre *köksbiträden* (halvtidssysslor), ett *första köksbiträde*, en *kallskänka*, tio *kokerskor*, etthundraen *städerskor* (därav tretton halvtidssysslor), elva *förrädsbiträden*, åtta *portvakter*, en *sömmerska*, fem *biträden*.

B. Sachsska barnsjukhuset.

Årstalunden, Sth SÖ (postgirokonto nr 1071); t. 44 99 80 (växel).

Mottagningstid (för intagning av patienter) tidsbeställning per tel.

Polikliniktider:

allergologiska polikliniken: tidsbeställning per tel. vardagar 8—9;

medicinska polikliniken: tidsbeställning per tel. vardagar 9—10, 18—19;

calmette vaccination: tidsbeställning per tel. vardagar 9—10, 18—19.

Expeditionstid å sjukhuskontoret: 13—14 (april—september lördagar stängt).

Husmor: telefonid vardagar utom lördagar 8—8,30, 11—12.

Besökstid: avd. 1, 2 B och 3: varje dag 13,30—14,30, avd. 2 A, 4 och 5: varje dag 12,30—13,30.

Förfrågningar angående patienter: avd. 1 och 2 B; varje dag 10—11, övriga avd.; varje dag 11—12.

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 473.

Genom gåvobrev av den 12 februari 1907 donerade stårhusdelägarna efter framlidne generalkonsuln Simon Sachs och hans maka Mathilda Sachs en summa av 400,000 kronor att användas till grundande av ett sjukhus för späda barn. Vid donationen voro fästade vissa villkor, bl. a. att kommunen skulle upplåta tomt åt sjukhuset. En i Årstalunden belägen tomt upplåts av stadsfullmäktige år 1909. Sjukhuset öppnades den 9 mars 1911. Det har efter en år 1949 företagen tillbyggnad 120 platser för sjuka barn och 10 platser för medföljande digivande mödrar. Vid sjukhuset ha även inrättats polikliniker för medicinska och allergologiska sjukdomar.

Mellan staten, H. K. H. Kronprinsessan Lovisas förening för barnsjukvård, Stockholms stad och Stockholms läns landsting träffades den 27 december 1956 ett avtal om upplåtelse av 22 platser vid barnsjukhuset såsom en för barn i alla åldrar avsedd kirurgisk B-avdelning.

Enligt beslut av stadsfullmäktige den 21 december 1949 skall sjukhusdirektionen [sjukvårdsstyrelsen] jämväl vara direktions för Sachsska barnsjukhuset. För sjukhuset finnes ett särskilt förvaltningsråd. Detta råd har till uppgift att följa barnsjukhusets verksamhet, tillstånd och behov samt att hos sjukvårdsstyrelsen väcka förslag om sådana förbättringar, som finnas påkallade.

Förvaltningsrådet, som utses av sjukvårdsstyrelsen för ett år i sänder, utgöres av fem ledamöter jämte tre suppleanter. Två ledamöter och en suppleant skola tillhöra arvingarna efter sjukhusets numera avlidna donatorer, generalkonsuln Josef Sachs och hans hustru Sigrid Sachs, född Fränckel, samt grosshandlaren Arthur Thiel och hans hustru Alice Thiel, född Sachs. Förvaltningsrådets ordförande är den av sistnämnda två ledamöter, som rådet utser.

Beträffande byggnadskommittén för sjukhusets fortsatta ombyggnad, se sid. 465.

Författningar. Instruktion för förvaltningsrådet för barnsjukhuset Simon och Mathilda Sachs' minne, fastställd av sjukhusdirektionen 21 dec. 1949 (Kf 1949: nr 46). Instruktioner för syssломannen och husmoderna vid barnsjukhuset Simon och Mathilda Sachs' minne, fastställda av sjukhusdirektionen 2 febr. 1944 (Kf 1944: nr 4). Avtal rör. driften av en kirurgisk B-avdelning vid Sachsska barnsjukhuset,

godkänt av SF 17 juni 1957 (Kf 1957: nr 97).
Avtal ang. samordning av Stockholms stads och
läns barnsjukvård, godkänt av SF 17 nov. 1958
och av Stockholms läns landsting 9 okt. 1958
(Kf 1958: nr 78). Överenskommelse ang. under-
visning i pediatrik å Sachsska barnsjukhuset,
godkänt av sjukhusdirektionen 24 febr. 1959
och Karolinska institutets lärarkollegium 26 febr.
1959 (Kf 1959: nr 4). K. m:ts kung. om kom-
munala undervisningssjukhus 25 nov. 1960 (Kf
1960: nr 95).

Förvaltningsråd.

Sachs, R., direktör, ordf.; **Heyman, f. Thiel**,
Agda, fru; **Tengbom, I. J.**, arkitekt, professor;
Wallgren, A. J., professor emeritus, f. d. över-
läkare; **Wedberg-Larsson, A. A.** Elvira, fru,
stadsfullm.

Suppleanter: **Sachs, H.**, direktör (för Sachs,
R. och Heyman); **Hedelius, A. Hj.**, lektor,
Ander, f. Eriksson, Elsa S., konsulent, stads-
fullm. (för övriga ledamöter i nu nämnd ord-
ning).

Sekreterare.

Hägglund, B. A. K., sjukhusintendent (se sid.
511).

Styresman.

Nyström, Å. E. (se sid. 491).

Sjukhusintendent.

Ohlson, G. A. (se sid. 491).

Husmor (15).

Rydberg, I. M. B. (Greta).

Överläkare (B 1).

Alm, E. I. (förordn. t. o. m. ^{31/7} 1963) (å pe-
diatriska klin.).

Överläkare (23).

Gladnickoff, H. (förordn. t. o. m. ^{30/11} 1966) (å
röntgendiagnostiska avd.).

Poliklinikläkare (27).

Vakant, *tf.* **Hagströmer, A. J. W.**

Förste underläkare (22).

Werner-Mutt, R. B. Birgitta, **Hagströmer, A. J.**
W., tjl. (se ovan), **Hagberg, E. G. H.**, **Kræ-**
pellen, S. (bitr. överläkare)¹⁾, en vakant (å
pediatriska klin.); **Bothén, N. F.** (bitr. över-
läkare)²⁾ (å röntgendiagnostiska avd.).

En *obducent* (se Södersjukhuset).

En *röntgenöversköterska*, tre *labora-*
torieöversköterskor eller *första laboratri-*
ser (därav en halvtidstjänst), *aderton överskö-*
terskor, *åtta sjuksköterskor*, *två barnträd-*
gårdslärlarinnor, *tjugusju barnsköterskor*,

ett *fotobitråde*, *tjugufem sjuksköterskele-*
ver. — Ett *första sjukvårdsbitråde*, *ader-*
ton sjukvårdsbiträden, ett *laboratoriebi-*
tråde.

Kurator (12).

Lewerén, Ann-Mari K.; mottagningstid: vardagar
11—12.

Två *kanslibiträden*, ett *expeditionsbiträ-*
de. — En *kokerska*, ett *första köksbi-*
tråde, ett *köksbitråde*, ett *förrådsbitråde*,
tolv *städerskor* (därav två halvtidssysslor), fyra
port- och telefonvakter, två *transport- och*
gårdskarlar.

Barnsjukvård meddelas även vid Karo-
linska sjukhuset, Kronprinsessan Lovi-
sas vårdanstalt för sjuka barn och
Barnsjukhuset Samariten, se sid. 509.

Södra barnbördshuset.

Wollmar Yxkullsgatan 27, Sth SÖ (post-
girokonton nr 2057); t. 44 07 00.
Maria personalhem, föreståndarinnan,
t. 41 82 36.

Besökstider:

Barnbördsavdelningen.

Allmän sal: söndagar 14—15,
alla dagar (för mannen eller annan anhörig)
18,30—19.

Enskild avd.: tisdagar, torsdagar, lördagar och
söndagar 12—13,
alla dagar (för mannen eller annan anhörig)
18,30—19.

Gynekologiska avdelningen.

Allmän sal: tisdagar, torsdagar, lördagar och
söndagar 14—15.

Enskild avd.: tisdagar, torsdagar, lördagar och
söndagar 12—13, alla dagar 18,30—19 (för
mannen eller annan anhörig).

Expeditionstid å sjukhuskontoret: 9—
12, 13—15, lördagar och dag före helgdag 9—
11 (april—september lördagar stängt).

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se
sid. 473.

Södra barnbördshuset har uppkom-
mit ur de provisoriska barnbördsanstalter, vilka
stadens myndigheter tidigare sågo sig nödsakade
att inrätta. År 1864 inrymdes en dylik proviso-
risk anstalt i huset nr 22 Wollmar Yxkullsgatan.
Samma lokal togs följande år ånyo i anspråk
för samma ändamål, och från denna tid blev
det »provisoriska barnbördshuset»
bestående. Till år 1871 var det inrymt i nyss-
nämnda, för ändamålet förhyrda lokal. Det flytta-
des då till huset nr 27 vid samma gata, som för-
värvats av staden år 1874 samtidigt med Ma-
ria sjukhusområde. Huset om- och tillbyggdes
år 1882, varefter namnet Provisoriska barnbörds-
huset utbyttes mot Södra barnbördshuset. Då

¹⁾ Se not 2 å sid. 479.

²⁾ Se not 2 å sid. 478.

emellertid behov uppstod av ökat utrymme, beslöt stadsfullmäktige år 1902 att i det för sjukhusändamål reserverade kvarteret Grimman uppföra ett nytt barnbördshus. Detta öppnades år 1907.

I samband med barnbördshuset var förr anordnad en statens anstalt för barnmorskeundervisning. Denna överflyttades år 1943 till Södersjukhuset.

År 1874, då bristen på sjukhus i Stockholm var synnerligen stor, inköptes för stadens räkning en med en större fabriksbyggnad och ett boningshus bebyggd fastighet mellan Wollmar Ykullsgatan och Gamla Prästgårdsgatan för att användas till sjukhus. I fabriksbyggnaden inreddes därefter ett sjukhus med 130 sängar. Det fick år 1878 namnet Maria sjukhus. Vissa om- och tillbyggnader skedde sedermera, bl. a. åren 1885, 1896 och 1917.

Maria sjukhus nedlades hösten 1943 i samband med öppnandet av Södersjukhuset. Sjukavdelningarna jämte en del bostadsrum voro under åren 1944—1950 upplåtna åt St Eriks sjuksköterskeskola till elevbostäder och expeditiionslokaler. I enlighet med beslut av stadsfullmäktige den 16 april 1951 utnyttjas vissa delar av förutvarande Maria sjukhus efter ombyggnad till personalbostäder för sjukhuspersonal (Utl. 1951: nr 86). Under åren 1954—1955 har hit även förlagts viss poliklinikverksamhet, se Mariapolikliniken sid. 518. Fastigheten utgör numera en särskild förvaltningsenhet: Förvaltningen av Maria-fastigheten.

Södra barnbördshuset omfattar nu 133 vårdplatser, varav 84 äro avsedda för barnbördsfall och 49 för gynekologisk vård. Dessutom finnas 9 förlösningssplatser.

Styresman (2,000 kr.).

Domelj, J. E. G. (se nedan).

Sjukhusintendent (22).

Ahrenmark, H. V. V.; t. 44 07 00 (växel); mottagningstid: 11—12.

Husmor (15).

Bylund, Tyra K.

Överläkare (B 1).

Domelj, J. E. G. (förordn. t. o. m. ^{31/12} 1962), mottagningstid: 11,30—12.

Förste underläkare (22).

En vakant, *tf. Kaplan, B. E.* (bitr. överläkare)¹⁾; **Eriksson, G. V.;** **Einhorn, f. Rajmic, Nina;** **Jüllig, D. M. R.;** **Tysk, U. A.**

Läkare i pediatrik (10,850 kr.).

Lind, J.

¹⁾ Se not 2 å sid. 479.

*Obducent och patolog*²⁾.

Lindgren, Å. G. H. (se sid. 482).

En *första förlösningssbarnmorska*, nio *förlösningssbarnmorskor*, två *operationsöversköterskor*, två *operationssköterskor*, elva *översköterskor* (därav en halvtidstjänst), sex *sjuksköterskor*, en *sjukgymnast*, en *laboratorieöversköterska* (halvtidstjänst). — *Tjugutre barnsköterskor*, ett *första sjukvårdsbiträde*, femtiofem *sjukvårdsbiträden* (därav två halvtidssysslor).

Predikant (4,200 kr.).

Kallner, G. E., komminister i Maria Magdalena förs.

Kammarsskrivare (15).

Arenholt, B. H. R., tjl. (se sid. 488), *tf. Larsson, K. A. H.*

Kontorsassistent (12).

Segeblad, f. Edvinsson, Karin H.

Två *kontorsskrivare*, två *kanslibiträden* (därav en halvtidstjänst), två *kontorsbiträden* (därav en halvtidstjänst).

Kurator (13³⁾).

Rova, f. Kjellberg, Ann-Marie H.; mottagnings-tid: måndagar, onsdagar och fredagar 9—10.

Ekonomiföreståndare (14).

Johansson, Jane R. M.

Maskinchef (13).

Snöwall, A. H.

Vaktmästare (8).

Kährling, K. J. O.

En *bitr. ekonomiföreståndare*, en *portvakt*. — En *snickare*, två *reparatörer*, tre *eldare*, en *truckförare*, tre *gårdskarlar*, två *kokerskor*, en *kallskänka*, ett *första matsalsbiträde*, sex *köksbiträden* (därav en halvtidssyssla), fem *städerskor*, fyra *port- och telefonvakter*, två *förrädsbiträden*.

Kvinnokliniker finnas även vid **Sabbatsbergs sjukhus** (se sid. 479), **St Eriks sjukhus** (se sid. 487) och **Södersjukhuset** (se sid. 490) samt vid **Serafimerlasarettet** och **Karolinska sjukhuset** (se sid. 616).

²⁾ Ersättning utgår med 50 kr. per obduktion för vuxna och 30 kr. för barn, 25 kr. för mikroskopisk undersökning samt 15 kr. för histopatologisk undersökning.

³⁾ Med skyldighet att tjänstgöra jämväl vid Stigberget-Åsö sjukhus och Maria sjukhem.

Angående stadens platser vid **Allmänna barnbördshuset, Ersta sjukhus, Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, Karolinska sjukhuset, Serafimerlasarettet och Barnsjukhuset Samariten**, se sid. 509, 510.

Sjukhem för långvarigt sjuka.

Stigberget-Åsö sjukhus.

(Postgirokonton nr 59977).

Stigbergets sjukhus: Fjällgatan 23, Sth SÖ; t. 44 02 85 (växel: öppen måndagar—fredagar 6,30—21, lördagar, söndagar 6,30—20), avd. 1—5: (kvinnliga patienter). Efter växelns stängning: avd. 1: t. 44 02 86, avd. 2: t. 44 02 87, avd. 3: t. 44 02 88, avd. 4: t. 44 02 89, avd. 5: t. 44 16 82. Fjällgatan 20 A SÖ; t. 42 11 05, avd. 6: (manliga patienter).

Åsö sjukhus: Åsögatan 147, Sth SÖ; t. 44 07 25 (växel: öppen måndagar—fredagar 6,30—21, lördagar, söndagar 6,30—20), avd. 7—8: (kvinnliga patienter), avd. 9: (manliga patienter). Efter växelns stängning t. 44 07 28.

Sjukhuskontor för Stigberget—Åsö sjukhus gemensamt med Södra barnbördshuset (se sid. 495): t. 44 07 00 (växel).

Besökstid: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 473.

Stigbergets sjukhus, avsett för vård av kroniska medicinska fall, öppnades den 1 juni 1938 med 62 vårdplatser för kvinnliga patienter. Sjukhusets främsta uppgift är att bereda fortsatt vård åt vid lasarettssjukhusen intagna kroniskt sjuka, som ej kunnat erhålla hemvård. Sjuka, som kräva mycket lång vårdtid, få icke kvarstanna utan överföras från Stigbergets sjukhus till vårdhem och sjukhem. År 1939 utökades sjukhuset till att omfatta 114 platser (75 för kvinnor och 39 för män). År 1940 omändrades en personalbostadsvåning till sjukavdelning, varigenom sjukhuset erhöll ytterligare 19 platser för kvinnor. Sammanlagda antalet vårdplatser är för närvarande 132, varav 93 för kvinnor och 39 för män.

Åsö sjukhus, före år 1926 benämnt **Provisoriska sjukhuset**, upprättades år 1902, såsom en ersättning för det dittills för allmänna sjukvården använda Katarina sjukhus, vilket då måste tagas helt i anspråk för vård av sinnessjuka. För ändamålet förhyrdes nybyggda egendomen nr 9 i kvarteret Oron vid Åsögatan. (Egendomen inköptes sedermera av staden.) Den 13 februari 1903 öppnades det nya sjukhuset. År 1922 inrättades vid sjukhuset en särskild röntgenavdelning. Åsö sjukhus upphörde att vara

medicinskt lasarettssjukhus år 1943, då vårdavdelningarnas patienter överfördes till Södersjukhuset. Fr. o. m. den 1 december 1943 disponeras sjukhuset för kroniska medicinska fall. Stadsfullmäktige beslöt den 19 december 1950 och den 10 december 1955 anvisa sjukhusdirektionen 227,000 resp. 544,000 kr. för upprustning av sjukhuset. Denna upprustning verkställdes under åren 1956—1957.

Antalet vårdplatser utgör 87, 58 kvinnliga och 29 manliga, fördelade å tre vårdavdelningar om vardera 29 patienter.

Den 1 januari 1944 sammanfördes de båda sjukhusen till en förvaltningsenhet.

Stigberget-Åsö sjukhus' sammanlagda antal vårdplatser är 219, fördelade å nio avdelningar.

Styresman (2,000 kr.).

Berséus, S. A. (se nedan).

Sjukhusintendent.

Ahrenmark, H. V. V. (se sid. 496).

Husmor (17).

Lannhard, f. Laurén, A. Ingeborg.

Överläkare (23).

Berséus, S. A.

Förste underläkare (22).

Halldén, Ulla M. (å avd. 1—6); Malmquist, S. L. E. E. (å avd. 7—9).

Röntgenläkare (4,650 kr.).

Ulfsparré, F.

Elektrokardiografikare.

Dunér, N. H. A. (se sid. 479).

Obducent och patolog¹.

Ohlsson, S. A. O. (se sid. 487).

Två *sjukgymnaster*, en *arbetsterapeut*, en *röntgenöversköterska*, två *laboratorieöversköterskor*, tjungen *översköterskor* (därav fem halvtidstjänster), fyra *sjuksköterskor*, fem *översköterskor* (halvtidstjänster), en *baderska*. — Nio *undersköterskor*, två *sjukvårdsbiträden* å röntgen, ett *laboratoriebiträde*, sjuttioen *sjukvårdsbiträden* (därav fyra ständiga vikarier), fyra *baderskor* (därav två halvtidssysslor).

Predikant och organist (5,796 kr.).

Söderberg, H. G., komminister i Kungsholms (Ulrika Eleonora) förs.

¹) Se not 2 å sid. 496.

SJS

Ett *kontorsbiträde* (halvtidstjänst).
(Beträffande övrig kontorspersonal se Södra barnbördshuset, sid. 495.)

Kurator.

(Se Södra barnbördshuset, sid. 496.)

Rova, f. Kjellberg, Ann-Marie H.; mottagnings-
tid: vid Stigbergets sjukhus tisdagar 9—10,
torsdagar 13,30—14,30; vid Äsö sjukhus tis-
dagar 13,30—15,30, torsdagar 9,30—11,30,
lördagar 9—10.

Ekonomiföreståndare (12).

(Stigbergets sjukhus.)

Bengtsson, f. Wikström, Ulla M.

Ekonomiföreståndare (11)

(növ. inneh. 12).

(Äsö sjukhus.)

Husberg, Hjördis H. M.

En *vaktmästare*, två *värmeledningsskö-
tare*. — En *eldare*, sex *gårdskarlar*, fyra
kokerskor, fyra *port- och telefonvakter*, en
kallskänka, tre *förrädsbiträden*, två *mat-
salsbiträden*, sju *köksbiträden*, fem *städ-
skor*.

Blackebergs sjukhus.

Blackebergsvägen, Bromma (postgiro-
konto nr 357301); t. 87 02 60 (efter växelns
stängning direkta telefoner till sjukav-
delningarna).

Besökstid: tisdagar, torsdagar, lördagar
och söndagar 14—15.

Expeditionstid: se Konvalescenthemskon-
toret, sid. 511.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 473.

Staden förvärfvade år 1946 från stiftelsen
Frimurare-Barnhuset i Stockholm en del av egen-
domen Blackeberg för att efter erforderlig om-
byggnad använda den för sjuk- och konvale-
scentvården.

Stadsfullmäktige beviljade den 21 april 1947
ett belopp av 2,095,000 kr. för iordningstäl-
lande av egendomen Blackeberg för sjukvårdsän-
damål, samt den 30 juni 1948 ytterligare ett
belopp av 430,000 kr. för samma ändamål (Utl.
1948: nr 263).

Sjukhuset, som tills vidare skall lämna vård
åt kroniskt sjuka, öppnades den 28 november
1949.

Med hänsyn till det akuta platsbehovet för
kroniskt sjuka erhöi sjukhusdirektionen år 1952
stadskollegiets bemyndigande att företaga en ut-
redning angående utbyggnad av Blackebergs sjuk-
hus. Utredningsarbetet resulterade i att stadsfull-
mäktige den 8 juni 1954 (Utl. 1954: nr 210) i hu-
vudsak godkände det av sjukhusdirektionen med
utredningen framlagda förslaget, kostnadsberäknat
till 8,500,000 kr., rörande ny-, om- och tillbygg-
nader vid sjukhuset och samtidigt beviljades di-

rektionen ett första anslag för ändamålet av
5,500,000 kr. Byggnadsarbetena påbörjades år
1957. Den nya vårdpaviljongen togs i bruk
under andra halvåret 1960.

Sjukhuset har f. n. 441 vårdplatser.

Styresman (4,000 kr.).

Bjurwill, B. V. (se nedan).

Sjukhusintendent.

Hägglund, B. A. K. (se sid. 511).

Husmor (17).

Ståhl, M. Margareta.

Överläkare (23).

Bjurwill, B. V.

Förste underläkare (22).

Bergström, f. Zacco, I. E. Gunilla; **Hieleo**, f.
Saarkund, Endla A.; två vakanta.

En *bitr. husmor*, en *chefsgymnast*, två
sjukgymnaster, trettioio *översköterskor*
(därav två $\frac{1}{2}$ -tidstjänster och två $\frac{1}{4}$ -tidstjänster),
en *röntgenöversköterska*, en *laboratorie-
översköterska*, två *arbetsterapeuter* (därav
en halvtidstjänst), tolv *sjuksköterskor*, en *la-
boratris* (halvtidstjänst).

Predikant (3,336 kr.).

Björkman, C.-E., kyrkoherde i Ösby-Garns
förs.

En *organist*.

Kurator (13).

Rydell, Inga-Britt.

En *kontorsskrivare*, två *kanslibiträden*
(därav en halvtidstjänst).

Ekonomiföreståndare (13).

Broström, Stava.

Maskinchef (13).

Rosén, C. G. E.

Förste vaktmästare (9).

Vakant, *tf.* Ankerhall, B. W.

En *maskinist*, en *bitr. ekonomiförestän-
dare*, en *trädgårdsförman*, en *vaktmästare*.
— Sjutton *undersköterskor*, etthundrettjottio två
sjukvårdsbiträden, ett *laboratoriebiträde*,
fyra *baderskor*, två *kokerskor*, två *första*
köksbiträden, två *förrädsbiträden*, en *kall-
skänka*, åtta *köksbiträden*, två *matsalsbi-
träden*, två *port- och telefonvakter*, tio *städ-
derskor*, en *reperatör*, sju *sjukbärare* och
gårdskarlar, en *truckförare*, en *bilförare*,
tre *eldare*, en *trädgårdsarbetare*.

Avdelningar för vård av långvarigt kropps-
sjuka finnas även vid St Görans sjukhus,

se sid. 481, och **Södersjukhuset**, se sid. 490. Dessutom disponerar staden enligt ingångna avtal vissa vårdplatser för långvarigt kroppssjuka å andra, staden ej tillhöriga institutioner, se sid. 511.

Tuberkulossjukhus.

Söderby sjukhus.

Söderby, Uttran 2 (postgirokonton nr 13304), t. 0753 + 310 00 (växel).

Besöks-tid: tisdagar och torsdagar 18—19, 15, sön- och helgdagar 13—15. Enskilda avd. dessutom onsdagar och lördagar 15, 15—17.

Expeditionstid å sjukhuskontoret: 9—12, 13—15, lördagar och dag före helgdag 9—13 (april—september lördagar stängt).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 473.

Tuberkulossjuka vårdades ursprungligen å de olika sjukhusen (vid Sabbatsberg sedan år 1899 i en särskild paviljong) och å dåvarande försörjningsnäringsavdelningens avdelning för kroppssjuka. Först med öppnandet av St Görans tuberkulospaviljong år 1902 fick staden ett särskilt tuberkulossjukhus, som emellertid var otillräckligt. Stadsfullmäktige beslöt därför år 1906 att uppföra en anstalt för tillgodoseende av tuberkulossjukvården i Stockholm å stadens egendom Söderby i Salems socken. Sjukhuset började beläggas den 1 november 1910. Det är avsett att mottaga i Stockholm boende tuberkulossjuka. Sjukhuset är uppdelat på två sjukavdelningar, var och en med en överläkare som chef, och inrymmer sammanlagt 408 platser i allmänt rum samt 40 platser i enskilda och halv enskilda rum.

Till driftkostnader för tuberkulossjukvård vid stadens tuberkulosanstalter utgår statsbidrag.

Stadsfullmäktige beviljade år 1946 medel samt lämnade även i övrigt sin medverkan till uppförande och drift av en efterbehandlingspaviljong med 59 vårdplatser för tuberkulossjuka flyktingar.

Frågan om sjukhusets modernisering har alltsedan år 1929 varit under utredning. Den 18 december 1944 beviljade stadsfullmäktige 3,604,000 kr. till vissa ny- och ombyggnader men efter framställning av sjukhusdirektionen återtog stadsfullmäktige anslaget den 16 maj 1949 för att i stället bevilja 2,600,000 kr. för ett reviderat om- och tillbyggnadsföretag, omfattande ekonomiafdelningar m. m. Sedan ett tilläggsanslag å 1,093,000 kr. beviljats den 11 december 1953 färdigställdes denna ombyggnad i slutet av år 1955. Stadsfullmäktige godkände den 17 mars 1958 ett av sjukhusdirektionen framlagt förslag till ombyggnad av vårdpaviljongerna, varigenom antalet vårdplatser kommer att sänkas till 290. Samtidigt beviljades 2,535,400 kr. till utförande av denna ombyggnads första etapp, vilken togs i bruk i juni 1960. I 1959

och 1960 års stater anvisade stadsfullmäktige 1,000,000 resp. 1,500,000 kr. till utförande av andra ombyggnadsetappen. Till uppförande av en särskild entrébyggnad anvisades år 1959 590,000 kr. Denna byggnad färdigställdes i september 1960.

Den 29 april 1952 anvisade stadsfullmäktige tillhoppa 1,104,000 kr. till uppförande av ett bostadshus för biträdespersonal vid sjukhuset jämte inventarietrustning för bostadshuset. Detta togs i bruk år 1954. Stadsfullmäktige beslöt den 25 januari 1960 godkänna, att ytterligare personalbostäder anordnas, omfattande dels ett familjebostadshus och dels en tillbyggnad till tidigare uppfört bostadshus. Anslag till inventarietrustning, 96,000 kr., för tillbyggnaden beviljades av stadsfullmäktige den 15 oktober 1960. Byggnaderna, som uppfördes genom AB Stockholms hem, togs i bruk från och med år 1961.

År 1956 träffade staden avtal med Botkyrka kommun m. fl. rörande ordnande av sjukhusets avloppsfråga.

Författningar. K. kung. 22 juni 1939 ang. statsbidrag till driftkostnaderna vid anstalter för lungtuberkulos, med ändr. Ordningsregler för patienter vid Söderby sjukhus 11 febr. 1948.

Styresman (4,000 kr.).

Bruce, N. E. T. (se nedan).

Sjukhusintendent (22).

Jemstedt, S. O.

Husmor (17).

Nilsson, Siv E.

Överläkare (B 5).

Bruce, N. E. T. (förordn. t. o. m. ³⁰/₉ 1964), mottagningstid: 8,30—9; en vakant.

Förste underläkare (23).

Dahlström, G. O. E. (bitr. överläkare)¹⁾; Pegelow, F. K.-O.; Sandelius, A. G.; Saulep-Leipalu, Maimo; Stille, Märta; Ugglä, L.-G. A. (bitr. överläkare)¹⁾.

Tandläkare (16)²⁾.

Hellgren, P. L.

Läkare för kirurgiska sjukdomar (8,676 kr.).

Crafoord, C.

Läkare för behandling av hals-tuberkulos (9,180 kr.).

Erici, E. V.

¹⁾ Se not 2 å sid. 479.

²⁾ Med skyldighet att tjänstgöra i genomsnitt 21 timmar per vecka.

Konsulterande läkare i psykiatri
(18,600 kr.).

Dahlbom, N. F. L.

Förtroendeläkare (5,425 kr.).

Sandelius, A. G. (se sid. 499).

Två *arbetsterapeuter*, en *röntgenöversköterska*, en *laboratorieöversköterska*, två *operationsöversköterskor*, tjugu *översköterskor* (därför en halvtidstjänst), en *operations-sköterska*, elva *sjuksköterskor*, tolv *sjuksköterskeelever*, tre *sjukgymnaster* (därför en halvtidstjänst), tre *första laboratriser*, ett *fotobiträde*, en *tandsköterska* (deltidstjänst). — En *sjukbärare*, två *manliga sjukvårdsbiträden*, elva *undersköterskor*, två *baderskor*, åttiofyra *sjukvårdsbiträden*, tre *laboratoriebiträden*.

Predikant och organist (4,368 kr.).

Klasson, K. E. V., komminister i Botkyrka förs.

Kammarsskrivare (15).

Ekwall, U. Margareta, tjl., tf. Erman, T. A.

Kontorsassistent (12).

Virserud, f. Espelund, A. Barbro C.

En *kontorsskrivare*, sex *kanslibiträden* (därför tre å läkarexpeditionen och en halvtidstjänst vid arbetsterapien), två *kontorsbiträden* (därför en halvtidstjänst å husmoders-expeditionen).

Terapiledare (17).

Hemring, H. G.

Terapiassistent (13).

Lundstedt, f. Ahlgren, Agnes M. K.

Kurator (13).

Vakant.

Ekonomiföreståndare (grupp II)
(16).

Gustafsson, Greta L. M.

Maskinchef (15).

Holmlund, A. B. C.

Vaktmästare (8).

Augustson, A. S. A.

En *bitr. husmor*, två *kontrollbiträden* (halvtidstjänster), tre *telefonister* (därför en halvtidstjänst), en *bitr. maskinchef*, en *maskinist*, tre *hantverkare*, en *trädgårdsförman*, en *bilförare*, en *tvättföreståndare*, en *bitr. ekonomiföreståndare*, en *vaktmästare*. — Tre *eldare*, tre *reparatörer*, en *snickare*, en *bilförare*, sex *gårdskarlar*, en *trädgårdsarbetare*, en *arbetstagare* i kök, tre *kokerskor*, ett *första matsalsbiträ-*

de, två *matsalsbiträden*, en *kallskänka*, två *förrådsbiträden*, en *sömmerska*, ett *arbetsbiträde*, tre *första köksbiträden*, tolv *köksbiträden*, sexton *städerskor*.

Tjärnans sanatorium.

Tjärnan, Kullsveden (postadress: *Hedemora*) (postgirokontonummer 457396); t. *Tjärnan* 330 11 (avd. I och II), *Tjärnan* 330 64 (avd. III och IV), *Tjärnan* 330 60 (exp. och *föreståndarinnan*), *Tjärnan* 330 18 (*föreståndarinnans bostad med ankn. till ekonomiföreståndare och kök*), *Tjärnan* 330 65 (*maskinavd. med ankn. till maskinistens bostad*).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 473.

Tjärnans sanatorium i Tjärnans by, cirka 7 km från Säter övertogs år 1917 av Stockholms stad från föreningen Kronprinsessan Margaretas vårdanstalt för tuberkulösa barn. Det användes t. o. m. år 1951 för vård av sådana tuberkulösa barn från staden upp till 12 års ålder, som hade utsikt till fullt tillfrisknande eller åtminstone avsevärd förbättring. Sanatoriet rymde 100 barn.

Stadsfullmäktige anvisade den 15 oktober 1951 ett anslag av 235,000 kr. för om disposition av barnsanatoriet Tjärnan till B-sjukhus för vuxna tuberkulösa. Det i enlighet härmed ombyggda sjukhuset, som togs i bruk för sitt nya ändamål år 1952, har 71 vårdplatser.

Författning. Instruktion för styresmannen, fastställd av sjukhusdirektionen 19 jan. 1944 (Kf 1944: nr 26).

Delegerad

(1,968 kr.).

(Utsedd av sjukvårdsstyrelsen.)

Pehrson, C. G., sjukvårdsdirektör.

Styresman och läkare (10,992 kr.).

Thune, R. B.; t. Säter, »Sanatoriet Solbacken»; mottagningstid: tisdagar och fredagar 15—17.

Sjukhusintendent.

Hägglund, B. A. K. (se sid. 511).

Föreståndarinna (14).

Vakant, tf. Hedman, f. Magnusson, E. M. (Els-Marie).

Förste underläkare (23).

Vakant, tf. Koblick, Helen G.

Predikant (1,176 kr.).

Forsgren, K.-A., komminister i Hedemora.

Förste maskinist (11)

(nouv. inneh. 12).

Elffors, E. S.

En ekonomiföreståndare, fyra översköterskor, en arbetsterapeut. — Två eldare, två gårdskarlar tillika sjukbärare, ett första sjukvårdsbiträde, en kokerska, två matsalsbiträden, ett första köksbiträde, sjutton sjukvårdsbiträden, en baderska, två köksbiträden, två städerskor, ett arbetsbiträde.

Hamra sanatorium.

Tullinge (postgirokonton nr 13303); t. 0753 + 300 35.

Stadsfullmäktige anvisade den 28 juni 1923 medel till inköp av en Aktiebolaget Separator tillhörig, å Hamra egendom i Botkyrka socken belägen sanatoriebyggnad. Sanatoriet, omfattande 40 vårdplatser, har varit i bruk för tuberkulos-sjukvård under tiden 17 mars 1924—13 juli 1956.

Enligt träffat avtal upplättes sanatoriet till nykterhetsnämnden under en tid av fem år räknat fr. o. m. den 1 april 1960.

Angående vissa andra vårdplatser för tuberkulösa, se sid. 511.

Sjukhus för psykiskt sjuka.**Långbro sjukhus.**

Postadress: Älvsjö (postgirokonton nr 1096); t. 46 25 00 (växel); 46 13 56 (överläkare Goldkuhl); 46 25 00 (överläkare Lundquist, överläkare Sehlstedt, överläkare Åmark).

Mottagningstid: intagning av patienter sker alla tider på dygnet. Telefontid till över-sköterskorna (för förfrågningar om patienterna): vardagar 13,30—14,30.

Besökstider:

för patienter å allmän sal: tisdagar, fredagar och söndagar 14—15;

för patienter å enskild avd.: alla dagar 11,30—14, 17—18,30.

Expeditionstid å sjukhuskontoret: 10—12, 13—15, lördagar och dag före helgdag 10—11, 11,30—13 (april—september lördagar stängt).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 473.

För tillgodoseende av den Stockholms stad åliggande provisoriska sinnessjukvården beslöt stadsfullmäktige den 15 juni 1905 att å ett för ändamålet inköpt område av egendomen Långbro i Brännkyrka uppföra ett nytt sinnessjukhus med 460 platser. Åren 1907 och 1908 anslögs fullmäktige medel för sjukhusets utvidgning med ytterligare 180 platser (bl. a. för mottagande av en del å dåvarande allmänna försörjningsinrättningen vårdade psykiskt sjuka). I slutet av år

1909 stod det nya sjukhuset färdigt att tagas i bruk. Åren 1922 och 1925 fullbordades vid sjukhuset tvenne nya paviljonger för oroligt sjuka. Därigenom ökades antalet platser till 840. År 1937 utfördes vissa ändringsarbeten inom vårdavdelningarna.

Sjukhuset har för närvarande 1,046 vårdplatser, fördelade på fyra kliniker, som stå under ledning av var sin överläkare.

Stadsfullmäktige godkände den 22 juni 1954 i princip ett av sjukhusdirektionen framlagt förslag till uppförande av två nya vårdpaviljonger m. m., innebärande en utökning med 330 vårdplatser. För detta ändamål har hittills anvisats anslag med sammanlagt 11,165,000 kr. En av dessa vårdpaviljonger togs i bruk år 1959.

Styresman (6,500 kr.).

Goldkuhl, A. E. (se nedan).

Sjukhusintendent (24).

Lagergren, K.; t. 46 13 63 (direkt); mottagningstid: 10—11.

Föreståndarinna (13).

Selander, Elsa L.

Överläkare (B 6)¹).

Goldkuhl, A. E. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1963), kvinnliga patienter, mottagningstid: tisdagar och fredagar 13—14; Lundquist, G. A. R. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1966), manliga patienter, mottagningstid: tisdagar och fredagar 12,30—13,30; Sehlstedt, C. P. (förordn. t. o. m. ³⁰/₁₁ 1962), kvinnliga och manliga patienter, mottagningstid: tisdagar och fredagar 13—14; Åmark, C. E. (förordn. t. o. m. ²⁸/₂ 1965), manliga patienter, mottagningstid: tisdagar och fredagar 13—14.

Överläkare (27).

Helldorff, R. I. T. (å kliniskt-kemiska lab.).

Biträdande överläkare (B 1)²).

Perntz, A. K. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1963); Hammargren, S. A. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1963); Beander, G. B. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1965); en vakant.

Förste underläkare (24).

Forsmark-Nordenstam, A. Lisa; Tucinska, f. De Zalenska, Wanda H.; Rabe-Fries, C. Gunilla; Doolke, f. Lindholm, Margareta; Ånström, S. E. G. Hj.; Lindevall, P. U.; Åhsander, H. A.;

¹) Innehavarna äga rätt till enskild praktik enligt vissa föreskrifter.

²) Innehavarna äga icke att för enskild praktik ha mottagning utom sjukhuset.

Jacobson, H. S. Å.; Körner, Eva; Åstrand, Britta K.; två vakanta.

Tandläkare (16).

Ström, f. Neubergh, Eyvor M.

Läkare för elektroencefalografiska undersökningar (6,200 kr.).

Vakant.

Läkare i invärtes medicin samt förtroendeläkare (28,425 kr.).

Hansson, A. F. (se sid. 516).

Läkare för kirurgiska och gynekologiska sjukdomar (6,200 kr.).

Leander, G.

Läkare i röntgendiagnostik
(9,300 kr.).

Löfstedt, S. (se sid. 492).

Psykolog (24).

Sennton, M. Olena.

Första föreståndarinnan (17).

Paulström, E. Elsa M.

Föreståndarinnor (13).

Svensson, Anna A. (kvinnlige patienter); Nygren-Elfving, Harriet M. Ch. (manlige patienter); Falgön, f. Lundberg, Ilse D. M. (kvinnlige patienter); Marklund, f. Lundberg, Eva E. (manlige patienter).

En laboratorieassistent, en föreståndarinna (halvtidstjänst), en uppsyningsman, nio förste skötare, sjuttiofem skötare, sextio-tre översköterskor. (därav två halvtidstjänster), tre laboratorieöversköterskor eller första laboratriser, en röntgenöversköterska (halvtidstjänst), nio sjuksköterskor, tjugo-sju första sköterskor, tvåhundrafyrtioen sköter-skor (därav en halvtidssyssla), två sjukgym-naster, en första tandsköterska (deltids-tjänst).

Predikant och organist (3,516 kr.).

Hassler, J. E. A., kyrkoherde i Sofia förs.

Sjukhuskamrer (20).

Ellström, R. G. A.

Kontorsassistenter (12).

Bengtsson, B. G. A.; Carlsson, G. K. S.; Jacobson, Karin H. K.

Kontorsskrivare (9)

(nuv. inneh. 11).

Hellström, f. Andersson, Anna-Lisa.

En kontorsskrivare, nio kanslibiträden, tre kontorsbiträden.

Kuratorer (12).

Åsberg, Gabrielle H. C., kvinnlige patienter, mottagningstid: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar 13—15.

Tureson, f. Börjesson, Brita Ch., kvinnlige patienter, mottagningstid: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar 13—15.

Franzén, f. Johansson, J. Margareta, manlige patienter, mottagningstid: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar 13—15.

Bergengren, f. Wallström, A. M. (Greta), manlige patienter, mottagningstid: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar 13—15.

Maskinchef (15)

(dessutom för verkmästargöromål 1,800 kr.).

Lindstrand, N. G.

Ekonomiföreståndare (16).

Schulte, A. Margaretha.

Arbetsinstruktör (15).

Hallnér, P. E.

Vaktmästare (8).

Andersson, A. F.; Svedberg, E. K.

En bitr. maskinchef, två maskinister (därav en tillf. tjänst), en trädgårdsmästare, en trädgårdsförman, sju hantverksföreståndare, fem hantverkare, fem arbetstereapeuter, två bitr. ekonomiföreståndare, en vaktmästare, en tvättföreståndare, en överstäderska. — Fyra bilförare, en trädgårdsförman, fem trädgårdsarbetare, fyra reparatörer, en snickare, två målare, en smed, en murare, två skräddare, en bokbindare, en tapetserare, sex eldare (därav en 8 mån. av året), fem diversearbetare i kök, två gårdskarlar, en typograf, tre kokerskor, fem port- och telefonvakter, en källskänka, två sömmerskor, ett första köksbiträde, aderton köksbiträden, tre matsalsbiträden, femtiotvå städerskor, tre städerskor (halvtidssysslor), fyra förrådsbiträden, två portvakter (därav en halvtidssyssla), ett laboratoriebiträde, ett sjukvårdsbiträde (halvtidssyssla).

Beckomberga sjukhus.

Bromma (postgirokonto nr 59815);
t. 37 25 00.

Mottagningstid: se nedan under resp. överläkare. Förfrågningar ang. patienter besvaras av resp. översköterska dagligen 14—15.

Besökstid: tisdagar, fredagar och söndagar 14—15.

Expeditionstid å sjukhuskontoret: 9—11,30, 12,15—15, lördagar och dag före helgdag 9—12 (april—september lördagar stängt).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 473

För fullgörande av det avtal, som år 1925 träffades mellan staten och Stockholms stad angående stadens övertagande av vården av samtliga i Stockholm hemortsberättigade psykiskt sjuka ävensom för beredande av förbättrade vårdmöjligheter för patienterna å vissa stadens egna sinnessjukvårdsanstalter av provisorisk karaktär, beslöto stadsfullmäktige den 10 juni 1929 att låta uppföra ett nytt kommunalt sinnessjukhus, förlagt till den staden tillhöriga egendomen Beckomberga i Bromma. Den 1 oktober 1932 var Beckomberga sjukhus i dess första utbyggnad färdigt att tagas i bruk. Det omfattade då 1,156 platser för beredande av förbättrade och kvinnliga. Under år 1933 tillkommo två paviljonger för oroliga sjuka om vardera 144 platser och under år 1935 två paviljonger för privatpatienter och en paviljong för nervavdelningar om tillsammans 160 platser.

Efter ombyggnader och omdispositioner under åren 1936—1959 omfattar sjukhuset för närvarande 1,719 vårdplatser.

Den 16 mars 1953 anvisade stadsfullmäktige 320,000 kr. för utförande av vissa ändringsarbeten inom administrationsbyggnaden. Första etappen av dessa arbeten slutfördes år 1956.

Styresman (9,000 kr.).

Izikowitz, S. J. (se nedan).

Sjukhusintendent (26).

Nilsson, N. T.; mottagningstid: 9—11.

Föreståndarinna (13).

Saxborn, Eivor S. K.

Överläkare (B 6)¹).

Ekblad, S. M. (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1967), tel.tid: vardagar 8,30—9, mottagning: tisdagar och fredagar 13—14; Izikowitz, S. J. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1962), tel.tid: måndagar—fredagar 9—9,30, mottagning: tisdagar 14—15, fredagar 13—14; Abrahamson, E. V. J. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1961), tel.tid: vardagar 8,45—9,15, mottagning: tisdagar och fredagar 13—14; Börjeson, f. Pehrsson, Olga B. (förordn. t. o. m. ³⁰/₁₁ 1963), tel.tid: vardagar 8,30—9, mottagning: tisdagar och fredagar 14—15; Wretblad, K. A. G. (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1963), tel.tid: vardagar 9—9,30, mottagning: tisdagar och fredagar 13—14; Mjönes, K. A. H. (förordn. t. o. m. ³¹/₇ 1965), tel.tid: vardagar 8,30—9 mottagning: tisdagar och fredagar 13,30—14,30.

¹) Innehavarna äga rätt till enskild praktik enligt vissa föreskrifter.

Överläkare (27).

Allgén, L.-G. (förordn. t. o. m. ³¹/₇ 1965) (å kliniskt-kemiska lab.).

Biträdande överläkare (B 1)¹).

Lindvall, J. E. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1963); Almborg, Inga M. (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1963); Nygren, f. Lundgren, A. H. Signe (förordn. t. o. m. ³⁰/₉ 1963); Almgren, Sigyn M. K. (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1964); två vakanta.

Läkare (27)²).

Ågren, N. O. (se sid. 471).

Förste underläkare (24).

Mårtens, S. G. R.; Jönsson, I. Britta V. I.; Salum, f. Toome, Inna; Borg, Gunborg M.; Kyhlberg, K.-O. H.; Johansson, T.-A.; Hullegård, f. Roynitz, K. S. Maj-Britt; Andersén, Kerstin A.-M. B.; Vallbo, S. C.-H.; Sigholm, f. Möller, Carin A. M.; Berggren, f. Ising, Anna M.; Giacobini, E., Knabe, H. V.; Rüssel, f. Bagger-Sjöbäck, Karin E.; von Sivers, f. Bjuggren, S. Eva; Hellström, f. Tunell, S. V. Lajla; Genberg-Mikaelsson, Inger M.; Haak, N.; fyra vakanta.

Tandläkare (16).

Eklöf, J. D.; Gustafsson, S. S.

Läkare för elektroencefalografiska undersökningar (15,500 kr.).

Holmberg, K. G.

Läkare för kirurgiska sjukdomar (26,500 kr.).

Linde, A. P.

Läkare i röntgendiagnostik (17,050 kr.).

Löfstedt, S. (se sid. 492).

Läkare för ögonsjukdomar (6,975 kr.).

Hiielo, A.

Psykolog (24).

Jonsson, C.-O.

Psykologer (16).

Billingsberg, L. O. H.; Eriksson, f. Jonsson, Ingrid M.

En laboratorieassistent, en chefsgymnast, fem sjukgymnaster, en uppsynings-

¹) Innehavarna äga icke att för enskild praktik ha mottagning utom sjukhuset.

²) Med skyldighet att tjänstgöra såsom elektrokardiograf-läkare, läkare i invärtes medicin och förtroendeläkare.

SJS

man, elva *förste skötare*, etthundartrettiofyra *skötare*, en *operationsöversköterska*, en *röntgenöversköterska*, elva *laboratorieöversköterskor* eller *första laboratriser*, sjutton *sjuksköterskor* (varav elva förda inom linjen), tjuguen *sjuksköterskeelever*, trettiofyra *första sköterskor*, två *första tandsköterskor* (därav en halvtidstjänst), trehundra nittiofyra *sköterskor* (därav åtta halvtidstjänster). — Ett *första sjukvårdsbiträde*, fyra *sjukvårdsbiträden*, sex *laboratoriebiträden*.

Predikant (2,484 kr.).

Ström, B. G. A., komminister i Västerleds förs.
En *organist*.

Sjukhuskamrer (20).

Rentzhog, Y. A.

Kammarskrivare (15).

Hargin, A. H., tjl. (se sid. 192), *tf.* Blomström,
f. Frisell, G. Elisabeth.

Kontorsassistenter (12).

Amsberg, J. O. L.; Arfwedson, N. J. R.; Broed,
f. Sjöo, I. Irene.

Förste kontorsskrivare (11).

Hallersten, f. Engberg, A. Vera E.

Tre *kontorsskrivare*, sexton *kanslibitträden* (därav en halvtidstjänst), sju *kontorsbiträden*, ett *kontrollbiträde*.

Kuratorer (13)

(mottagning lördagar 10—11, övriga vardagar
utom onsdagar 12,30—14).

von Bergen, E. Elisabeth; Marzocchelli, f. Silwer,
E. B. H. Gisela; Lindberger, Maja; Peterson,
B. Kerstin A.; Johansson, E. Margareta; två
vakanta (därav en halvtidstjänst).

Studieledare (13).

Grieg Cederblad, Johanne K.

Ekonomiföreståndare (16).

Jacobson, M. A. E. (Anna-Lisa).

Maskinchef (17)

(dessutom för verkstärgöromål 1,500 kr.).

Svensson, N. T. R.

Första föreståndarinna (17).

Larson, Agda O.

Föreståndarinnor (13).

Boeck, H. I. (Inga); Larson, Berta M., stadsfullm.; Frostenson, B. Signe; Nilsson, Elsa P.; Åkeson, f. Johansson, Ina V.; Mattson, f. Landin, Ingeborg M. B.; Frödén, Elin A. K.

Trädgårdsmästare (14).

Liljestam, R. U.

Vaktmästare (8).

Två vakanta.

En *bitr. maskinchef*, fem *hantverksföreståndare*, en *maskinist*, en *förrådsförman*, tre *bitr. ekonomiföreståndare*, en *arbetsföreståndare*, sju *arbetsterapeuter*, en *tvättföreståndare*, fyra *hantverkare*, en *bitr. tvättföreståndare*, en *överstäderska*, sex *telefonister*, ett *expeditionsbiträde*. — En *trädgårdsförman*, en *vårthusförman*, tre *snickare*, tre *målare*, en *murare*, två *tapetserare*, en *skräddare*, fyra *reparatörer*, sju *bilförare*, sex *diversearbetare* i kök, fem *eldare*, sex *trädgårdsarbetare*, två *maskintvättare*, två *gårdskarlar*, tre *kokerskor*, en *kallskänka*, tre *första köksbiträden*, två *kökslever*, två *förrådsbiträden*, sex *sömmerskor*, tre *strykerskor*, tjugutvå *tvättbiträden*, sex *matsalsbiträden*, tjugnutta *köksbiträden*, sjuttio *städerskor* (därav två halvtidssysslor), fyra *portvakter*.

Norrtulls sjukhus.

Norrtullsgatan 14, Stk V A; (postgirokontonr 54733); t. 34 94 50; 33 96 53 (kontoret direkt).

Telefontid: (förfrågningar angående patienter) alla dagar 11—12.

Besöksstider: tisdagar, fredagar och söndagar 14—15.

Expeditionstid å sjukhuskontoret: 9—12, 13—15,30, lördagar och dag före helgdag 9—12,30 (april—september lördagar stängt).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 473.

Den 1 juli 1932 övertogs allmänna barnhusets år 1885 uppförda fastighet vid Norrtullsgatan av staden genom avtal, godkänt av stadsfullmäktige den 19 oktober 1931.

Redan år 1921 hade dock vid allmänna barnhuset inrättats ett provisoriskt sinnessjukhus vid Norrtullsgatan med 48 vårdplatser.

Genom stadsfullmäktiges beslut den 15 oktober 1951, och efter barnavdelningarnas överflyttande till Karolinska sjukhuset, påbörjades ändringsarbeten, som avsågo att omorganisera sjukhuset till enbart mentalsjukhus. Ändringsarbetena av vårdavdelningarna avslutades år 1957, varefter sjukhuset disponerar 315 vårdplatser för psykiskt sjuka kvinnor, fördelade på sju avdelningar.

Köksavdelningen vid sjukhuset nedlades år 1955, varvid Epidemisjukhuset övertog leveransen av all sjukhusets kost. Efter ombyggnad av kökets utrymmen till lagerlokaler övertogs dessa av sjukhusdirektionens centralförråd år 1957.

Styresman (2,000 kr.).

Olsson, R. G. M. (se nedan).

Sjukhusintendent (22).

Alström, N. A., tjl., *tf.* Brinkler, Å. E.; t. 33 9653; mottagningstid: 9—11.

Första föreståndarinnan (14).

Pettersson, Siri V. _____

Överläkare.

Olsson, R. G. M. (se sid. 488) mottagningstid: måndagar och torsdagar 11—11,30.

Förste underläkare (24).

Öhnell, L. K.

Elva översköterskor, en sjukgymnast, en arbetsterapeut, fem första sköterskor, femtio sköterskor.

Predikant (2,484 kr.).

Vakant.

En organist. _____

Kammarsskrivare (15).

Lind, E. G. W., tjl. (se sid. 529), *tf.* Onn, H. L.¹⁾

Kurator.

(Se Sabbatsbergs sjukhus, sid. 480.)

Wickström, f. Sachse, Barbro M.; mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 10—11.

Maskinchef (13).

Nyman, K. S.

Vaktmästare (8).

Nessén, J. E.

En kontorsskrivare, två kanslibiträden, ett kontorsbiträde. — En snickare, två reparatörer, en eldare, två gårdskarlar, två port- och telefonvakter, ett tvättbiträde, ett förrädsbiträde, tolv städerskor.

Rånäs sjukhus.

Rånäs (postgirokonto nr 1073): t. Rånäs 18 (styresmannens bostad), Rånäs 23 (föreståndarinnan), Rånäs 17 (ekonomiföreståndaren och köket).

Besökstid: Alla dagar efter överenskomelse med sjukhusets föreståndarinnan.

Expeditionstid: se Norrulls sjukhus, sid. 504.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 473.

¹⁾ Lön utgår enl. lönegr. 17.

Rånäs sjukhus är förlagt till den av staden år 1931 inköpta egendomen Rånäs i Fasterna socken, Stockholms län. Sjukhuset, som inrättades år 1932 för vård av psykiskt sjuka, har f. n. plats för 105 kvinnliga patienter.

Den 15 april 1957 anvisade stadsfullmäktige ett reservationsanslag å 2,625,000 kr. för vissa ny- och ombyggnadsarbeten vid sjukhuset, vilka omfattar bl. a. en ny vårdpaviljong, ny pannanläggning, ombyggnad av köket, vissa ombyggnadsarbeten inom huvudbyggnaden, ett nytt personalbostadshus, ombyggnad av befintligt personalbostadshus samt vissa yttre arbeten. Arbetet, som bedrivs i etapper, påbörjades under våren 1958. Köket och panncentralen färdigställdes omkring årsskiftet 1958/1959. Det nya personalbostadshuset blev klart för inflyttning år 1959. Den nya vårdpaviljongen togs i bruk den 1 juli 1960. Ombyggnadsarbetena inom huvudbyggnaden beräknas vara avslutade i början av år 1961. Sjukhuset kommer då att omfatta 150 platser, varav 70 i den nya vårdpaviljongen.

Den 29 september 1958 beviljade stadsfullmäktige anslag å 153,500 kr. till inventarietrustning för kök, panncentral, personalbostäder m. m. vid sjukhuset samt den 15 oktober 1959 565,000 kr. för inventarietrustning till ny vårdavdelning m. m.

Överläkare (23)

(dessutom såsom styresman 2,000 kr.).

Degerstedt, N. D. (förordn. t. o. m. ²⁸/₂ 1965).

Sjukhusintendent.

Alström, N. A., tjl., *tf.* Brinkler, Å. E. (se ovan).

En predikant. _____

Föreståndarinnan (14).

Ohlsson, Henny M.

Ekonomiföreståndare (12).

Jeanson, Siri.

Maskinist (11).

Vakant.

Två översköterskor, en arbetsterapeut, två första sköterskor, sjutton sköterskor. — En bilförare, en gårdskar, en kokerska, fyra köksbiträden, en städerska.

Elfviks sjukhem.

Lidingö 1; t. 65 70 51.

Expeditionstid: se Konvalescenthemskontoret, sid. 511.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 473.

Genom beslut av stadsfullmäktige den 24 januari 1944 tillkom Elfviks konvalescenthem. Hemmet disponerades till en början för vård av

Sjs

tuberkulösa manliga patienter. Från och med år 1959 disponeras hemmet för vård av lättskötta psyssiskt sjuka.

Sjukhemmet har 31 vårdplatser.

Läkare och styresman (2,400 kr.).

Almborg, Inga M. (se sid. 503).

Sjukhusintendent.

Hägglund, B. A. K. (se sid. 511).

Föreståndarinna (14).

Vakant.

En *första sköterska*, fem *sköterskor*. —
En *kokerska*, två *köksbiträden*, två *städerskor*.

Maria sjukhem.

Wollmar Yxkullsgatan 27, Sth SÖ;
t. 44 31 01.

Besökstid: tisdagar, fredagar och söndagar
14—15.

Expeditionstid: se Långbro sjukhus, sid.
501.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 473.

Ett provisoriskt sjukhem för 31 lättskötta kvinnliga psyssiskt sjuka patienter anordnades fr. o. m. den 28 september 1944 vid Maria sjukhus. Det nedlades den 20 februari 1948, men har fr. o. m. den 15 februari 1950 ånyo tagits i bruk för vård av ovannämnda klientel.

Sjukhemmet har 31 vårdplatser.

Läkare och styresman (2,400 kr.).

Forsmark-Nordenstam, A. Lisa (se sid. 501).

Sjukhusintendent (1,980 kr.).

Lagergren, K. (se sid. 501).

Översköterska, tillika föreståndarinna (12).

Jonsson, f. Sävborg, I. M. E. (Greta).

En *första sköterska*, åtta *sköterskor*.

Karlshalls sjukhem.

Långholmen. Sth SV (postgirokontonr 455948); t. 68 64 00.

Besökstid: tisdagar, fredagar och söndagar
14—15.

Expeditionstid: se Norrtulls sjukhus, sid.
504.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 473.

Genom stadsfullmäktiges beslut den 17 april 1950 hava medel anvisats för anordnande och drift av ett sjukhem för lättskötta psyssiskt sjuka kvinnliga patienter å egendomen Karlshäll å Långholmen. Hemmet öppnades den 24 oktober 1951.

Sjukhemmet har 30 vårdplatser.

Läkare och styresman (2,400 kr.).

Goldkuhl, A. E. (se sid. 501).

Sjukhusintendent.

Alström, N. A., tjl., tf. Brinkler, Å. E. (se sid.
505).

Översköterska, tillika föreståndarinna (12).

Gerdin, Linda M. E.

En *första sköterska*, åtta *sköterskor*. —
Två *städerskor*.

Tammsviks sjukhem.

Bro (postgirokontonr 54414);
t. 0758 + 420 94.

Besökstid: Alla dagar efter överenskom-
melse med hemmets föreståndarinna.

Expeditionstid: se Norrtulls sjukhus, sid.
504.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 473.

Sjukhusdirektionen har den 8 februari 1956 beslutat förhyra Tammsviks säteri i Upplands-Bro kommun i Uppsala län att användas till sjukhem för lättskötta psyssiskt sjuka kvinnliga patienter.

Sjukhemmet har 46 vårdplatser.

Läkare och styresman (5,400 kr.).

Degerstedt, N. D. (se sid. 505).

Sjukhusintendent.

Alström, N. A., tjl., tf. Brinkler, Å. E. (se sid.
505).

Föreståndarinna (14).

Ohlsson, Anna E.

En *översköterska*, en *första sköterska*, fem *sköterskor*. — En *gårdskar*, en *kokerska*, ett *köksbiträde*, två *städerskor*.

Vårby sjukhem.

Vårby (postgirokontonr 128440);
t. 46 73 86.

Sjukhemmet är inrymt i huvudbyggnaden och en flygel vid den under fastighetsnämndens förvaltning stående egendomen Vårby i Hudinge socken. Hemmet, som under tiden november 1938—februari 1958 utnyttjats för vård av vuxna tuberkulösa patienter, togs den 2 mars 1959 i anspråk för vård av lättskötta kvinnliga psyssiskt sjuka patienter.

Sjukhemmet har 36 vårdplatser.

Besökstid: tisdagar, fredagar och söndagar
14—15.

Expeditionstid: se Långbro sjukhus, sid.
501.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 473.

Läkare och styresman (2,400 kr.).

Perntz, A. K. (se sid. 501).

Sjukhusintendent (1,752 kr.).

Lagergren, K. (se sid. 501).

Föreståndarinna (14).

Johnsson, Emy L. M.

En *första sköterska*, sex *sköterskor*.
— En *kokerska*, två *köksbiträden*, två *städerskor*.

En mentalklinik finnes vid **S:t Eriks sjukhus** (se sid. 486) och en psykiatrisk klinik vid **Södersjukhuset** (se sid. 490).

Angående den **öppna vården av psykiskt sjuka** (se sid. 526).

Epidemisjukhuset.

Valhallavägen, Sth Ö (postgirokonton nr 1082); t. 22 53 40.

Mottagningstid: sjuka intagas alla tider på dygnet.

Besökstid: onsdagar, lördagar och söndagar 13,30—14,30 beträffande patienter i allmän sal. Å särskild avdelning alla dagar 13,30—18. Upplysningar om patienterna meddelas till anhöriga varje helgfri dag 13—13,30 av sjukhusets överläkare eller biträdande överläkare. Telefonupplysningar angående patienterna lämnas dagligen 13—14 av avdelningssköterskorna.

Expeditionstid å sjukhuskontoret: 8—11, 12,30—14,30, lördagar och dag före helgdag 8—11, 12—14 (april—september lördagar stängt).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 473.

En av k. m:t tillsatt kommitté med uppgift att avgiva förslag till sjukvårdens förbättrande i huvudstaden hemställde i ett 1827 avgivet betänkande bl. a., att ett provisoriskt sjukhus skulle inrättas för att vid inträffande epidemier eller mera utbredd sjuklighet mottaga sådana sjuka, som icke kunde eller borde på andra sjukvårdsanstalter vinna inträde. Detta blev också k. m:ts beslut, och för ändamålet uppläts Katarina f. d. kronobrännieriegendom vid Nya Sandbergsgatan på Södermalm. Verkställigheten för övrigt överläts åt stadens myndigheter. Förvaltningen av anstalten, som togs i bruk den 22 juli 1831 åvilade sålunda staden. Staden hade också att bestrida utgifterna för anstalten. Detta provisoriska sjukhus, såsom det ända till år 1878 benämndes, var således Stockholms första epidemisjukhus. Sistnämnda år omorganiserades anstalten till ett vanligt sjukhus under namnet Katarina sjukhus, men vården av smittsamma sjukdomar blev fortfarande en av dess viktigaste uppgifter.

Genom 1874 års hälsovårdslagstiftning (i sin helhet gällande för Stockholm fr. o. m. år 1878)

ställdes på kommunerna fordran på särskild a sjukhus för vård av smittsamma sjukdomar.

Uppförandet av ett sådant sjukhus blev i Stockholm länge uppskjutet på grund av svårigheten att finna en lämplig byggnadsplats. I avvaktan härpå användes egendomen nr 82 vid Hornsgatan jämte en del av Katarina sjukhus såsom epidemisjukhus. Sedan staden i slutet av år 1886 förvärvat äganderätten till en vidsträckt, obebyggd bergplatå i den nordligaste, intill Djurgårdsområdet gränsande delen av stadens planlagda område, reserverades emellertid där plats för ett nytt epidemisjukhus. År 1890 beslöts att på denna plats skulle uppföras ett sjukhus med 170 platser. Det nya sjukhuset togs i bruk den 18 september 1893.

År 1939 byggdes vid epidemisjukhuset en s.k. beredskapsaviljong, rymmande 200 platser, och avsedd att efter behov användas för vård av epidemiskt sjuka och influensafall eller som annex till stadens övriga invärtes-medicinska sjukhus. En observationsavdelning, rymmande 25 platser, färdigställdes år 1940. Ytterligare två nya observationsavdelningar om vardera 18 platser togs i bruk år 1956. Laboratorieverksamheten vid sjukhuset har från senare delen av 1940-talet kraftigt ökat. Sålunda har inrättats såväl kliniskt-kemiskt som bakteriologiskt laboratorium samt fysiologiska laboratorier för elektrokardiografi och hjärtfunktion, elektroencefalografi och elektromyografi. Nya laboratorier för dessa ändamål liksom ny avdelning för fysikalisk terapi togs i bruk år 1959.

Enligt sjukhuslagen den 17 april 1959 skall inom varje sjukvårdsområde finnas minst ett epidemisjukhus eller en klinik å lasarett för vård av sjuka, behäftade med sådan smittsam sjukdom, som anges i epidemilagen. I Stockholm lämnas sådan vård å epidemisjukhuset.

De sjukdomar för vilka enligt epidemilagen (med följdförfattningar) vård skall beredas å epidemisjukhus äro: pest, kolera, smittkoppor, fläckfeber, återfallsfeber, gula febern, nervfeber, paratyfus, scharlakansfeber, difteri, akut barnförlamning, epidemisk hjärnhinneinflammation, rödsot, sömnsjuka, undulantfeber, Weils sjukdom, mjältbrand eller papegojsjuka (psittakos). I mån av utrymme vårdas dessutom patienter behäftade med mässling, kikhosta, vattenkoppor, gulsot, epidemisk influensa, halsfluss, lunginflammation m. fl. sjukdomar.

För vid sjukhuset vårdade patienter är efterkontroll och efterbehandling anordnad.

Vid sjukhuset meddelas undervisning i klinisk epidemiologi åt medicine kandidater, i vilken undervisning även ingår assistenttjänstgöring.

Vid sjukhuset finnes för där intagna barn anordnad en skola, som står under skoldirektionens uppsikt.

Antalet vårdplatser vid sjukhuset uppgår till 501. Till sjukhusets driftkostnader utgår stats-

bidrag med 2 kr. per underhållsdag för varje enligt epidemilagen kostnadsfritt våddad sjuk.

Författningar. Epidemilag 19 juni 1919, med ändr. K. kung. 5 maj 1939 ang. statsbidrag till driften av epidemisjukhus m. m. (se Kfh 1946, sid. 415), med ändr. Avtal mellan staten och Stockholms stad rör. undervisning i klinisk epidemiologi vid Epidemisjukhuset, godkänt av SF 17 juni 1958 och av k. m:t 28 juli 1958 (Kf 1958: nr 54, 58). K. m:ts kung. om kommunala undervisningssjukhus 25 nov. 1960 (Kf 1960: nr 95).

Styresman (6,500 kr.)

(dessutom visst undervisningsarvode från Karolinska institutet).

Ström, V. J. (se nedan).

Sjukhusintendent (23).

Holst, K. G.; t. 22 53 40; mottagningstid: 9—11.

Husmor (17).

Olauson, O. Margareta.

Överläkare (27).

Ström, V. J. (förordn. t. o. m. ³¹/₈ 1963); mottagningstid: vardagar 13—13,30; Lindahl, J. O. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1961); mottagningstid: vardagar 13—13,30; Jungner, B. G. I. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1961) (å klinisk-kemiska lab.).

Överläkare (23).

Wegelius, C. W. B. (förordn. t. o. m. ³⁰/₁₁ 1962) (å röntgenavd.).

Öronläkare (23)

(dessutom personligt arvode 2,000 kr.).

Vakant.

Förste underläkare (23).

Gerzén, P. E.; Holmgren, E. B. (bitr. överläkare)¹⁾; Bengtsson, E. I. (bitr. överläkare)¹⁾; Hedlund, P. G. (bitr. överläkare)¹⁾; Gille, G. S. A. J.; Jernelius, H. E.; Pejme, E. J. T. (bitr. överläkare)¹⁾; Almgren, J. W. B.; Gissin, A.; Rönnerberg-Halvorsen, B. B.; Kahlmeter, O. T. G.

Virolog (7,500 kr.).

Svedmyr, E. A. V.

Bakteriolog (18,600 kr.).

Tunevall, T. G.

Fysiolog (9,300 kr.).

Holmgren, A. G. M.

¹⁾ Se not. 2 å sid. 479.

Neurolog (6,200 kr.).

Vakant.

Instruktionssköterska (16).

Eckström, S. Ingeborg.

Två laboratorieassistent, tolv laboratorieöversköterskor, en operationsöversköterska, tre röntgenöversköterskor, en första översköterska, trettiosex översköterskor, nittion sjuksköterskor, en första laboratris, två laboratriser, en folkskollärare, fem sjukgymnaster, tre arbetsterapeuter, ett röntgenbiträde, tretton undersköterskor. — Nio barnsköterskor, tre baderskor, tre första sjukvårdsbiträden, etthundratjugoåtta sjukvårdsbiträden, trettio två sjuksköterskeelever.

Predikant (2,474 kr.).

Nilsson, J. A., kyrkoherde i Engelbrekts förs.

Kammarsskrivare (15).

Hagnér, N. Hj.

Kontorsassistent (12).

Falk, K. G.

Två kontorsskrivare, tio kanslibiträden, två kontorsbiträden, två kontrollbiträden.

Kurator (12).

Bergholtz, Inga E. K.

Ekonomiföreståndare (17).

Nilsson, Ragna E. S.

Maskinchef (15).

Johansson, J. I.

Preparator (9).

Frisk, G. A. E.

Förste vaktmästare (9).

Bergqvist, C. M.

Vaktmästare (8).

Brangö, A. H. O.; Broberg, P. A. I.; Ståhl, S. A. R.

En bitr. husmor, två bitr. ekonomiföreståndare, en maskinist, en bilförare, två hantverkare, en instrumentmakare, fem telefonister, ett expeditionsbiträde. — Fem eldare, fyra reparatörer, en snickare, en målare, två ambulansförare, två bilförare, sju gårdskarlar, en tapetserare, tre kokerskor, en källskänka, tre första köksbiträden, tre matsalsbiträden, tolv köksbiträden, två förrädsbiträden, tjugu städerskor.

Av Stockholms stad för vård av stockholmsbor kontrakterade eller eljest disponerade platser å icke kommunala sjukhus.

Serafimerlasarettet.

Hantverkargatan 2, Sth K; t. 54 06 00.

Staden disponerar 235 platser, fördelade på följande sätt: medicinska sjukdomar 102, nervsjukdomar 31, kirurgiska sjukdomar 92 och neurokirurgiska sjukdomar 10. Från och med den 1 januari 1961 disponerar staden dessutom de 65 vårdplatser å lasarettet, vilka landstinget tidigare ägt rätt att belägga med sjuka från länet.

Totala antalet vårdplatser vid lasarettet är 513.

Se närmare sid. 615, 616.

Författningar. Avtal mellan k. m:t och kronan samt direktionen över Serafimerlasarettet om statens övertagande av driften av Serafimerlasarettet i Stockholm (Kf 1937: nr 58). Avtal mellan Stockholms stad och direktionen över Serafimerlasarettet ang. vård å lasarettet av sjuka från staden, med ändr. (Kf 1927: nr 73, 1945: nr 36, 1948: nr 31 III, 1949: nr 43, 1958: nr 58). Avtal rör. stadens förvärfv av Serafimerlasarettets fastigheter (Kf 1948: nr 31 II). Avtal mellan k. m:t och Stockholms stad rör. fördelning av kostnader för vissa ombyggnadsarbeten m. m. vid Serafimerlasarettet, godkänt av SF 16 april 1956 och av k. m:t 12 okt. 1956 (Kf 1956: nr 64 II). Avtal mellan staten och Stockholms stad rör. dels ändringar och tillägg till gällande avtal 1947 ang. försäljning till staden av stiftelsen Serafimerlasarettets fastigheter, dels fördelning av kostnaderna för upprustning av Serafimerlasarettet, godkänt av SF 17 juni 1958 och 25 april 1960 samt av k. m:t 28 juli 1958 och 25 mars 1960 (Kf 1958: nr 53, 1960: nr 14). K. m:ts reglemente för Serafimerlasarettet 30 juni 1960 (Kf 1960: nr 81).

Karolinska sjukhuset.

*Karolinska vägen (Pa: Sth 60);
t. 34 05 00.*

Staden disponerar 586 av sjukhusets platser fördelade på följande sätt: medicinska sjukdomar 77, kirurgiska sjukdomar 75, förlösningsfall 60, gynekologiska sjukdomar 30, ögonsjukdomar 18, öron-, näs- och halsjukdomar 25, hud- och könssjukdomar 70, radium och röntgen 30, pediatrika kliniken: medicinska sjukdomar 80, psykiatriska sjukdomar 5 och kirurgiska sjukdomar 42, medicinska thoraxkliniken 60 och thoraxkirurgiska kliniken 14.

Mellan staden och Stockholms läns landsting har träffats avtal av innehåll att staden skall upplåta 10 gynekologi- och 5 barnbördsplatser

av sina kontrakterade vårdplatser vid Karolinska sjukhuset. I gengäld upplåtas till staden tillfälligt 15 vårdplatser vid landstingets sjukhem för långvarigt kroppssjuka å Lidingö.

Enligt 1958 års samordningsavtal med Stockholms läns landsting angående barnsjukvården äger staden och länet rätt att gemensamt nyttja allt efter behov samtliga tillgängliga kontrakterade platser å den pediatrika kliniken, varigenom staden sålunda även kan disponera länets platser å pediatrika kliniken; medicinska sjukdomar 16, psykiatriska sjukdomar 5 och kirurgiska sjukdomar 7.

Dessutom skall staden få disponera 30 resp. 10 platser för vård å de kommande neurologiska och neurokirurgiska kliniker.

Totala antalet vårdplatser vid sjukhuset är 1,777.

Se närmare sid. 615, 616.

Författningar. Avtal mellan k. m:t, Stockholms stad och landstinget rör. samarbete för Karolinska sjukhusets uppförande och drift, med ändr. och tillägg (Kf 1931: nr 119, 1944: nr 29, 1945: nr 50, 1958: nr 58). Avtal mellan k. m:t och Stockholms stad ang. samarbete för uppförande och drift av en medicinsk tuberkulosklinik och en thoraxkirurgisk klinik vid Karolinska sjukhuset, godkänt av SF 15 okt. 1945 och av k. m:t 25 okt. 1946 (Kf 1946: nr 51). Avtal mellan k. m:t och Stockholms stad ang. fördelning av vårdplatser å medicinska kliniken och ögonkliniken vid Karolinska sjukhuset, godkänt av SF 14 okt. 1946 och av k. m:t 30 maj 1947 (Kf 1947: nr 49). Avtal mellan k. m:t, Stockholms stad och landstinget ang. samarbete för uppförande och drift av nervkliniker vid Karolinska sjukhuset, godkänt av SF 17 dec. 1956, av landstinget 10 okt. 1957 och av k. m:t 21 febr. 1958 (Kf 1958: nr 30). Avtal mellan staten och Stockholms stad ang. vård å Karolinska sjukhuset av vissa militära patienter, godkänt av SF 17 juni 1958 och av k. m:t 28 juli 1958 (Kf 1958: nr 55). Avtal ang. samordning av Stockholms stads och läns barnsjukvård, godkänt av SF 17 nov. 1958 och av landstinget 9 okt. 1958 (Kf 1958: nr 78). K. m:ts reglemente för Karolinska sjukhuset 30 juni 1960 (Kf 1960: nr 80).

Diakonissanstaltens sjukhus Ersta.

Erstagatan 2, Sth SÖ; t. 44 07 30.

Minst 80 av vårdplatserna å Ersta sjukhus skola hållas tillgängliga för sådana sjuka, vilka staden enligt sjukhuslagen är skyldig bereda vård, därav minst 70 platser å allmän sal.

Stadsfullmäktige godkände den 22 november 1955 ett förslag till nytt avtal mellan Stockholms stad och Svenska diakonissällskapet rörande upplåtelse av omkring 40 nya vårdplatser å sjukhuset samt stadens medverkan för sjukhusets

modernisering och utbyggnad (Utl. 1955: nr 342). Detta avtal träder helt i tillämpning året efter det att ombyggnadsarbetet slutförts. Stadsfullmäktige godkände den 21 april 1958 ett tilläggsavtal (Kf 1958: nr 39) till nyssnämnda avtal.

Totala antalet vårdplatser vid sjukhuset är 107.

Författningar. Avtal åren 1951 och 1955 mellan Stockholms stad samt Svenska diakonissan-sällskapet rör. upplåtelse av vårdplatser å Ersta sjukhus samt modernisering och utbyggnad av sjukhuset, med tilläggsavtal (Kf 1951: nr 16, 1955: nr 67, 1958: nr 39).

Allmänna barnbördshuset.

Fiskartorpsvägen, Sth Ö; t. 23 27 45 (växel), kontoret t. 21 54 92.

I mån av utrymme mottagas patienter, som vid tiden för insjuknandet äro bosatta i Stockholm eller i Stockholms län.

Ett mellan representanter för staten, Stockholms stad, Stockholms läns landsting och Stiftelsen Allmänna barnbördshuset träffat avtal angående verksamheten vid allmänna barnbörds-huset i Stockholm godkändes av stadsfullmäktige den 19 mars 1956.

Totala antalet vårdplatser vid barnbörds-huset är 144.

Se närmare sid. 617.

Författningar. Reglemente för allmänna barnbördshuset i Stockholm, utfärdat av k. m:t 7 mars 1958 (Kf 1958: nr 19). Avtal ang. verksamheten vid allmänna barnbördshuset i Stockholm, godkänt av allmänna barnbördshuset 15 april 1955, av k. m:t 30 juni 1955, av landstinget 3 okt. 1955 och av SF 19 mars 1956 (Kf 1956: nr 17).

H. K. H. Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.

Polhemsgatan 30, Sth K; t. 52 06 90.

Vårdanstalten emottager i mån av utrymme patienter, som vid tillfället för intagningen äro bosatta i Stockholm respektive i Stockholms län.

Totala antalet vårdplatser vid vårdanstalten är 158, fördelade på en kirurgisk, en medicinsk och en psykiatrisk klinik, varav staden disponerar 114 och länet 44 platser med rätt för staden och länet enligt 1958 års samordnings-avtal att gemensamt nyttja tillgängliga platser allt efter behovet.

Stadsfullmäktige godkände den 17 juni 1957 (Utl. 1957: nr 198) avtal rörande dels om- och tillbyggnad av Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, avseende bl. a. anordnan-det av en ungdomspsykiatrisk avdelning, dels driften av en kirurgisk B-avdelning vid Sachs-

ska barnsjukhuset, innebärande att 22 vårdplat-ser skola användas för barnkirurgisk vård såsom en B-avdelning till kliniken vid Kron-prinsessan Lovisas vårdanstalt.

Den barnpsykiatriska kliniken innefattar även en rådgivningsbyrå, vilken anslutits till den psykiska barn- och ungdomsvården inom Stock-holms stad (se sid. 313).

Författningar. Avtal rör. upplåtelse av H. K. H. Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn för den medicinska undervisningen m. m., godkänt av styrelsen för Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt 23 febr. 1951, av SF 18 juni 1951, av landstinget 5 okt. 1951 och av k. m:t 1 mars 1957, med tilläggsavtal (Kf 1957: nr 96, 1960: nr 15). Avtal rör. driften av en kirurgisk B-avdelning vid Sachska barnsjukhuset, godkänt av styrelsen för Kronprinsessan Lovisas förening för barnsjukvård 27 dec. 1956, av lands-tinget 3 jan. 1957 och av SF 17 juni 1957 (Kf 1957: nr 97). Avtal ang. samordning av Stockholms stads och läns barnsjukvård, godkänt av SF 17 nov. 1958 och av landstinget 9 okt. 1958 (Kf 1958: nr 78). Överenskommelse om inordnande av en statlig lärtjänst i läkarorga-nisationen vid vårdanstalten, godkänd av styrelsen för Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt 16 dec. 1958, av landstinget 9 okt. 1958 och av SF 29 sept. 1958 (Kf 1958: nr 80).

Barnsjukhuset Samariten.

Ringvägen 21, Sth SÖ; t. 44 06 70.

Samtliga vårdplatser vid barnsjukhuset skola i enlighet med 1958 års samordningsavtal ge-mensamt nyttjas av staden och länet med hän-syn uteslutande till vårdbehovet.

Totala antalet vårdplatser vid sjukhuset är 125.

Författningar. Villkor för stadens bidrag till barnsjukhuset Samariten, godkända av SF 21 febr. 1949 (Kf 1950: suppl. nr 1). Avtal ang. samordning av Stockholms stads och läns barnsjukvård, godkänt av SF 17 nov. 1958 och av landstinget 9 okt. 1958 (Kf 1958: nr 78).

Eugeniahemmet.

Eugeniavägen, Sth VA; t. 33 15 30 (läkar-expedition), 24 17 20 (kontor).

Kostnaderna för vård å Eugeniahemmet av spastiskt sjuka barn från Stockholm ersätts fr. o. m. den 1 juli 1956 efter i huvudsak de grunder, som fastställts i gällande utomlänsavtal.

Vanföoreanstalerna.

Fr. o. m. den 1 juli 1956 tillämpas enligt beslut av riksdagen år 1955 ändrade grunder för finansiering av verksamheten vid vanföoreanstal-

terna i riket. Kostnaderna för vård av stockholmspatienter vid Norrbackainstitutet och övriga vanföreläsningsanstalter i riket bestridas i huvudsak efter de grunder, som fastställts i gällande utomlänssavtal.

Vårdplatser å sjukhem m. m.

Enligt avtal mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting träffat angående visst byte av barnbörds- och gynekologiplatser mot vårdplatser för långvarigt kroppssjuka (Kf 1954: suppl. nr 1) har till staden upplåtits 15 vårdplatser vid landstingets sjukhem för långvarigt kroppssjuka å Lidingö. Beläggning får endast äga rum med sådana patienter, som inremitterats genom Stockholms stads sjukvårdsstyrelses sjukhuscentral.

I samarbete med riksföreningen mot polio samt sjukvårdsstyrelsen och Stockholms läns landsting bedrivs eftervård av poliosjuka å Solunda sjuk- och vilohem. Hemmet får även utnyttjas för vård av långvarigt kroppssjuka. De poliosjuka intagas på förslag av överläkarna vid Epidemisjukhuset och de långvarigt kroppssjuka på förslag av sjukhuscentralens läkare efter godkännande av sjukhemets läkare.

I likhet med landstingen och övriga städer utom landsting har Stockholms stad godkänt att på vissa villkor lämna bidrag till vård av reumatiskt sjuka å Spenshults och Strängnäs' reumatikersjukhus, till eftervård av poliosjuka m. fl. vid kustsanatoriet i Apelviken. Enligt överenskomme med Sophiahemmet disponeras på försök för vård av långvarigt kroppssjuka 15 vårdplatser vid hemmet, att beläggas med av staden anvisade patienter.

Desutom kan sjukvårdsstyrelsen efter prövning av varje särskilt fall bidra till kostnaderna för vård av stockholmspatienter å enskilda sjuk- och vilohem.

Vård av epileptiker.

Från och med år 1958 ombesörjer sjukvårdsstyrelsen utgivande av bidrag enligt kungl. kung. den 6 juni 1957 till vård av epileptiker enligt av medicinalstyrelsen per kalenderår fastställda normer till Svenska diakonsällskapet, Svenska diakonissällskapet, Margaretahemmet m. fl.

Vårdplatser för astmasjuka barn.

Enligt 1958 års samordningsavtal disponeras gemensamt med Stockholms läns landsting 20 platser för vård av astmasjuka barn vid Solstickegården i Täby.

Vårdplatser för tuberkulösa.

Enligt avtal med överstyrelsen för Konung Oscar II:s jubileumsfond hava för vård av lung-

sjuka personer från Stockholms stad upplåtits 25—40 vårdplatser å Österåsens sanatorium.

I enlighet med beslut av riksdagen den 2 maj 1957 utnyttjas Hessleby sanatorium från och med den 1 juli 1957 såsom en specialanstalt för tuberkulösa alkoholistbrukare och har sjukvårdsstyrelsen träffat avtal med överstyrelsen för Konung Oscar II:s jubileumsfond om de närmare villkoren för stadens bidrag för vården. Å anstalten intagas i Stockholms stad bosatta manliga tuberkulösa alkoholistbrukare enligt bestämmelserna i lagen om nykterhetsvård; de skola enligt bestämmelser i utomlänssavtalet ha remiss för sanatorievård av hos staden anställd sanatorie- eller dispensärläkare.

Konvalescentvård.

Konvalescenthemskontoret.

Klara Södra Kyrkogata 11, 1 tr., Sth C; (postgirokonto nr 195960); t. 10 21 32, 10 21 38. Ansökningar om konvalescentvård skola ingivas till sjukvårdsstyrelsens expedition Långholmsgatan 34—36 måndagar—fredagar kl. 9—10; tel. ang. konvalescentvård 68 00 00, kl. 11—12.

Stadsfullmäktige beslöt den 17 december 1943 att inrätta ett särskilt förvaltningskontor för handläggning av ärenden berörande stiftelsen Martin Gebers, Albert och Hulda Pålsons, Jacques och Galathée Lamms samt Heijkskjöldskons konvalescenthem, Ihrfeltska barnhemmet, Elfviks sjukhem, Tjarnans sanatorium samt Blackebergs sjukhus.

Sjukhusintendent (23).

Hägglund, B. A. K.; t. 10 21 38; mottagnings-tid: 9—11.

Förste kammarskrivare (17).

Lundberg, I. K., tj., tf. Rönnow, f. Palmeskog, M. Aura Ch.

Kontorsassistent (12).

Vakant, tf. Jonson, B. A. V.

Kurator (13).

von Porat, f. Walman, M. D. Marianne (se sid. 469).

En arbetsterapeut, en kontorsskrivare, ett kanslibiträde, två kontorsbiträden (därav en halvtidstjänst).

A. Konvalescenthem under konvalescenthemskontoret.

Stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem.

Orhem (Pa: Sth 20); t. 94 1256—94 1259.

Stadsfullmäktige beslöt den 30 september 1929 emottaga en av framlidne bankiren Martin Geber genom testamente den 29 januari 1927 med tillägg den 20 juli 1928 gjord donation å 800,000 kr. till bildande av en under stadens inseende ställd stiftelse med uppgift att bereda lantvistelse åt konvalescenter. Sedermera erbjöd sig advokaten Arvid Geber att till stiftelsens tillskjuta ytterligare medel av stårhusets tillgångar, nämligen dels ett belopp av 200,000 kr., dels ock vad som kunde utvinna i vissa till Stockholms enskilda bank överlämnade värdepapper. Denna senare donation mottogs av stadsfullmäktige den 15 september 1930. Donationsmedlen skola enligt stadsfullmäktiges beslut förvaltas av drätselnämnden.

Stadsfullmäktige beslöt den 15 maj 1933 att av donationsmedlen anvisa ett belopp av 875,000 kr. för uppförande av ett konvalescenthem i huvudsaklig överensstämmelse med ett av en av hälsovårdsnämnden tillsatt kommitté utarbetat förslag. Samma dag fastställde stadsfullmäktige jämväl stadgar för stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem. Den 2 december 1935 beslöt stadsfullmäktige anvisa det av donationsfonden återstående beloppet, med visst undantag, till inventarietrustning för hemmet och hemmets fullbordande i övrigt.

I enlighet med testamentets bestämmelser har den av donationen bildade stiftelsen till ändamål att bereda lantvistelse åt konvalescenter, företrädesvis sådana, som efter genomgången sjukdom blivit från sjukhus utskrivna och som därefter äro i behov av rekreationsvistelse å landet men ej äro i besittning av erforderliga medel att själva bekosta sådan. Konvalescenthemmet är, likaledes i enlighet med testamentet, så ordnat, att såväl barn som vuxna kunna därstädes emottagas, varvid företrädesrätt att bliva intagen tillkommer den, som är skriven i Stockholm. Även utom Stockholm boende kunna dock vinna inträde på av staden fastställda villkor.

Den 15 april 1936 överlämnade advokaten Arvid Geber å bankir Martin Gebers stårbhus' vägnar till stiftelsen ett belopp av nära 145,000 kr., med rätt för stiftelsens styrelse att bestämma över användningen av såväl kapitalet som dess avkastning till befrämjande av stiftelsens verksamhet. Av detta belopp förvaltas 75,000 kr. såsom en särskild fond, benämnd »Martin Gebers fond», vars avkastning främst användes till beredande av friplatser å konvalescenthemmet.

Stiftelsens angelägenheter handhades tidigare av en särskild styrelse, som utsågs av sjukhusdirektionen. Enligt beslut av stadsfullmäktige den 17 december 1951 övertog emellertid sjukhusdirek-

tionen [sjukvårdsstyrelsen] den 1 januari 1952 själv förvaltningen av stiftelsen.

Konvalescenthemmet, vilket togs i bruk i mars månad 1936, är beläget å den staden tillhöriga egendomen Orhem vid sjön Drevvikens norra strand. Antalet platser vid hemmet utgör numera 110, därav 81 platser för vuxna kvinnliga patienter och 25 platser för barn samt 4 platser för mödrar med späda barn.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 5 kr. per dag.

Författningar. Stadgar för stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem, godkända av SF 15 maj 1933, med ändr. (Kf 1933: nr 31, 1951: nr 86). Reglemente för stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem, fastställt av sjukhusdirektionen 10 mars 1939, med ändr. (Kf 1939: nr 3, 1940: nr 17). Aftal ang. samordning av Stockholms stads och läns barnsjukvård, godkänt av SF 17 nov. 1958 och av landstinget 9 okt. 1958 (Kf 1958: nr 78).

Läkare och styresman (15,500 kr.).

Norman, A. V. (se sid. 466).

Föreståndarinna (14).

Segerstedt, Elsa K.

En *ekonomiföreståndarc*, en *sjukgymnast*, sex *översköterskor* (därav en deltidstjänst), en *arbetsterapeut*, en *barntvårdsgårdslärare*, en *baderska*. — En *vårmelednings-skötare*, en *bilförare*, *tillika gårdskar*, en *kokerska*, ett *första köksbiträde*, tre *matsalsbiträden*, ett *första sjukvårdsbiträde*, aderton *sjukvårdsbiträden*, fyra *köksbiträden*, tre *städerskor*.

Albert och Hulda Pålsons konvalescenthem.

Farsta; t. 94 1025: expeditionstid: 11—13.

Konvalescenthemmet tillkom i anledning av en av godsägaren Albert Pålson och hans hustru Hulda Pålson, född Hjertström, år 1904 till Stockholms stad överlämnad donation å 200,000 kr., och skulle enligt donationsbestämmelserna ha till ändamål att bereda underhåll och vård åt kvinnor, som efter genomgången sjukdom voro i behov härav och icke kunde på tillfredsställande sätt vårdas i eget hem eller hos anhöriga. Staden åtog sig att tillhandahålla lokal för hemmet, bekosta dess inredning och uppsättning samt bestrida de ytterligare utgifter för detsamma, som ej täcktes av denna donation och möjligen tillkommande donationers avkastning. Enligt donationsbrevet äga lasarettsläkare i Kalmar läns norra landstingsområde rätt att ständigt disponera över två platser vid hemmet.

Konvalescenthemmets förvaltning, som tidigare ombesörjdes av en särskild styrelse i enlighet med av stadsfullmäktige den 24 januari 1905 antagna bestämmelser, handhaves numera enligt k. brev den 5 juni 1942 av sjukvårdsstyrelsen.

Konvalescenthemmet är fr. o. m. den 1 september 1960 stängt, då tomtområdet i huvudsaklig del tagits i anspråk såsom gatumark. Hemmet avses sedermera komma att öppnas i nya lokaler; planeringsarbetena härutinnan pågå.

Enär konvalescenthemmet vid tiden för kalendarus tryckning icke är i bruk, redovisas den i staten upptagna personalen icke här.

Jacques och Galathée Lamms konvalescenthem för tuberkulossjuka.

Stora Gungan, Enschede; t. 49 02 50.

Tuberkulohemmet tillkom i anledning av en i testamente av änkefru Galathée Lamm år 1913 till staden gjord donation å ett belopp av 100,000 kr. Beloppet skulle enligt donationsbestämmelserna användas till ett konvalescenthem för behövande personer, som vid något av stadens sjukhus behandlats för tuberkulos, mot villkor, att staden upplåte för ändamålet lämplig lokal och omhändertog bestyret med förvaltningen av såväl penningmedlen som hemmet. Hemmet inrättades år 1918 i en staden tillhörig fastighet i Enschede församling. Det har 9 platser, avsedda för män. Platserna disponeras av stadens centraldispensär (se sid. 527) såsom ett led i dess verksamhet för undertödjande av medellösa tuberkulossjuka.

Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet en gång i kvartalet.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 5 kr. per dag.

Läkare och styresman (744 kr.).

Bergqvist, S. (se sid. 528).

Föreståndarinna (10).

Vakant, *tf.* Arkholm, f. Olsson, A. Linnéa.

En *kokerska*.

Heijkenskjölds konvalescenthem.

Karlberga, Södertälje; t. 0755 + 316 63; expeditionstid: 9—11, 14—15.

Konvalescenthemmet tillkom på grund av en genom testamente den 11 maj 1898 gjord donation av översten S. L. Heijkenskjöld och hans maka å sammanlagt 400,000 kr., vilken år 1919 överlämnades till staden. Hemmet var till utgången av år 1949 inrymt inom en del av den Södertälje stad tillhöriga egendomen Måsnaryd vid sjön Måsnaren i Västertälje socken. Den 1 januari 1950 flyttades konvalescenthemmet till den inom Södertälje stad

belägna egendomen Karlberga, som Stockholms stad hade inköpt och för ändamålet ombyggt och moderniserat.

Konvalescenthemmet är avsett för medellösa eller mindre bemedlade personer från Stockholms stad, vilka efter utskrivning från sjukhus äro i behov av konvalescentvård. Det har plats för 60 manliga patienter. Remiss till intagning sker genom hemmets läkare. Utredning om vederbörandes hemortsrätt och betalningsförmåga verkställs av sjukhusavgiftsdelegerade och socialnämndens socialbyråer.

Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet i regel två gånger i veckan.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 5 kr. per dag.

Läkare och styresman (6,975 kr.).

Kristofferson, C. E.

Föreståndarinna (14).

Popp, Hermine E.

En *förman*, en *sjukgymnast* (halvtidstjänst), en *trädgårdsförman*, en *översköterska*, en *vaktmästare*. — En *kokerska*, ett *första köksbiträde*, ett *matsalsbiträde*, två *köksbiträden*, fem *sjukvårdsbiträden*, ett *arbetsbiträde*, en *trädgårdsarbetare*.

Ihrfeltska barnhemmet.

Högliden 3, Lidingö 1; t. 65 04 41.

Den villafastighet, Nya Torsvik nr 62 i Lidingö, i vilken Ihrfeltska barnhemmet är inrymt, donerades år 1920 av vice häradshövding Fredrik Ihrfelt till Stockholms stad för att under benämningen »Ihrfeltska barnhemmet» användas till konvalescent- och vilohem för behövande, efter sjukhusvistelse kläna barn i åldern 3—11 år, tillhörande Stockholms kommun.

I enlighet med stadsfullmäktiges beslut den 15 juni 1959 har barnhemmet fr. o. m. den 7 november 1960 tagits i anspråk såsom behandlingshem av typ I för psykisk barn- och ungdomsvård. I medicinskt avseende fungerar hemmet tills vidare såsom annex till den barn- och ungdomspsykiatriska kliniken vid Kronprinsessan Lovisas barnsjukhus.

Överläkare och styresman (2,400 kr.).

Ahnsjö, S. O. R.

Underläkare (6,200 kr.).

Bellman, f. Gidlöf, Margit M.

Föreståndarinna (13).

Nordlund, Anna J.

SJS

En översköterska. — En kokerska, tre sjukvårdsbiträden, ett arbetsbiträde.

Betr. Isidor Dannströms konvalescenthem, se under Sabbatsbergs sjukhus, sid. 476.

B. Konvalescenthem under centraldispensären

(se sid. 527).

Orhems barnkoloni.

Orhems gård (Pa: Sth 20; postgirokontonr 51850); t. 94 1213.

Den 1 december 1934 uppläts till dåvarande dispensärstyrelsen av den staden tillhöriga egendomen Orhem huvudbyggnaden och en flygelbyggnad jämte parkområde för att användas som hem för tuberkuloshotade barn. Hemmet togs i bruk den 16 januari 1935 och förvaltades från början av dispensärstyrelsen under hälsovårdsnämndens överinseende. Genom beslut av stadsfullmäktige den 26 juni 1945 överfördes hemmet samtidigt med tuberkulosbyrån till sjukhusdirektionens [sjukvårdsstyrelsens] stat och dess administration handhaves nu av den under styrelsen lydande centraldispensären (förutvarande tuberkulosbyrån). Hemmet, som ursprungligen beräknades för 25 barn vintertid, har nu 18 platser vintertid; möjlighet finnes till ökad beläggning under sommaren.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats med 1:25 kr. per dag.

Läkare

(ersättning per besök enl. svenska barnläkareförbundets taxa).

Rollof, L. S.-I. (se sid. 406).

Föreståndarinna (12).

Söderström, f. Wählin, M. Berit.

En kokerska, ett köksbiträde, fyra sjukvårdsbiträden.

Stenby konvalescenthem.

Adelsö (postgirokontonr 355513); t. 0756 + 510 02.

På förslag av sjukhusdirektionen beviljade stadsfullmäktige den 18 mars 1946 anslag för inköp av Stenby säteri och den 18 november 1946 ytterligare medel för egendomens iordningställande till ett konvalescenthem för smittsamma tuberkulösa patienter. Efter framställning från sjukhusdirektionen uppdrogo stadsfullmäktige den 8 december 1947 åt dåvarande fattigvårdsnämnden

att tills vidare handhava förvaltningen av hemmet. På förslag av den av fattigvårdsnämnden tillsatta styrelsen för Stenby konvalescenthem återfördes emellertid hemmet den 1 oktober 1948 under sjukhusdirektionen. Den direkta förvaltningen av konvalescenthemmet handhaves sedan dess av centraldispensären. Från den 1 januari 1950 förvaltas egendomen av fastighetsnämnden, av vilken sjukvårdsstyrelsen sålunda numera förhåller sig till konvalescenthemmet avsedda byggnaderna och parkområdet.

Konvalescenthemmet togs i bruk den 4 maj 1948 för 35 ej smittoförande patienter, varav 23 manliga och 12 kvinnliga.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 5 kr. per dag.

Läkare och styresman (2,892 kr.).

Bergqvist, S. (se sid. 528).

Föreståndarinna (14).

Sellin, Britta U.

En översköterska, en arbetsterapeut. — En kokerska, tre köksbiträden, två städerskor, en bilförare, tillika gårdskarlar, en sjukbärare, tillika gårdskarlar.

Ösbyholms konvalescenthem.

Frötuna, Norrtälje (postgirokontonr 356017); t. 0176 + 200 57.

Stadsfullmäktige beslöt den 21 mars 1949 anvisa sjukhusdirektionen ett belopp av 350,500 kr. ur C. A. Molanders donationsfond för iordningställande och utrustning av ett konvalescenthem för tuberkulösa vid den av staden inköpta och under fastighetsnämndens förvaltning stående egendomen Ösbyholm. Hemmet, vars förvaltning handhaves av centraldispensären, togs provisoriskt i bruk med 20 platser för manliga, icke smittoförande patienter den 20 maj 1949. Efter åren 1950 — 1952 utförda ändrings- och reparationsarbeten kan hemmet nu mottaga 50 smittoförande tuberkulösa, varav 32 manliga och 18 kvinnliga patienter.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 5 kr. per dag.

Läkare och styresman (2,892 kr.).

Bergqvist, S. (se sid. 528).

Föreståndarinna (14).

Alm, Helmy E.

En översköterska, en arbetsterapeut. — En kokerska, tre köksbiträden, tre städerskor, en bilförare, tillika gårdskarlar, en värmeledningskötare, tillika gårdskarlar

Den öppna sjukvården.**Förvaltningskontoret för öppen sjukvård.**

*Hornsgatan 174 (Pa: Box 9099, Sth 9);
t. 68 00 00.*

Stadsfullmäktige beslöt den 5 december 1957 att inrätta ett särskilt förvaltningskontor för administrationen av den öppna sjukvården (med undantag för stadens öppna vård av psykiskt sjuka och centraldispensären).

Förste intendent (26).

Vakant.

Förste byråassistent (19).

Ohlsson, K.-R.

Kammarsskrivare (15).

Ersson, Kerstin M.

Föreståndarinna (14).

Ericsson, Carin A.

Två kontorsskrivare, två kanslibiträden, ett kontorsbiträde samt viss tillfällig personal.

Distrikts- och tjänsteläkare.

I Stockholm skola finnas distrikts- och tjänsteläkare till det antal stadsfullmäktige bestämma.

Distrikts- och tjänsteläkares huvudsakliga åligganden äro: att meddela sjukvård åt sjuka, som äro medellösa eller omhändertagits av polismyndighet samt åt barn, som omhändertagits av barnavårdsnämnden, att till intagning å sjukvårdsrättning anmäla dem, som icke lämpligen kunna skötas i hemmet, börande därvid intyg över den sjukas tillstånd avgivas enligt fastställt formulär, att utfärda intyg för personer, som söka eller åtnjuta understöd av socialvården eller omhändertagits av barnavårdsnämnden eller söka inträde å stadens socialvårds- eller barnavårdsanstalter eller söka pension eller understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring och som vid verkställd besiktning funnits äga nedsatt arbetsförmåga, skolande i det sistnämnda fallet intyget utfärdas enligt fastställt formulär, att då dödsfall inträffat inom distriktet på grund av sjukdom, under vilken läkartillsyn icke åtnjutits, på anmodan företaga sådan undersökning om sjukvårdsförloppet och besiktning av liket, som för dödsorsakens uträdnande erfordras, att över sådana förhållanden, vilka kunna utöva menligt inflytande på det allmänna hälso-tillståndet, hava noggrann tillsyn.

Jourhavande läkare finnas att tillgå för allmänheten. Jourtjänsten ombesörjes av medlemmar i Stockholms läkareförening. Kallelse av jourhavande läkare sker genom t. 90 000, namn-anrop: »Jourhavande läkare».

Läkardistriktet¹⁾.**Nikolai läkardistrikt**

(omfattande Storkyrkoförsamlingen (Nikolai)).

Distriktsläkare (14).

Vakant, *tf.* Jonsson, K. G. G.; Hornsgatan 50, Sth *SÖ*, t. 44 63 02 (bostaden: 32 88 61); mottagningstid: vardagar 9—10.

Kungsholms läkardistrikt

(omfattande Kungsholms (Ulrika Eleonora) och Klara församlingar).

Distriktsläkare (14).

Vakant, *tf.* Willners, K. G.; Västra Trädgårdsgatan 19 B, Sth *C*; t. 20 34 54; mottagningstid: vardagar 11—12.

S:t Görans läkardistrikt

(omfattande östra delen av S:t Görans församling, med gräns i Igeldammsgatan, Mariebergsgatan och Rålambshovsleden till Mälaren).

Distriktsläkare (14).

Vakant, *tf.* Bäckström, P. W.; Hantverkargatan 87, uppg. B., Sth *K*; t. 51 83 51; mottagning efter överenskommelse per tel.

Fredhalls läkardistrikt

(omfattande västra delen av S:t Görans församling, med gräns i Igeldammsgatan, Mariebergsgatan och Rålambshovsleden till Mälaren, ävensom Stora och Lilla Essingen).

Distriktsläkare (14).

Friberg, C. F. S.; Drottningholmsvägen 78, Sth *K*; t. 53 50 45; mottagning efter överenskommelse per tel.

Matteus läkardistrikt

(omfattande Matteus församling utom den del som ligger norr om Frejgatan och öster om Västmannagatan).

Distriktsläkare (14)

(nuv. inneh. gg 19).

Magnusson, A. B. F.; Rörstrandsgatan 3, 1 tr., Sth *VA*; t. 33 65 28; mottagningstid: vardagar 9—10.

Gustav Vasa läkardistrikt

(omfattande Gustaf Vasa församling jämte den del av Matteus församling, som ligger norr om Frejgatan och öster om Västmannagatan).

¹⁾ Rörande stadens nuvarande indelning i läkardistrikt, se Kf 1950: nr 40; 1951: nr 5; 1953: nr 69, suppl. nr 2; 1954: nr 35; 1955: nr 3; 1957: nr 5.

SjS

Distriktsläkare (14).

Bexelius, J. G.; Odengatan 85, Sth V4; t. 32 00 36; mottagningstid: vardagar 9—10.

Johannes läkardistrikt

(omfattande Johannes och Adolf Fredriks församlingar).

Distriktsläkare (14).

Röjdmarm, O. E.; Upplandsgatan 50, 3 tr., Sth V4; t. 32 45 32 (bostaden: 30 36 00); mottagningstid: vardagar 9—10.

Östermalms västra läkardistrikt

(omfattande Jakobs och Engelbrekts församlingar).

Distriktsläkare (14)

(nuv. inneh. gg 18).

Rülcker, E. R. A. O.; Nybrogatan 28, 4 tr., Sth Ö; t. 60 10 15; mottagningstid: vardagar 8,30—9,30.

Östermalms östra läkardistrikt

(omfattande Hedvig Eleonora och Oscars församlingar).

Distriktsläkare (14).

Vakant.

Katarina norra läkardistrikt

(omfattande delar av Katarina och Maria Magdalena församlingar, med gräns i öster i Renstiernas Gata, i söder i Folkungagatan, i väster i Rosenlundsgatan, i norr i Maria Prästgårdsgata till Kvarngatan och i densamma norrut i Maria Trappgränd).

Distriktsläkare (14).

Vakant, *tf.* **Lyngman**, Karin M.; Hornsgatan 50, Sth SÖ; t. 44 63 02; mottagningstid: måndagar—fredagar 13—14, lördagar 12—13.

Katarina södra läkardistrikt

(omfattande den del av Katarina församling, som begränsas i norr av Folkungagatan, i väster av Timmermansgatan, i söder av Blekingegatan—Östgötagatan—Katarina Bangata samt i öster av Södermannagatan).

Distriktsläkare (14).

Vakant.

Sofia östra läkardistrikt

(omfattande Sofia församling (norra delen) med gräns i Skånegatan jämte det område av stadsdelen Södra Hammarbyhamnen, som ligger norr om Sickla kanal).

Distriktsläkare (14).

Vakant, *tf.* **Edlind**, G. V.; Folkungagatan 50, Sth SÖ; t. 43 03 22; mottagning efter överenskommelse per. tel. 11—12.

Hammarby läkardistrikt

(omfattande den del av Katarina och Sofia församlingar, som begränsas i norr av Skånegatan, Renstiernas Gata och i väster av Södermannagatan).

Distriktsläkare (14).

Hansson, A. F.; Folkungagatan 108, 2 tr., Sth SÖ; t. 40 46 00; mottagningstid: vardagar 8—9.

Sofia västra läkardistrikt

(omfattande den del av Sofia församling, som ligger väster om Södermannagatan samt den del av Katarina församling, som ligger väster om Södermannagatan och söder om Blekingegatan till församlingsgränsen i väster).

Distriktsläkare (14)

(nuv. inneh. 20).

Pettersson, H. T.; Ringvägen 112, Sth SÖ; t. 42 09 20; mottagningstid: vardagar 9—10.

Maria läkardistrikt

(omfattande del av Maria Magdalena församling med gräns i öster i Maria Trappgränd och Kvarngatan, i söder i Maria Prästgårdsgata och i väster i Torkel Knutssongsgatan).

Distriktsläkare (14).

Vakant, *tf.* **Anzén**, G. G.; Götgatan 15, Sth SÖ; t. 41 18 30; mottagningstid: vardagar 9—10.

Högalids läkardistrikt

(omfattande Högalids församling utom stadsdelarna Reimersholme och Långholmen, samt den del av församlingen, som ligger väster om Långholmsgatan).

Distriktsläkare (14).

Befrits, K. A.; Långholmsgatan 26, 4 tr., Sth SV; t. 68 46 86 (bostaden: 21 74 21); mottagning efter överenskommelse par. tel. 9—10.

Mälarhöjdens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Aspudden, Hägersten och Mälarhöjden).

Tjänsteläkare (14).

Rosengren, E. G.; Blommensbergsvägen 167, Hägersten; t. 45 65 67; mottagning efter överenskommelse per tel.

Gröndals läkardistrikt

(omfattande av Brännkyrka församling stadsdelarna Gröndal, Liljeholmen och Nybohov, av Högalids församling stadsdelar väster om Långholmogatan och Långholmen samt av Enskeide församling den del av stadsdelen Årsta, som ligger väster om stambanan).

Tjänsteläkare (14).

Vakant; mottagning: Sjöbjörnsvägen 15 C, Sth SV; t. 45 19 40; mottagning efter överenskommelse per tel.

Älvsjö läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Herrängen, Långbro, Långsjö, Älvsjö, Solberga, Liseberg, Örby Slott och Örby).

Tjänsteläkare (14).

Vakant, *tf.* Nilsson, G. B.; Älvsjövägen 5, Älvsjö; t. 47 19 00; mottagningstid: vardagar 8,30—12.

Midsommarkransens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Midsommarkransen, Hägerstensåsen och Västberga).

Tjänsteläkare (14).

Vakant, *tf.* Egerström, S. A. V.; Riksdalervägen 2—4, Hägersten; t. 18 68 95; mottagning efter överenskommelse per tel. 9—11.

Årsta läkardistrikt

(omfattande stadsdelen Årsta öster om stambanan och väster om Vättersvägen och dess förlängning norrut).

Tjänsteläkare (14).

Vakant; mottagning: Hjulmarsvägen 28, 1 tr., Johanneshov; t. 71 80 60; mottagning efter överenskommelse per tel.

Johanneshovs läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Johanneshov, Björkhamnen, Hammarbyhöjden, södra Hammarbyhamnen med undantag av området norr om Sickla kanal).

Tjänsteläkare (14).

Hulting, T. O. F.; Halmstadsvägen 41, Johanneshov; t. 59 04 60; mottagning efter överenskommelse per tel.

Stureby läkardistrikt

(omfattande stadsdelen Stureby och Svedmyra).

Tjänsteläkare (14).

Andrén, S. A. R.; Tussmötevägen 211, Enskeide; t. 71 65 14; mottagning efter överenskommelse per tel. 8—9.

Gubbängens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Flaten, Gubbängen, Orhem, Skrubba, Sköndal och Tallkrogen).

Tjänsteläkare (14).

Vakant, *tf.* Linnaks, f. Laine, Aino; Gubbängstorget 122, Enskeide; t. 94 78 05; mottagning efter överenskommelse per tel. 9—10.

Hökarängens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Hökarängen, Fagersjö, Farsta, Farsta Gärd, Farstanäset och Larsboda).

Tjänsteläkare (14).

Vakant, *tf.* Luksep, F.; Östmarksgatan 7, Farsta; t. 64 07 00; mottagning efter överenskommelse per tel.

Bagarmossens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Kärrtorp, Skarpnäck, Enskeidedalen och Pungpinan).

Tjänsteläkare (14).

Flodin, S.-E.; Halmstadsvägen 41, Johanneshov; t. 59 04 60; mottagning efter överenskommelse per tel. 10—11.

Enskeide läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Enskeide Gärd, Enskeidefältet, Gamla Enskeide, Östberga samt den del av stadsdelen Årsta, som ligger öster om Vättersvägen och dess förlängning norrut).

Tjänsteläkare (14).

Vakant, *tf.* Eggert, P. A. V.; Ymsenvägen 14, Johanneshov; t. 71 05 00; mottagning efter överenskommelse per tel. 8,30—9.

Bandhagens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Bandhagen, Högdalen och Rågsved).

Tjänsteläkare (14).

Vakant, *tf.* Norstedt, S. L.; Bandhagsplan 4, Bandhagen; t. 47 51 80; mottagning efter överenskommelse per tel. 8—9.

Västertorps läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Västertorp, Fruängen, Jakobsberg och Sättra).

Tjänsteläkare (14).

Vakant, *tf.* Ribbing, H. L.; Hanna Paulis Gata 10, Hägersten; t. 46 98 93, 46 98 98; mottagning efter överenskommelse per tel. 9—13.

Bromma östra läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Nockeby, Olovslund, Högländet, Ålsten, Smedslätten, Appelviken, Abrahamsberg, Stora Mossen, Alvik, Traneberg, Ulvsunda och Ulvsunda Industriområde).

SJS

Tjänsteläkare (14).

Vakant, *tf. Larson, A. E.*; Kommunhuset, Alvik, Bromma; t. 25 44 00; mottagningstid: vardagar 8,30—10.

Bromma västra läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Nockebyhov, Åkeshov, Åkeslund, Norra och Södra Angby, Riksby, Bromma Kyrka, Beckomberga, Eneby, Bällsta och Mariehall).

Tjänsteläkare (14).

Dagulf, K. H.; Drottningholmsvägen 382, Bromma; t. 26 58 00; mottagning efter överenskommelse per tel. 9—12.

Blackebergs läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Blackeberg, Räcksta och Grimsta).

Tjänsteläkare (14).

Datgård, T. G. W.; Vällingbyplan 1, Vällingby; t. 87 03 00; mottagning efter överenskommelse per tel.

Spånga läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Hässelby Villastad, Vinsta, Kälvesta, Nälsta, Solhem, Flysta, Lunda, Sundby, Järvafältet och Bromsten).

Distriktsläkare (14).

Thorfinn, J. E. F.; Apotekshuset, Spånga; t. 36 00 58; mottagningstid: vardagar 10—11.

Vällingby läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Vällingby, Hässelby Gärd och Hässelby Strand).

Tjänsteläkare (14).

Lindahl, T. E.; Vällingbyplan 1, Vällingby; t. 87 03 00; mottagning efter överenskommelse per tel.

Fristående polikliniker.

Så kallade polikliniker, varmed förstås läkarmottagningar, där behandling meddelas åt sjuka, som ej behöva sluten anstaltsvård, ha sedan lång tid tillbaka varit anordnade i Stockholm, dels vid Serafimerlasarettet, i syfte att härigenom erhålla ökat undervisningsmaterial, dels vid olika stadens sjukhus, dels vid sjukhus, där staden enligt avtal disponerar vårdplatser, dels ock såsom fristående institutioner, upprättade på enskilt initiativ och utan sammanhang med sjukhus. De sistnämnda övertogs efter hand helt av hälsovårdsnämnden. År 1886 övertogs en poliklinik å Södermalm (år 1930 flyttad till Kornhamnstorg

4), år 1919 en å Norrmalm, vilken upphörde år 1948, samt en år 1931 å Östermalm (den förutvarande s. k. allmänna polikliniken, till vilken staden tidigare alltsedan år 1884 lämnat bidrag). Polikliniken vid Kornhamnstorg överflyttades år 1954 till lokaler inom f. d. Maria sjukhus (ögon-, öron-, näs- och halssjukdomar), S:t Görans sjukhus och Södersjukhuset (hud- och könssjukdomar) samt till Stadshagsvägen 5 (alkoholsjukdomar).

I samband med omorganisationen av kommunalförvaltningen den 1 januari 1940 överfördes poliklinikerna från hälsovårdsnämnden till sjukhusdirektionen [sjukvårdsstyrelsen]. Samtidigt uppgick den vid S:t Görans sjukhus då befintliga könspolikliniken i själva sjukhuset. Poliklinikernas avdelningar för behandling av könssjukdomar motsvara de i 5 § lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar omförmälda poliklinikerna.

Avgifterna vid de fristående poliklinikerna äro desamma som vid de av stadens sjukhus inrättade poliklinikerna (se sid. 473).

Undersökningar och behandlingar vid poliklinikerna och avdelningarna för alkoholsjuka äro avgiftsfria. Driftkostnaderna ersättas av nykterhetsnämnden, som härför erhåller statsbidrag.

Staden lämnar även bidrag till andra polikliniker, nämligen vid Serafimerlasarettet och Ersta sjukhus.

Författningar. Instruktion för läkare vid de av Stockholms stads [hälsovårdsnämnd] sjukhusdirektion inrättade polikliniker, fastställd av hälsovårdsnämnden 24 jan. 1919 (Kf 1919: nr 5). Lag 20 juni 1918 ang. åtgärder mot utbredning av könssjukdomar, med ändr. Instruktion för läkare vid de, jämlikt gällande lag ang. åtgärder mot utbredning av könssjukdomar 20 juni 1918, i Stockholm inrättade polikliniker, fastställd av hälsovårdsnämnden 24 jan. 1919, med ändr.

Mariapolikliniken.

Wollmar Yckullsgatan 25, Sth SÖ.

Stadsfullmäktige fattade den 16 mars 1953 beslut angående iordningställande av en poliklinik för alkoholskadade m. m. vid f. d. Maria sjukhus samt anvisade för detta ändamål sjukhusdirektionen ett anslag av 238,700 kr.

Vidare anvisade stadsfullmäktige den 22 februari 1954 direktionen ett anslag av 550,000 kr. för bl. a. iordningställande av polikliniklokaler för ögon- och öronsjukdomar inom f. d. Maria sjukhus. Sistnämnda polikliniklokaler togos i bruk den 1 juli 1954, därvid ersättande motsvarande lokaler vid Kornhamnstorg.

I juli 1955 överflyttades den dittills inom S:t Eriks sjukhus belägna polikliniken för alkoholsjukdomar till lokalerna inom Mariapolikliniken. Vid polikliniken är ordnat med daglig mottagning av alkoholsjuka. Därför har nykterhetsnämnden beretts möjlighet att även på kvällstid

anlita polikliniken för sitt klientel. Vid polikliniken har dessutom inordningställts åtta dagplatser. För anordnande av en till polikliniken knuten provisorisk vårdavdelning om 30 platser inom fastigheten Brännkyrkagatan 66 (f. d. Wicanders Korkfabriker) ha genom fastighetsnämndens försorg utförts erforderliga ombyggnadsarbeten, varjämte sjukhusdirektionen svarat för inventarieutrustningen. Avdelningen öppnades den 1 januari 1958.

Poliklinik och avdelningar för alkoholsjukdomar drivas för nykterhetsnämndens räkning.

Alkoholsjukdomar.

Wollmar *Yxkullsgatan 25 A och B (Pafack, Sth 17); t. 24 13 40.*

Mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 8—19, tisdagar och torsdagar 8—16, lördagar 8—12.

Poliklinikläkare (27).

Vakant, *tf. Dimberg, A. R. H.* (se sid. 520).

Läkare (15,500 kr.).

Vakant, *tf. Hed, E. R.* (se sid. 492).

Läkare (9,300 kr.).

Vakant, *tf. Bonnichsen, R. K.*

Kuratorer (12).

Eriksson, S. A.-B.; en vakant.

Tre *förste underläkare*, två *extra läkare*, en *första översköterska*, sju *översköterskor* (därav två deltidstjänster), sju *sköterskor* (därav två halvtidstjänster), fyra *sjukvårdare*, en *skötare*, två *kanslibiträden*, ett *kontorsbiträde*. — Tretton *sjukvårdsbiträden* (därav två deltidssysslor), två *städerskor*.

Ögon- samt öron-, näs- och hals-sjukdomar.

Styresman.

Moberg, L.-E. (se nedan).

Ögonsjukdomar.

Mottagning endast efter tidsbeställning 10—11 per tel. 44 29 30.

Poliklinikläkare (27).

Björk, Å. J. V.

Poliklinikläkare (26,350 kr.).

Vakant.

Öron-, näs- och halssjukdomar.

Mottagningstid: nybesök vardagar 9—10 (lördagar 9—9,30), 12,30—13,30.

Poliklinikläkare (27).

Moberg, L.-E.]

Poliklinikläkare (26,350 kr.).

Löck, K. T.

Tre *översköterskor*, ett *kanslibiträde*, ett *kontorsbiträde*. — Två *sjukvårdsbiträden*, en *städerska* samt viss tillfällig personal.

Östra polikliniken.

Jungfrugatan 26, 1 tr., Sth Ö; t. 60 15 85.

Polikliniken å Östermalm, den s. k. Östra polikliniken, överflyttades år 1959 till nya lokaler i fastigheten Jungfrugatan 26, 1 tr.

Styresman.

Hjorth (Petersén), H. S. K. (se nedan)

Öron-, näs- och halssjukdomar.

Mottagning endast efter tidsbeställning per tel. 60 15 85 vardagar 9—10.

Poliklinikläkare (27).

Hjorth (Petersén), H. S. K.

Hud- och könssjukdomar (kvinnliga patienter).

Mottagningstid: ny- och återbesök måndagar och fredagar 18,30—19, nybesök tisdagar och torsdagar 14—14,30, återbesök tisdagar och torsdagar 13—13,30.

Föreståndare (13,950 kr.).

Blumenthal, B. M. (se sid. 483).

Kurator (12).

Hamrén, Anna (med tjänstgöringsskyldighet tillika vid S:t Görans sjukhus); mottagningstid: måndagar 13—14, 18,30—19, tisdagar 13—14,30, 18,30—19, torsdagar 13—14,30; t. 60 74 21.

Hud- och könssjukdomar (manliga patienter).

Mottagningstid: ny- och återbesök måndagar och fredagar 13—14, ny- och återbesök tisdagar och torsdagar 18,30—19.

Föreståndare (9,125 kr.).

Vakant.

Två *översköterskor* (därav en halvtidstjänst och en 5 tim. per dag), ett *kanslibiträde*. — Två *sjukvårdsbiträden*.

Sjs

Stadshagspolikliniken.

Stadshagsvägen 5, Sth K; t. 50 37 46.

Mottagningstid: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar 18—19.

Alkoholsjukdomar.

Föreståndare (3,000 kr.).

Izikowitz, S. J. (se sid. 503).

Fyra läkare, två översköterskor, två kuratorer, två kanslibiträden, en städerska, samtliga anställda mot ersättning per timme.

Norra polikliniken.

Döbelnsgatan 59; Sth VA; t. 24 17 75.

Stadsfullmäktige anvisade den 18 november 1957 (Utl. 1958: nr 298) sjukhusdirektionen ett anslag å 661,000 kr. för anordnande av en ny poliklinik för alkoholskadade inom de norra stadsdelarna, förlagd till fastigheten Döbelnsgatan 59 (f. d. mentalvårdsbyråns lokaler), jämte en därtill knuten provisorisk upptagningsavdelning om cirka 20 vårdplatser.

Mottagningstid: måndagar, tisdagar, onsdagar och fredagar 8—16, torsdagar 8—19, lördagar 8—12.

Alkoholsjukdomar.

Föreståndare (9,300 kr.).

Vakant, tf. Dimberg, A. R. H. (se sid. 519).

En läkare (9,300 kr.), en läkare (6,200 kr.), en förste underläkare, två extraläkare, en kurator, tre översköterskor, en laboratorieöversköterska, två sjukvårdare, ett kanslibiträde, ett kontorsbiträde, två sjukvårdsbiträden.

Profylaktiska könspolikliniken.

Arsenalsgatan 3, Sth C.

Sedan år 1944 anordnar sjukvårdsstyrelsen mottagningar för män å poliklinik för profylaktisk behandling mot könssjukdomar. Mottagningarna förlades till en början till två av de fristående poliklinikerna samt därefter till Sabbatsbergs sjukhus. Då detta visade sig vara ur klientelens synpunkt mindre lämpligt, överflyttades mottagningarna år 1948 till särskild för ändamålet förhyrd lokal i huset Arsenalsgatan 3. Sjukhusdirektionen förordnade den 22 augusti 1951 sundhetsinspektören för könssjukdomar att utan särskilt arvode i förste stadsläkarens ställe jämväl utöva tillsyn över mottagningarna för profylaktisk behandling av könssjuka.

Mottagningstid: varje natt 23—7, under sommarmånaderna 22—7.

De besökande behöva icke uppgiva sina namn. Behandlingen är kostnadsfri.

Linnros, B. G., sundhetsinspektör (se sid. 483 och 535).

Tre sjukvårdare.

Beträffande sjukhuspoliklinikerna, se resp. sjukhus. Stockholmsbor äga även hänvända sig till poliklinikerna vid Karolinska sjukhuset, Serafimerlasarettet, Ersta sjukhus, Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, barnsjukhuset Samariten och Allmänna barnbördshuset. Mottagningstider, se telefonkatalogen.

Läkarmottagningar för sockersjuka.

Stadsfullmäktige beviljade den 18 december 1934 hälsovårdsnämnden medel för inrättande av läkarmottagning för sockersjuka. Verksamheten påbörjades år 1935 vid dåvarande Maria sjukhus och hälsovårdsnämndens kliniska laboratorium. År 1943 överflyttades mottagningen vid f. d. Maria sjukhus till Södersjukhuset. Kliniska laboratoriet står från 1940 under sjukvårdsstyrelsens förvaltning.

Mottagning å Södersjukhuset (se sid. 489); t. 23 70 00; vardagar utom lördagar 9—10. Provtagning vardagar utom lördagar 8—10.

Läkare (15,500 kr.).

Håkanson, E. G.

Mottagning å St Görans sjukhus (se sid. 480); t. 22 20 40; vardagar utom lördagar 11—11,30. Provtagning vardagar utom lördagar 8—8,30.

Läkare (7,750 kr.).

Swenning, G. (se sid. 483.)

Läkarcentral i Vällingby.

Vällingbyplan 1, Vällingby; t. 87 03 00.

Stadskollegiet bemyndigade den 2 juli 1953 sjukhusdirektionen att teckna kontrakt med Aktiebolaget Svenska Bostäder om förhyrande av vissa lokaler i kv. Kartritaren i Vällingby centrum för anordnandet av en s. k. läkarcentral. Den 20 juni 1955 beviljade stadsfullmäktige sjukhusdirektionen ett anslag å 290,000 kr. för anskaffande av inventarieutrustning för läkarcentralen i Vällingby.

Centralen omfattar mottagningslokaler för sex läkare jämte ett mindre kliniskt laboratorium och ett röntgenrum. Därjämte har överenskomme träffats med folkvandvårdsstyrelsen, att i läkarcentralen skola provisoriskt ingå även vissa lokaler i den i vingen under belägna tandvårdscentralen för två stadssjuksköterskor. För närvarande finnas vid läkarcentralen två allmänläkare, en barnläkare, en dermato-venereolog samt en gynecolog.

Läkarcentral i Björkhagen.*Halmstadsvägen 41. Johanneshov;
t. 59 04 60.*

Stadskollegiet bemyndigade den 12 april 1956 sjukhusdirektionen att teckna kontrakt med AB Svenska Bostäder om förhyrande av lokaler för iordningställande av en läkarcentral i Björkhagens centrum. Den 15 juni 1959 beviljade stadsfullmäktige sjukhusdirektionen ett anslag å 552,000 kr. för anskaffande av viss inventarieutrustning till denna läkarcentral.

Centralen omfattar mottagningslokaler för nio läkare samt lokaler för röntgenavdelning, sjukgymnastik, kliniskt-kemiskt laboratorium, mödravårdscentral, två stadssjuksköterskor, hemsamariter, kuratorer samt ett mindre utlåningsförråd för sjukvårdsmaterial.

Förebyggande mödravård m. m.**Mödravårdscentralerna.**

Den förebyggande mödra- och barnvården blev den 1 januari 1938 statsbidragsberättigad. I samband därmed fastställdes vissa former för verksamheten i enlighet med k. kung. den 21 juli 1937 ang. statsbidrag till förebyggande mödra- och barnavård. Sedan k. m:t den 25 februari 1938 efter framställning av stadsfullmäktige beslutit, att ledningen av den förebyggande barnvården i Stockholm skulle åligga barnavårdsnämnden, fastställde fullmäktige den 21 november 1938 instruktion för den förebyggande mödravården i Stockholm, enligt vilken ledningen av denna skulle åligga sjukhusdirektionen. På grund av att k. m:t den 15 juni 1944 utfärdat ny kungörelse i ämnet, innebärande bl. a. viss utsträckning av verksamheten, fastställd stadsfullmäktige den 19 mars 1945 ny instruktion för den förebyggande mödravården i Stockholm.

Enligt kungörelsen den 15 juni 1944 (med ändringar) må till landstingskommun eller stad, som ej tillhör landstingskommun utgå statsbidrag för anordnande och upprätthållande av rådgivande verksamhet beträffande förebyggande mödra- och barnavård, innefattande jämväl havandeskapsdiagnos, mödragymnastik, behandling under havandeskap samt under högst åtta veckor efter förlossning av sjukdomar, vilka föranletts av havandeskapet eller förlossningen, och icke fordra vård å sjukhus, ävensom rådgivning beträffande förebyggande födelsekontroll.

Verksamheten, som skall vara anordnad enligt av medicinalstyrelsen godkänd plan (senast upprättade plan godkänd den 5 augusti 1959), bedrivs i Stockholm vid mödravårdscentraler av den typ, som i kungörelsen anges som typ 1. Mödravårdscentral, som i regel skall vara förlagd till mottagnings- eller polikliniklokaler i anslutning till barnbördshus eller barnbördsavdelning vid sjukhus, skall tillgodose mödravården i hela dess omfattning inom ett visst angivet område och stå

under ledning av legitimerad läkare med specialutbildning i obstetrik och gynekologi. Vid varje central skall erforderligt biträde lämnas av en eller flera barnmorskor eller sjuksköterskor, dock sammanlagt högst tre sådana befattningshavare. Vården är avgiftsfri.

Vid de fristående mödravårdscentralerna igångsattes mödragymnastik år 1956. Sådan kommer efter hand att ordnas vid samtliga fristående centraler.

Statsbidrag utgår till läkare samt barnmorska eller sjuksköterska enligt i kungörelsen angivna grunder.

Författningar. Instruktion för den förebyggande mödravården i Stockholm, fastställd av SF 19 mars 1945 (Kf 1945: nr 12). K. kung. ang. statsbidrag till förebyggande mödra- och barnavård 15 juni 1944, med ändr. senast 25 maj 1956.

Kuratorer.

Selander, f. Wahlström, Ingrid E. P.; mottagningstid: vardagar utom lördagar 11—12, 14—15; t. 23 70 00; **Kullman, Barbro B.** (se sid. 480) (för mödravårdscentralen å Sabbatsbergs sjukhus); mottagningstid: vardagar 11—12, tisdagar, onsdagar och fredagar även 13—14; t. 22 05 40; **von Porat, f. Walman, M. D. Marianne** (se sid. 469) (för övriga mödravårdscentraler).

Mödravårdscentralen vid Sabbatsbergs sjukhus.

Adress och telefon, se sid. 476.

Verksamhetsområde: Norrmalm och Vasastaden.

Mottagningstid: tisdagar, onsdagar och fredagar 13—14, måndagar och torsdagar 18—19.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Ingelman-Sundberg, A. G. I., överläkare (se sid. 479).

Underläkarna vid kvinnokliniken tjänstgöra alternerande.

Övrig personal, se Sabbatsbergs sjukhus (sid. 479).

Mödravårdscentralen vid S:t Eriks sjukhus.

Fleminggatan 22, Sth K; t. 51 63 84.

Verksamhetsområde: Kungsholms (Ulrika Eleonora), S:t Görans och Essinge församlingar.

Mottagningstid: måndagar, tisdagar, onsdagar och torsdagar 14—14,30, fredagar 18,30—19, endast efter anmälan per tel.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Westberg, S. V., överläkare (se sid. 487).

Underläkarna vid barnbördsavdelningen tjänstgöra alternerande.

En *överbarnmorska*, ett *sjukvårdsbiträde* (halvtidssyssla).

Mödravårdscentralen vid Södersjukhuset.

Adress och tel.: se sid. 489.

Verksamhetsområde: Storkyrkoförsamlingen (Nikolai församling) samt Södermalm med Danvikstullsområdet, Långholmen, Reimersholme, Herrängen, Liseberg, Långbro, Långsjö och Älvsjö.

Mottagningstid: nybesök alla vardagar utom lördagar 13—14, måndagar även 18—19; återbesök alla vardagar 9,30—10, torsdagar även 18—19.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Swanberg, H. M. W., överläkare (se sid. 492).

Underläkarna vid kvinnokliniken tjänstgöra alternerande.

Övrig personal, se Södersjukhuset (sid. 491).

Mödravårdscentralen vid Allmänna barnbördshuset.

Fiskartorpsvägen 1, Sth Ö; t. 23 27 45.

Verksamhetsområde: Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar.

Mottagningstid: måndagar och onsdagar 9—10, fredagar 18—19.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Karlson, S., överläkare.

Barnbördshusets underläkare tjänstgöra alternerande.

En *överbarnmorska*.

Mödravårdscentralen i Björkhagen.

Halmstadsvägen 41, Johanneshov; t. 59 04 60.

Verksamhetsområde: Bagarmossen, Björkhagen, Enskedefältet, Enskede Gård, Gamla Enskede, Hammarbyhöjden, Johanneshov och Kärrtorp.

Mottagning: efter anmälan per tel. vardagar utom lördagar 11—12.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Vakant.

En *överbarnmorska*, ett *biträde*, en *städerska*.

Mödravårdscentralen i Gubbängen.

Gubbängstorget 114, Enskede; t. 94 77 01.

Verksamhetsområde: Fagersjö, Farsta, Gubbängen, Hökarängen, Sköndal, Södertörns villastad och Tallkrogen.

Mottagningstid: onsdagar och fredagar 13,30—14,30, måndagar och torsdagar 17,30—18,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Kaplan, B. E. (se sid. 496).

En *överbarnmorska*, *skriv- och städhjälp*.

Mödravårdscentralen i Bandhagen.

Bandhagsplan 16, Bandhagen; t. 86 17 00.

Verksamhetsområde: Bandhagen, Högdalen, Rågsved, Stureby, Svedmyra och Örby.

Mottagning: efter anmälan per tel. vardagar utom lördagar 11—12.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Belonoschkin, B. A. (se sid. 492).

En *överbarnmorska*, *skriv- och städhjälp*.

Mödravårdscentralen i Årsta.

Hjälmarsvägen 30, Johanneshov; t. 71 78 44.

Verksamhetsområde: Årsta och Östberga.

Mottagningstid: måndagar 18,30—19,30, onsdagar 13—14.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Holmgren, B. F. W.

En *distriktsbarnmorska*, *skriv- och städhjälp*.

Mödravårdscentralen i Västertorp.

Störtloppsvägen 12, Hägersten; t. 46 45 20.

Verksamhetsområde: Fruängen, Jakobsberg, Hägerstensåsen, Sättra, Västberga norr om Södertäljevägen och Västertorp.

Mottagningstid: tisdagar och fredagar 14—14,30, onsdagar 18—18,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Kaplan, B. E. (se sid. 496).

En *överbarnmorska*, *skriv- och städhjälp*.

Mödravårdscentralen i Aspudden.

Hägerstensvägen 120, Hägersten; t. 45 03 38.

Verksamhetsområde: Aspudden, Gröndal, Hägersten, Liljeholmen, Midsommarkransen, Mä-

larhöjden, Nybohov, Solberga och Västberga söder om Södertäljevägen.

Mottagningstid: måndagar och fredagar 17,30—18, tisdagar och onsdagar 13,30—14.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Domeij, J. E. G., överläkare (se sid. 496).

En *överbarnmorska*, ett *biträde*, en *stüderska*.

Mödravårdscentralen i Alvik.

Kommunalhuset, Gustavslundsvägen 168—170, Bromma; t. 26 17 04.

Verksamhetsområde: Västerleds och Bromma församlingar (utom Beckomberga, Blackeberg, Norra och Södra Ångby) samt Solhem, Nälsta, Flysta, Bromsten och Sundby.

Mottagningstid: måndagar och fredagar 13,30—14,30, onsdagar och torsdagar 17,30—18,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Westring, L.

En *överbarnmorska*, ett *biträde*, en *stüderska*.

Mödravårdscentralerna i Vällingby.

Vällingbyplan 1, Vällingby; t. 87 03 00.

Verksamhetsområde: Vällingby, Råcksta, Grimsta, Beckomberga, Blackeberg, Norra och Södra Ångby.

Mottagningstid: måndagar och fredagar 13,30—14,30, torsdagar 17,30—18,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Holmgren, B. F. W.

En *överbarnmorska*, ett *biträde*.

Verksamhetsområde: Hasselby Gård, Hasselby Strand, Hasselby Villastad.

Mottagningstid: måndagar 17,30—18,30, tisdagar och torsdagar 13,30—14,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Gotthardson, N. A. G.

En *överbarnmorska*, ett *biträde*.

Skärmbildsbyrån.

Jakobs Torg 3, 1 tr., Sth C (postgiro-konto nr 100011); t. 10 49 74 (läkaren), 10 49 75 (tidsbeställning), 10 44 90 (övriga förfrågningar).

Mottagningstid: 10—15, lördagar 9—11.

Expeditionstid: 8,30—17, lördagar och dag före helgdag 8,30—13 (april—september lördagar stängt).

Stadsfullmäktige beslöt den 17 december 1951 antaga Svenska Nationalföreningens mot

tuberkulos erbjudande, att den 1 januari 1952 till sjukhusdirektionen utan kostnad för staden överlämna föreningens skärmbildsbyrå tillhörig apparatur och inventarier. Medel anvisades samtidigt av fullmäktige till driften för år 1952. Verksamheten bedrivs allt fortfarande i huvudsak efter samma linjer som tidigare. Vid skärmbildsbyrå utföras förutom skärmbildsfotografering även tuberkulinprov och BCG-vaccinationer. För utförande av undersökning i skolor samt på sådana arbetsplatser, där ett större antal personer kunna undersökas vid samma tillfälle, disponerar byrån över två transportabla skärmbildsapparater. Undersökningsavgift utgår med 3 kr. per undersökt person. I administrativt hänseende lyder skärmbildsbyrån under sjukvårdsstyrelsen. Byråns utgifter täckas f. n. av inflytande undersökningsavgifter.

Föreståndare (1,500 kr.).

Westman, C. E. (se nedan).

Röntgenläkare (23).

Westman, C. E.

Dessutom läkare för skärmbildsgranskning.

Två *röntgenöversköterskor*, en *röntgentekniker*, en *kontorsskrivare*, två *kanslibiträden* (därav en deltidstjänst), en *skärmbildsassistent*, ett *fotografiskt biträde*, fyra *kontorsbiträden* (därav en deltidstjänst), en *stüderska*. — Dessutom tillfällig personal bestående av en *översköterska* och ett deltidstillsatt *kontorsbiträde* under ca 4 mån. per år.

Mentalvårdsbyrån.

Björngårdsgatan 25, Sth SÖ; t. 68 06 20; mottagningstid beställes per tel. vardagar utom lördagar 10—12.

Enligt beslut av stadsfullmäktige öppnades den 18 oktober 1933 vid Sabbatsbergs sjukhus en sexualhygienisk poliklinik för rådgivning i sexualfrågor. För rådgivning åt havande kvinnor i abortförebyggande syfte började sjukhusdirektionen den 1 oktober 1942 där anordna särskilda kuratorsmottagningar för abortsökande kvinnor. Sedan dessa mottagningar år 1949 förlagts till den i lokaler i huset Döbelnsgatan 59 nyinrättade rådgivningsbyrån för sexualfrågor, nedlades den sexualhygieniska polikliniken vid Sabbatsberg, varvid även dess övriga verksamhet överflyttades till den nya rådgivningsbyrån.

Stadsfullmäktige anvisade den 19 december 1955 sjukhusdirektionen ett anslag å 598,000 kr. för anordnande av en mentalvårdsbyrå i fastigheten nr 4 i kvarteret Dykäret Större å Södermalm (Utl. 1955: nr 384). Rådgivningsbyrån för sexualfrågor skulle ingå som huvuddel i den nya byrån. Verksamheten vid rådgivningsbyrån överflyttades till de nya lokalerna den 1 april 1957.

SJS

Enligt k. kung. den 21 december 1945 må statsbidrag utgå till landsting eller stad, som ej deltagar i landsting, för anordnande och upprätthållande av verksamhet för stöd åt havande kvinnor i abortförebyggande syfte. Ledningen av verksamheten tillkommer i Stockholm sjukvårdsstyrelsen. Statsbidrag utgår till läkare och kurators avlöning med i kungörelsen angivna belopp. All rådgivning samt utfärdande i samband därmed av intyg skall ske utan kostnad för de sökande. Även sådan rådgivning som ej beröres i författningen är kostnadsfri enligt beslut av stadsfullmäktige den 23 maj 1945.

Kurator vid rådgivningsbyrå för abortsökande erhåller av medel, som av k. m:t för ett år i sänder ställas till medicinalstyrelsens förfogande, visst belopp för tillgodoseende av överhängande hjälpbehov hos kvinnor, som besöka kurator. Innan detta statliga understöd började utgå, meddelades understöd endast av kommunala medel till abortsökande kvinnor med tillfälliga hjälpbehov. Sjukhusdirektionen [sjukvårdsstyrelsen] fastställde senast den 2 november 1949 regler för utgivande av sådant understöd. Detta utdelas av en delegation bestående av byråns föreståndare, förste kuratorn samt ytterligare en kurator vid byrån. Sistnämnda ledamot jämte två suppleanter för denne utses av sjukvårdsstyrelsen för ett år i sänder.

Författning. K. kung. 21 dec. 1945 ang. statsbidrag till viss verksamhet för stöd och rådgivning åt havande kvinnor i abortförebyggande syfte, med ändr.

Understödsdelegerade.

Byråföreståndaren; förste kuratorn; Watrang, A. E. Gunilla.

Suppleanter: Forsberg, f. Lundberg, Ragnhild R. R.; Jonsson, R. A. M. (Margit) (för Watrang).

Föreståndare.

Westberg, S. V., överläkare (se sid. 487).

Poliklinikläkare (27).

Sjövall, T. S. T.; en vakant, *tf.* von Hofsten, I. N.; en vakant, *tf.* Öhrberg, K. O.

Förste kurator (14).

Bergman, f. Gromark, Gertrud M.

Kuratorer (13).

Forsberg, f. Lundberg, Ragnhild R. R.; Haste, f. Bohvin, Kerstin Ch.; Holmqvist, Maud C.;

Jonsson, R. A. M. (Margit); Nordh, Ellen; Watrang, A. E. Gunilla; Östergren, Elsie A. M.; Holmberg, f. Claesson, Ulla B. I.; en vakant, *tf.* Eriksson, Inga E.; två vakanta.

Dessutom tjänstgöra vid byrån ett varierande antal läkare.

En *översköterska*, en *kontorsskrivare*, två *kanslibiträden*, ett *kontorsbiträde*, en *telefonist*, en *städerska*.

Stockholms stads hörcentral.

Biblioteksgatan 6, 1 tr., Sth C; mottagning: 10—15, lördagar och dag före helgdag 9—11 (april—september lördagar stängt). Tidsbeställning för utprovning av hörapparater eller för hörselmätning endast per tel. 21 68 98 vardagar utom lördagar 9—10.

Stockholms stads hörcentral, som inrättats enligt stadsfullmäktiges beslut den 20 december 1954, började sin verksamhet den 2 maj 1955 och ombesörjer utprovning och försäljning av hörapparater, batterier och tillbehör. Hörcentralen skall betjäna såväl de av stadsfullmäktige samtidigt beslutade hörselpoliklinikerna vid Sababergs sjukhus och Södersjukhuset som de fristående öronpoliklinikerna och de privatpraktiserande öronläkarna. På remiss av läkare sker utprovning av hörapparat kostnadsfritt. Medel-lösa eller mindre bemiddlade kunna genom statligt och kommunalt bidrag efter beslut av sjukhusavgiftsdelegerade erhålla hörapparat kostnadsfritt eller till nedsatt pris.

Den sociala sidan av verksamheten på hörcentralen handhaves av en kurator, vilken är patienterna behjälplig med att lösa de personliga problem av skiftande slag, som kunna uppstå såsom följd av hörselskadan.

Hörcentralens verksamhet, som tidigare handhafs av socialnämnden, har genom beslut av stadsfullmäktige den 16 november 1959 (Utl. 1959: nr 311) från och med den 1 januari 1960 överförts till sjukvårdsstyrelsen.

Författning. K. kung. 21 okt. 1955 ang. statsbidrag till anskaffande av hörapparater m. m., med ändr. (SFS 1955: nr 577; 1958: nr 293).

Kurator (13).

Corrias, f. Petzelius, Birgitta M.-L.; mottagning: vardagar utom lördagar 9—11 samt efter överenskommelse per tel. 21 68 71.

Hörselvårdsassistenter (9).

Carlsten, f. Leche, Brita W. F.; t. 21 68 98; Lundholm, Ingrid M.; t. 21 68 98.

Ett *kontorsbiträde*.

Sjukvården i hemmen.

Stadssjuksköterskor.

Hornsgatan 174 (Pa: Box 9099, Sth 9); t. 68 00 00: »sjukhuscentralen»; telefonvakt hela dygnet.

Stadsfullmäktige beslöt den 20 september 1920 anvisa medel för att genom s. k. stadssjuksköterskor tillhandagå obemedlade och mindre obemedlade med sjukvård i hemmen. Dessa stadssjuksköterskor äro f. n. — sedan staden den 1 januari 1958 övertagit den verksamhet som tidigare bedrivits av Bromma och Västerleds församlingars sjukvårdsförening — 32 till antalet. Vården lämnas kostnadsfritt åt obemedlade; mindre obemedlade erlägga däremot viss moderat avgift, lämpad efter råd och lägenhet. Med denna verksamhet avses både att bereda bättre vård i hemmen för sjuka inom nämnda befolkningsgrupper och att minska kraven på sjukhusvård.

Sjukvårdssystrar, för vård av fattiga sjuka i hemmen, finnas även anställda hos vissa sjukvårdsföreningar, av vilka flera erhålla bidrag av ett särskilt på sjukvårdsstyrelsens stat uppfört anslag.

Taxa. Taxa för stadssjuksköterskor, utfärdad av sjukhusdirektionen 7 dec. 1949, med ändr. 14 febr. 1961.

Trettio två stadssjuksköterskor.

Barnmorskor.

Hornsgatan 174 (Pa: Box 9099, Sth 9); t. 68 00 00: »sjukhuscentralen»; telefonvakt hela dygnet.

Enligt k. m:ts förordning den 30 juni 1943 (med ändr.) om anställande av distriktsbarnmorskor skall riket för tillgodosende av barnaföderskors behov av förlossningshjälp vara indelat i barnmorskedistrikt. Varje landstingsområde samt varje stad, som icke deltagar i landsting, skall utgöra ett barnmorskedistrikt. Ledningen av barnmorskeväsendet inom varje sådant distrikt tillkommer en barnmorskestyrelse.

Efter framställning av stadsfullmäktige medgav k. m:ts den 6 februari 1942, att sjukhusdirektionen [sjukvårdsstyrelsen] tills vidare finge vara barnmorskestyrelse i Stockholm. Plan för den öppna förlossningsvårdens tillgodosende inom Stockholms stad fastställdes senast av medicinalstyrelsen den 18 december 1957.

Det åligger distriktsbarnmorska att utan ersättning lämna förvård åt havande kvinnor och biträda vid förlossning i hemmet, ävensom att lämna eftervård åt kvinnor, som förlösts i hemmet, samt biträda i förebyggande mödravård.

Två distriktsbarnmorskor.

Stockholms hemsamaritkommitté.

På initiativ av vissa kvinnoorganisationer bildades den 13 april 1950 en kommitté, Stockholms

hemsamaritkommitté, med uppgift att organisera och bedriva hemsjukvård. Stockholms hemsamaritkommitté konstituerades vid sammanträde den 13 april 1950 och verksamheten igångsattes den 15 maj 1950 med 9 hemsamariter. Verksamheten har sedan dess utökats så att den i slutet av år 1960 sysselsatte ca 200 hemsamariter. Kommittén står som huvudman för verksamheten och är tillika arbetsgivare för hemsamariterna. Utbildningen av dessa sker genom särskilda av arbetsnämnden i Stockholm anordnade utbildningskurser. Hemsamariternas uppgifter äro att ombesörja hemssysslor och enklare sjukvård. Rätt att rekvrirera s. k. hemsamarithjälp tillkommer i staden verksam läkare, stadssjuksköterska, kurator eller sjuksköterska hos kommunalt understödd sjukvårdsförening. Beställning av hemsamarithjälp sker genom sjukhuscentralen eller hemsamaritkommitténs expedition. Byråöverläkaren prövar behovet och lämpligheten av rekvrirerad hjälp. Fördelningen av arbetsuppgifterna på olika hemsamariter handhaves av hemsamaritkommittén. Sjukvårdsstyrelsen har fastställt avgiften för lämnad hjälp från och med den 1 augusti 1960 till 3,50 kr. per timme med möjlighet till nedsättning i eller befrielse från avgift i förekommande fall. Staden lämnar bidrag till samtliga med hemsamaritverksamheten förenade kostnader, sedan influtna avgifter frånräknats. Stadsfullmäktige hava för verksamheten under år 1961 beviljat ett anslag å 990,000 kr.

Ordförande.

Palme, f. Knieriem, Elisabeth S., fru.

Övriga ledamöter.

Hagström, f. Svensson, Anna M., studierektor, vice ordf.; Ahlsén, R. Å., ingenjör; Jönsson, f. Rasmusson, K. Ingeborg, inspektör; Ericsson, f. Åkerman, R. Gunhild E., fru; Kleinert, f. Malmlof, Linnéa A., fru; Magnusson, f. Bégat, Birgit H. V., fru; Rasch, f. Ydström, Margit H. L., fru.

Hemsamaritkommitténs expedition.

Hornsgatan 174, 3 tr. (Pa: Box 9099, Sth 9; postgirokonton nr 450050); t. 68 00 00; expeditionstid: 8,30—12, 13—15, lördagar och dag före heldag 9—12.

Föreståndare.

Jeansson, Brita K. M.

Assistenten.

Thoursie, Emy S. M.; Alberg, Ingegerd H.; Snihls-Johansson, Elin S.; Dahlqvist, f. Carlsson, H. M. I. (Gård) (deltidstjänst); Garpe, f. Eriksson, Ing-Britt A. S. (deltidstjänst); en vakant (deltidstjänst).

En kontorsskrivare, två kanslibiträden (därav en deltidstjänst), ett kontorsbiträde.

Öppna vårderna av psykiskt sjuka.

Adresser: överläkaren, expeditionen och kurator: S:t Eriks sjukhus, ing. Polhemsgatan, Sth K; t. 22 15 40, 22 15 80 (för rikssamtal); hemvårdens expedition, Knivsta; t. 018 + 871 49.

År 1924 uppdrogs åt dåvarande fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå att handhåva utackorderingen av psykiskt sjuka i öppen vård. Byrån anordnade s. k. familjevård för lugnare sinnessjuka. Sedan utackorderingsbyrån överförts till barnavårdsnämnden förlades ifrågakvarnaren gren av utackorderingsverksamheten under barnavårdsnämnden. År 1927 ställdes den under hälsovårdsnämnden, och därifrån överfördes den år 1933 till sjukhusdirektionen [sjukvårdsstyrelsen].

Den polikliniska mottagningen samt hjälpverksamheten för psykiskt sjuka leder sitt ursprung från en år 1914 på enskilt initiativ inrättad kuratorsinstitution för sinnessjuka, som år 1917 övertogs av dåvarande hjälpföreningen för psykiskt sjuka och erhöi namnet hjälpbyrå för psykiskt sjuka. Byrån upprätthölls av hjälpföreningen (med bidrag av kommunen) t. o. m. år 1930 efter vilken tid den övertogs av hälsovårdsnämnden och infördes med stadens öppna vård av psykiskt sjuka. Hjälpföreningen, som år 1946 ombildades till stiftelsen hjälpfonden för psykiskt sjuka, upplöstes i och med utgången av år 1949. Stiftelsens fonder, omkring 70,000 kr., överlämnades härvid till staden att förvaltas i särskild ordning. Enligt donators föreskrifter disponeras avkastningen av dessa medel av kuratorn vid den till den öppna vårderna anslutna polikliniska mottagningen till förmån för psykiskt sjuka, såvitt möjligt i form av hjälp till självhjälp.

Ett centralhem för vård av psykiskt sjuka är beläget å Åsbärby gård, Östuna, Knivsta, dit det år 1938 flyttades från Ledinge gård vid Knivsta. Den 16 oktober 1944 beviljade stadsfullmäktige medel för förvärfv av egendomen Gredelby (Kölängen) i Knivsta socken för uppförande där av ett nytt centralhem.

Till och med år 1953 handhades förvaltningen av den öppna vårderna av psykiskt sjuka av en särskild styrelse, som utsågs av sjukhusdirektionen. (Tidigare hade den ovan nämnda hjälpföreningen utsett en ledamot och en suppleant.) Numera handhar sjukvårdsstyrelsen själv förvaltningen av den öppna vårderna. Sjukhusdirektionen [sjukvårdsstyrelsen] erhöi genom kungl. brev den 5 februari 1954 medgivande att utan hinder av föreskrifterna i 4, 5 och 7 kap. stadgan den 19 september 1929 angående sinnessjukvården i riket tills vidare i enlighet med av direktionen föreslagna »Ordning för Stockholms stads öppna vård av psykiskt sjuka» anordna öppen vård inom ett angivet område av Stockholms län.

Den öppna vårderna har till uppgift att bereda vård åt eller medelst hjälpverksamhet bistå

psykiskt eller nervöst sjuka eller personer, som eljest lida av rubbning i självsverksamheten, allt under förutsättning att de anses kunna vistas utom sinnessjukhus utan fara för annans personliga säkerhet eller eget liv. Vården omfattar vård i enskilt hem (hemvård), efter därom med hemmets innehavare träffat avtal, vård i av staden eventuellt för ändamålet anordnat centralhem, poliklinisk vård samt hjälpverksamhet. Efter förslag av överläkaren beviljas vård i enskilt vilohem av därför lämpade fall.

I sådant enskilt hem som här avses må icke mot betalning vårdas sjuk, som icke tillhör den öppna vårderna. I samma hem må vårdas allenast sjuka av samma kön, till antalet ej överstigande 20. I vårderna skall ingå nödig tillsyn och skötsel av de sjuka samt tillhandahållande åt dem av såväl god och tillräcklig föda som behörigen uppvärmd, belyst, städad och med nödiga möbler försedd bostad, bestående av sovrum jämte erforderliga dag- och matrumstrymmen.

Överläkaren tillkommer att godkänna de till den öppna vårderna avsedda hemmen efter av sjukvårdsstyrelsen fastställda normer. Avtal må ej träffas med annan än den, som av kyrkoherde, kommunalhämsordförande eller annan trovärdig person, vitordats såsom lämplig att handhåva vårderna av psykiskt sjuka. För varje hem skall finnas en för hemmets vårdverksamhet ansvarig föreståndare (vårdare). Överstiger antalet vårdade fem, skall föreståndaren eller av honom anlitad lämplig person huvudsakligen ägna sig åt vård och tillsyn av de sjuka. Föreståndaren skall angivas i avtalet.

Vid den öppna vårderna skola vara anställda en överläkare samt erforderligt antal övriga läkare, föreståndarinnor och översköterskor, sköterskor, kuratorer och övrig personal.

Överläkaren åligger bl. a. att leda och övervaka den öppna vårderna samt tillse att ordningen upprätthålles och meddelade föreskrifter noggrant efterlevas; att övervaka att honom underställd personal vederbörligen fullgör sina åligganden; att öva tillsyn över att inom den öppna vårderna anordnade centralhem och anlitade enskilda hem tillgodose hygienens fordringar samt ägna särskild uppmärksamhet åt deras mathållning i avseende å matens beskaffenhet och tillräcklighet; att besluta om intagning av sjuk i centralhem eller enskilt hem, om fördelning av de sjuka samt om utskrivning; att minst en gång i månaden eller oftare, där han så finner erforderligt eller sjukvårdsstyrelsen så påfordrar, besöka de intagna samt att i enlighet med av sjukvårdsstyrelsen fastställda formulär låta föra liggare över för vård intagna, ävensom journal över en var av dem för anteckning av sådant, som kan vara av betydelse för klarläggande av den intagnes tillstånd.

Överläkaren skall dessutom ställa sig till efterrättelse vad eljest i särskild instruktion av sjukvårdsstyrelsen kan vara föreskrivet.

Vid den öppna vårderna anställd personal är underkastad i instruktioner eller eljest av sjuk-

vårdsstyrelsen, sjukvårdsdirektören eller överläkaren i tjänsten meddelade föreskrifter.

Hemvårdsinspektör och biträdande hemvårdsinspektörer skall äga behörighet för befattning som översköterska vid Stockholms stads sinnessjukhus.

Stadsfullmäktige anvisade i 1954 års stat sjukhusdirektionen ett anslag av 533,000 kr. till uppförande av en byggnad för psykiatrisk poliklinik vid S:t Eriks sjukhus. Till denna äro poliklinik och expeditionlokaler för stadens öppna vård av psykiskt sjuka sedan början av år 1956 förlagda. Beträffande den psykiatriska polikliniken se sistnämnda sjukhus (sid. 488).

Hemvård samt vård å centralhem ersättes av den vårdade eller den för honom betalningskyldige med 5 kr. per dag. Nedsättning eller befrielse från avgift prövas av sjukhusavgiftsdelegerade respektive vederbörande socialhjälpstyrelse.

Författningar. Avtal mellan k. m:t och Stockholms stad ang. stadens övertagande av hela sin sinnessjukvård, godkänt av SF 19 okt. 1925 och av k. m:t 18 dec. 1925 (Kf 1925: nr 76, 1958: nr 58), jämte tilläggsavtal, godkänt av SF 17 juni 1958 och av k. m:t 14 nov. 1958 (Kf 1958: nr 60). Inrikesdepartementets ämbetskrivelse till medicinalstyrelsen 5 febr. 1954 med ordning för Stockholms stads öppna vård av psykiskt sjuka (Kf 1954: nr 6). Sinnessjuklag 19 sept. 1929, med ändr. K. stadga 19 sept. 1929 ang. sinnessjukvården i riket, med ändr. K. brev 6 dec. 1935 till medicinalstyrelsen ang. särbestämmelser för Stockholms stads sinnessjukvård (Kf 1935: nr 30), med ändr.

Styresman.

Grönwald, J. A. F. (se nedan).

Sjukhusintendent.

Karlsson, A. V. E. (se sid. 487).

Överläkare (B 6)¹⁾.

Grönwald, J. A. F. (förordn. t. o. m. ^{31/10} 1964).

Biträdande läkare (B 4)¹⁾.

Hård af Segerstad, G. J. F.

Förste kontorsskrivare (11)

(å expeditionen).

Larsson, Elsa C., tjl., tf. Alsén, f. Persson, Gulli A. E.

Hemvårdsinspektör (15).

Johansson, Kerstin E.; t. 018+804 81.

Biträdande hemvårdsinspektörer (13).

Fljöt, Eina B.; en vakant.

¹⁾ Innehavaren äger rätt till enskild praktik enligt vissa föreskrifter.

Kuratorer (13).

Ågren, Saga E. E.; Falck, Gulli A.-M.

En *kontorsskrivare*, två *kanslibiträden*, ett *kontorsbiträde* å expeditionen. — En *sköterska* för hemvården.

Centraldispensären.

Regeringsgatan 11 (Pa: Box 16295, Stk 16; postgirokonto nr 261930); t. 23 55 40; expeditionstid: å sjukhuskontoret 10—12, 13—15, lördagar och dag före helgdag 9—12 (april—september lördagar stängt).

Den 29 juni 1906 beviljade stadsfullmäktige hälsovårdsnämnden medel till en upplysnings- och understödsbyrå för tuberkulossjuka i Stockholm. Byrån öppnades den 10 december 1906 vid Svartensgatan 14. Ytterligare en byrå öppnades den 10 maj 1909 vid Hantverkargatan 23 C. Byråerna benämndes Södra resp. Norra byrån. År 1917 flyttades Södra byrån till Repslagargatan 14 och år 1928 erhöll Norra byrån nya lokaler vid Munkbrogatan 2. I enlighet med beslut av stadsfullmäktige den 15 september 1930 sammanslogos Södra byrån och Norra byrån i mars 1932 till en för hela Stockholm gemensam institution, benämnd Stockholms stads tuberkulosbyrå med adress Herkulesgatan 1. Byrån erhöll nu den form av centraldispensär under vilken den fortfarande verkar. Genom beslut av hälsovårdsnämnden den 21 februari 1933 inrättades en dispensärstyrelse för tuberkulosbyråns förvaltning. Denna styrelse fungerade till den 1 oktober 1945, då tuberkulosbyrån på förslag av stadskollegiets tuberkuloskommitté överfördes till sjukhusdirektionen [sjukvårdsstyrelsen]. Samtidigt utsågs ett tuberkulosråd med uppgift att verkställa utredningar angående tuberkulosvården samt avgiva yttranden i tuberkulosfrågor (se sid. 465). Den efter hand utbyggda organisationen av tuberkulosbyrån krävde också fortskridande lokalutvidgningar. År 1945 togos de nuvarande lokalerna i bruk efter omfattande ombyggnads- och reparationsarbeten. Med anledning av motion i stadsfullmäktige ändrades byråns namn år 1946 till Stockholms stads centraldispensär. Genom kontrakt med Stockholms bespisningsförening förhyrdes år 1948 tvenne bostadsbaracker — i Enskede och Västberga — för att användas som bostäder åt tuberkulösa ungarlar. Understöd åt tuberkulossjuka beviljas sedan verksamhetens början år 1906 av ett särskilt förtroenderåd, bestående av fyra personer med fyra suppleanter, varav hälften utses av sjukvårdsstyrelsen och hälften av socialnämnden.

Stadens upplysnings- och understödsbyrå hade som huvuduppgift att vara hygieniskt rådgivande och ekonomiskt understödjande för tuberkulossjuka. Ej minst tuberkulosförordningen den 31 mars 1939 medförde att verksamheten ändrade karaktär. Det hälsovårdande arbetet har överflyglats av det polikliniskt sjukvårdande. Stadens

SJS

centraldispensär utgör nu det centrala organet vid tuberkulosens bekämpande. Den är organiserad enligt ett system, som är avpassat för storstadens speciella förhållanden vad sjukvård, socialvård, folkmängd och kommunikationer beträffar. I verksamheten ingå såväl den förebyggande vården som den av staden utövade eftervården. Sjukvården bedrivs såsom öppen vård vid dispensären och såsom slutet vård å konvalescenthemmen för tuberkulosjuka.

Rörande **Tuberkulosrådet**, se sid. 465.

Förtroenderåd.

Ander, f. Eriksson, Elsa S., konsulent, stadsfullm., **Heckscher**, f. Vickhoff, Anna Britta, fru, stadsfullm. (utsedda av sjukvårdsstyrelsen); **Grünberger**, H., avdelningsdirektör, **Janér**, f. Winqvist, Elisabet L., fru (utsedda av socialnämnden).

Suppleanter: **Ahlsén**, R. Å., ingenjör, **Höglund**, R. Gunhild Z., redaktör, stadsfullm. (utsedda av sjukvårdsstyrelsen); **Bergqvist**, T. V., löne-sekretärer, **Littmarck**, Blenda M. W., redaktör, stadsfullm. (utsedda av socialnämnden).

Styresman.

Bergqvist, S. (se nedan).

Sjukhusintendent (22).

Enström, K. O.; mottagningstid: 9—11.

Överläkare (23).

Bergqvist, S. (förordn. t. o. m. 80/4 1966); mottagningstid: 10—11.

Röntgenläkare (23).

Jäderholm, K. B.

Förste underläkare (22).

Eriksson, Kerstin G., **Treufeldt**, f. Köiv, Ada (å skärmbildsavd.); **Göranson**, S. F. O. (bitr. röntgenläkare), en vakant, *tf.* **Hansen**, Dagmar, (konvalescentavd.).

Läkare (20).

Dispensärdistriktet: **Dahlquist**, Irma E. W.; **Thorell**, S. H. J.; **Bluhm**, I. L.; **Tisell**, H. F. A.; **Dalén**, A. G.; **Nordenfors**, B. G.

Barnavdelningen: **Rollof**, L. S.-I.; **Gunther**, J. G. A.

Förtroendeläkare (3,875 kr.).

Dalén, A. G. (se ovan och sid. 471).

Läkare för behandling av njurtuberkulos (9,300 kr.).

Palmlov, K. P. A.

Läkare för bronchoskopiska undersökningar (18,600 kr.).

Richtrén, N. G. (se sid. 478).

Läkare för psykiatriska sjukdomar (35,650 kr.).

Hammargren, S. A.; **Kyhlberg**, K.-O. H.

Yrkeskonsulent (17).

Dahlborg, N. A.; telefontid: måndagar, tisdagar och fredagar 9—10; mottagningstid: måndagar 10—11, 18—19, tisdagar och fredagar 10—11, 13,30—14,30, torsdagar 13,30—14,30, 18—19.

Kammarsskrivare (15).

Vakant, *tf.* **Ehrenberg**, C. E. R.

Kontorsassistenter (12).

Fernholm, Gerda; **Håkansson**, Sigrid V.; **Nordquist**, G. A.¹⁾

Kuratorer (13—11).

Steen-Jönsson, A. Irene; **Alffram**, f. Jonsson, M. E. (Lisbeth); en vakant, *tf.* **Stormdal**, Anne-Marie; telefontid: måndagar, tisdagar, onsdagar, fredagar och lördagar 9—10; mottagningstid: måndagar 10—11, 18—19, tisdagar och fredagar 10—11, 13,30—14,30, torsdagar 13,30—14,30, 18—19.

Dispensärföreståndarinna (13).

Godin, Karin; mottagningstid: måndagar—fredagar 10—11, 14—15, lördagar 10—11.

Förste kontorsskrivare (11).

Svensson, f. Holmgren, Signe A.

Förste expeditionsvakt (8).

Vakant.

Expeditionsvakter (7).

Töresson, A. R., *tjl.*, *tf.* **Lindstedt**, G. A.; **Rickberg**, K. G.

En laboratorieöversköterska, tre röntgenöversköterskor, två översköterskor, nio dispensärassistenter, fjorton dispensärsköterskor, en laboratoriesköterska, fyra röntgensköterskor, tio kanslibiträden (därav en halvtidstjänst), fyra fotobiträden, sjutton kontorsbiträden, två telefonister, ett expeditionsbitråde. — Fyra sjukvårdsbiträden, sju städerskor.

Sjukvårdsstyrelsens skärmbildskommitté.

För genomförandet av en ny allmän skärmbildsundersökning i Stockholm har anslag uppförts i centralsdispensärens stat. De sammanlagda nettokostnaderna för undersökningen, som beräknas pågå under fyra år, har därvid uppskattats till

¹⁾ Lön utgår enl. lönegrad 17.

936,000 kronor. Sjukhusdirektionen utsåg den 17 november 1954 en särskild kommitté för undersökningens planläggning och organisation.

Undersökningen igångsattes den 12 april 1955 och utfördes med skärmbildspatruller, som av medicinalstyrelsens skärmbildscentral ställas till stadens förfogande. Dessa stå i tekniskt avseende helt under ledning av medicinalstyrelsens skärmbildscentral. För att organisera och leda patrullernas verksamhet i övrigt tillhandahåller staden erforderlig personal. Granskningen av skärmbildsfilmen ombesörjes av skärmbildscentralen under det att erforderliga kontrollundersökningar utföras vid centralsdispensärens röntgenavdelning, där särskilda kvällsmottagningar anordnas.

Skärmbildskommittén beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1961.

Ledamöter.

Kyling, K. F. F., borgarråd, stadsfullm., ordf.;
Wedefelt, G. F. G., tf. sjukvårdsdirektör;
Bergqvist, S., överläkare; Enström, K. O., sjukhusintendent; Bauer, H. E. J., röntgenläkare;
Wegelius, C. W. B., överläkare; Bjurström, O. E., förste stadsläkare; en vakant.

Sekreterare.

Lind, E. G. W.

Bakteriologiska central-laboratoriet.

Dalagatan 11 B (ingång från Vasaparken) (Pa: Box 177, Sth 1); laboratoriet öppet: vardagar utom lördagar 9—16,30, lördagar 9—13,30, sön- och helgdagar 9—11; t. 34 03 90. Hänvisning rörande jourhavande bakteriolog lämnas efter växelns stängning per t. 68 00 01 eller 68 00 02, sön- och helgdagar dessutom (huvudsakligen 9—11); t. 34 03 92, 34 03 93.

Sjukvårdsstyrelsens bakteriologiska central-laboratorium utgjorde tidigare en del av hälsovårdsnämndens laboratorier och började sin verksamhet 1901. Laboratoriet överflyttades den 1 januari 1940 till sjukhusdirektionen [sjukvårdsstyrelsen].

På laboratoriet utföras bakteriologiska undersökningar, utredningar i hälsovårdsärenden m. m. hörande till sjukvårdsstyrelsens och hälsovårdsnämndens verksamhet samt provtagning och substratberedning för stadens sjukhus. Ersättning för utförda undersökningar utgår enligt taxa. Den 3 mars 1950 försågs epidemilagen av den 19 juni 1919 med ett tillägg (23a §), innebärande att kostnaderna för undersökning av prov för sjukdom, som avses i § 2 mom. 1 nämnda lag, skola utföras utan kostnad för den sjuke eller hälsovårdsområdet. Kostnaderna härför skola gäldas av epidemidistriktet, där ej be-

träffande viss sjukdom föreskrivits, att kostnaden skall gäldas av statsmedel.

Stadsfullmäktige beviljade den 1 juli 1947 1,945,000 kr. (Utl. 1947: nr 283) och den 15 oktober 1949 ytterligare 655,000 kr. (Utl. 1949: nr 313), för uppförande av en nybyggnad för laboratoriet i anslutning till Sabbatsbergs sjukhus. Denna nybyggnad togs i bruk år 1952.

Enligt avtal mellan staten och Stockholms stad har staten bidragit med 25 procent av kostnaderna för byggnadens uppförande och laboratoriets utrustning. För driften skall enligt avtalet utgå statsbidrag med 2 procent av driftkostnaderna; dock med undantag för läkarlönerna.

Författningar. Hälsovårdsnämndens instruktioner för överläkaren vid nämndens bakteriologiska laboratorium 13 mars 1934 och för assistent 24 okt. 1933. Avtal rörande samarbete för ny- och ombyggnad samt drift av Sabbatsbergs sjukhus, godkänt av SF 22 mars 1948 och av k. mt 28 maj 1948 (Kf 1948: nr 31). Taxa för undersökning av prov samt för bakteriologiska substrat, fastställt av sjukhusdirektionen 6 febr. 1957.

Styresman (4,000 kr.).

Packalén, K. T. (se nedan).

Sysselman.

Carlbon, B. A., sjukhusintendent (se sid. 478).

Överläkare (B 1).

Packalén, K. T. (förordn. t. o. m. ^{31/12} 1965); mottagningstid: 11,30—12; Svedmyr, E. A. V.)¹⁾ (förordn. t. o. m. ^{30/6} 1964); mottagningstid: 11,30—12; Tunevall, T. G. (förordn. t. o. m. ^{31/1} 1962); mottagningstid: 13—13,30.

Laboratorer (26).

Peterson, N. O. A.; Frisk, B. Å.; Mølen, B. Hj.; von Zeipel, S. G.

Laboratorieföreståndare (23).

Weibull, C. P. W.; Thorsson, K.-G. J.

Laboratorieläkare (23).

Linder, L. A.; Wasserman, J.; Ohlson, f. Uhler, Marianne; Ericsson, f. Rosell, Britta M.; Malmberg, Gunvor (Svartz).

Maskinmästare (13).

Öström, K. O.

Kontorsassistent (12).

Vakant, tf. Grahn, Signe H.

Laboratorieassistent (12).

Paulsson, E. M. V. (Greta).

¹⁾ Med skyldighet att vara konsulterande virolog vid Epidemisjukhuset med ett arvode av 7,500 kr.

Förste preparator (11).

Lundgren, D. A.

Nio första laboratriser, en första preparatris, tio preparatorer, tjugunio laboratriser, fyra kanslibiträden, en expeditiönsvakt, fyra kontorsbiträden, en telefonist, fem djurskötare. — Två reparatörer, en bilförare, fjorton laboratoriebiträden samt tillfällig personal i mån av behov.

S:t Eriks sjuksköterskeskola.

(Stockholms stads sjuksköterskeskola.)

Jägargatan 20, Sth SÖ (postgirokonto nr 158160); t. 44 98 70 (växel).

På förslag av sjukhusdirektionen beviljade stadsfullmäktige den 20 november 1939 medeltill anordnande av en sjuksköterskeskola.

Skolan började sin verksamhet den 1 februari 1940 i förhyrda lokaler i fastigheten 7—9 vid Kungsklippan. För uppförande av en skolbyggnad på Södersjukhusets tomt anvisade stadsfullmäktige sedermera anslag på tillsammans 4,515,000 kr. Byggnadsarbetena igångsattes i februari 1948. I avvaktan på denna nybyggnad överflyttades skolan i september 1944 till Södra barnbördshuset—Maria sjukhus. Den nya skolbyggnaden togs i bruk i oktober 1950. Enligt överenskommelse med staten har inom byggnaden till barnmorskälöranstalten upplåtits utrymmen för undervisnings- och expeditiönslokaler jämte bostäder för föreståndare, instruktionssköterska samt ca 70 elever.

S:t Eriks sjuksköterskeskola hade under år 1959 ett medeltal av 251 elever. Nya kurser börja årligen i mars och september med ca 40 elever i vardera. Utbildningen föregås av en orienteringsperiod på två till tre månader (prov-tid). Elev erhåller under lärotiden fri undervisning, bostad, kost och tvätt. Därjämte erhåller elev kontant arvode, vilket utgår med 50 kr. per månad under tredje—tjugufjärde månaden och därefter med 80 kr. per månad under tjugufemte—trettionionde månaden. Vid sjukdom erhåller elev fri läkavård och fri medicin.

Den teoretiska undervisningen meddelas dels i särskilda läskurser, omfattande en tid av 7 månader, dels jämsides med den praktiska utbildningen.

Den praktiska utbildningen försiggår vid Södersjukhuset, S:t Eriks, Söderby och Beckomberga sjukhus, Epidemijukhuset, Radiumhemmet, Sachsska barnsjukhuset och barnsjukhuset Samariten. Skolan uppbär av dessa sjukhus ersättning för elevernas sjukhusarbete.

Eleverna beredas tillfälle till hospitering i öppen vård hos stadssjuksköterskorna och skolsköterskorna samt vid barnavårdscentralerna. Därjämte kunna genom skicklighet förtjänta elever erhålla stipendier.

Enligt för skolan gällande reglemente hand-haves den omedelbara ledningen av skolan av en styrelse, bestående av sju ledamöter jämte fyra

suppleanter, vilka av sjukvårdsstyrelsen utses för en tid av fyra år. Av såväl ledamöterna som suppleanterna skall en vara läkare och en sjuksköterska med erfarenhet beträffande den slutna och öppna hälsovården. Vidare skall en ledamot och en suppleant äga erfarenhet från pedagogisk verksamhet.

Författningar. Reglemente för S:t Eriks sjuksköterskeskola, fastställt av SF 17 nov. 1952, med ändr. (Kf 1952: nr 97, 1958: nr 37). Bestämmelser rörande elevernas vid S:t Eriks sjuksköterskeskola kontantförmåner m. m., antagna av SF 17 nov. 1952 (Kf 1952: nr 98). Regler för utgivande av stipendier till elever vid S:t Eriks sjuksköterskeskola, fastställda av sjukhusdirektionen 10 sept. 1952, med ändr. (Kf 1952: nr 70, 1958: nr 67, 1960: nr 70).

Styrelse

(vald för tiden 1960—1963).

Nyström, Å. E., överläkare, ordf.; **Ander, f. Eriksson, Elsa S.**, konsulent, stadsfullm.; **Anderson, K. E. H.**, kanslidirektör; **Ellwyn, B. Christina**, förste byråsekreterare; **Hedellius, A. Hj.**, lektor, vice ordf.; **Höjer, Gerda, f. d. ombudsman**, ställföreträdande kassaförvaltare; **Porsheden, f. Lindmark, Märtha E.**, kurator.

Suppleanter¹⁾: **Höglund, R. Gunhild Z.**, redaktör, stadsfullm.; **Lindgren, E. Ingeborg, f. d. sköterska**; **Rabo, Majt B.**, sjuksköterska; **Swanberg, H. M. W.**, överläkare, kassaförvaltare.

Sekreterare (3,960 kr.).

Ohlson, G. A., sjukhusintendent (se sid. 491).

Rektor (19).

Dahlström, Anna B. I.

Läkare (2,500 kr.).

Hafström, T. E. G. (se sid. 492).

En **elevehemsföreståndarinna**, elva **instruktionssköterskor**, en **översköterska**, ett **kanslibitråde**, ett **kontorsbitråde**. — Två **sjukvårdsbiträden**, fyra **port- och telefonvakter**, ett **förrädsbitråde**, två **tvättbiträden** (därav en halvtidssyssla), **sjutton städerskor** (därav fem halvtidssysslor).

¹⁾ Vid förfall för ledamöterna skola suppleanterna inträda i följande ordning: för ordföranden suppleanten Swanberg; för vice ordföranden och ledamöterna Ander, Anderson, Ellwyn samt Porsheden suppleanterna Höglund, Lindgren, Rabo och Swanberg; för ledamoten Höjer suppleanten Rabo.

Utbildning av mentalsjukvårdspersonal.

Utbildningsexpeditionen: Beckomberga sjukhus, Bromma; t. 37 25 00.

Stadsfullmäktige beslöt den 17 september 1956 att godkänna ett av sjukhusdirektionen framlagt förslag till grundutbildning för stadens mentalsjukvårdspersonal. Sjukhusdirektionen godkände därefter den 12 mars 1957 ett av en särskild kommitté utarbetat förslag till detaljplanering av utbildningen.

Utbildningsverksamheten igångsattes den 1 april 1957 i provisoriska lokaler vid Långbro sjukhus. Utbildningen omfattar två år och inledes med en månads praktisk-teoretisk kurs på mentalsjukhus, följd av fyra månaders provtjänstgöring som vikarie på sådant sjukhus. Eleverna genomgå därefter teoretisk utbildning i allmän sjukvård under två månader och tjänstgöra under fyra månader på kirurgiska och medicinska avdelningar vid kroppssjukhus, varefter följer en avslutande period om tolv månaders praktisk tjänstgöring såsom vikarie på mentalsjukhus. Under de båda sistnämnda tjänstgöringsperioderna förekommer viss jämsidesundervisning. Efter att ha genomgått utbildningen med godkända vitsord äga eleverna rätt att söka och inneha ordinarie tjänster som skötare och sköterskor vid stadens mentalsjukhus.

Den praktiska utbildningen lämnas vid Långbro och Beckomberga sjukhus samt vid S:t Eriks och S:t Görans sjukhus.

Nya kurser börja den 1 mars, 1 juli och 1 november varje år. Elewantalet är omkring 40 i varje kurs. Eleverna åtnjuta lön under utbildningen.

Utbildningsverksamheten ledes av en av sjukvårdsstyrelsen utsedd styrelse, bestående av nio ledamöter med sex suppleanter, valda för två år. Den ekonomiska administrationen handhaves av sjukvårdsstyrelsens centrala förvaltning.

Styrelse

(vald för tiden 1961—1962).

Hedelius, A. Hj., lektor, ordf.; Anderson, K. E. H., kanslidirektör; Izikowitz, S. J., överläkare; Goldkuhl, A. E., överläkare; Lundgren, f. Hallberg, Ann-Margret, tf. byrådirektör, stadsfullm., vice ordf.; Nyman, E. H. L., överläkare; Nilsson, N. T., sjukhusintendent; Johansson, J. A., sjukvårdare; Johnsson, Inga H. L., sekreterare.

Suppleanter: Ellwyn, B. Christina, förste byråsekreterare; Bergkvist, N. L., sekreterare; Lundquist, G. A. R., överläkare; Haglund, E. V., skötare; Vigant, Vera E., klinisklärrinna; Lagergren, K., sjukhusintendent.

Sekreterare (1,500 kr.).

Bergkvist, N. L., sekreterare (se sid. 467).

Utbildningsföreståndarinna.

Vakant, *tf. Wigren, f. Skoglund, K. M. (Kajsa). Fem instruktionssköterskor.*

Sjuktransportväsendet m. m.

Till slutet av år 1913 verkställde brandkåren huvudsakligen transporter till sjukhus av personer utsatta för olycksfall och hyrverksaktiebolaget Frey av sjuka personer i övrigt. Därefter övertog brandkåren båda dessa slag av transporter.

Ehuru en del av här nedan omnämnda beredskapsanordningar ej stå under inseende av sjukvårdsstyrelsen, ha här för överskådlighetens skull på ett ställe sammanförts uppgifter om samtliga i huvudstaden tillgängliga anordningar för transport m. m. av sjuka personer.

1) *Sjukvagnar*, avsedda för transport av sjuka eller skadade personer, vilkas transportörande i annat fordon eller på annat sätt skulle medföra skada eller ökat lidande.

Sådan vagn kan erhållas alla tider av dygnet antingen genom anmälan på tel. 90 000: ambulans eller genom bud till närmaste brand- eller polisstation samt genom patrullerande poliskonstapel och sjukhuscentralen.

Vid rekvisition skall om möjligt uppgivas: a) den sjukes eller skadades namn; b) sjukdomens eller skadans beskaffenhet; c) lägenheten eller platsen, varifrån och till vilken transport skall ske.

Sjukvagn må icke anlitas utan att verkligt behov föreligger; missbruk härav kan medföra, att det ändamål, för vilket den är avsedd, icke kan uppfyllas.

Ersättning för sjuktransport erlägges: med 10 kr.

vid transport inom stadens område ävensom till Söderby sjukhus, Karolinska sjukhuset och Norrbäckainstitutet — dock att transport, som äger rum mellan stadens sjukvårdsanstalter eller mellan av staden disponerade vårdplatser eller som föranledes av att å stadens vårdplatser intagna patienter behöva underkastas behandlingar eller undersökningar, som ej kunna meddelas å vederbörande sjukhus ävensom transport av medelösa personer samt av personer, utsatta för olycksfall, även olycksfall i arbete, och sjukdomsfall å allmän plats eller å allmänt ställe (varmed i detta sammanhang förstås gator, broar, torg och allmänna planteringar), är kostnadsfri;

med 15 kr.

vid transport från eller till plats, belägen utom stadens område, då för transporten åtgår en tid, icke överstigande en halvtimme med tillägg av 10 kr. för varje påbörjad halvtimme därtutöver.

SJS

Betalning för transport uppbäres vid transport till sjukhus genom resp. sjukhus' försorg samt vid transport från sjukhus eller från och till annan plats av brandkåren.

Transport av sjuka äger rum även medelst polisradiobilar. Avgiften utgår i vissa angivna fall med 7 kr. 50 öre.

För transport av sjuka personer, som inom stockholmsområdet på grund av olycksfall eller hastigt påkommande sjukdomsfall befinnas vara i behov av skyndsam läkarvård, står jämväl av statsmedel bekostat ambulansflyg till förfogande. Ambulansflyg kan även disponeras för transport av sjuk från en sjukvårdsanstalt till annan sådan för erhållande av vård, som icke kan beredas på annat sätt. Såsom ytterligare förutsättning gäller, att antingen inga andra transportmedel stå till buds, eller att, om sådana finnas deras användande skulle medföra sådan tidsutdräkt eller sådana risker av annat slag, att den skadades eller sjukens liv eller framtida hälsa kan äventyras. Där så bedömes erforderligt, må vårdare medfölja. Rekvisition av ambulansflyg kan ske genom envar läkare. Kan läkare icke anträffas må rekvisition ske genom distriktssköterska eller barnmorska. Rekvisition inom stockholmsområdet sker hos flygväpnets centrala flygsäkerhetsledning tel. 67 95 00 (efter kontorstid 67 95 04).

På stadens bekostnad och genom Svenska röda korsets försorg hava vidare å sju olika platser i huvudstaden (Johannes, Kungsholmens, Östermalms, Katarina och Brännkyrka brandstationer, Riksdagshuset samt bensinstationen vid Norra Bantorget upplagts sjukvårdsmaterielförråd, avsedda för röda korsets sjukvårdsberedskap. Denna sjukvårdsberedskap har till uppgift att på kallelse av vederbörliga polis-, brandkårs- och järnvägsmyndigheter ställas till myndigheternas förfogande för samariterhjälper vid järnvägsolyckor, större eldsvådor, upplöpp

och andra tillfällen, då olycksfall kunna befaras uppstå.

2) *Epidemivagnar*, avsedda att användas för transport av sjuka, som lida av eller misstänkas lida av pest, kolera, smittkoppor, fläckfeber, nervfeber, paratyfus, scharlakansfeber, difteri (och croup), akut barnförslamning, smittsam hjärnfeber, återfallsfeber, sömnssjuka, undulantfeber, rödsot, Weils sjukdom samt mässling, då sjukdomen är med difteri (croup) komplicerad. — Endast om sistnämnda förhållande är å sjukhusremissen angivet, utlämnas vagn för mässlingssjukas transporterande. — För dessa transporter disponerar sjukvårdsstyrelsen fyra epidemitransportbilar, vilka äro stationerade vid Epidemisjukhuset.

Epidemivagn kan rekvireras alla tider på dygnet antingen genom polisstation eller sjukhuscentralen, om tydligt skriven sjukhusremiss där företes, innehållande uppgift på den sjukens namn och sjukdom (svensk benämning), eller av läkare personligen genom telefonbud till Epidemisjukhuset (endast t. 22 53 40 — vaktmästaren).

I senare fallet skall läkaren uppgiva: a) sitt eget namn; b) den sjukens namn; c) dennes bostad; och d) dennes sjukdom.

Sjukhusremissen åtföljer i varje fall den sjuke till sjukhuset. Transporten är kostnadsfri.

Författningar. Hälsovårdsnämndens tillkännagivande ang. transport av sjuka och skadade inom huvudstaden 12 dec. 1913, med ändr. Bestämmelser ang. debitering av avgift för transport i stadens sjuktransportvagnar, fastställda av sjukhusdirektionen 20 dec. 1935, med ändr. (Kf 1951: nr 36). Polisenämndens beslut 14 mars, 13 juni 1947 och 23 nov. 1951 ang. avgifter för vissa polisradiobiltransporter. Ändr. bestämmelser ang. uttagande av avgift för transport med stadens sjukvagnar av sjuka och skadade personer, sjukvårdsstyrelsens beslut 11 okt. 1960 (Kf 1960: nr 85).

Stockholms stads hälsövrårdsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Hälsövrårdsnämnden.

Vasagatan 6 (Pa: Box 668, Sth 1; post-girokonto nr 51083); t. 222620 (växel). Nämnden sammanträder i regel varannan tisdag kl. 12,45.

I äldre tider fanns ingen offentlig hälsö- och sjukvård i Stockholm. Medeltidens sjukvårdsanstalter, ett slags mellanting mellan sjukhus, fattighus och härbärgen, stodo i samband med munkväsendet. Först på 1600-talet började skolade läkare verka i huvudstaden. Från början av samma århundrade fanns där en *stadsmedicus* eller *stadstheophysicus* med uppgift att tillhandagå stadens invånare med sjukvård; så småningom blev han emellertid huvudsakligen tjänsteman med skyldighet att besvara rättsmedicinska frågor och besörja fängelsesjukvård. Såsom medlem av det år 1663 bildade *collegium medicum*, som från att vara en huvudsakligen stadens hälsövrårdsmyndighet utvidgades till ett statens ämbetsverk, nuvarande medicinalstyrelsen, fick han en framskjuten ställning och tillades honom år 1796 överinseendet över stadens övriga läkare. Från mitten av 1600-talet fanns i Stockholm även en *stadskirurg* eller *stadsfältskär* med skyldighet att biträda *stadsmedicus* med utvärtesfall samt tillhandagå med läkarhjälp vid olycksfall och därför hålla s. k. fältskärstugor. År 1827 ombildades *stadsmedicus*- och *stadskirurgtjänsterna* till förste och andre *stadsläkaretjänster*. Genom k. brev år 1757 förordnades om antagande av tre avlönade fattigläkare, till en början tillsatta och avlönade av staten, men från år 1796 sortande under *stadsmedicus* och från år 1812 avlönade av staten. Frågor rörande hälsö- och sjukvård handhades för övrigt under denna tid fortfarande av fattigvårdsmyndigheten.

En systematiskt ordnad allmän hälsövrård tillkom först i förra århundradet. Det var kolerans uppträdande i Europa år 1830, som verkade såsom en mäktig väckelse till organiserandet av hälsövrården i huvudstaden, liksom i hela riket. Med hänsyn uteslutande till denna farsot påbjöds i k. kungörelse den 9 juli 1831 tillsättandet av *sundhetsnämnder* i orterna. Denna myndighet kallades i Stockholm först *allmänna sundhetskommittén*, men fick snart namnet *allmänna sundhetsnämnden*. Vid kolerans förnyade ankomst till Europa på 1840-talet tillsattes i Stockholm ånyo samma nämnd, som till följd av koleraperiodens långvarighet blev

oavbrutet verksam under mer än halvtannat årtionde. 1862 års kommunalförordning upptog bland däri särskilt angivna verkställande myndigheter även *sundhetsnämnden*, som hade att handlägga alla frågor rörande allmänna hälsotillståndet och sjukvården. Sundhetsnämnden fortfor med denna uppgift till år 1878, då *Stockholms stads hälsövrårdsnämnd* jämlikt 1874 års hälsövrårdsstadga för riket övertog dess bestyr med hälsövrården och jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 1 december 1877 jämväl med den allmänna sjukvården och stadens sjukhus.

Hälsövrårdsnämndens förvaltning av stadens sjukhus, som närmast handhades av en under nämnden lydande och av nämnden tillsatt särskild sjukhusstyrelse, upphörde i huvudsak med år 1932, efter vilken tidpunkt sjukhusen förvaltas av en av stadsfullmäktige vald direktion, sjukhusdirektionen, fr. o. m. den 1 januari 1960 benämnd sjukvårdsstyrelsen.

Efterhand hava ytterligare sjukvårdsuppgifter överförts från hälsövrårdsnämnden till sjukvårdsstyrelsen. Sålunda överflyttades enligt stadsfullmäktiges beslut den 15 juni 1939 påföljande år de fristående poliklinikerna, polikliniken för könssjuka å St Görans sjukhus, stads- och sköterskeinstitutionen samt kliniska och bakteriologiska laboratorier. Vidare överfördes ledningen av epidemisk sjukhusväsendet ävensom barnmorskeinstitutionen den 1 januari 1942, centraldispensären (då tuberkulosbyrån) den 1 oktober 1945 och distriktsläkarna den 1 januari 1960.

Från år 1937 finnes hos nämnden en särskild epidemiavdelning med en stadsläkare som chef. 1940 tillkom en avdelning för kommunal tillsyn av vissa arbetsplatser enligt lagen om arbetarskydd. Vidare inrättades år 1944 en avdelning för förebyggande åtgärder mot råttor och möss.

Hälsövrårdsnämndens biologiska och kemiska laboratorier överlätos år 1941 till statens institut för folkhälsan.

Hälsövrårdsnämnden handhar de angelägenheter, som enligt allmän lag eller författning ankomma å densamma. Nämnden handlägger i övrigt sådana ekonomiska angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Det åligger nämnden att inom sitt förvaltningsområde lämna stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande borgarråd, stadskansliet och stadens nämnder det biträde, som av dem åskas.

Enligt hälsövrårdsstadgan den 19 december 1958 skall i varje kommun finnas en hälsövrårds-

HN

nämnd, som har att utöva det närmaste in-
endet över allmänna hälsövarden inom kommu-
nen. Hälsövardsnämnden övervakar därjämte
djurskyddet.

Beträffande stadens sjukhusvård, vilken sedan
år 1933 omhänderhaves av sjukvårdsstyrelsen, se
sid. 462.

Hälsövardsnämnden består av sju ledamöter
och sex suppleanter, vilka utses för två år.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter och sup-
pleanter ägde rum för åren 1960—1961 den 14
december 1959 (fyllnadsval den 15 maj 1961) och
för åren 1961—1962 den 8 december 1960.

Författningar. Instruktion för Stockholms
stads hälsövardsnämnd, fastställd av ÖÅ 3 mars
1941, med ändr. (Kf 1940: nr 62, 1942: nr 15). Hälsö-
vardsstadga 19 dec. 1958 (Kf 1958: nr 95). Hälsö-
vardsordning för Stockholms stad, antagen
av SF 23 jan. 1961, fastställd av ÖÅ 16 febr.
1961 (Kf 1961: nr 1). Livsmedelsstadga 21 dec.
1951, med ändr. Livsmedelsordning för Stock-
holms stad, antagen av SF 12 april 1954, fast-
ställd av ÖÅ 25 maj 1954, med ändr. (Kf 1954:
nr 22, 1958: nr 7).

Stat 1961.

	Drift- budgeten	Kapital- budgeten
Skattemedel		
Utgifter	3 745 600	—
Inkomster	294 200	—
Överskjutande utgifter	3 451 400	—

Hälsövardsnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Kyling, K. F. F., borgarråd, stadsfullm.; t.
54 05 00 (växel); träffas i stadshuset var-
dagar efter överenskommelse.

Vice ordförande.

Göransson, C. G. E., förste ombudsman, stads-
fullm.

Övriga ledamöter.

***Carlson, f. Olsson, Elna S. E.**, ombudsman,
stadsfullm.

***Ericsson, Å. R.**, ombudsman.

***Fagerström, J. F. E.**, byggnadsingenjör, stads-
fullm.

***Rathsman, E. F. N.**, kamrer.

Svedendahl, C. G. A., disponent, stadsfullm.

Suppleanter¹⁾.

***Ahlsén, R. Å.**, ingenjör.

Eidhagen, O. R., apotekare.

¹⁾ Vid förfall för ledamöterna skola supple-
anterna enligt beslut av stadsfullmäktige inträda i
följande ordning: för ordföranden och ledamöten
Fagerström suppleanterna Eidhagen, Lamberthz,

***Eriksson, R. H.**, ombudsman.

Lamberthz, T. G. H., köpman.

Liljekvist, G. S., ombudsman.

***Svensson, Harry G. E.**, hyrsekreterare, stads-
fullm.

Sekreterare.

Häggmark, C. L. A., sekreterare (se nedan).

Revisorer.

Stadsfullmäktige utse vartannat år i decem-
ber fem revisorer jämte tre suppleanter för
granskning av hälsövardsnämndens, sjukvårdssty-
relsens och folkvandvårdsstyrelsens räkenskaper
och förvaltning under de två nästföljande åren.
Nuvarande revisorer och suppleanter äro utsedda
för åren 1960—1961.

***Breding, G. E.**, expeditionsföreståndare.

***Hansson, N. Å.**, kassör, ordf.

***Lindqvist, G. R.**, redaktör.

***Lundberg, G. V.**, urmakare.

***Låftman, J. T. F.**, civilekonom.

Suppleanter:

***Gewert, K.-E. L.**, mättningsjusterare.

***Kjellgren, f. Larssen, Elsa E.**, fru.

***Westling, J. A.**, förvaltare.

Central förvaltning.

Hälsövardsnämndens expedition.

*Vasagatan 6 (Pa: Box 668, Sth 1; post-
girokonto nr 51083); t. 22 26 20 (växel);
expeditionstid: 10—12, 13—15, lördagar
och dag före helgdag 10—12, 13—14 (april
—september lördagar stängt). Viss jour-
tjänst uppehålls.*

Förste stadsläkare (B 7)

(tjänstetillägg 4,368 kr.).

Bjurström, O. E.; mottagningstid: 14—15, lör-
dagar 13—14.

Sekreterare (24).

Häggmark, C. L. A.; mottagningstid: 10—11.

Förste kontorsskrivare (registrator) (11).

Gröndahl, f. Svensson, Karin H. E.

Liljekvist, Svensson, Ahlsén och Eriksson; för
vice ordföranden och ledamöterna Carlson, Erics-
son och Svedendahl suppleanterna Svensson, Ahl-
sén, Eriksson, Liljekvist, Eidhagen och Lam-
berthz; för ledamöten Rathsman suppleanterna
Liljekvist, Eidhagen, Lamberthz, Svensson, Ahl-
sén och Eriksson.

Kontorsskrivare (9).

Dahlgren, M. Gunborg V.

Två kanslibiträden, fem kontorsbiträden (därav två halvtidstjänster). — Tillfällig arbetskraft.

Kamrer (20).

Vakant.

Kammarsskrivare (15).

Bengtsson, N. A.

Kontorsskrivare (9).

Andersson, f. Olsson, G. M. (Gun).

Ett kanslibitråde. — Tillfällig arbetskraft.

Förste expeditionsvakt (8).

Reifenthal, E. G. H.

Två telefonister, en expeditionsvakt, två expeditionsbiträden, ett biträde.

Förtroendeläkare.

Friberg, L. T., med. dr., professor (se sid. 471).

Stadsläkare.

I Stockholm skola finnas en förste stadsläkare och tre stadsläkare.

Förste stadsläkaren tillsättes enligt bestämmelserna i k. brevet till överståthållarämbetet den 17 juni 1881 av en valnämnd, bestående av överståthållaren i egenskap av ordförande, sex av stadsfullmäktige utsedda ledamöter ävensom hälsovårdsnämndens ledamöter utom förste stadsläkaren. Förste stadsläkaren är förmän för stadens övriga tjänsteläkare och chef för den under hälsovårdsnämnden lydande personalen. Honom åligger särskilt att fullgöra ej mindre vad enligt allmänna läkarinstruktionen tillkommer förste provinsialläkare och stadsläkare, i den mån icke stadsläkares åligganden tillkomma statens rättsläkarstation (se sid. 104) eller distriktsläkare, än även att bereda och föredraga ärenden, som enligt den för hälsovårdsnämnden gällande instruktionen ankomma på nämnden att handlägga, samt ombesörja verkställigheten av nämndens beslut, att av distriktsläkarna varje vecka mottaga uppgifter rörande sjukligheten i staden samt upprätta och vid hälsovårdsnämndens sammanträden framlägga sammandrag av de sålunda inkomna uppgifterna, att med biträde av stadens statistiska kontor årligen utarbета berättelse över hälsovårdsnämndens verksamhet, samt att varje söckendag å tid, som hälsovårdsnämnden bestämmer, vara för allmänheten tillgänglig i nämndens expedition.

Sundhetsinspektören för könssjukdomar handlägger ärenden jämlikt lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot könssjukdomar.

Distriktsläkarna och jourhavande läkare ha den 1 januari 1960 överförts till sjukvårdsstyrelsen.

Författningar. Instruktion för förste stadsläkaren och distriktsläkarna, fastställd av medicinalstyrelsen 13 febr. 1941, med ändr. (Kf 1941: nr 2, 1950: nr 5). Instruktion för chefen för hälsovårdsinspektionen [andre stadsläkaren], fastställd av medicinalstyrelsen 17 april 1957 (Kf 1957: nr 16). Instruktion för chefen för epidemiavdelningen [trejde stadsläkaren], antagen av hälsovårdsnämnden 22 april 1952 (Kf 1952: nr 15). K. brev till ÖA 17 juni 1881 ang. förändrade bestämmelser för tillsättning av stadsläkare i Stockholm.

Förste stadsläkaren (se sid. 534).

Sundhetsinspektör (för könssjukdomar) (5,400 kr. av statsmedel)¹⁾.

Linnros, B. G. (se sid. 483, 520); t. även 21 80 46; mottagnings-tid: tisdagar, torsdagar och fredagar 13—14.

Ympningsväsendet.

En »kopplingsanstalt» öppnades i Stockholm år 1776, men skyddskoppymningen kom till allmännare användning först efter 1816 års kungl. reglemente för vaccinationen i riket, som ålade de olika församlingarna skyldighet att antaga vaccinatörer. År 1855 överflyttades ansvaret för skyddskoppymningen i Stockholm på statens därvarande vaccindepåföreståndare. På 1880-talet överflyttades handhavandet av vaccinationsväsendet på hälsovårdsnämnden.

Grundvalen för stadens nuvarande ympningsväsen bildar lagen den 28 juli 1958 om ympning mot smittkoppor, som stadgar, att varje barn skall skyddskoppymas senast under det kalenderår, då det fyller fyra år. I vissa fall kan dock undantag från ympningsplikten medgivas.

Den årliga vaccinationen ombesörjes fr. o. m. den 1 juli 1956 av barnavårdscentralerna (se sid. 316). Under tid, då skolarbete pågår, utföres dock vaccination även å sjukvårdsstyrelsens bakteriologiska centrallaboratorium, Dalagatan 11 B.

Författning. Lag 28 juli 1958 om ympning mot smittkoppor.

Allmän hälsovård.

Hälsovårdsinspektionen.

Vasagatan 6 (Pa: Box 668, Sth 1);
t. 22 26 20 (växel).

Hälsovårdsinspektionen avser att bereda hälsovårdsnämnden biträde vid tillsynen över ord-

¹⁾ Med skyldighet att utan särskild ersättning utöva tillsyn över mottagningarna för profylaktisk behandling av könssjuka (se sid. 520).

ningen i staden, vad hälsövärderna angår. Inspektionens chef närmast under förste stadsläkaren är en stadsläkare, som tillsättes i enlighet med bestämmelserna i k. brev den 17 juni 1881, se ovan. Till hälsövärdinspektionen räknas också epidemiavdelningen, förste stadsveterinären och stadsveterinärerna samt stadsveterinärerna vid nämndens livsmedelshygieniska laboratorium, vilka hava sin huvudsakliga verksamhet vid födoämneskontrollen (se sid. 538) samt kommissarierna, förste hälsövärdinspektörerna och hälsövärdinspektörerna. Veterinärerna skola vara legitimerade samt hava för besiktningssman vid offentlig köttkontroll stadgad kompetens. Hälsövärdinspektörerna skola hava genomgått utbildningskurs för hälsövärdinspektörer vid Statens institut för folkhälsan eller hava likvärdig utbildning.

Cheferna för hälsövärdinspektionen och epidemiavdelningen åligger huvudsakligen, att utöva tillsyn över stadens allmänna hälsövärd, att åt inspektörerna lämna nödig undervisning i allmän hälsövärdslära och annat, som till deras yrke hör, att själva eller genom den övriga personalen såväl under systematiskt anordnade som tillfälliga besök i stadens olika delar undersöka de sanitära förhållandena, att särskilt ägna sin uppmärksamhet åt infektionssjukdomarnas förhållanden i staden och att dagligen hålla förste stadsläkaren underrättad om inträffade fall av i epidemilagen omförmälda sjukdomar och i anledning därav vidtagna åtgärder, att utöva ledningen av stadens desinfektions-, isolerings- och avlusningsanstalter samt att varje helgfri dag på bestämd tid vara för allmänheten tillgänglig å nämndens expedition. Chefen för hälsövärdinspektionen utövar ledningen av den kommunala yrkesinspektionen. Vid förfall för förste stadsläkaren är den stadsläkare som är chef för hälsövärdinspektionen skyldig att uppehålla dennes tjänst, såvida han därtill förordnas.

Förste stadsveterinären åligger att hålla tillsyn över kött, mjölk och andra animala födoämnen, som i staden hållas till salu eller dit införas för sådant ändamål, över transporter av hithörande födoämnen samt över sådana lägenheter och platser, där animala födoämnen försäljas eller till försäljning bearbetas eller förvaras, att lämna hälsövärdinspektionens personal nödig undervisning i födoämneskontroll och tillse, att densamma äger god kännedom om sina skyldigheter härutinnan och om de författningar och föreskrifter, varpå dessa grundas. Han skall därjämte förestå stadens karantänsanstalter för från utrikes orter införda djur samt ägna sorgfälligt uppmärksamhet åt sådana förhållanden inom staden, som kunna menligt inverka på husdjurens sundhet eller bland dem befordra uppkomsten och spridningen av smittsamma sjukdomar. Han skall på kallelse närvara vid nämndens sammanträden samt äger även bevista slakthus- och saluhallstyrelsens sammanträden.

Stadsveterinärerna ha att biträda förste

stadsveterinären i honom tillkommande göromål. De skola därjämte vid förfall för förste stadsveterinären eller stadsveterinären vid livsmedelshygieniska laboratoriet bestrida deras tjänsteåligganden.

Stadsveterinärerna vid hälsövärdsnämndens livsmedelshygieniska laboratorium åligger att å anhållna och inlämnade födoämnen utföra erforderliga undersökningar samt handhåva närmaste ledningen i fråga om mjölkkontrollen. Föreståndaren åligger därjämte att ansvara för att influtna medel i föreskriven ordning till nämnden inlevereras samt att granska räkningar och räkenskaper.

Hälsövärdskommissarien utövar det närmaste förmanskapet över hälsövärdinspektörerna och vägleder dessa vid deras arbete samt övervakar, att hälsövärdsnämndens uppmaningar angående avhjäljande av sanitära olägenheter efterkommas.

Hälsövärdinspektörerna utföra rutinmässiga inspektioner inom livsmedels- och samlingslokaler, gårdar, småindustri och hantverk, badinrättningar, skolor, lokaler för halvöppen barnavård, hotell och pensionat m. fl. lokaler och platser, verkställa utredningar angående inkomna klagomål över sanitära olägenheter, soprum och sopnedkast samt utföra provtagningar av vatten, mjölk och andra livsmedel, kontroll av rörelseningsarbeten, ohyresinspektioner, rökobservationer m. m.

Desinfektion i bostäder verkställas av hälsövärdinspektionen jämlikt epidemilagen den 19 juni 1919 samt tuberkulosförordningen den 31 mars 1939, ävensom i andra fall på begäran av enskilda eller där särskilda omständigheter anses påkalla en dylik åtgärd.

Författningar. Instruktion för Stockholms [hälsopolis], fastställd av hälsövärdsnämnden 8 okt. 1880. Instruktion för förste stadsveterinären och stadsveterinärerna i Stockholm, fastställd av medicinalstyrelsen 19 jan. 1935 (Kf 1935: nr 4). Instruktion för chefen för hälsövärdinspektionen [andre stadsläkaren], fastställd av medicinalstyrelsen 17 april 1957 (Kf 1957: nr 16). Instruktion för chefen för epidemiavdelningen [tredje stadsläkaren], antagen av hälsövärdsnämnden 22 april 1952 (Kf 1952: nr 15). Hälsövärdsstadga 19 dec. 1958 (Kf 1958: nr 95). Hälsövärdsförordning för Stockholms stad, antagen av SF 23 jan. 1961, fastställd av ÖA 16 febr. 1961 (Kf 1961: nr 1). Livsmedelsstadga 21 dec. 1951, med ändr. Livsmedelsförordning för Stockholms stad, antagen av SF 12 april 1954, fastställd av ÖA 25 maj 1954, med ändr. (Kf 1954: nr 22, 1958: nr 7).

Stadsläkare (B 5).

Chef för hälsövärdinspektionen.

Quarnå, K. P.; mottagningstid: 14—15, lördagar 13—14.

Stadsläkare (26).

Chef för epidemivdelningen, se sid. 539.

Funkquist, P. H. S.; mottagningstid: 13—14.

Förste stadsveterinär (B 3).

Plazikowski, U. E. M.; mottagningstid: 13—14.

Stadsveterinärer (26).

Alström, E. I., Lennartsson, T. F. (tillf.); mottagningstid: 13—14.

Hälsövärdsskommissarie (20).

Fahlström, A. E. (se nedan); mottagningstid: 13—14.

Biträdande hälsövärdsskommissarie (17).

Lindahl, C. J. (se nedan).

Förste hälsövärdssinspektörer (15).

Alm, G. A.; Berg, G. E.; Blomkvist, S. A.; Elmquist, J. T. H. (se sid. 538); Julin, G. E.; Norén, R. N. E.; Norén, T. R. V.; Persson, E. V. (se sid. 541); Romfelt, L.; Stigbert, K. D. (se sid. 538).

Hälsövärdssinspektörer.

Bohman, G. B. L. (13); Engstedt, N. G. R. (13); Jernby, A. E. F. (13); Nordfur, N. A. (13); Salmén, U. R. V. (13); Wahlberg, S. E. O. (13); Wähl, F. G. (13); Aspling, A. G. A. (12); Axelsson, K. T. L. (12); Brannemark, Å. H. (12); Braun, E. L. (12); Brundal, B. G. T. (12); Ekfeldt, B. G. (12); Eneroth, A. E. S. (12); Enlund, E. G. (12); Ersmark, E. G. (12); Finnerud, A. H. (12); Höglund, K.-E. (12); Johansson, P. Å. (12); Karlberg, O. H. (12); Klintberg, L.-G. E. (12); Magnusson, S. O. (12); Myhrman, T. H. (12); Nilsson, B. (12); Persson, P. A. S. (12); Persson, P. E. R. (12); Pettersson, N. G. (12); Rannelid, C. R. G. (12); Reindahl, N. B. (12); Skyberg, T. V. (12); Sköld, G. H. (12); Sundin, K. H. (12); Thelander, A. H. (12); Tillquist, E. G. (12); Åström, O. E. (12); Qvennerstedt, C.-F. H. (tillf.).

Avdelningen för allmän inspektion.

Vasagatan 6 (Pa: Box 668, Sth 1); t. 22 26 20 (växel); expeditionstid: 8—17, lördagar och dag före helgdag 8—15 (betr. sommartid, se Central förvaltning sid. 534).

Föreståndare.

Hälsövärdsskommissarien (se ovan).

*Avdelningen för skadedsjursbekämpning.**Föreståndare.*

Bitr. hälsövärdsskommissarien (se ovan).

Desinfektör (12).

Lindström, S. V.

Rättrotuingsavdelningen.

Herkulesgatan 24, 2 tr. (Pa: Box 668, Sth 1); t. 22 26 20 (växel), 21 80 36, 21 80 37, 21 80 38; expeditionstid: vardagar 15—16, lördagar och dag före helgdag 13—14 (betr. sommartid, se Central förvaltning sid. 534).

Utlämnning av rättgift, Herkulesgatan 27 (Pa: Box 668, Sth 1) 8—12.

Sedan långt tillbaka hava hälsövärdssmyndigheterna i huvudstaden vidtagit åtgärder av olika slag i syfte att motverka smittospridning och skadegörelse genom råttor. År 1959 uppgick det anslag som ställdes till hälsövärdssnämndens förfogande för åtgärder för utrotande av dessa djur till 27,000 kr. Anslaget användes till systematisk utläggning av rättgift. De fastighetsägare och övriga personer inom staden, vilka önska inköpa rättgift, kunna erhålla sådant hos hälsövärdssinspektionen till självkostnadspris enligt fastställt taxa.

Enligt hälsövärdssstadgan äger hälsövärdssnämnd, i den mån så anses av behovet påkallat, meddela föreskrift om vidtagande av erforderliga åtgärder för utrotande av råttor och möss.

Avdelningen är underställd chefen för hälsövärdssinspektionen.

Anstalter för cyanvätebehandling.

För norra stadsdelarna: anstalten vid Ropsten, Sth NO; t. 21 81 71 (tills vidare stängd).

För södra stadsdelarna: anstalten vid Lignagatan (väster om vårdhemmet Högalid), Sth SV; t. 41 03 80 (tills vidare stängd); anstalten vid Nürnbergsfastigheterna, Högerbergsgatan 73, ö. g., Sth SO; t. 40 02 12. Anstalten hålles öppen 8—13, 14—16, 30, lördagar och dag före helgdag 8—12 (betr. sommartid, se Central förvaltning sid. 534).

Hälsövärdssnämndens anstalter för cyanvätebehandling, vilka inrättades år 1933, mottaga möbler m. m. för gasbehandling mot ohyra. Vid anstalten vid Ropsten kan även verkställas viss behandling, som enligt gällande karantänskungörelse skall kunna verkställas vid karantänsstation i Stockholm.

På begäran av allmänheten verkställas av hälsövärdssnämnden undersökning av bostäder och

HN

bohog med avseende å förekomst av väggohyra, varvid intyg om undersökningens resultat utfärdas. Undersökning rekvideras hos cyanväteanstaltens föreståndare å hälsövarðsnämndens expedition vardagar (utom lördagar) 14—16, lördagar 13—14; t. 21 81 71. Avdelningen är underställd chefen för hälsövarðsinspektionen.

Författningar. Taxa för cyanvätebehandling av möbler, kläder o. dyl., fastställd av hälsövarðsnämnden 11 juni 1935, med ändr. (Kf 1935: nr 14, 1937: nr 6 I, 1938: nr 48, 1952: nr 103). Taxa för undersökning med avseende å förekomst av väggohyra, fastställd av hälsövarðsnämnden 9 febr. 1937 (Kf 1937: nr 6 II).

Kommunala yrkesinspektionen.

Herkulesgatan 24, 2 tr. (Pa: Box 668, Sth 1); t. 22 26 20 (växel), 21 80 47, 21 80 48; expeditionstid: vardagar 15—16, lördagar och dag före helgdag 13—14 (betr. sommartid, se Central förvaltning sid. 534).

Kommunala yrkesinspektionen utövar tillsyn å efterlevnaden av arbetarskyddslagen och med stöd av denna meddelade författningar, lagarna om arbetstidens begränsning m. fl. vid sådana arbetsställen, där i regel färre än tio arbetare användas och ingen maskinell anordning, ångpanna e. d. förekommer.

Avdelningen utför även undersökningar och utredningar i frågor rörande klagomål över sanitära olägenheter i arbetslokaler. Avdelningen är underställd chefen för hälsövarðsinspektionen.

Författning. Arbetarskyddslagen 3 jan. 1949, med ändr., se L.

Förste hälsövarðsinspektör (15).

Elmqvist, J. T. H., (se sid. 537).

Livsmedelshygieniska laboratoriet.

Östra Järnväggsgatan 8, Sth C; t. 23 05 65 (växel); expeditionstid: 9—16, lördagar och dag före helgdag 9—14 (kassan 10—14, lördagar och dag före helgdag 10—13). (Betr. sommartid, se Central förvaltning sid. 534).

Undersökning av importerade födoämnen verkställes under ordinarie tulltid, anmälan därom göres kl. 9—10.

I enlighet med livsmedelsstadgan samt andra författningar och hälsövarðsföreskrifter åligger det hälsövarðsnämnden att hålla tillsyn över i staden till salu hållna födoämnen och dryckesvaror och att övervaka, att endast enligt lagen ang. köttbesiktning och slakthus besiktigat och stämplat, färskt kött hålles till salu.

Vidare skall nämnden enligt förordningen ang. kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett handhava undersökning och stämpling av sådana varor samt därjämte enligt livsmedels-

stadgan utöva kontroll över andra från utlandet till eller över Stockholm importerade födoämnen.

För utövande av denna kontroll har nämnden bl. a. år 1912 inrättat ett mjölkhygieniskt laboratorium samt kontrollbyråer för undersökning dels av utav allmänheten inlämnade eller av hälsövarðsinspektionen anhängna födoämnen, dels ock av importerade födoämnen.

Författningar. Hälsövarðsstadga 19 dec. 1958 (Kf 1958: nr 95). Hälsövarðsordning för Stockholms stad, antagen av SF 23 jan. 1961, fastställd av ÖA 16 febr. 1961 (Kf 1961: nr 1). Livsmedelsstadga 21 dec. 1951, med ändr. Livsmedelsordning för Stockholms stad, antagen av SF 12 april 1954, fastställd av ÖA 25 maj 1954, med ändr. (Kf 1954: nr 22, 1958: nr 7). Giftstadga 26 nov. 1943, med ändr.

Rörande köttvaror m. m.: K. förordn. 30 sept. 1921 ang. kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett, med ändr. Lag 20 mars 1959 om köttbesiktning m. m. (SFS 1959: nr 99).

Rörande mjölkvaror m. m.: K. kung. 6 mars 1942 med vissa best. ang. handeln med mjölk, med ändr. K. förordn. 21 juli 1937 med vissa best. rörande till människoföda avsedd mjölk och grädde, med ändr. K. kung. 22 maj 1942 ang. förfarandet vid pastörisering av till människoföda avsedd mjölk och grädde m. m., med ändr. Medicinalstyrelsens och lantbruksstyrelsens kung. 17 juni 1942 ang. undersökning av pastöriseringsgraden hos mjölk och grädde m. m.

Stadsveterinär (27).

Kämpe, Å.; efter kl. 16, 15 t. 11 64 02; mottagningstid: 13—14.

Stadsveterinärer (24).

Lennartsson, T. F., tjf. (se sid. 537), tf. Silven, Lena M.; Brag, f. Hiilivirta, Hilka E.

Förste hälsövarðsinspektör (15).

Stigbert, K. D. (se sid. 537).

Tre inspektörer, tre preparatorer, en förste vaktmästare, tre första laboratorier, sju laboratoriser, ett kanslibitråde, ett kontorsbiträde, tre vaktmästare, en expeditionsvakt. — Fyra städerskor. Dessutom veterinärer och stämplare i mån av behov mot av hälsövarðsnämnden fastställd eller i varje särskilt fall bestämd timavlön.

Epidemiavdelningen.

Epidemiavdelningen ombesörjer de arbetsuppgifter, som enligt epidemilagen åligger hälsövarðsnämnden, nämligen att vidtaga åtgärder till sjukdoms förebyggande eller förhindrande av dess utbredning.

Chef.

Funkquist, P. H. S., stadsläkare (se sid. 537).

Tre *epidemisjuksköterskor*.

Isoleringsanstalten.

Brännkyrkagatan 62, Sth SÖ; t. 41 57 79; expeditionstid: hela dygnet.

Isoleringsanstalten, som inrättades år 1882, är avsedd att användas för att härbärgera dels personer, som böra stå under observation för epidemisk sjukdom, dels personer, som måste beredas bostad i samband med åtgärder mot smitta eller ohyra i deras hem. Dessutom mottagas personer vissa dagar i veckan inom badavdelningen för reningsåtgärder mot ohyra. Anstalten rymmer, förutom köks- och förrådslokaler, bostads- och expeditjonsrum samt tvenne badavdelningar, fjorton rum med plats för fyrtio personer. Tillsynen över anstalten utövas av chefen för epidemiavdelningen.

Föreståndare (7).

Söderberg, Karin E.

Ett *biträde*. — Tillfällig personal i mån av behov.

Desinfektionsanstalten.

Epidemisjukhuset, nära Valhallavägen, uppfartsväg från Ingemarsgatan, Sth VA; t. 22 53 40 (växel); expeditionstid: 7—16 (betr. sommartid, se Central förvaltning sid. 534).

Å desinfektionsanstalten, som inrättades år 1882, desinfekteras i ugn gång- och sängkläder från allmänna inrättningar och från enskilda personer. Desinfektioner och transporter av persedlar äro kostnadsfria, då de företagas i samband med fall av tuberkulos och i enlighet med bestämmelserna i epidemilagen. Eljest erlägges avgift enligt fastställt taxa.

Beträffande desinfektion i bostäder, se under hälsovårdsinspektionen (sid. 536).

Karantänsstationen.

Anmälningar angående besiktning m. m. göras å hälsovårdsnämndens expedition, Vasagatan 6 (Pa: Box 668, Sth 1); t. 22 26 20 (växel). (Betr. sommartid, se Central förvaltning sid. 534).

En karantänsanstalt ingick redan i den år 1884 uppgjorda planen för ordnandet av huvudstadens epidemisjukvård, men den anlades först år 1892 under trycket av då hotande kolerafara. Till plats därför valdes den till Fjäderholmsgruppen hörande lilla ön Skottland. Anstalten hade till ändamål att betjäna fartyg, ombord å vilka

sjukdomsfall i kolera eller pest förekommit och som därför måste undergå desinfektion.

Enligt k. karantänskungörelsen den 4 maj 1934 skulle fartyg, som från utrikes ort ankom till riket och på grund av beröring med område, vilket förklarats smittat av pest, kolera, fläckfeber eller smittkoppor, eller av annan anledning medförde risk för sådan sjukdoms införande i riket, jämte passagerare, besättning och last underkastas besiktning, isolering m. m. å karantänsstation. I samband med att Sverige biträdde fjärde världshälsovårdsförsamlingens den 25 maj 1951 antagna internationella hälsovårdsbestämmelser, utfärdade k. m:t den 24 april 1953 kungörelse om sanitär kontroll över den internationella trafiken (karantänskungörelse). Enligt denna kungörelse skall bl. a. Stockholm vara karantänsstation. Vid karantänsstation och internationell flygplats skall finnas karantänsläkare, vilken jämte ställföreträdare för honom förordnas av hälsovårdsnämnden.

Författning. K. kung. 24 april 1953 om sanitärkontroll över den internationella trafiken (karantänskungörelse) (SFS 1953: nr 222), med ändr.

Karantänsläkare.

(Tillika läkare vid Bromma tullflygplats.)

Bjurström, O. E., förste stadsläkare.

Ställföreträdande karantänsläkare.

Quarnå, K. P., stadsläkare; **Funkquist, P. H. S.**, stadsläkare; **Alin, K. G. E.**, stadsläkare; **Jönsson, F. G.**, prakt. läkare, **Sundgren, N. E. G.**, förste flygläkare (endast för Bromma flygplats).

Karantänsstallarna.

F. d. järnvägen å Djurgården, Sth NO.

Sedan genom k. kungörelse den 1 maj 1885 föreskrivits, att införsel sjöledes av nötboskap och andra kreatur icke finge ske annorstädes än i de städer, som hade för djuren inrättade karantänslokaler, gick överståthållarämbetet i författning om anordnande av dylik lokal. Denna ersattes år 1893 med ett på stadens bekostnad inrättat mindre karantänsstall, med plats för 12 hästar, som fick sin plats inom f. d. järnvägen på Djurgården.

Huvudstadens karantänsanstalter för kreatur stå enligt beslut av stadsfullmäktige den 16 september 1898 under hälsovårdsnämndens överinseende och förvaltning.

Författning. Hälsovårdsnämndens ordningsregler för karantänsanstalter för sjöledes från utrikes ort införda djur 14 sept. 1921, med ändr.

Karantänsveterinär.

Plazikowski, U. E. M., förste stadsveterinär.

Karantänsveterinärssuppleanter.

Alström, E. I., stadsveterinär; Lennartsson, T. F., stadsveterinär.

En karantänsvakt samt tillfällig arbetskraft.

Bostadsinspektionen.

Vasagatan 6 (Pa: Box 668, Sth 1); t. 22 26 20 (växel); expeditionstid: 14—15, lördagar och dag före helgdag 13—14 (betr. sommartid, se Central förvaltning sid. 534).

År 1906 beslöt stadsfullmäktige på initiativ av en av stadsfullmäktige år 1903 tillsatt bostadskommitté, att en bostadsinspektion skulle inrättas i huvudstaden under hälsovårdsnämndens inseende.

De i hälsovårdsstadgan införda bestämmelserna angående bostadsinspektion avse, att återkommande besiktning genom hälsovårdsnämndens försorg skall anordnas av byggnader, som inrymma boningsrum, ävensom boningsrum i allmänhet, därvid särskild hänsyn skall ägnas beskaftenheten och skötseln av sådana bostäder, där missförhållanden i sanitärt hänseende mest kunna befarias. Stadens bostadsinspektion har till uppgift att i enlighet med hälsovårdsnämndens närmare föreskrifter biträda nämnden vid denna tillsyn. Det åligger i sådant avseende bostadsinspektionens personal att övervaka, att uthyrda bostäder och till desamma hörande utrymmen, såsom kök, avträden, förstugor, trappor, källare, vindar samt andra i nära förbindelse med bostaden stående utrymmen, befinna sig i ett sunt och snyggt skick, ävensom att verka för att bostäderna av invånarna användas på ett sätt, som överensstämmer med sundhetens fordringar. Bostadsinspektionens personal har därvid särskilt att övervaka efterlevnaden av föreskrifterna i hälsovårdsstadgan och andra gällande författningar eller ordningsföreskrifter rörande bostädernas i huvudstaden sundhet och snygghet, såvida icke deras övervakande enligt lag tillkommer annan myndighet. Dock skall det även i sistnämnda fall vara bostadsinspektionens skyldighet att söka uppmärksamma förhandenvarande brister och därom meddela vederbörande myndighet underrättelse.

Bostadsinspektionen avsynar, ur sundhetssynpunkt, nyuppförda byggnader och större ombyggnader, upptager och företager utredning över klagomål i fråga om dåliga lägenheter samt undersöker såväl under systematiskt anordnade som tillfälliga besök i stadens olika delar bostädernas sanitära förhållanden och tillser därvid, att bostäder icke till följd av olämpligt byggnadssätt, bristande underhåll, överbefolkning eller dålig skötsel äro hälsovådliga. Finnes något att i detta hänseende anmärka, söker bostadsinspektionen genom råd och anvisningar ernå

nödig rättelse eller anmäler förhållandet genom förste stadsläkaren till hälsovårdsnämnden.

Chefen för bostadsinspektionen, en av stadsläkarna, är förmän för personalen vid bostadsinspektionen. Det åligger honom, bland annat, att lämna bostadsinspektörerna undervisning i allmän hälsovårdslära, särskilt beträffande bostädernas hygien. Han har även att verkställa de besiktningar, som kräva hans erfarenhet eller annars på grund av sin grannliga natur böra av honom utföras. Han skall varje söckendag å bestämd tid vara för allmänheten tillgänglig å nämndens expedition samt vid förfall för förste stadsläkaren eller chefen för hälsovårdsinspektionen uppehålla den av dessa tjänster, vartill han förordnas.

Författningar. Instruktion för Stockholms bostadsinspektion 25 febr. 1910 (Kf 1910: nr 21). Medicinalstyrelsens kung. 21 dec. 1936 rör. bostadsinspektion. Instruktion för chefen för bostadsinspektionen, fastställd av hälsovårdsnämnden 24 nov. 1931, med ändr. (Kf 1931: nr 78, 1947: nr 27). Hälsovårdsstadga 19 dec. 1958 (Kf 1958: nr 95). Hälsovårdsordning för Stockholms stad, antagen av SF 23 jan. 1961, fastställd av ÖA 16 febr. 1961 (Kf 1961: nr 1).

Stadsläkare (B 3).

Chef för bostadsinspektionen.

Alin, K. G. E.; mottagningstid: 14—15, lördagar och dag före helgdag 12—12,30.

Förste bostadsinspektörer (15).

Eriksson, C. Dagmar K.; Perman, Birgit.

Bostadsinspektörer.

Bjurner, f. Nyman, Gunvor M. (13); Evers, f. Hedberg, D. I. Catharina (13); Lindgren, Selma L. (13); Martenius, f. Ralfe, Stina J. M. (13); Björkman, K.-G. (12); Garpe, f. Eriksson, Ing-Britt A. S. (12), tjl. (se sid. 525), tf. Egerfors, B. G. O.; Ivraeus, J. Y. N. (12); Jeansson, Brita K. M. (12), tjl. (se sid. 525), tf. Lundin, I. V. H.; Lindh, f. Johansson, Inga M. E.; Lestrup, f. Ekman, Kerstin H. (12); Malmlöf, L. O. S. (12); Wijk, O. L. (tillf. 12).

Tekniska avdelningen.

Klara Västra Kyrkogata 3 B, 3 tr. (Pa: Box 668, Sth 1); t. 22 26 20 (växel); expeditionstid: 13—15, lördagar och dag före helgdag 12—12,30 (betr. sommartid, se Central förvaltning sid. 534).

Rörinspektionen: expeditionstid 14—16, lördagar och dag före helgdag 12—12,30 (betr. sommartid, se Central förvaltning sid. 534).

Anmälan om besiktning t. 22 26 20 (växel), 21 83 11.

Tekniska avdelningens chef är förste avdelningsingenjören, vilken åligger att gran-

ska förslag och ritningar till rörlednings- och s. k. sanitära installationsarbeten samt att utöva kontroll över dylika arbeten. Förste avdelningsingenjören har vidare att förrätta till hälsovårdsnämndens område hörande undersökningar i fråga om teknisk hygien beträffande bostäder, samlingslokaler, industrier, vattenförsörjning, bad etc. samt att häröver avgiva utlåtanden, även som att i övrigt utföra de uppdrag, som nämnden eller förste stadsläkaren påkallar.

Förste avdelningsingenjör (27).

Lindström, E. L., tjl., *tf.* Nilsson, R. S. J.

Ingenjör (21).

Vakant.

Ingenjörer (19).

Malmström, J. E. L.; Wadding, Å. C.; Ahnström, S. A. V.

Två hälsovårdsinspektörer.

Rörinspektionen.

Förste hälsovårdsinspektör (15).

Persson, E. V. (se sid. 537).

Fyra hälsovårdsinspektörer.

Stockholms stads folktandvårdsstyrelse.

Folktandvårdsstyrelsen.

Adresser och telefoner, se nedan.

Den 3 juni 1938 utfärdades den första kungörelsen angående statsbidrag till folktandvård samt vissa därmed sammanhängande författningar. Sedan 1950 års riksdag beslutat vissa ändringar i folktandvårdens organisation m. m., utfärdades av k. m:t den 22 september 1950 dels ny kungörelse ang. statsbidrag till folktandvård, dels förordning om kommuns bidrag till kostnaderna för folktandvården dels ock instruktion för tandläkare inom folktandvården. Dessa författningar, liksom en av k. m:t den 27 oktober 1950 fastställd folktandvårdstaxa, trädde i kraft den 1 januari 1951. Samtidigt upphörde de äldre bestämmelserna angående folktandvård att gälla. Den 29 november 1957 fastställde k. m:t ny folktandvårdstaxa, att gälla fr. o. m. den 1 januari 1958 tills vidare t. o. m. den 31 december 1959. Genom beslut den 4 december 1959 har giltighetstiden förlängts t. o. m. den 31 december 1961.

Folktandvården är organiserad med landstingen och de städer, som icke tillhöra landsting, såsom huvudmän. Kostnaden för tandvård för barn från och med det kalenderår, under vilket barnet fyller 3 år, till och med det kalenderår, varunder barnet fyller 15 år, skall enligt folktandvårdsförfattningarna till huvudsaklig del bäras av det allmänna. Vuxna erhålla tandvård mot betalning enligt ovannämnda folktandvårdstaxa med viss reducering för personer i åldern 15—19 år. Kommunerna äga dock rätt att bidraga till kostnaderna för tandvård åt detta klientel. Statsbidrag utgår dels till utrustning av tandpolikliniker dels i form av driftbidrag till barntandvården. Städer utanför landsting erhålla dock icke utrustningsbidrag. Driftbidraget till barntandvården utgår till landsting med 16 kr. om året och till städer utanför landsting med 8 kr. om året för varje barn, som erhåller systematisk behandling.

Med anledning av de år 1938 utfärdade kungörelserna uppdrog hälsovårdsnämnden den 27 september s. å. åt en kommitté av tre personer att i samråd med representanter från direktionen över Eastmaninstitutet och folkskoledirektionen avgiva förslag till folktandvårdens ordnande i Stockholm. Kommittéerna avgävo den 13 juni 1939 utredning och förslag till folktandvård i Stockholm (Utl. 1944: nr 210). Stadsfullmäktige beslöt den 19 juni 1944 att i princip godkänna förslaget angående folktandvård för

skolbarn i den form detsamma godkännts av drätselnämnden ävensom uppdraga åt folkskoledirektionen att handhava denna verksamhet. I samband härmed uppdrog stadskollegiet den 9 juni 1944 åt dåvarande sjukhusdirektionen och direktionen över Eastmaninstitutet att överarbeta det avgivna förslaget i vad det avsåg folktandvård för förskolbarn och vuxna samt företaga ytterligare utredning i ärendet. På initiativ av sjukhusdirektionen tillsattes en särskild kommitté, i vilken även folkskoledirektionen och barnvårdsnämnden representerades. Kommittén antog namnet 1944 års kommunala tandvårdsutredning. Den 19 maj 1948 beslöt stadsfullmäktige att i princip godkänna ett av tandvårdsutredningen framlagt förslag (Utl. 1948: nr 164). Samtidigt beslöt stadsfullmäktige uppdraga åt stadskollegiet att företaga viss överarbetning av det framlagda förslaget samt att göra framställning om statsbidrag till den av staden anordnade tandvården. För utförande av nämnda överarbetning beslöt stadskollegiet den 20 maj 1948 tillsätta en särskild delegation. I enlighet med förslag av denna delegation beslöt stadsfullmäktige den 21 mars 1949 vissa åtgärder för påbörjande av folktandvårdens utbyggnad. Samtidigt inrättades *Stockholms stads folktandvårdsstyrelse* (Utl. 1949: nr 80).

Enligt den av k. medicinalstyrelsen den 24 augusti 1955 fastställda planen för folktandvårdens tillgodoseende i Stockholm tillkommer ledningen av verksamheten i Stockholms stads folktandvårdsstyrelse. I den omfattning staden bestämmer må dock den omedelbara ledningen av viss del av verksamheten utövas av annan stadens myndighet. Inom staden skall vara anställd en tandvårdsinspektör, vilken tills vidare må i administrativt hänseende vara chef för folktandvårdsstyrelsen underställda polikliniker. För tandvårdsinspektören skall i tillämpliga delar gälla vad som föreskrives i k. m:ts instruktion för tandläkare inom folktandvården.

Folktandvårdsstyrelsen har enligt den av överståthållarämbetet den 8 april 1949 fastställda instruktionen för styrelsen till uppgift att handhava förvaltningen av *dels* Eastmaninstitutet, *dels* tandpolikliniker, anordnade i anslutning till stadens skolbyggnader, *dels* ock övriga i tandvårdsplanen för Stockholm intagna tandpolikliniker, för såvitt ej stadskollegiet anordnande beslutar, samt att ombesörja de övriga angelägenheter, vilka enligt lag eller författning ankomma på styrelsen eller vilkas vård av stadskollegiet åt styrelsen överlämnas. Det åligger styrelsen att inom sitt förvaltningsområde lämna

biträde åt stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande borgarråd, stadskansliet och stadens nämnder.

Tillsynen över stadens distrikts- och anstalts-tandvård utövas av en tandvårdsinspektör. Denne är tillika tandvårdsdirektör och i denna egenskap chef för Eastmaninstitutet, skoltandklinikerna och övriga styrelsen underställda inrättningar. Under tandvårdsdirektören sortera, förutom avdelningscheferna å Eastmaninstitutet, dels en skolöverstandläkare med uppgift att vara föreståndare för skoltandklinikerna samt att biträda tandvårdsinspektören vid inspektionen av den vid dessa polikliniker meddelade tandvården, dels en föreståndare för var och en av centraltandpolikliniken vid Södersjukhuset samt distriktstandpoliklinikerna i Spånga, Årsta, Gubbängen, Västertorp, Vällingby och Björkhamnen. För att lämna tandvårdsdirektören erforderligt biträde vid handläggning av frågor av ekonomisk och administrativ natur finnes därjämte en förste intendent, som är chef för styrelsens expedition.

Styrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter för styrelsens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder, varvid halva antalet avgår varje år. Av såväl ledamöterna som suppleanterna skall en vara legitimerad tandläkare. Styrelsen utser vid början av varje tjänstgöringsår inom sig en vice ordförande.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter ägde rum för åren 1960—1961 den 14 december 1959 och för åren 1961—1962 den 8 december 1960.

Författningar. Instruktion för Stockholms stads folk tandvårdsstyrelse, fastställd av ÖA 8 april 1949, med ändr. (Kf 1949: nr 8, 1951: nr 60). K. kung. 22 sept. 1950 ang. statsbidrag till folk tandvård, med ändr. K. instruktion 22 sept. 1950 för tandläkare inom folk tandvården, med ändr. Folk tandvårdstaxa 29 nov. 1957. K. brev 17 juni 1955 om statsbidrag till folk tandvården i Stockholm (Kf 1955: nr 47). Folk tandvårdsplan för Stockholms stad, fastställd av medicinalstyrelsen 24 aug. 1955 (Kf 1955: nr 48). Avtal om samarbete mellan Stockholms stad och tandläkarhögskolan, fastställt av k.m. 23 april 1954 (Kf 1954: nr 39).

Stat 1961.

	Drift- budgeten	Kapital- budgeten
Skattemedel		
Utgifter	13 990 500	—
Inkomster	1 448 800	—
Överskjutande utgifter	12 541 700	—
Lånemedel		
Utgifter (inkl. efterbe- villningar för 1960)	—	189 000

Folk tandvårdsstyrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Kyling, K. F. F., borgarråd, stadsfullm.; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset vardagar efter överenskommelse.

Vice ordförande.

***Forsberg, K. W. G.**, förbundsordförande, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Ahlberg, Iris, intendent, fru, stadsfullm.

Ekenberg, f. Ternström, S. K. (Stina), metallarbeterska.

Hansson, S. G., tjänsteman.

***Hultell, f. Radhe, E. Mary E.**, förste kammarskrivare.

***Näsström, f. Kristofferson, Sigrid**, tandläkare.

Suppleanter¹⁾.

Florén-Winther, Ethel H. D., föreståndarinna, fru, stadsfullm.

***Fredström, K. G.**, tandläkare.

Gnospius, B. O. T., e. o. kyrkoadjunkt, stadsfullm.

***Johannesson, S. O.**, ombudsman.

Johansson, B. H. F., föreståndare.

***Wallbom, f. Holmström, Harriet M.**, fru, stadsfullm.

Sekreterare (3,960 kr.).

Govenius, A. O., tf. borgarrådssekreterare (se sid. 130), tjl., tf. **Rittner, O. T.**, tf. bitr. sekreterare (se sid. 130).

Revisorer.

Gemensamma för hälsovårdsnämnden m. fl. (se sid. 534).

Central förvaltning.

Dalagatan 11, Sth VA; (postgirokonto nr 153810).

Tandvårdsinspektör, tillika

direktör (B 6).

Berggren, H. (förordn. t. o. m. 28/3 1965); t. 31 30 14; mottagningstid: enligt överenskommelse.

¹⁾ Vid förfall för ledamöterna skola suppleanterna enligt beslut av styrelsen inträda i följande ordning: för ordföranden och ledamoten **Hultell** suppleanterna **Gnospius, Florén-Winther, Fredström, Johannesson, Wallbom** och **Johannesson**; för vice ordföranden och ledamöterna **Ahlberg, Ekenberg** och **Hansson** suppleanterna **Johansson, Wallbom, Johannesson, Fredström, Gnospius** och **Florén-Winther**; för ledamoten **Näsström** suppleanterna **Fredström, Gnospius, Florén-Winther, Johannesson, Wallbom** och **Johannesson**.

Folk tandvårdsstyrelsens expedition.

Tel. 22 54 40 (växel). Direkta tel. till vissa tjänstemän, se nedan; expeditionstid: 8—12, 13—16, lördagar och dag före helgdag 8—12,30 (april—september lördagar stängt).

Stadsfullmäktige beslöt den 15 oktober 1951 inrätta en central expedition, avsedd att lämna tandvårdsdirektören erforderligt biträde vid handläggningen av frågor av kommersiell, finansiell och administrativ natur, att verkställa förekommande kontorsgöromål och att förvalta Eastmaninstitutets byggnad. Expeditionen förestås av förste intendenten.

Förste intendent (26).

Stålbo, B.; t. 31 30 19; mottagningstid: 11—12.

Sekreterare (20).

Lyttkens, B. R.

Kammarsskrivare (15).

Enander, Stina L.

Kontorsassistenter (12).

Ahlberg, S. O.; Fornell, Karin B. E.

Kontorsskrivare (9).

Jakell, f. Oldenburg, Dagmar G.; t. 31 30 14;
Reidak, f. Rhedin, E. M. (Lena); en vakant,
tf. Cederholm, Inga M.

Tre kanslibiträden, två kontorsbiträden, två övertandsköterskor, en förste expeditionsvakt, en telefonist, ett expeditionsbiträde.

Förtroendeläkare.

Friberg, L. T. (se sid. 471).

Tandvård.

Eastmaninstitutet.

Centraltandpoliklinik för barn-
tandvård.

Dalagatan 11, Sth VA (postgirokonto nr 153810); t. 22 54 40 (växel); polikliniktid: 8,30—12, 13—16,30, lördagar och dag före helgdag 8,15—12,1)

Genom donationsbrev den 6 oktober 1930 donerade George Eastman till Stockholms stad ett belopp av 1,000,000 dollars att använ-

das till byggande och utrustning av en dispensäranstalt eller klinik för tandvård i Stockholm. Enligt donationsvillkoren skulle beloppet i första hand användas till byggnadens uppförande och utrustning. Av överblivande donationsmedel skulle bildas en fond, varav avkastningen skulle få användas till bestridande av en del av driftkostnaderna. Institutets huvudsyfte skulle vara att bereda tandvård, såvitt möjligt däri inbegripet tandreglering, för mindre bemedlade barn under 16 års ålder, bosatta i Stockholm eller dess förorter. Därjämte skulle vid kliniken anordnas en skola för utbildning av tandsköterskor.

Stadsfullmäktige tillsatte den 29 juni 1932 en direktion över Eastmaninstitutet. Denna direktion upplöstes i samband med folk tandvårdsstyrelsens inrättande år 1949.

För tandvårdsarbetet vid institutet finnas fyra tandvårdsavdelningar: tandfyllningsavdelningen, dentalortopediska avdelningen, röntgen- och tandkirurgiska avdelningen samt polikliniken för vuxna.

Vid Eastmaninstitutets barntandvårdsavdelningar mottagas numera i första hand förskolbarn. Efter remiss från Stockholms skolors tandpolikliniker behandlas emellertid även skolbarn, då fråga är om tandreglering eller eljest mera komplicerad tandvård. Å polikliniken för vuxna behandlas huvudsakligen obemedlade och mindre bemedlade personer.

Enligt folk tandvårdsplanen utgör Eastmaninstitutet centraltandpoliklinik för barntandvården. Inspektionen över institutet utövas av tandvårdsinspektören.

Stadsfullmäktige beslöt den 20 november 1950 att vid Eastmaninstitutet anordnade kurser för utbildning av tandsköterskor skulle bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som gäller för den statliga tandskötersk utbildningen. K. m:t har medgivit, att statsbidrag må utgå till tandskötersk utbildningen vid Eastmaninstitutet samt den 6 juni 1957 meddelat anvisningar rörande villkoren för det beviljade bidraget.

Avgifter: Avgifter vid Eastmaninstitutet, fastställda av SF 2 dec. 1935, med ändr. 16 dec. 1946, 19 maj 1948 och 4 juni 1951. För konserverande tandvård åt barn och ungdom under 20 år utgår ingen avgift. För det fall, att kontinuerlig tandvård försumrats, gäller en särskild s. k. saneringstaxa. För tandregleringsapparaturläggas avgift, bestämd från fall till fall på grundval av stadens självkostnad, dock med högst 600 kr. — Befrielse helt eller delvis från avgifter kan medges enligt vissa grunder.

Författning. Stadga för centraltandpolikliniken för barntandvård vid Eastmaninstitutet, antagen av SF 29 sept. 1958, fastställd av k. medicinalstyrelsen 18 okt. 1958 (Kf 1958: nr 38).

Chef.

Tandvårdsdirektören (se sid. 543).

1) Särskilda best. för sommartid.

Tandfyllningsavdelningen.*Övertandläkare* (B 4).

Hagland, f. Sundvall, T. Irene; t. 32 09 06.

Avdelningstandläkare (B 2).

Bjuggren, f. Cederlund, R. G. (Gull); Stenberg, S.; Stålhane, f. Dahlstrand, Ingeborg E.; en vakant.

En övertandsköterska, sju första tand-sköterskor.

Dentalortopediska avdelningen.*Övertandläkare* (23).

Vakant.

Biträdande övertandläkare (B 2)

(tjänsteställag 1,200 kr.).

Thörne, N. A. H.

Avdelningstandläkare (B 2).

Persson, Blenda I.

En övertandsköterska, tre första tand-sköterskor.

Röntgen- och tandkirurgiska avdelningen.*Övertandläkare* (B 4).

Thyberg, E. H.

Avdelningstandläkare (B 2).

Rydefalk, T. O. H.

En röntgenöversköterska, en operationsöversköterska, en fotograf, två första tand-sköterskor.

Barntandläkare (25).

Abele, f. Gutmane, Melita; Alvé, Gunborg (å dentalortop. avd.); Asp-Söderlund, Greta E. M. (å dentalortop. avd.); Braune-Humble, E. T. (Essi); Briedis, f. Nitzmanis, Anna; Claesson, Rita E. B.; Cvek, M., tf.; Ebert, f. Rosenman, Josefa, tf.; Espmark, f. Christensson, S. Margit E.; von Heideman, Eva M.; Henschen, f. Karner, Birgitta E. M.; Holm, f. Nordberg, Anna-Karin; Hultgren, A. H. E. (Lisa); Hundstuen, Rannveig O., tf.; Kettisen-Albåge, Margit I.; Kjellander, f. Berglund, Barbro M. J. W.; Kling, Margareta; Lind, Ulla B. E.; Linder, f. Gärdner, K. Sigbrit; Marits, Brita; Mattsson, f. Strömblad, Margot; Rexed, f. Schlemmer, I. A. Erika M.; Romare, Ingerd J. (å dentalortop. avd.); Rudholm, f. Olsen, Tora S.; Rüdmer, f. Ottosson, Maja E.; Rösmark, f. Lindahl, Frida E.; Sarnecka, f. Krigiel, Barbara, tf.; Sjöberg, f. Lidén, Stina M.; Svärström, f. Dahl-Jensen, Kirsten M., tf.; Wallén, f. Jeske, Wanda J.; Westphal, f. Bengtsson, K. H. Ingegerd; Wählin, f. Jonsson, Dag-

mar; Zetterström, f. Berggren, Inga M.; Åkeson, Ingrid E. G.; sex vakanta.

Läkare (10,860 kr.).

Herlitz, C. W.

Polikliniken för vuxna.*Distriktstandläkare* (26)

(nuv. inneh. vistidstjänst; föreståndarvode 1,200 kr.).

Berg, N. J. H. (förordn. t. o. m. ³¹/8 1961).*Distriktstandläkare* (25).

vön Brömsen, f. Gärde, Dagmar A. M.

Eastmaninstitutets tandsköterskeskola.*Kursföreståndare* (1,800 kr.).

Stenberg, S., avdelningstandläkare (se ovan).

Instruktionssköterska (12).

Scherman, Dagny S. A. P.

Chefstandtekniker (15).

Antin, J. R.

Instrumentmakare (12).

Andberg, N. E.

En *förste tandtekniker*, fem *tandtekniker*, trettiofem *tandköterskor*, två *distrikts-tandköterskor*, en *laboratorieöversköterska* (halvtidstjänstgöring), en *reparatör*, sju *sjukvårdsbiträden*, fyra *städerskor*, *tand-sköterskelever*.

Centraltandpolikliniken vid Södersjukhuset.

Ringvägen (Pa: Sth 38); t. 23 70 00 (växel); polikliniktid: 8—12, 13—17, *lördagar och dag före helgdag* 8—13.¹⁾

Specialisttandläkare (21)

(föreståndarvode 1,400 kr.).

Berghagen, N., tf.

Specialisttandläkare (21).

Molin, C. E. A., tf.

Assistenttandläkare (20)

(tjänsteställag 8,100 kr.).

Berg, Anne-Marie E. C., tf.; Blom, K. G., tf.

En *operationsöversköterska*, en *första tandköterska*, en *tandköterska*, ett *sjukvårdsbiträde*, ett *kontorsbiträde* (deltidstjänstgöring).

¹⁾ Särskilda best. för sommartid.

Skoltandvården.

I Stockholm anordnades skoltandvård redan år 1907. Skoltandvården handhaves sedan år 1949 av folktandvårdsstyrelsen. Den utgör en del av distriktstandvården och avser samtliga barn i åldern 7—15 år. Tandvården, som är kostnadsfri, omfattar dels munskötsel under första skolåret med därpå följande tvänne årliga revisioner, dels också behandling för avhjälpande av akuta tandåkommor. År 1948 beslöt stadsfullmäktige att tandvård successivt skulle införas även för de ungdomar i åldern 16—19 år, som åtnjuta undervisning i skolorna.

Författning. Bestämmelser 14 juni 1918 rör. Stockholms folkskolors tandklinik (Kf 1918: nr 32).

Skolöver tandläkarens expedition.

Dalagatan 11, Sth VA (postgirokonto nr 153810); tel. se nedan; expeditionstid: 8—11, 11,45—16, lördagar och dag före helgdag 8—11, 11,15—14.¹⁾

Skolöver tandläkare (B 4).

Widerström, Karin A.-Ch.; t. 22 54 40; mottagningstid: enligt överenskommelse.

Övertandsköterska (9)

(tilläggsarvode 864 kr.).

Bergquist, f. Carlson, Anna I. W.; t. 34 30 56. Två första skoltandsköterskor.

Skoltandklinikerna.

Polikliniktid: 8—11, 11,45—16, lördagar och dag före helgdag 8—11, 11,15—14.¹⁾

Ortodontister (26).

Kungsholms skola; t. 50 52 60. **Larsson, f. Lindehn, Anna-Lisa;** en vakant.

Maria skola; **Johannesson, f. Landgren, A. K.** (Stina), t. 44 36 44; **Swartling, f. Scherman, Brita,** t. 41 41 47.

Förste skoltandläkare (24)

(tjänstetillägg 1,200 kr.).

Skoltandläkare (25, 23).

Adolf Fredriks skola; t. 32 33 22. **Beyron, f. Lindh, A. T. Birgit;** **Johansson, f. Nordin, Stina;** **Lindén-Ottosson, Inger G. C.**

Alvins skola; t. 26 85 95. **Alvin, f. Naglo, Kerstin;** **Nordling, f. Berggren, B. Hervor E.**

Aspuddens skola; t. 19 47 96. **Hultkvist, S. G. I.;** **Nordin, P. G.**

Bagarmossens skola; t. 59 47 88. **Julin, f. Hugo, V. Marianne;** **Söderlind, f. Siljeholm, Stina B.**

Bandhagens läroverk; t. 79 42 42. **Öhlén, f. Swahn, Kerstin,** förste skoltandläkare; **Feldmann, f. Beyer, Helga M.**

Bandhagens skola; t. 86 39 69. **Agartz, f. Segerfalk, Inga A.;** **Neuhaus, Tiina.**

Bergholmsskolan; t. 59 92 55. **Blomberg, M. Agneta Ch.;** **Hedlén, f. Löfberg, I. Gunvor M.**

Björkhagens skola; t. 59 22 66. **Berggren, J. E. R. (25);** **Rose, W. M.**

Blackebergs skola; t. 37 55 97. **Bane-Nyström, Kerstin E.**

Blommensbergs skola; t. 45 20 95. **Hasselgren, Lill-Git H. S. M.**

Bromma kommunala flickskola; t. 26 46 48. **Boll, E. V.**

Brotorps skola; t. 59 46 88. **Colliander, f. Vainio, Martha E.**

Bäckahagens skola; t. 47 96 66. **Hagberg, f. Blomquist, Kerstin L.**

Eira skola; t. 50 03 78. **Scharp, f. Fredriksson, Ester E.**

Ekbacksskolan; t. 39 26 24. **Prenzlau, f. Wieck, Margot M.-P.**

Engelbrekts skola; t. 10 73 95. **Seippel, f. Nyström, Birgitta.**

Enskede skola; t. 49 09 02. **Nordström, Gunhild S.**

Enskedefältets skola; t. 49 38 03. **Holm, N. G.;** **Åkerfeldt, C. E.**

Eriksdals skola; t. 40 23 52. **Carlsson, Britt-Marie;** **Magnusson, f. Lenander, Ingrid.**

Fredhälls skola; t. 53 24 38. **Clausen, f. Bergvall, K. Agneta;** **Rupertz, f. Widman, Else C.**

Fruängens skola; t. 46 61 78. **Lagergren, B. Lillemor;** **Säfsen, f. Hedin, Gudrun A.-S.**

Gubbängens läroverk; t. 94 24 10. **Wickman, f. Jonzon, Maj K. M.,** förste skoltandläkare; **Kristoffersson, f. Ekman, A. Solveig.**

Gubbängens skola; t. 94 70 75. **Hagwall, f. Fredlund, Britta N. E.;** **Thureson-Welin, Agda.**

Gustav Vasa skola; t. 30 86 55. **Perman, S. A.;** **Neehlen-Tidén, Hjördis.**

Gärdesskolan; t. 60 13 25. **Berg, f. Källberg, Greta I.;** **Hallenius, A. E. J.**

Hammarby skola; t. 59 41 51. **Prenzlau, f. Wieck, Margot M.-P.;** **Hessler, f. Sjölin, Gunvor.**

¹⁾ Särskilda best. för sommartid.

- Hedvig Eleonora skola*; t. 62 22 36. **Huss**, f. Huss, Ingrid¹⁾; **Martin**, f. Feuk, Sonja M.
- Herrängens skola*; t. 46 48 60. **Abolins**, f. Ozols, Elsa K.
- Högstensåsens skola*; t. 19 40 88. **Engzell**, A. B. L.; **Levin**, A. Hj.
- Hässelbygårdsskolan*; t. 89 39 74. **Örtendahl**, f. Ouchterlony, Ingegerd H. Ch., förste skol-
tandläkare, t. 38 54 60; **Johansson**, f. Land-
ström, Vera; **Sjögren**, Ulla S.-L.
- Hästhagens skola*; t. 74 28 01. **Svanholm**, f. Boestad, Gun.
- Högalids skola*; t. 68 85 85. **Annerstedt**, f. Hedin, Karin; **Seligson**, E.
- Högdalens skola*; t. 79 11 32. **Jaremko**, f. Kowaluk, Daria.
- Högre allmänna läroverket Statens Nor-
malskola*; t. 67 76 73. **Hallberg**, f. Grenby,
Britta K. V.; **Jönsson**, Elsa M. E.
- Högre allmänna läroverket för gossar å
Södermalm*; t. 43 19 24. **Holmgren**, f. Heis-
ter, A. Brita.
- Högre allmänna läroverket för gossar å
Östermalm*; t. 60 22 15. **Grönstedt**, f. Pon-
tin, Brita; **Larsson**, f. Lührs, E. Brita.
- Hökarängens skola*; t. 94 34 29. **Bubenko**, f. Libietis, Lidija; **Rose**, f. Leis, Linda.
- Hökmossens skola*; t. 18 17 62. **Cornelius**, f. Pettersson, Ruth I.
- Jakobs skola*; t. 20 83 10. **Braunerhielm**, f. Carlquist, Signe A. K.; **Welanders**, f. Thiberg,
Ingrid M.
- Johannes skola*; t. 33 47 40. **Nyberg**, f. Fri-
stedt, R. Margit.
- Katarina norra skola*; t. 40 88 11. **Bengts-
son**, f. Erickson, Birgitta E.; **Seligson**, f. Feinik, Rakel L.
- Katarina södra skola*; t. 43 82 20. **Miller**, f. Carlson, Ann Greta; **Rönn-Ölsson**, Kerstin
M. E.
- Klara skola*; t. 21 72 95. **Liljefors**, f. Lam-
berg, Marianne.
- Kristinebergs skola*; t. 53 54 90. **Schill**, f. Wennberg, Ingrid O. M.
- Kungsholmens kommunala flickskola*; t. 52 43 03. **Ullberg**, f. Nohrman, K. B. Lille-
mor.
- Kungsholms skola*; t. 53 05 01. **Difs**, Anna.
- Kämpetorps skola*; t. 47 49 02. **Ideberg**, G. Margareta; **Ryman**, U. B. L.-A.
- Larsbodaskolan*; t. 64 58 22. **Östlin**, f. Is-
berg, I. A. Margareta.
- Lilla Essingens skola*; t. 54 26 12. **Krendel**, f. Esping, Dagny.
- Långbrodals skola*; t. 47 40 01. **Abolins**, f. Ozols, Elsa K.; **Tolérus**, f. Sparr, Aina.
- Maltesholms skola*; t. 38 23 59. **Rasmanis**, f. Goppers, Marija; **Tomson**, L.; **Warfvinge**, f. Westström, Erna M.
- Maria skola*; t. 44 75 42. **Christenson**, f. Hög-
lund, Ellen; **Lundborg**, Gertrud M.; **Strante**, f. Plensners, Mirjama.
- Matteus skola*; t. 33 59 07. **Mattsson**, Elsa; **Stjernfelt-Aspe**, R. Anne-Marie.
- Midsommarkransens skola*; t. 45 10 95. **Almemark**, f. Nilsson, Signe K. E.; **Ekberg**, f. Söderström, Birgitta I.
- Mälarchöjdens skola*; t. 46 20 64. **Ekelund**, f. Johansson, Ulla M.
- Norra Ängby skola*; t. 37 32 50. **Nyberg**, A. P. U. (25).
- Nya Elementarskolan i Stockholm*; t. 37 39 40. **Ekert**, f. Lundström, E. K. Mar-
gareta, förste skoltandläkare.
- Nytorps skola*; t. 48 38 30. **Edlundh**, f. Au-
sander, Mona B.; **Weitmann**, I. Malle.
- Olovslunds skola*; t. 26 85 90. **Hansell**, f. Lindenau-Nylander, Greta.
- Riksby skola*; t. 26 85 85. **Isakson**, B. Mari-
anne; **Fischer**, f. Koch, Greta C.
- Skanskvarns skola*; t. 71 09 17. **Bramme**, f. Rahme, A. Gunilla G.; **Sjöberg**, F.
- Skarpnäcks skola*; t. 59 41 53. **Jahn**, f. Lund-
berg, Ingrid H.; **Grönquist-Müller**, Kerstin M.
- Sköndals skola*; t. 94 51 92. **Cederlund**, Bar-
bro I.
- Skönstaholms skola*; t. 94 07 32. **Cronsten**, P. G.
- Snösätra skola*; t. 79 11 31. **Thurn**, f. An-
dersson, Birgit M.
- Sofia skola*; t. 43 90 90. **Sundström**, f. Ekre-
lius, I. M. L. (Inga Maj), förste skoltand-
läkare; **Grönlund-Stoltz**, Ingrid M.
- Solberga skola*; t. 45 44 07. **Torstenen**, f. Hallberg, Ulla A. B.
- Spånga samrealskola*; t. 36 46 10. **Sandnes**, f. Uddman, Astrid M.; **Vinnars**, f. Larsson, A. Torborg.
- Stora Essingens skola*; t. 50 97 06. **Kren-
del**, f. Esping, Dagny.
- Storkyrkans skola*; t. 11 52 19. **Liljefors**, f. Lamberg, Marianne.

¹⁾ Åtnjuter avlöning enligt gg. 21.

FtvS

Stureby skola; t. 47 58 99. **Markenius**, f. Liljegren, Ulla M. E.

Sundby skola; t. 36 49 32. **Bellinder**, f. Modigh, B. O. Margareta.

Södra Ängby skola; t. 37 36 67. **Ohlsson**, Ingrid K.

Tallkrogens skola; t. 39 23 45. **Bergmann**, f. Bergmann, Margret S.; **Walter**, f. Sikkar, Aime.

Ulsunda skola; t. 25 95 90. **Arvidsson**, f. Pettersson, Anne-Marie.

Vällingby skola; t. 37 92 27. **Bratt**, f. Ohlsson, Kerstin A. M.; **Eriksson**, f. Nylander, Inga M.

Västberga skola; t. 45 85 36. **Brundin-Eriksson**, Ebba L.; **Jaunzems**, f. Stelps, Maiga.

Västertorps skola; t. 46 54 00. **Kallin**, f. Regnander, S. Inga-Britt; **Kurvi**, f. Toodejuri, Ester.

Ålstens skola; t. 26 85 86. **Theorin**, f. Hartman, Daghild V.

Årsta skola; t. 71 97 80. **Karnell**, f. Kjellkvist, Ingrid; **Meijer**, f. Carstens-Johannsen, Minna M.

Örby skola; t. 47 42 91. **Nilsson**, A. B.

Nio första skoltandsköterskor, sju distriktstandsköterskor, etthundratrettiofem skoltandsköterskor (därav en deltidstjänst). Dessutom finnas medel till ytterligare skoltandläkare och elever.

Distriktstandpoliklinikerna.

Polikliniktid: 8—12, 13—17, lördagar och dag före helgdag 8—13.¹⁾

Distriktstandpolikliniken i Spånga.

Hässelbyvägen 24, Spånga (postgirokontonr 128921); t. 36 34 65, 36 46 98.

Efter inkorporeringen den 1 januari 1949 av Spånga-Hässelby övertogs tandpolikliniken i Spånga av folktandvårdsstyrelsen.

Distriktstandläkare (26)

(föreståndararvode 600 kr.).

Hallström, N. A.

Distriktstandläkare (25).

Dreiwitz, K. G.; **Sundquist**, f. Elm, Gerd E.
Tre distriktstandsköterskor.

¹⁾ Särskilda best. för sommartid.

Distriktstandpolikliniken i Årsta.

Hjälmarvägen 30, Johanneshov (postgirokontonr 450229); t. 71 94 90, 71 94 91.

Stadsfullmäktige beslöt den 20 februari 1950 att ställa medel till förfogande för drift av en tandpoliklinik i Årsta. Polikliniken öppnades den 1 maj 1950.

Förste distriktstandläkare (27)

(föreståndararvode 1,400 kr.).

Hermans, A.

Distriktstandläkare (25).

Molin, C. E. A., tjf. (se sid. 545); **Löwgren**, K. S. V.; två vakanta.

En första distriktstandsköterska, tre distriktstandsköterskor, en tandsköterska eller kontorsbiträde (halvtidstjänstgöring).

Distriktstandpolikliniken i Gubbängen.

Gubbängstorget 114, Enschede (postgirokontonr 457467); t. 94 74 10, 94 74 11, 94 74 12.

Den 19 december 1950 anvisade stadsfullmäktige medel för drift av en tandpoliklinik i Gubbängen. Polikliniken öppnades den 1 januari 1952.

Förste distriktstandläkare (27)

(föreståndararvode 1,600 kr.).

Jansson, B. S. B.

Distriktstandläkare (25).

Hall, T. E. L.; **Jahn**, K.-H.; **Valdes**, f. Müller, Aino; en vakant.

En distriktstandtekniker, en första distriktstandsköterska, fyra distriktstandsköterskor, en tandsköterska eller kontorsbiträde (med $\frac{3}{4}$ tjänstgöring).

Distriktstandpolikliniken i Västertorp.

Störtloppsvägen 12, Hägersten (postgirokontonr 503477); t. 46 86 91, 46 86 92, 46 86 93, 46 86 94.

Den 5 december 1952 anvisade stadsfullmäktige medel för drift av en tandpoliklinik i Västertorp. Polikliniken öppnades den 1 januari 1954.

Förste distriktstandläkare (27)

(föreståndararvode 2,000 kr.).

Chrigström, K. V.

Distriktstandläkare (25).

Alfredsson, Å. B.; Brandting, Gun; Lindquist, Brita A. M.; Woxnerud, O. B.; en vakant.

En *första distriktstandsköterska*, fem *distriktstandsköterskor*, en *tandsköterska* eller *kontorsbiträde*.

**Distriktstandpolikliniken
i Vällingby.**

Vällingbyplan 1, Vällingby; t. 87 03 00
(växel).

Den 6 december 1954 anvisade stadsfullmäktige medel för drift av en tandpoliklinik i Vällingby, avsedd för sexton tandläkare. Polikliniken öppnades den 1 juli 1955.

Förste distriktstandläkare (27)

(föreståndararvode 4,000 kr.).

Öhlander, N. S. R.

Distriktstandläkare (25).

Bagge, Inger M. B., tf.; Berg, Anne-Marie E. C., tj. (se sid. 545); Blom, K. G., tj. (se sid. 545); Dagis, f. Kroks, Arina T.; Fors, K. L.; Hedin, N. L. W. O.; Kjellander, H. E.; Lintott, f. Tobiasson, Boel M.; Lundqvist, f. Damström, Barbro M.; Richnau, O. P.; Sund-

berg, H. E.; Wirström, K. A. T.; Wissing, f. Nordenstam, Ingrid A. M.; en vakant.

En *förste distriktstandtekniker*, en *distriktstandtekniker*, en *första distriktstandsköterska*, fjorton *distriktstandsköterskor*, ett *kanslibiträde*, två *kontorsbiträden* (halvtidstjänstgöring).

**Distriktstandpolikliniken
i Björkhagen.**

Halmstadsvägen 39, Johanneshov;
t. 59 04 60 (växel).

Den 21 september 1959 anvisade stadsfullmäktige medel för drift av en tandpoliklinik i Björkhagen, avsedd för tio tandläkare. Polikliniken öppnades den 2 november 1959.

Förste distriktstandläkare (27)

(föreståndararvode 2,000 kr.).

Sturegård, I. R. N.

Distriktstandläkare (25).

Hedlin, C. N. A.; Benedictsson, L. U.; Bolz, f. Jared, S. E. Margaretha; två vakanta.

En *förste distriktstandtekniker*, en *första distriktstandsköterska*, sex *distriktstandsköterskor*, ett *kontorsbiträde*.

Dessutom finnas medel till elever och praktikanter vid distriktstandpoliklinikerna.